Arthur C. Clarke

2061:
A TREIA ODISEE SPAȚIALĂ

OLIMP

science 2

Arthur C. Clarke

2061:
A TREIA
ODISEE SPAŢIALĂ

Versiunea în limba română de
RADU SĂNDULESCU

Editura **OLIMP**
Bucureşti 1994

I.
MUNTELE VRĂJIT

1. Anii îngheţaţi

— Pentru un bărbat de şaptezeci de ani, eşti într-o formă fizică remarcabilă, observă doctorul Glazunov, luându-şi ochii de pe radiografia computerizată. Nu ţi-aş da mai mult de şaizeci şi cinci de ani.

— Mă bucur să aud aşa ceva, Oleg. Mai ales pentru că am o sută trei ani – iar tu ştii lucrul ăsta.

— Iarăşi începi! S-ar zice că n-ai citit niciodată cartea profesorului Rudenko.

— Draga de Katerina! Plănuisem să ne întâlnim cu ocazia aniversării vârstei ei de o sută de ani. Mi-a părut teribil de rău că n-a mai apucat – uite-aşa se întâmplă dacă-ţi petreci prea mult timp pe Pământ.

— Culmea ironiei, din moment ce ea a inventat lozinca: „Gravitatea produce bătrâneţea.”

Doctorul Heywood Floyd contempla gânditor panorama în continuă transformare a minunatei planete, aflată la o distanţă de numai şase mii de kilometri şi pe suprafaţa căreia nu va mai putea să se plimbe niciodată. Ba ironia mergea încă şi mai departe: datorită celui mai stupid accident pe care-i avusese vreodată, se bucura de o sănătate excelentă, în timp ce practic toţi vechii lui prieteni muriseră.

Se întorsese doar de o săptămână pe Pământ când, în ciuda avertismentelor şi a încrederii sale oarbe că aşa ceva nu i s-ar putea întâmpla *lui*, căzuse de la acel balcon de la etajul doi. (Da, sărbătorea: dar meritase acest lucru – era un erou al lumii noi la care se întorsese *Leonov*.) Fracturile multiple duseseră la complicaţii, care puteau fi cel mai bine tratate la Spitalul Spaţial Pasteur.

Astea se întâmplaseră în anul 2015. Iar acum – nu-i venea să creadă, dar pe perete se afla un calendar – erau în anul 2061.

Pentru Heywood Floyd, ceasul biologic nu fusese doar încetinit de gravitaţia din spital cu o valoare de o şesime din cea a Pământului; de două ori în viaţă sensul lui fusese pur şi simplu inversat. Acum exista convingerea – deşi anumiţi specialişti nu erau de acord – că hibernarea avea şi alte efecte decât simpla oprire a procesului de îmbătrânire; încuraja reîntinerirea. Practic, Floyd devenise mai tânăr în timpul călătoriei spre Jupiter, dus-întors.

— Deci tu eşti de părere c-aş fi în siguranţă dac-aş pleca?

— Nimic în univers nu se află *în siguranţă*, Heywood. Tot ce pot să spun e că nu există contra-argumente fiziologice. În definitiv, mediul în care vei trăi la bordul navei *Universe* este identic cu cel de-aici. S-ar putea să nu aibă aceeaşi clasă de expertiză medicală – ăă – superlativă, de care se bucură pacienţii la Pasteur, dar doctorul Mahindran e un om bun. Dacă se iveşte vreo problemă căreia nu-i va putea face faţă, te va pune din nou la hibernare şi te va trimite înapoi, la noi, ramburs.

Era verdictul la care sperase Floyd, şi cu toate acestea plăcerea sa era umbrită de tristeţe. O să lipsească săptămâni întregi din casa sa în care locuia de aproape jumătate de secol şi o să fie departe de noii săi prieteni din ultimii ani. Şi deşi *Universe* era o navă de lux, în comparaţie cu primitivul *Leonov* (care devenise acum unul din cele mai importante exponate ale Muzeului Lagrange din Farside), exista totuşi un procent de risc în orice călătorie spaţială prelungită. Mai ales într-una de pionierat precum cea pe care se pregătea s-o înceapă...

Şi, totuşi, poate că exact aşa ceva căuta – chiar la 103 ani (sau, conform complicatului calcul geriatrie al răposatei profesoare Katerina Rudenko, un ins de 65 de ani, sănătos şi voinic). În ultimii zece ani, devenise conştient de o agitaţie crescândă şi de o surdă nemulţumire legată de o existenţă prea confortabilă şi bine ordonată.

În ciuda tuturor proiectelor incitante care se desfăşurau în jurul Sistemului Solar – renaşterea planetei Marte, stabilirea unei baze pe planeta Mercur, înverzirea satelitului Ganymede – nu existase scop care să-i focalizeze cu adevărat interesul şi energiile sale considerabile. Cu două secole în urmă, unul dintre primii poeţi ai Erei Ştiinţifice sintetizase perfect sentimentele sale, vorbind prin gura lui Odisseu-Ulise:

Viaţa peste viaţă-ngrămădită
Era prea puţin, iar dintr-un eu al meu
Puţin rămâne; dar ceas de ceas e salvat
Din acea veşnică tăcere, ceva mai mult
Care-aduce lucruri noi, şi-abject el era
Pentru vreo trei sori să mă strâng
şi să mă-ngrămădesc pe mine
Şi acest spirit cenuşiu ce tânjeşte
Cunoaşterea s-o urmeze ca pe-o stea căzătoare
Dincolo de graniţa gândului uman.

„Trei sori”, bine zis! Erau mai mult de patruzeci: lui Ulise i-ar fi fost ruşine. Dar următorul vers – pe care-l ştia atât de bine – era şi mai potrivit.

S-ar putea să ne ducă vârtejurile
S-ar putea să ajungem la Insulele Fericite
Şi să-l vedem pe falnicul Achile,
Pe care-i cunoaştem.
Deşi mult luatu-s-a, rămâne mult; şi deşi
Nu mai suntem acea forţă ce-n vechime
Mişca cerul şi pământul;
Suntem ceea ce suntem;
0 fire neclintită de suflete eroice
Slăbite de vremuri şi de soartă,
Dar cu voinţă tare
Să năzuim, să căutăm, să găsim şi
Să nu batem în retragere.

„Să căutăm, să găsim...” Mda, acum ştia ce are să caute *şi* să găsească – pentru că ştia cu precizie unde se află respectivul obiect. Dacă nu va avea loc niciun accident catastrofal, nu avea cum să-i scape.

Nu era un scop pe care-l avusese în minte totdeauna la modul conştient, şi chiar şi-acum nu înţelegea prea bine de ce devenise imun la febra care cuprinsese din nou omenirea – pentru a doua oară în viaţa lui! – dar probabil că se înşelase.

Sau poate că neaşteptata invitaţie pe care o primise de a se alătura câtorva distinşi oaspeţi la bordul navei *Universe* îi înflăcărase imaginaţia şi trezise un entuziasm de care nu se crezuse în stare.

Mai există şi o altă posibilitate. După toţi aceşti ani, încă îşi mai aducea aminte cât de dezamăgit a fost publicul cu ocazia întâlnirii din 1985-1986. Acum avea ocazia – ultima pentru el, şi prima pentru omenire – să recupereze toate dezamăgirile trecute.

În secolul douăzeci, singurul lucru posibil fusese zborul orbital. De data asta va avea loc o aterizare adevărată, la fel de inedită în felul ei ca şi primii paşi pe Lună ai lui Armstrong şi Aldrin.

Doctorul Heywood Floyd, veteran al misiunii de pe Jupiter din anii 2010-2015, îşi lăsă imaginaţia să pornească spre fantomaticul vizitator care revenea din nou din abisurile spaţiului, mărindu-şi viteza de la o secundă la alta, în timp ce se pregătea să ocolească Soarele. Iar între orbitele Pământului şi ale lui Venus, cea mai faimoasă dintre toate cometele se va întâlni cu încă-nedesăvârşita navă *Universe*, în voiajul ei de început.

Punctul exact de întâlnire nu era încă stabilit, dar hotărârea *lui* era deja luată.

— Halley – sosesc... şopti Heywood Floyd.

2. Prima vedere

Nu e adevărat că trebuie să pleci de pe Pământ pentru a vedea cerul în adevărata sa splendoare. Nici măcar din Spaţiu cerul înstelat nu e atât de minunat precum apare văzut de pe un munte înalt, într-o noapte complet senină, departe de orice sursă de lumină artificială. Chiar dacă stelele apar mai strălucitoare atunci când eşti dincolo de atmosferă, ochiul nu poate sesiza cu adevărat diferenţa: iar copleşitorul spectacol al unei jumătăţi a sferei cereşti vizibile dintr-o singură privire e ceva ce niciun hublou de observare nu poate oferi.

Dar Heywood Floyd era mai mult decât mulţumit cu viziunea sa particulară asupra universului, mai ales în perioadele când zona rezidenţială se afla pe partea întunecată a Spitalului Spaţial care se rotea lent. Apoi în câmpul său vizual dreptunghiular nu mai apăreau decât stele, planete şi nebuloase – iar din când în când, estompând complet tot ce se afla în jur, strălucirea orbitoare a lui Lucifer, proaspătul rival al Soarelui.

Cu vreo zece minute înaintea începerii nopţii sale artificiale, el stingea toate luminile cabinei – chiar şi becul roşu de veghe – pentru a se adapta complet întunericului. Puţin cam târziu pentru un Inginer spaţial, el învăţase plăcerile astronomiei cu ochiul liber şi putea acum să identifice practic orice constelaţie, chiar dacă vedea doar o mică parte din ea.

În acea lună mai, aproape în fiecare „noapte”, în timp ce cometa intra în orbita lui Marte, el îi verificase poziţia pe hărţile stelare.

Cu toate că era un obiect uşor de găsit cu ajutorul unui binoclu, Floyd se abţinuse să recurgă la utilizarea lui; se juca, într-un fel, ca să vadă cât de bine răspundeau provocării bătrânii lui ochi. Deşi doi astronomi de pe Mauna Kea pretindeau deja că au observat cometa cu ochiul liber, nimeni nu le dădea crezare, iar afirmaţii similare ale altor pacienţi de pe Pasteur fuseseră primite cu mai mult scepticism.

Dar diseară era prognozată o magnitudine de gradul şase, cel puţin; ar putea să aibă noroc. Trase linia de la Gamma la Epsilon, şi contemplă vârful unui imaginar triunghi echilateral suprapus peste aceste poziţii – ca şi cum ar fi fost capabil să-şi concentreze viziunea de-a lungul Sistemului Solar prin simpla sa voinţă.

Şi uite-o! – aşa cum o văzuse prima dată, cu şaptezeci şi şase de ani în urmă, discretă dar inconfundabilă. Dacă n-ar fi ştiut cu exactitate încotro să se uite, n-ar fi remarcat-o sau ar fi socotit că e doar o nebuloasă îndepărtată.

Pentru ochiul său, cometa era doar o picătură de ceaţă, perfect circulară; oricât s-ar fi străduit, nu era în stare să detecteze nici urmă de coadă. Dar unica flotilă de sonde care o escorta de luni de zile înregistrase deja primele izbucniri de praf şi gaz, care vor crea în scurtă vreme un strălucitor panaş printre stele, îndreptate direct înspre creatorul ei, Soarele.

Ca oricine altcineva, Heywood Floyd urmărise transformarea nucleului rece, întunecat – nu, aproape *negru* – în timp ce intra în zona interioară a Sistemului Solar. După şaptezeci de ani de îngheţ profund, complexul amestec de apă, amoniac şi alte elemente îngheţate începea să se dezgheţe şi să fiarbă. Un munte zburător, aproximativ de dimensiunea – şi de forma – insulei Manhattan, se rotea pe o frigare cosmică o dată la cincizeci şi trei de ore; în timp ce căldura Soarelui se infiltra prin crusta izolatoare, vaporii de gaze făceau Cometa lui Halley să se comporte ca un cazan sub presiune care scapă aburi. Jeturi de vapori de apă, amestecate cu praf şi cu o fiertură vrăjitorească de substanţe chimice organice, ţâşneau din câteva mici cratere; cel mai mare – care era de mărimea unui teren de fotbal – erupea cu regularitate cam la două ore după asfinţitul local. Semăna cu un gheizer terestru, drept care a fost botezat cu promptitudine „Bătrânul credincios”.

Începuse deja să-şi imagineze cum va sta pe marginea acelui crater, aşteptând ca Soarele să se înalţe deasupra peisajului întunecat şi contorsionat pe care-l ştia bine prin

intermediul imaginilor din spaţiu. E adevărat, contractul nu pomenea nimic despre posibilitatea ca pasagerii – categorie distinctă faţă de echipaj şi personalul ştiinţific – să părăsească nava după aterizarea pe Halley.

Pe de altă parte, nu exista nimic în instrucţiuni care să interzică în mod explicit acest lucru.

O să aibă de furcă dac-or să vrea să mă oprească, gândi Heywood Floyd; sunt *ferm* convins că încă mă pot folosi de costumul spaţial. Iar dacă greşesc...

Îşi aduse aminte că citise undeva că un vizitator al Taj Mahal-ului remarcase: „Aş muri şi mâine pentru un monument ca ăsta.”

El ar alege bucuros cometa lui Halley.

3. Reintrare

Chiar făcând abstracţie de acel accident stânjenitor, întoarcerea pe Pământ nu fusese uşoară.

Avusese primul şoc la scurtă vreme după regenerare, când doctorul Rudenko îl trezise din lungul său somn. Walter Curnow se agita în jurul ei, şi chiar în starea de semiconştienţă în care se afla, Floyd îşi dădea seama că se întâmplase ceva; bucuria lor de a-l vedea treaz era puţin cam exagerată şi nu reuşea să ascundă o anumită tensiune. Abia când îşi reveni complet îl anunţară că doctorul Chandra nu mai era printre ei.

Pur şi simplu încetase să mai trăiască, undeva dincolo de Marte, atât de imperceptibil încât monitoarele nu reuşiseră să surprindă momentul. Trupul său, lăsat să plutească prin spaţiu, se deplasase necontrolat pe lângă orbita navei *Leonov* şi fusese de mult consumat de focurile Soarelui.

Cauza morţii era complet necunoscută, dar Max Brailovsky emise o teorie, care, cu toate că era complet neştiinţifică, n-a fost combătută nici măcar de medicul-şef Katerina Rudenko.

— Nu putea trăi fără Hal.

Walter Curnow a fost cel care a mai adăugat un gând:

— Mă-ntreb cum o să primească Hal vestea. Acolo probabil că sunt urmărite toate transmisiile noastre. Mai devreme sau mai târziu o să afle.

Iar acum Curnow dispăruse şi el – aşa cum se întâmplase cu toţi ceilalţi – cu excepţia micuţei Zenia. N-o mai văzuse de douăzeci de ani, dar cartea poştală de la ea sosea cu punctualitate de fiecare Crăciun. Ultima era prinsă deasupra biroului său; înfăţişa o troică încărcată cu daruri, care gonea prin troienele unei ierni ruseşti, urmărită de nişte lupi care păreau extrem de înfometaţi.

Patruzeci şi cinci de ani! Câteodată părea ca ieri când *Leonov* s-a întors la orbita din jurul Pământului, în aplauzele întregii omeniri. Totuşi fuseseră nişte aplauze triste, pline de respect, dar lipsite de entuziasm adevărat. Misiunea de pe Jupiter fusese un succes mult prea mare; dăduse la o parte capacul de la cutia Pandorei, şi rămânea să i se descopere conţinutul.

Când monolitul cel negru, cunoscut sub numele de Anomalia Magnetică Tycho Numărul Unu, a fost dezgropat pe Lună, doar câţiva oameni ştiau de existenţa lui. De-abia după nefericita călătorie spre Jupiter a navei *Discovery* a aflat opinia publică mondială că, acum patru milioane de ani, o altă inteligenţă trecuse prin Sistemul Solar şi îşi lăsase cartea de vizită. Ştirea era o revelaţie – dar nu o surpriză; ceva în acest gen era aşteptat de zeci de ani.

Iar totul se întâmplase înainte de a lua naştere rasa umană. Deşi în timp ce se afla în jurul lui Jupiter, lui *Discovery* i se întâmplase un misterios accident, nu exista o dovadă că ar fi fost altceva decât o dereglare de la bordul navei. Deşi consecinţele filosofice ale acestei anomalii magnetice erau profunde, din punct de vedere practic, Omenirea era în continuare singură în Univers.

Acum acest lucru nu mai era adevărat. Doar la o distanţă de câteva minute-lumină – o azvârlitură de băţ la nivelul Cosmosului – se afla o inteligenţă care putea crea o stea şi distruge, pentru nedesluşitele-i scopuri, o planetă de o mie de ori mai mare decât Pământul. Şi mai de-rău-

prevestitor fusese faptul că dovedise că e conştientă de Omenire, prin ultimul mesaj pe care *Discovery* l-a retransmis de pe Lunile lui Jupiter, înainte ca înflăcărată naştere a lui Lucifer să-l distrugă:

TOATE ACESTE LUMI SUNT ALE VOASTRE – CU EXCEPŢIA EUROPEI
NU ÎNCERCAŢI SĂ ATERIZAŢI ACOLO.

Strălucitoarea stea nouă, care îndepărtase noaptea, cu excepţia doar a câtorva luni în fiecare an, când trecea în spatele Soarelui, adusese Omenirii atât speranţă cât şi frică. Frică din cauză că necunoscutul, mai ales când apare legat de omnipotenţă, întotdeauna produce asemenea emoţii primitive. Speranţă – din cauza transformării pe care o adusese în politica globală.

De multe ori s-a spus că singurul lucru care putea uni Omenirea era o ameninţare din spaţiu. Nimeni nu ştia dacă Lucifer reprezenta o ameninţare; dar era cu siguranţă, o provocare. Şi, după cum s-a dovedit, acest lucru era suficient.

Heywood Floyd urmărise schimbările geopolitice din sanctuarul său de pe Pasteur, aproape ca şi cum ar fi fost un observator străin. La început, el n-avusese nicio intenţie de a rămâne în spaţiu, după ce s-ar fi vindecat complet. Spre supărarea deconcertată a doctorilor care-i îngrijeau, reînsănătoşirea sa necesită un timp exagerat de mare.

Rememorând ulterior, în perioada anilor liniştiţi, Floyd şi-a dat seama cu precizie de ce oasele lui refuzau să se vindece. El pur şi simplu nu dorea să se întoarcă pe Pământ: nu-l aştepta nimic acolo jos, pe orbitorul glob alb-albăstrui care umplea cerul. Erau momente când putea înţelege perfect de ce îşi pierduse Chandra dorinţa de a trăi.

Fusese pur şi simplu întâmplător faptul că nu o luase cu el pe prima lui soţie în acea călătorie către Europa. Acum Marion era moartă, amintirea ei părea a face parte dintr-o altă viaţă care-ar fi putut aparţine altcuiva, iar cele două

fiice ale lor erau nişte străini prietenoşi, care aveau la rândul lor familii.

Dar el o pierduse pe Caroline datorită propriilor sale acţiuni, chiar dacă n-avusese alternativă. Ea nu a înţeles (oare el reuşise?) de ce a părăsit el minunatul cămin pe care şi-l făcuseră spre a se exila ani de zile în nişte spaţii îngheţate, departe de soare.

Deşi, chiar înainte ca misiunea să ajungă la jumătate, el îşi dăduse seama că n-o să-l mai aştepte Caroline, trăsese nădejde că o să-l aştepte Chris. Dar chiar şi această consolare îi fusese refuzată; fiul său trăise fără tată prea multă vreme. Când Floyd s-a întors, Chris găsise un alt părinte în bărbatul care luase locul lui Floyd în viaţa lui Caroline. Înstrăinarea era completă. Floyd îşi închipuise că n-o s-o poată depăşi niciodată, dar reuşise – într-un fel sau altul.

Trupul său complotase în mod abil cu dorinţele lui inconştiente. Când se întoarse, în cele din urmă, pe Pământ, după convalescenţa prelungită de pe Pasteur, el dezvoltă imediat nişte simptome atât de alarmante – inclusiv ceva care se bănuia c-ar putea fi osteonecroză – încât fu imediat trimis pe orbită. Şi rămăsese acolo, cu excepţia câtorva excursii pe Lună, devenind perfect adaptat la regimul gravitaţional al spitalului ce se rotea încet, situat între zero şi o şesime din cel terestru.

Nu era un pustnic – departe de aşa ceva. Chiar în perioada convalescenţei, el dicta rapoarte, depunea mărturie în faţa a nenumărate comisii, fiind intervievat de membri ai mass-media. Era un personaj ilustru şi se lăuda cu experienţa sa – atâta timp cât rezista. Îi era de folos ca să atenueze durerile lăuntrice.

Primii zece ani – din 2020 până în 2030 – părură a trece atât de repede încât acum îi era greu să se concentreze asupra lor. Avuseseră loc obişnuitele crize, scandaluri, crime, catastrofele – între care s-a remarcat Marele Cutremur Californian, ale cărui consecinţe le urmărise cu fascinată oroare pe ecranele monitoarelor staţiei orbitale. Mărind imaginea la maximum, se puteau vedea indivizi

umani; dar din unghiul dumnezeiesc de unde-i privea îi fusese imposibil să-i identifice cu punctele ce alergau nebuneşte din oraşele incendiate. Doar camerele de luat vederi de la sol dezvăluiau adevărată oroare.

În acei zece ani, cu toate că rezultatele nu se vor ivi decât mai târziu, plăcile tectonice ale politicii se mişcau la fel de inexorabil ca şi cele geologice – deşi în sens contrar, ca şi cum Timpul se scurgea îndărăt. Căci, la început, pe Pământ existase un singur supercontinent, Pangea, care se fărâmiţase de-a lungul eonilor. Aşa se întâmplase şi cu specia umană, divizată în nenumărate triburi şi naţiuni; acum fuzionau, ca şi cum diferenţele lingvistice şi culturale începeau să se estompeze.

Deşi Lucifer accelerase procesul, acesta începuse cu zeci de ani mai devreme, când apariţia epocii spaţiale declanşase o explozie de turism pe glob. Aproape în acelaşi timp – nu era, bineînţeles, o coincidenţă – sateliţii şi fibrele optice revoluţionaseră comunicaţiile. Odată cu istorica abolire a taxelor de convorbiri internaţionale din 31 decembrie 2000. fiecare convorbire telefonică devenise loco, iar rasa umană întâmpină noul mileniu prin transformarea sa într-o uriaşă şi zumzăitoare familie.

Ca în orice familie, nu era linişte tot timpul, dar certurile din sânul ei nu mai ameninţau întreaga planetă. Al doilea – şi ultimul – război nuclear folosi în luptă tot atâtea bombe nucleare ca şi primul: exact două. Şi deşi kilotonajul a fost mai mare, victimele au fost în număr mai mic, pentru că ambele bombe au fost folosite împotriva unor instalaţii petroliere, din zone cu populaţie redusă. În acel moment, cele trei mari puteri, China, Statele Unite şi Uniunea Sovietică au acţionat cu o rapiditate şi cu o inteligenţă demne de toată lauda, sigilând zona de război până când combatanţii supravieţuitori şi-au revenit în fire.

În anii 2020-30, un război major între Marile Puteri era la fel de absurd precum fusese unul între Canada şi Statele Unite, în secolul trecut. Acest lucru nu se datora vreunei îmbunătăţiri notabile a naturii umane sau vreunui alt factor, cu excepţia preferinţei normale a vieţii, şi nu a morţii. Mare

parte din mecanismul păcii nici măcar nu fusese plănuit în mod conştient: înainte ca politicienii să realizeze ce s-a întâmplat, descoperiră că fusese instalat şi că funcţiona bine...

Mişcarea „Ostateci pe timp de pace” nu fusese inventată de vreun om de stat sau de vreun idealist; chiar numele nu i s-a dat decât la câtăva vreme după ce cineva a observat că în orice moment existau o sută de mii de turişti ruşi în Statele Unite – şi jumătate de milion de americani în Uniunea Sovietică, cei mai mulţi dintre ei fiind angajaţi în tradiţionala lor modalitate de a-şi petrece timpul: plângându-se de proasta funcţionare a instalaţiilor sanitare. Şi poate mai mult de atât, ambele grupuri conţineau un număr disproporţionat de mare de indivizi extrem de importanţi – fii şi fiicele unor oameni bogaţi, cu privilegii şi putere politică.

Şi chiar dacă cineva şi-ar fi dorit, nu mai era posibil de plănuit un război la scară mare. Epoca Transparenţei asfinţise prin 1990, când noi mijloace de informare începură să lanseze sateliţi fotografici cu o putere de rezoluţie comparabilă cu cea de care beneficiau deja, de treizeci de ani, militarii. Pentagonul şi Kremlinul erau furibunde; dar nu se puteau pune cu Reuters, Associated Press sau cu neobositele camere de luat vederi ale Serviciului Orbital de Ştiri, care funcţionau 24 de ore din 24.

Până în anul 2060, deşi lumea nu fusese complet dezarmată, reuşise să fie efectiv pacificată, iar cele cincizeci de puteri nucleare existente se aflau sub control internaţional. A fost surprinzător de puţină opoziţie atunci când Edward al VIII-lea a fost numit primul Preşedinte Planetar, doar vreo zece state exprimându-şi dezaprobarea. Ele se înşiruiau în ordinea mărimii şi a importanţei, de la Elveţia care se încăpăţâna în continuare în neutralitatea ei (cu toate acestea restaurantele şi hotelurile elveţiene primeau cu braţele deschise noua formă de organizare), până la locuitorii Insulelor Malvine, cu un şi mai mare fanatism al independenţei, care rezistau tuturor încercărilor

făcute de exasperaţii englezi şi argentinieni de a şi-i smulge unii altora.

Distrugerea uriaşei şi complet parazitei industrii de armament dăduse un avânt fără precedent – ba, câteodată, chiar nesănătos – economiei lumii. Nu mai erau vitale materiile prime şi talentele inginereşti de excepţie înghiţite de o virtuală gaură neagră – sau, şi mai rău, întoarse spre distrugere. În schimb, ele puteau fi folosite pentru a repara stricăciunile şi neglijenţa acumulate de secole, prin reconstruirea lumii.

Şi prin construirea unora noi. Acum Omenirea găsise cu adevărat „echivalentul moral al Războiului” şi o provocare care era capabilă să absoarbă surplusul de energii ale rasei – pentru oricât de multe milenii de-acum înainte.

4. Magnatul

Atunci când s-a născut, William Tsung fusese poreclit „cel mai scump bebeluş din lume”; el a deţinut titlul doar timp de doi ani înainte de a fi pretins de sora lui. Ea îl deţinea şi acum şi, având în vedere că Legile Familiei fuseseră abrogate, nu i-l va mai pune nimeni în pericol.

Tatăl lor, legendarul Sir Lawrence, se născuse pe vremea când China reinstituise severa regulă: „Un copil, o familie.” Generaţia sa oferise psihologilor şi specialiştilor în ştiinţele sociale o cantitate de material suficientă pentru nesfârşite studii. A nu avea fraţi sau Surori – şi în multe cazuri, a nu avea unchi sau mătuşi – era ceva unic în istoria omenirii. Nu se va putea stabili probabil niciodată dacă motivul era mobilitatea speciei sau dacă era meritul sistemului familial extins, practicat în China. Fapt e că progeniturile din acea ciudată perioadă erau extraordinar de lipsite de defecte; dar cu siguranţă ei se resimţeau din această cauză, iar Sir Lawrence a făcut absolut tot ce i-a stat în putinţă spre a recupera izolarea de care avusese parte în copilărie.

Când i se născu cel de-al doilea copil, în ’22, Sistemul de interdicţii devenise lege. Puteai avea oricât de mulţi copii pofteai, atâta vreme cât plăteai taxa respectivă. (Comuniştii supravieţuitori din vechea gardă nu erau singurii care au considerat întregul plan de-a dreptul îngrozitor, dar au fost învinşi de către pragmaticii lor colegi în ageamiul congres al Republicii Populare Democrate.)

Numărul unu şi doi erau gratis. Numărul trei costa un milion de soli. Numărul patru era două milioane. Numărul cinci era patru milioane, şi aşa mai departe. Amănuntul că, teoretic, în Republica Populară nu existau capitalişti, era cu seninătate trecut cu vederea.

Tânărul domn Tsung (asta se întâmpla, bineînţeles, înainte ca Regele Edward să-i acorde titlul de Cavaler Comandant al Ordinului Imperiului Britanic) nu mărturisi nimănui dacă avusese vreun scop în minte; el era încă un biet milionar când i se născu cel de-al cincilea copil. Dar avea doar patruzeci de ani, iar când cumpărarea Hong Kong-ului nu-l văduvi de atât de mult capital pe cât se temuse, el descoperi că dispunea de o sumă considerabilă.

Aşa zicea legenda – dar, ca şi alte poveşti despre Sir Lawrence, era greu să distingi adevărul de mit. Fără îndoială că nu era nimic adevărat în zvonul insistent conform căruia prima avere fusese făcută cu ajutorul celebrei ediţii-pirat de forma unei cutii de pantofi a Bibliotecii Congresului. Întreaga afacere a Modulului de Memorie Moleculară era o operaţiune dirijată din exteriorul Pământului, care devenise posibilă datorită faptului că Statele Unite nu semnaseră Tratatul Lunar.

Cu toate că Sir Lawrence nu era multimilionar, complexul de corporaţii pe care-i pusese pe picioare îl transformase în cea mai mare putere financiară de pe Pământ – o realizare deosebită pentru fiul unui modest vânzător ambulant de video-casete care-şi desfăcea marfa în ceea ce se numea încă Noile Teritorii. Probabil că nu remarcase cele opt milioane pentru copilul numărul şase, sau poate nici cele treizeci şi două de milioane pentru numărul opt. Cele şaizeci şi patru de milioane pe care

trebui să le avanseze pentru numărul nouă îi atraseră publicitatea mondială, iar după numărul zece, pariurile puse pe viitorul său depăşeau cele două sute cincizeci şi şase de milioane pe care ar fi trebuit să le plătească pentru următorul copil. Oricum, în această fază Lady Jasmine, care combina cele mai bune însuşiri ale oţelului şi mătăsii în proporţii egale, hotărî că dinastia Tsung era suficient de echilibrată.

Sir Lawrence s-a implicat în afacerea spaţială dintr-o simplă întâmplare (dacă există aşa ceva). El avea, desigur, numeroase interese în domeniul maritim şi aeronautic, dar acestea erau dirijate de cei cinci fii ai lui şi de asociaţii lor. Adevărata iubire a lui Sir Lawrence erau comunicaţiile – ziare (acele câteva care mai existau), cărţile, revistele (pe suport de hârtie şi electronic) şi, mai presus de orice, reţelele de televiziune de pe glob.

Apoi a cumpărat magnificul Hotel Peninsular, care pentru un biet băieţel chinez era pe vremuri simbolul bogăţiei şi al puterii, şi l-a transformat în reşedinţa şi biroul său principal. L-a înconjurat cu un minunat parc, prin simplul artificiu de a împinge uriaşele centre comerciale în subteran (recent inaugurata sa Corporaţie de Excavaţie prin Laser fusese un adevărat succes financiar şi constituia un precedent pentru multe alte oraşe).

Într-o zi, în timp ce admira conturul unic al oraşului de peste golf, hotărî că mai erau necesare anumite îmbunătăţiri. Panorama de la etajele inferioare ale Hotelului Peninsular era blocată de zeci de ani de un masiv edificiu care semăna cu o minge de golf strivită. Trebuia să dispară, decise Sir Lawrence.

Directorul Planetariului din Hong Kong – considerat de multă lume a fi unul dintre cele mai bune din lume – era de altă părere şi în scurtă vreme Sir Lawrence fu încântat să descopere pe cineva care nu putea fi cumpărat cu niciun preţ. Cei doi deveniră prieteni la cataramă, dar când doctorul Hessenstein organiză o prezentare specială cu ocazia celei de-a şaizecea aniversări a lui Sir Lawrence, el

nu ştia că va ajuta la transformarea istoriei Sistemului Solar.

5. Din gheaţă

La mai bine de o sută de ani după ce Zeiss construise primul prototip la Jena în 1924, încă existau în uz câteva planetarii cu proiectoare optice, care se desluşeau dramatic deasupra auditoriului. Dar Hong Kong îşi retrăsese instrumentul din a treia generaţie cu zeci de ani în urmă, în favoarea mult mai fiabilului sistem electronic. Întreaga cupolă era, practic, un uriaş ecran de televizor, alcătuit din mii de elemente separate, pe care putea fi proiectată orice imagine posibilă.

Programul a debutat – inevitabil – cu un tribut necunoscutului inventator al rachetei, undeva în China celui de-al treisprezecelea veac. Primele cinci minute au fost o trecere cronologică în revistă, la modul concentrat, aducând un tribut destul de reţinut primilor exploratori ruşi, germani şi americani, spre a se focaliza asupra carierei doctorului Hsue-Shem Tsien. Compatrioţii săi aveau o scuză pentru că, la vremea şi locul respectiv, îl făcuseră să apară la fel de important în istoria dezvoltării rachetei ca şi un Goddard, un von Braun sau un Koroliev. Şi aveau fără îndoială motive să fie indignaţi la auzul veştii că a fost arestat, fiind acuzat cu surle şi tobe în Statele Unite, când, după ce a participat la organizarea faimosului Jet Propulsion Laboratory şi după ce a fost numit primul profesor al programului Goddard de la CalTech, a hotărât să se întoarcă în patrie.

Lansarea primului satelit chinez de către racheta „Lungul Marş-1” în 1970 de-abia a fost menţionată, poate din cauza că în acea vreme americanii păşeau deja pe Lună. Într-adevăr, restul secolului douăzeci a fost expediat în câteva minute, spre a se continua cu anul 2007 şi construcţia în secret a navei spaţiale *Tsien* – sub văzul întregii lumi.

Naratorul exulta, pe bună dreptate, vorbind despre consternarea celorlalte puteri spaţiale când o staţie spaţială probabil chineză s-a desprins pe neaşteptate de orbită, îndreptându-se către Jupiter, spre a depăşi misiunea ruso-americană de la bordul rachetei *Cosmonaut Alexei Leonov*. Povestea a fost suficient de dramatică – şi de tragică – pentru a nu mai necesita vreo înfrumuseţare.

Din nefericire, exista foarte puţin material vizual autentic spre a o ilustra: programul trebuia să se bazeze cu precădere pe efecte speciale şi pe o reconstituire inteligentă efectuata pe baza fotografiilor ulterioare, făcute de la distanţă. În timpul scurtei şederi pe suprafaţa îngheţată a Europei, echipajul de pe *Tsien* a fost mult prea ocupat pentru a mai face documentare de televiziune sau chiar pentru a instala o cameră de luat vederi automată.

Cu toate acestea, cuvintele rostite în acele momente împărtăşeau mult din drama acelei prime aterizări pe Lunile lui Jupiter. Comentariul lui Heywood Floyd transmis de pe nava *Leonov*, care se apropia, a ajutat extraordinar la vizualizarea fundalului şi existau o grămadă de fotografii de fototecă ca să-l ilustreze:

„Chiar în această clipă o privesc prin cel mai puternic telescop de pe navă: e de zece ori mai mare decât Luna noastră, aşa cum o vedem cu ochiul liber. Şi e într-adevăr un spectacol *nepământesc*.

Suprafaţa e de un roz uniform, cu câteva mici petice maro. E acoperită cu o reţea încâlcită de linii subţiri, care se încolăcesc şi se ţes în toate sensurile. De fapt, seamănă foarte mult cu o fotografie dintr-un manual de medicină, care ilustrează o reţea de vene şi artere.

Unele dintre aceste forme sunt în lungime de sute – sau chiar mii – de kilometri şi seamănă mai degrabă cu iluzoriile canale pe care Percival Lowell şi alţi astronomi de la începutul secolului douăzeci şi-au imaginat că le disting pe Marte.

Dar canalele de pe Europa nu sunt o iluzie, cu toate că, bineînţeles, ele nu sunt artificiale. În plus, conţin *cu adevărat* apă – sau măcar gheaţă. Pentru că satelitul este

aproape în întregime acoperit de ocean, care are o adâncime medie de cincizeci de kilometri.

Având în vedere că se află la o distanţă atât de mare de Soare, temperatura de la suprafaţă a Europei este extrem de scăzută – minus nouăzeci de grade. Aşa încât e de aşteptat ca unicul său ocean să fie un bloc compact de gheaţă.

În mod surprinzător, situaţia este cu totul alta, pentru că există o mare cantitate de căldură generată în străfundurile Europei de forţele fluxului – aceleaşi care declanşează imenşii vulcani de pe vecina sa, Io.

Drept pentru care, gheaţa se topeşte încontinuu. Se sparge, îngheaţă din nou, formând spărturi şi suprafeţe de apă liberă între gheţari compacţi asemănătoare celor dintre banchizele regiunilor noastre polare.

Acum privesc aceste complicate ţesături de fisuri; cele mai multe din ele sunt întunecate şi foarte vechi – poate de milioane de ani. Dar câteva sunt aproape complet albe; sunt cele noi, care abia ce s-au deschis şi care au o crustă groasă doar de câţiva centimetri.

Tsien a aterizat exact lângă una dintre aceste fâşii – linia lungă de o mie cinci sute de kilometri care a fost botezată Marele Canal. Se bănuieşte că echipajul chinez intenţiona să pompeze apă în rezervoarele ei propulsoare, care să-i permită să exploreze satelitul lui Jupiter şi să revină apoi pe Pământ. Nu era o treabă uşoară, dar fără îndoială că studiaseră cu mare atenţie locul de aterizare şi ştiau ce fac.

Acum e clar de ce şi-au asumat un asemenea risc – şi de ce au pretenţii asupra satelitului Europa. Ca punct de realimentare. Ar putea fi cheia întregului Sistem Solar...”

Dar n-a fost să fie aşa, gândi Sir Lawrence, tolănit în luxosul său scaun de sub discul fisurat şi pestriţ care umplea cerul său artificial. Oceanele Europei continuau să fie inaccesibile Omenirii, din motive care constituiau încă un mister. Nu numai inaccesibile, ci şi invizibile; de când Jupiter a devenit soare, ambii săi sateliţi interiori au

dispărut îndărătul unor nori de vapori emanaţi din străfundurile lor.

El privea Europa aşa cum fusese ea în 2010 – nu aşa cum era ea astăzi.

Era doar băietan pe vremea aceea, dar încă îşi aducea aminte ce mândru a fost aflând că, deşi nu era de acord cu politica lor, compatrioţii săi erau pe punctul de a efectua prima aterizare pe o lume virgină.

Nu existase, bineînţeles, acolo o cameră de luat vederi, spre a înregistra acea aterizare, dar reconstituirea fusese făcută într-o manieră splendidă. Era în stare să creadă cu adevărat că aceea era nava sortită pieirii, coborând silenţios din cerul negru precum cărbunele spre peisajul de gheaţă al Europei şi oprindu-se lângă acea fâşie decolorată de apă recent îngheţată care fusese denumită Marele Canal.

Toată lumea ştia ce s-a întâmplat după aceea; poate că, în mod înţelept, n-a existat nicio încercare de reproducere vizuală. În schimb, imaginea Europei se estompă, fiind înlocuită cu portretul la fel de familiar oricărui chinez precum era cel al lui Iuri Gagarin pentru fiecare rus.

Prima fotografie îl înfăţişa pe Rupert Chang în ziua absolvirii liceului, în 1989 – onestul tânăr erudit, asemeni încă unui milion de tineri ca el, fără a bănui măcar întâlnirea pe care o va avea cu istoria peste douăzeci de ani.

Pe scurt, pe fundalul unei muzici domoale, comentatorul rezumă etapele importante ale carierei doctorului Chang, până la numirea sa ca Inspector Ştiinţific pe nava *Tsien*. După o prezentare a etapelor vieţii în timp, fotografiile îl înfăţişau din ce în ce mai matur, până la ultima, făcută chiar înainte de plecarea în misiune.

Sir Lawrence era recunoscător pentru întunericul din planetariu; atât prietenii, cât şi duşmanii săi ar fi avut surpriza să-l vadă cu ochii umezi de lacrimi în timp ce asculta mesajul pe care doctorul Chang îl trimisese spre nava *Leonov* care se apropia, fără a şti dacă va fi recepţionat:

„... ştiu că sunteţi la bordul lui *Leonov*... s-ar putea să n-am prea mult timp... direcţionând antena de la costumul spaţial încotro cred...”

Semnalul dispăru timp de câteva secunde agonizante, apoi reapăru, mult mai clar, deşi nu mult mai tare.

„... transmiteţi această informaţie pe Pământ. *Tsien* distrus cu trei ore în urmă. Sunt singurul supravieţuitor. Folosind aparatul de radio de la costum – habar n-am dacă bate destul de departe, dar e singura mea şansă. Vă rog ascultaţi cu atenţie. PE EUROPA EXISTĂ VIAŢĂ. Repet: PE EUROPA EXISTĂ VIAŢĂ...”

Semnalul se estompă din nou...

„... imediat după miezul nopţii local. Pompam apă neîntrerupt, iar rezervoarele erau aproape pe jumătate pline. Doctorul Lee şi cu mine am ieşit să verificăm izolaţia conductei. *Tsien* staţionează – staţiona – cam la treizeci de metri de marginea Marelui Canal. Conductele coboară în el, direct prin gheaţă. Foarte subţire – nu rezistă să păşeşti pe ea. Căldura care se ridică...”

Din nou o lungă tăcere...

„... nicio problemă – cinci kilometri de lumini înşirate pe navă. Ca un brad de Crăciun – minunat, strălucind prin gheaţă. Nişte culori splendide. Primul l-a văzut Lee – o masă întunecată ridicându-se din adâncuri. La început am crezut că e un banc de peşti – era prea mare pentru un singur organism – apoi începu să spargă gheaţa...

... ca nişte şuviţe gigantice de alge ude, târându-se pe sol. Lee alergă înapoi spre navă ca să ia un aparat de fotografiat – eu am rămas ca să observ, descriind prin radio. Chestia se mişca atât de încet încât îl puteam întrece cu uşurinţă. Eram mai degrabă impresionat decât alarmat. Îmi imaginam că ştiu despre ce creatură e vorba – văzusem fotografii cu pădurile de varec de pe coasta californiană – dar mă înşelasem amarnic.

... îmi dădeam seama că era într-o situaţie critică. Nu putea supravieţui la o temperatură mai scăzută cu nouăzeci de grade faţă de mediul ei normal. Îngheţa bocnă în timp ce înainta – cădeau din ea bucăţi ca sticla – dar continua să

înainteze spre navă, ca un uriaş val de maree, încetinindu-şi din ce în ce mai mult deplasarea.

Eram încă atât de uluit încât nu reuşeam să mă concentrez şi nu-mi puteam închipui ce avea de gând să facă...

... urcându-se pe navă, făcând un fel de tunel de gheaţă pe măsură ce înainta. Poate că asta o izola de frig – aşa cum termitele se protejează de soare în minusculele lor coridoare de noroi.

... tone de gheaţă pe navă. Primele se rupseră antenele de radio. Apoi am văzut suporţii de aterizare îndoindu-se – toate astea întâmplându-se cu încetinitorul, ca-ntr-un vis.

De-abia în momentul în care nava a început să se răstoarne, am realizat ce intenţiona creatura să facă – dar era prea târziu. Am fi putut să ne salvăm vieţile – dacă am fi stins pur şi simplu luminile.

Probabil că e fototropă, iar ciclul ei biologic este declanşat de lumina soarelui care pătrunde prin gheaţă. Sau poate că era atrasă precum o molie de lumânare. Probabil că reflectoarele noastre erau mai strălucitoare decât orice altceva cunoscut pe Europa...

Apoi nava se prăbuşi. Am văzut cum plesneşte fuselajul şi se formează un nor de fulgi de zăpadă în timp ce se condensa umiditatea. Toate luminile se stinseră, cu excepţia uneia, care se bălăngănea încoace şi-n colo pe un cablu la câţiva metri deasupra solului.

Nu ştiu ce s-a întâmplat imediat după asta. Primul lucru pe care mi-l amintesc a fost că mă aflam sub lumină, lângă epava navei, înconjurat de un norişor de pulbere fină de zăpadă.

Îmi vedeam cu claritate urmele paşilor. Probabil că alergasem aici; poate că trecuse doar un minut sau două...

Planta – o consideram în continuare o plantă – era nemişcată.

Mă întrebam dacă o vătămase impactul; porţiuni mari – groase cât un braţ de om – se desprinseră, ca nişte crengi rupte!

Apoi trunchiul principal începu să se mişte din nou. Se îndreptă de fuselaj şi începu să se târască către mine. În acel moment am fost sigur că acea creatură era sensibilă la lumină: stătea chiar sub reflectorul de o mie de waţi, care se oprise din bălăngănit.

Închipuiţi-vă un stejar turtit de gravitate şi care încearcă să se târască pe sol. Ajunse la cinci metri de lumină, apoi începu să se lăţească până când formă un cerc perfect în jurul meu. Pesemne că aceasta era limita toleranţei ei – momentul în care fotoatracţia se transforma în repulsie. După aceasta, timp de câteva minute nu se mai întâmplă nimic. Mă întrebam dacă nu cumva o fi murit – îngheţată bocnă.

Apoi am văzut bobocii mari care se iveau pe multe dintre ramuri. Era ca şi cum aş fi urmărit o peliculă filmată rapid înfăţişând flori care se deschid. De fapt mi-am închipuit că *erau* flori – fiecare dintre ele fiind de mărimea unui cap de om.

Începură să se desfacă nişte membrane delicate, minunat colorate. Chiar atunci, îmi trecu prin cap că nimeni – *nimic* – n-a putut să vadă acele culori până atunci, ele nu existaseră până când n-am adus luminile noastre – reflectoarele noastre fatale – în această lume.

Cârcei, stamine, clătinându-se uşor... M-am apropiat de zidul viu care mă înconjura, ca să pot vedea exact ceea ce se petrece. Nici atunci, nici în vreun alt moment, n-am simţit deloc frică de creatură. Eram încredinţat că nu e răuvoitoare – în cazul în care e conştientă.

Erau o mulţime de flori mari, în diverse faze de ecloziune. Acum îmi aminteau de nişte fluturi, pe punctul de a ieşi din crisalidă – cu aripile încreţite, încă debile – mă apropiam din ce în ce de adevăr.

Dar îngheţau – murind la fel de rapid precum se iveau. Apoi, una după alta, cădeau. Pentru câteva momente se zbăteau precum peştii pe uscat – şi în sfârşit mi-am dat seama ce erau. Membranele acelea nu erau petale – erau aripioare *înotătoare*, sau ceva asemănător. Aceasta era perioada larvară, de înot liber, al creaturii. Probabil că îşi

petrece o mare parte a vieţii fixată pe fundul mării, apoi trimite aceste vlăstare mobile în căutarea unor noi teritorii. La fel ca şi coralii din oceanele Pământului.

Am îngenuncheat ca să mă uit mai de aproape la una din aceste mici creaturi. Splendidele culori păleau acum devenind de un maro tern. Unele dintre petale-aripioare se frânseseră, devenind fragile elitre în timp ce îngheţau. Dar creatura se mai mişca încă, şi când m-am apropiat de ea a încercat să mă evite. Mă întrebam în ce fel îmi simţea prezenţa.

Apoi am remarcat că *staminele* – căci aşa le denumisem – aveau toate în vârf nişte puncte de culoare albastru-strălucitor. Semănau cu nişte safire, fiind conştiente de prezenţa luminii, dar incapabile să-şi formeze reprezentări adevărate. În timp ce le urmăream, albastrul viu păli, safirele deveniră nişte pietre banale, oarecare...

Domnule doctor Floyd – sau oricine altcineva care ascultă – nu mai am prea mult timp la dispoziţie; Jupiter îmi va bloca în scurtă vreme semnalul. Dar aproape am terminat.

În acel moment mi-am dat seama ce trebuie să fac. Cablul care alimenta acel reflector de o mie de waţi atârna aproape de pământ. L-am lovit de câteva ori, iar lumina se stinse într-o explozie de mici scântei.

Îmi puneam întrebarea dacă nu cumva era prea târziu. Timp de câteva minute, nu se întâmplă nimic. Deci m-am apropiat de zidul format din ramuri încâlcite şi l-am *lovit*.

Lent, creatura începu să se descâlcească şi să se retragă spre Canal. Era lumină suficientă – vedeam totul perfect. Ganymede şi Callisto apăruseră pe cer – Jupiter era ca o uriaşă seceră – şi se vedea o auroră pe partea întunecată a lui Io, în zona dinspre Jupiter. Nu era nevoie să-mi folosesc lumina de la cască.

Am urmărit creatura până la apă, îmboldind-o cu alte lovituri atunci când îşi încetinea deplasarea, simţind de fiecare dată cum trosnesc bucăţile de gheaţă sub tălpi... Când s-a apropiat de canal, păru a dobândi putere şi energie, ca şi cum ar fi ştiut că se apropie de mediul ei

natural. Mă întrebam dacă o să supravieţuiască, spre a înmuguri din nou.

Dispăru prin crustă în apă, lăsând nişte ultime larve moarte pe solul străin. Apa făcu bulbuci câteva minute, până când o pojghiţă protectoare o sigilă, despărţind-o de vidul de deasupra. Apoi m-am îndreptat spre navă să văd dacă mai era ceva de salvat – nu vreau să vorbesc despre asta.

Am doar două rugăminţi, domnule doctor. Când biologii vor clasifica această creatură, trag nădejde că îi vor da numele meu.

Iar când următoarea navă se va întoarce acasă – rugaţi-i să ne ducă osemintele în China.

Jupiter o să ne despartă în câteva minute. Mi-aş fi dorit să ştiu dacă m-a recepţionat cineva. Oricum, o să repet acest mesaj când o să fim din nou în linie dreaptă – dacă sistemul de supravieţuire a costumului o să mai reziste până atunci.

Sunt profesorul Chang, de pe Europa, descriind distrugerea navei spaţiale *Tsien*. Am aterizat lângă Marele Canal şi ne-am fixat conductele de pompare la marginea gheţii...”

Semnalul se estompă brusc, reveni pentru un moment, apoi dispăru complet sub nivelul zgomotului. Nu va mai exista niciun alt mesaj din partea profesorului Chang; dar deviase deja în spaţiul cosmic ambiţiile lui Lawrence Tsung.

6. Înverzirea lui Ganymede

Rolf van der Berg era omul potrivit, la locul potrivit, la timpul potrivit; n-ar fi mers nicio altă combinaţie. Care, desigur, constituie o parte atât de importantă atunci când se face istorie.

Era omul potrivit pentru că era un refugiat *afrikaner* la a doua generaţie şi un geolog cu experienţă; ambii factori erau la fel de importanţi. Era la locul potrivit, pentru că

aceasta era cea mai mare dintre lunile lui Jupiter – a treia în ordinea crescătoare Io, Europa, Ganymede, Callisto.

Timpul nu era aşa de presant, fiindcă informaţia ticăia ca o bombă cu explozie întârziată în băncile de date de cel puţin zece ani. Van der Berg nu dăduse peste ea decât în ’57; chiar şi atunci i-a trebuit încă un an ca să se convingă că nu era nebun – şi în ’59 sechestrase pe furiş documentele originale, pentru ca nimeni să nu poată repeta descoperirea sa. Abia atunci putea să se concentreze, în siguranţă, asupra principalei probleme: ce e de făcut în continuare.

Totul începuse, aşa cum se întâmplă deseori, cu o descoperire, în aparenţă banală, într-un domeniu care nici măcar n-avea legătură directă cu meseria lui van der Berg. Sarcina sa, în calitate de membru al Forţei Speciale de Inginerie Planetară, era aceea de a cerceta ori de a cataloga resursele naturale ale lui Ganymede. Nu prea avea de ce să se intereseze de satelitul interzis din imediata vecinătate.

Dar Europa era o enigmă pe care nimeni – şi cu atât mai puţin vecinii ei apropiaţi – nu-şi putea permite s-o ignore pentru multă vreme. O dată la şapte zile ea trecea printre Ganymede şi strălucitorul soare miniatural care pe vremuri fusese Jupiter, dând naştere unor eclipse care puteau dura douăsprezece minute. Când era în poziţia cea mai apropiată, părea a fi puţin mai mică decât Luna văzută de pe Pământ, dar se micşora până la un sfert din acea dimensiune atunci când se afla în capătul celălalt al orbitei.

Eclipsele erau adesea spectaculoase. Chiar înainte de a aluneca între Ganymede şi Lucifer, Europa devenea un disc negru şi ameninţător, conturat ca un inel de foc purpuriu datorită luminii noului soare care era refractată prin atmosfera la a cărei creare participase.

În mai puţin de o jumătate de viaţă umană, Europa se schimbase. Crusta de gheaţă din emisfera care se afla tot timpul faţă în faţă cu Lucifer se topise şi formase cel de-al doilea ocean al sistemului solar. Timp de un deceniu făcuse spumă şi bolborosise evaporându-se în vidul de deasupra

ei, până când se ajunsese la un echilibru. Acum Europa poseda o atmosferă rarefiată, dar utilă – deşi nu fiinţelor umane – formată din vapori de apă, sulfură de hidrogen, bioxid de carbon şi de sulf, azot şi diverse gaze rare.

Cu toate că ceea ce era numit, cumva greşit, „Partea întunecată" a satelitului era încă îngheţată în permanenţă, o arie de mărimea Africii se bucura acum de un climat temperat, apă în stare lichidă şi câteva insule risipite.

Toate acestea şi foarte puţin în plus fuseseră observate prin telescoape de pe orbita terestră. Când fusese lansată prima expediţie de mărime către lunile galileene, în anul 2028, Europa era deja acoperită de o pătură permanentă de nori. Radarele precaute n-au pus în evidenţă decât un ocean liniştit pe o parte şi o întindere da gheaţă la fel de liniştită pe cealaltă parte; Europa încă îşi mai păstra reputaţia de a fi cea mai monotonă proprietate imobiliară din sistemul solar.

Zece ani mai târziu, această afirmaţie nu mai era valabilă: pe Europa avusese loc o violentă schimbare. Acum poseda un munte singuratic, aproape la fel de înalt ca Everestul care ţâşnea din gheaţă în zona crepusculară. Probabil că o activitate vulcanică – aidoma aceleia care are loc în continuare pe vecina Io – aruncase această masă de materie. Degajările de căldură de pe Lucifer, care sporiseră mult în intensitate, ar fi putut declanşa acest proces.

Dar această explicaţie evidentă ridica anumite probleme. Muntele Zeus avea forma unei piramide neregulate, nu cea a obişnuitului con vulcanic, iar sondajele radar nu evidenţiau niciuna dintre caracteristicile lavei. Câteva fotografii de slabă calitate, obţinute prin telescop de pe Ganymede, în timpul unei spărturi temporare în perdeaua de nori, sugerau că era alcătuită din gheaţă, ca şi peisajul îngheţat din jurul ei. Oricare ar fi fost explicaţia, apariţia Muntelui Zeus fusese o experienţă traumatică pentru lumea pe care o domina, fiindcă se schimbase complet întregul aranjament, ca o haotică pardoseală, de bucăţi de gheaţă de pe Partea Întunecată.

Un om de ştiinţă independent emisese teoria că Muntele Zeus ar fi un „aisberg cosmic” – un fragment de cometă care căzuse pe Europa din spaţiul cosmic. Ciuruita Callisto dovedea din plin că în trecutul îndepărtat avuseseră loc astfel de bombardamente. Teoria era extrem de nepopulară pe Ganymede, ai cărei virtuali colonişti aveau şi-aşa destulă bătaie de cap. Ei au răsuflat uşuraţi când van der Berg a respins în mod convingător această teorie; o masă de gheaţă de aceste dimensiuni, s-ar fi sfărâmat în momentul impactului – şi chiar dacă nu s-ar fi întâmplat astfel, gravitaţia Europei, cât de modestă era ea, ar fi produs rapid prăbuşirea ei. Măsurătorile radar au arătat că deşi Muntele Zeus se scufunda constant, forma sa de ansamblu rămânea complet neschimbată. Nu gheaţa era răspunsul.

Dilema ar fi fost lămurită, bineînţeles, prin trimiterea unei sonde prin norii Europei. Din nefericire, ceea ce se afla sub acel permanent văl de nori nu încuraja curiozitatea.

TOATE ACESTE LUMI SUNT ALE VOASTRE – CU EXCEPŢIA EUROPEI.

NU ÎNCERCAŢI SĂ ATERIZAŢI ACOLO!

Nu fusese uitat ultimul mesaj transmis de pe nava spaţială *Discovery*, chiar înainte de distrugerea ei, dar avuseseră loc dispute interminabile referitoare al interpretarea lui. Termenul de „aterizare” se referea la sonde teleghidate sau la vehicule cu echipaj uman? Dar supravegherea orbitală era cu echipaj sau fără? Ori baloane care plutesc în partea superioară a atmosferei?

Oamenii de ştiinţă erau nerăbdători să afle răspunsul, dar publicul era în mod vizibil enervat. Nu te joci cu o putere care poate arunca în aer cea mai mare planetă din Sistemul Solar. Vor trece secole pentru a explora şi exploata Io, Ganymede, Callisto şi zecile de alţi sateliţi mai mici; Europa putea aştepta.

De aceea, van der Berg a fost sfătuit în repetate rânduri să nu-şi irosească preţiosul timp în cercetări fără importanţă practică, când erau atâtea de făcut pe

Ganymede („Unde putem găsi nitraţi de carbon şi de fosfor pentru fermele hidroponice? Cât de sigură este Coasta Barnard? Există pericolul unor noi alunecări de pământ în Phrygia?” Şi aşa mai departe...) Dar el moştenise binemeritata reputaţie de încăpăţânat a strămoşilor săi buri; chiar şi atunci când lucra la alte numeroase proiecte, continua să tragă cu ochiul la Europa.

Iar într-o bună zi, doar timp de câteva ore, o pală de vânt dinspre Partea întunecată limpezi cerul în zona Muntelui Zeus.

7. Traversare

„Şi eu mi-am luat rămas-bun de la tot ce-aveam....”

Din ce abisuri ale memoriei se înălţase *acest* vers? Heywood Floyd închise ochii şi încercă să se concentreze asupra trecutului. Era cu siguranţă dintr-un poem – iar el nu mai citise niciun vers de când terminase colegiul. Şi chiar în timp ce era la colegiu, nu prea citise aşa ceva, cu excepţia unui Seminar de Apreciere a Limbii Engleze.

Neavând alte indicii, s-ar putea să-i ia destul de mult timp computerului staţiei orbitale – poate zece minute – să localizeze versul în corpus-ul imens al literaturii engleze. Dar asta ar însemna să înşele (ca să nu mai vorbim de cost), iar Floyd prefera să accepte provocarea intelectuală.

Un poem de război, bineînţeles – dar despre care război? Doar fuseseră atât de multe în secolul douăzeci...

Încă cotrobăi a prin ceţurile minţii când îşi făcură apariţia oaspeţii săi, mişcându-se cu graţia lentă şi lipsită de efort a unor oameni obişnuiţi de o viaţă cu o gravitate de şase ori mai mică decât cea normală. Societatea de pe Pasteur era puternic influenţată de ceea ce fusese denumit „stratificare centrifugă”; unii nu părăseau niciodată Centrul, care avea gravitaţie zero, în timp ce alţii, care sperau să se întoarcă într-o bună zi pe Pământ, preferau regimul cu greutate-aproape-normală de pe marginea imensului disc ce se învârtea încet.

George şi Jerry erau acum cei mai buni şi cei mai vechi prieteni ai lui Floyd – ceea ce era surprinzător, pentru că aveau extrem de puţine lucruri în comun. Trecându-şi în revistă propria carieră sentimentală cumva pestriţă – două căsătorii, trei contracte pe bază de acte, două fără acte, trei copii – invidia adesea stabilitatea de lungă durată a relaţiei lor, care în aparenţă era complet neafectată de „nepoţii” de pe Pământ sau de pe Lună care îi vizitau din când în când.

— Nu v-aţi gândit *niciodată* la divorţ? i-a întrebat odată, tachinându-i.

Ca de obicei, George – al cărui mod acrobatic şi totuşi profund de a dirija influenţase decisiv revigorarea orchestrei simfonice – răspunse cu promptitudine.

— La divorţ – niciodată. La crimă – *de multe ori*.

— Bineînţeles, n-o să-i reuşească niciodată, replică Jerry. O să-l dea de gol Sebastian.

Sebastian era un papagal frumos şi gureş, pe care cuplul îl importase după o lungă bătălie cu administraţia spitalului. Era capabil nu numai să vorbească, ci şi să reproducă primele măsuri ale concertului de vioară a lui Sibelius, cu care Jerry – ajutat în considerabilă măsură de Antonio Stradivari – îşi stabilise o reputaţie în urmă cu jumătate de secol.

Acum venise vremea să-şi ia rămas bun de la George, Jerry şi Sebastian – fie doar pentru câteva săptămâni, fie pentru totdeauna. Floyd îşi luase la revedere de la toţi ceilalţi, într-o suită de petreceri care goliseră într-o manieră îngrijorătoare pivniţa staţiei orbitale şi nu-i mai rămăsese nimic de făcut.

Archie, robotul său de un model vechi, dar încă fiabil, fusese programat să primească toate mesajele şi, fie să dea răspunsul cuvenit, fie să le retransmită de urgenţă şi personal, la bordul navei *Universe*. Ar fi straniu, după atâţia ani, să nu fie capabil să vorbească cu oricine ar fi dorit – deşi în compensaţie putea, de asemenea, să evite convorbirile nedorite. După câteva zile de călătorie, nava va fi suficient de departe de Pământ spre a face imposibilă

conversaţia în timp real, iar toate comunicările vor avea loc pe bază de înregistrări audio sau teletext.

— Am crezut că ne eşti prieten, se plânse George. Urâtă treabă să ne numeşti pe noi executorii tăi testamentari – cu atât mai mult cu cât n-o să ne laşi nimic.

— S-ar putea să aveţi nişte surprize, zâmbi Floyd. Oricum, Archie o să se îngrijească de toate amănuntele. Aş vrea doar să-mi supravegheaţi corespondenţa, în caz că el nu înţelege ceva.

— Dacă n-o să înţeleagă *el*, n-o să înţelegem nici noi. Cât ne pricepem noi la societăţile tale ştiinţifice şi la toate tâmpeniile astea?

— Pot să-şi poarte şi singure de grijă. Vă rog să aveţi grijă ca oamenii care fac curăţenie să nu-mi bramburească prea tare lucrurile cât timp sunt plecat – iar, în cazul în care nu mă mai întorc – sunt aici câteva obiecte personale pe care aş vrea să le trimiteţi – în ceea mai mare parte familiei.

Familie! Exista durere, precum şi plăcere în faptul de a trăi aşa de mult ca el.

Se împliniseră şaizeci şi trei – *şaizeci şi trei* – de ani de când Marion murise în acel accident aviatic. Acum el avea oarecum remuşcări pentru că nici măcar nu-şi mai putea aminti jalea pe care o trăise. Sau, în cel mai bun caz, era o reconstituire sintetică, şi nu o reamintire autentică.

Ce-ar fi însemnat unul pentru altul, dacă ea ar mai fi fost în viaţă? Acum ar fi împlinit o sută de ani...

Iar acum cele două fetiţe, pe care le iubise atât de mult, erau nişte persoane străine prietenoase, cu părul alb, având ele însele copii – şi nepoţi. Conform celei mai recente numărători, fuseseră nouă în această ramură a familiei; fără ajutorul lui Archie, n-ar fi fost în stare să le ţină minte numele. Ei toţi îşi aduceau aminte de el măcar de Crăciun, din datorie dacă nu din afecţiune.

Cea de-a doua căsătorie a sa o umbrea, fireşte, pe prima, precum scrierea mai recentă de pe un palimpsest medieval. Şi aceea se sfârşise, cu cincizeci de ani în urmă, pe undeva între Pământ şi Jupiter. Deşi nădăjduise într-o

împăcare atât cu soţia cât şi cu copilul, printre toate ceremoniile de bun venit, fusese timp doar pentru o scurtă întâlnire, înainte ca accidentul său să-l exileze pe Pasteur.

Întâlnirea nu fusese un succes: la fel cum nu fusese nici a doua, aranjată extrem de anevoios şi cu o cheltuială considerabilă, la bordul spitalului spaţial – chiar în această cameră. Chris împlinise douăzeci de ani şi tocmai se căsătorise; dacă exista un punct comun între Floyd şi Caroline, acesta era dezaprobarea soţiei alese.

Cu toate acestea, Helena se dovedi un om remarcabil: fu o bună mamă pentru Chris II, născut la aproape o lună după căsătorie. Iar când, la fel ca şi atât de multe alte neveste tinere, ea deveni văduvă din cauza Dezastrului Copernicus, nu-şi pierdu capul.

Exista o curioasă ironie în faptul ca atât Chris I cât şi Chris II îşi pierduseră taţii în Spaţiu, deşi în modalităţi complet diferite. Floyd se întorsese pentru scurt timp la băiatul său de opt ani ca un străin: Chris II măcar îşi cunoscuse tatăl în timpul primilor zece ani ai vieţii sale înainte de a-l pierde pentru totdeauna.

Unde *era* Chris acum? Nici Caroline, nici Helen – care deveniseră între timp cele mai bune prietene – nu păreau a şti dacă era pe Pământ sau în spaţiu. Dar asta era ceva tipic; doar nişte cărţi poştale cu ştampila BAZA CLAVIUS îi informaseră familia despre prima lui vizită pe Lună.

Cartea poştală trimisă lui Floyd era încă lipită cu bandă adezivă deasupra biroului său, la vedere. Chris II avea un simţ dezvoltat al umorului – şi al istoriei. El îi expediase bunicului său acea celebră fotografie a monolitului decupându-se pe ansamblul de chipuri în costume spaţiale din jurul lui în excavaţia Tycho, cu mai bine de jumătate de secol în urmă. Toţi ceilalţi din grup erau acum morţi, iar monolitul nu se mai afla pe Lună. În 2006, după multe controverse, fusese adus pe Pământ şi înălţat – un neliniştitor ecou al clădirii principale – în United Nations Plaza. S-a intenţionat să-i reamintească rasei umane că nu mai era singură; cinci ani mai târziu, când pe cer Lucifer ardea în flăcări, nu mai era nevoie de acest memento.

Degetele lui Floyd tremurau uşor – câteodată mâna sa dreaptă părea să aibă o voinţă proprie – în timp ce dezlipi cartea poştală şi o vârî în buzunar. Va fi aproape unicul obiect personal pe care-i va lua cu sine când se va îmbarca pe *Universe*.

— Douăzeci şi cinci de zile – o să fii înapoi înainte ca noi să fi realizat că ai plecat, zise Jerry. Şi apropo, e adevărat că o să-l ai pe Dimitri la bord?

— Micuţul cazac! pufni George. Am dirijat Simfonia a II-a scrisă de el, în ’22.

— N-a fost atunci când a vomitat vioara întâi?

— Nu – ăla a fost Mahler, nu Mihailovici. Şi oricum a fost vorba de alămuri, aşa că n-a observat nimeni – cu excepţia celui de la trombon, care şi-a vândut instrumentul a doua zi.

— Asta-i invenţia ta!

— Bineînţeles. Dar transmite-i ticălosului bătrân toate cele bune din partea mea şi întreabă-l dacă-şi mai aduce aminte de noaptea aia de la Viena. Pe cine mai ai la bord?

— Am auzit zvonuri oribile despre găşti de ziarişti, zise Jerry gânditor.

— Simple exagerări, vă asigur. Am fost cu toţii aleşi de Sir Lawrence datorită inteligenţei, spiritului, frumuseţii, charismei şi altor virtuţi ale noastre.

— Nu datorită faptului că pierderea voastră e reparabilă?

— Păi, fiindcă ai adus vorba, a trebuit să semnăm cu toţii un deprimant document legal care absolvă Liniile Spaţiale Tsung de orice responsabilitate imaginabilă. Apropo, exemplarul meu e în dosarul acela.

— Avem vreo şansă să-l atacăm? întrebă George cu speranţă.

— Nu – avocaţii mei îmi spun că e beton. Tsung e de acord să mă transporte la Halley, dus-întors, să-mi dea hrană, apă, aer şi o cameră cu vedere.

— Iar în schimb?

— La întoarcere mă voi strădui să încurajez viitoare călătorii, să apar în nişte clipuri publicitare, să scriu câteva

articole – toate într-un ton moderat, pentru şansa unei vieţi. Ah, da – o să-mi întreţin colegii de călătorie – şi viceversa.

— Cum? Le cânţi şi le dansezi?

— Păi, trag nădejdea că voi aplica fragmente selectate din memoriile mele unui auditoriu captiv. Dar nu cred că voi fi în stare să rivalizez cu profesioniştii. Ştiaţi că Yva Merlin va fi la bord?

— Ce? Cum au convins-o să iasă din celula ei din Park Avenue?

— Trebuie să aibă o sută şi – vai, scuză-mă, Hey.

— Are şaptezeci de ani, plus sau minus cinci.

— Lasă minusul. Eram copil când a ieşit pe piaţă *Napoleon*.

Se aşternu o tăcere, fiecare dintre ei scormonindu-şi amintirile legate de acea celebră operă. Deşi unii critici erau de părere că Scarlett O'Hara era cel mai bun rol al ei, publicul o identifica pe Yva Merlin (născută Evelyn Miles, la Cardiff, South Wales) cu Josephine. Cu aproape jumătate de secol în urmă, controversata epopee a lui David Griffin îi încântase pe francezi şi îi înfuriase pe englezi – deşi ambele tabere conveneau acum că el îşi lăsase impulsurile artistice să ia în derâdere documentele istorice, mai cu seamă în spectaculoasa secvenţă finală a încoronării împăratului la Westminster Abbey.

— Ăsta-i un subiect gras pentru Sir Lawrence, rosti George gânditor.

— Bănuiesc că am şi eu un merit în chestia asta. Tatăl ei era astronom – a lucrat pentru mine o perioadă – iar ea a fost tot timpul interesată de ştiinţă. Drept care am avut câteva conversaţii prin videotelefon.

Heywood Floyd nu simţise nevoia să adauge că asemenea unui important procent din rasa umană, el se îndrăgostise de Yva chiar din momentul în care a apărut la GWTW Mark II.

— Bineînţeles, continuă el, Sir Lawrence a fost încântat – dar a trebuit să-l conving că ea era realmente pasionată de astronomie. Altminteri, călătoria ar putea fi un dezastru social.

— Că veni vorba, zise George, dând la iveală un pacheţel pe care-i ascunsese nu foarte îndemânatic la spate. Avem un mic dar pentru tine.

— Pot să-l deschid acum?

— Crezi că poate? întrebă Jerry neliniştit.

— În cazul ăsta, chiar am să-l deschid, replică Floyd, dezlegând panglica de un verde strălucitor şi desfăcând ambalajul de hârtie.

Înăuntru se afla o pictură frumos înrămată. Deşi Floyd nu se prea pricepea la artă, o mai văzuse înainte; căci, cine-ar fi putut-o uita?

Pluta improvizată care sălta pe valuri gemea de naufragiaţi, unii dintre ei deja muribunzi, alţii făcând semne disperate unei corăbii aflate la orizont. Dedesubt era inscripţia:

PLUTA MEDUZEI
(Theodore Gericault, 1791 – 1824)

Iar şi mai jos era mesajul, semnat de George şi de Jerry: „A ajunge acolo e numai jumătate din distracţie.”

— Sunteţi doi nemernici, şi ţin tare mult la voi, zise Floyd îmbrăţişându-i pe amândoi.

Semnalul ATENŢIE clipea pe tastatura lui Archie; era timpul să plece.

Prietenii săi plecară într-o tăcere mai grăitoare decât vorbele. Pentru ultima oară, Heywood Floyd se uită împrejur prin micuţa încăpere care fusese universul său aproape jumătate din viaţă.

Apoi, dintr-o dată, îşi aduse aminte cum se încheia poemul:

„Am fost fericit: fericit mă duc acum.”

8. Flotilă stelară

Sir Lawrence Tsung nu era o persoană sentimentală şi era mult prea cosmopolit spre a lua patriotismul în serios –

deşi ca student purtase pentru o scurtă perioadă o coadă artificială aplicată la ceafă, în timpul Celei de-a Treia Revoluţii Culturale. Şi totuşi reconstituirea din planetariu a dezastrului navei *Tsien* îl afectase profund şi îl determinase să-şi concentreze enorma influenţă şi energie în domeniul spaţial.

La scurt timp făcea călătorii pe Lună la sfârşit de săptămână şi îl numi pe penultimul său băiat, Charles (cel de treizeci şi două de milioane de soli) vicepreşedinte al companiei „Tsung Astrofreight”. Noua corporaţie n-avea în dotare decât două rachete pe bază de hidrogen, catapultabile, cu o masă de nicio tonă; ar fi în scurtă vreme perimate, dar Sir Lawrence era convins că îi vor oferi lui Charles experienţa de care va fi nevoie în decadele următoare. În sfârşit, Epoca Spaţială începea cu adevărat. Dar puţin mai mult de o jumătate de secol îi despărţise pe fraţii Wright de începutul transportului aerian ieftin şi masiv; fusese nevoie de o perioadă de două ori mai mare spre a da piept cu mult mai importanta provocare pe care o constituia Sistemul Solar.

Totuşi, în anii 1950, când Luis Alvarez şi echipa sa descoperise fuziunea având drept catalizator *muon-ul*, păruse doar o chinuitoare curiozitate de laborator, de interes pur teoretic. Exact cum Lordul Rutherford îşi exprimase dispreţul faţă de perspectivele puterii atomice, şi Alvarez se îndoise că „fuziunea nucleară rece” va avea vreodată importanţă practică. Într-adevăr, de-abia în 2040 producerea neaşteptată şi accidentală a „compuşilor” *muon*-hidrogen a deschis un nou capitol în istoria umană – exact după cum descoperirea neutronului inaugurase Epoca Atomică.

Acum puteau fi construite centrale nucleare portative, cu o ecranare minimă. Se făcuseră deja nişte investiţii atât de uriaşe în fuziunea de tip convenţional încât serviciile publice de electricitate din lumea întreagă nu au fost – la început! – afectate, dar impactul asupra călătoriilor spaţiale a fost imediat; putea fi comparat doar cu revoluţia

instaurată în transportul aerian de propulsia pe bază de reacţie care avusese loc cu o sută de ani în urmă.

Nemaifiind limitate de energie, navele cosmice puteau să atingă viteze cu mult mai mari. Timpii de zbor în Sistemul Solar puteau acum fi măsuraţi în săptămâni, nu în luni sau ani de zile. Dar propulsia pe bază de *muon* se întemeia tot pe principiul reacţiei – o rachetă sofisticată, aproape identică cu strămoşii ei propulsaţi chimic, avea nevoie de un fluid activ care să creeze o forţă de reacţie. Iar cel mai ieftin, cel mai curat şi cel mai convenabil dintre toate fluidele active era – apa.

Spaţioportul Pacific n-avea cum să rămână în pană de această substanţă utilă. Situaţia se schimba la următorul port de escală – Luna. Misiunile Surveyor, Apollo şi Luna n-au găsit nici urmă de apă. Dacă Luna ar fi avut vreodată ceva apă, eoni de bombardamente meteoritice probabil au fiert-o şi aruncat-o în spaţiu.

Sau cel puţin aşa credeau selenologii; cu toate acestea, indicii în sprijinul tezei contrare fuseseră vizibili chiar de când Galileo şi-a îndreptat primul său telescop spre Lună. La câteva ore după ivirea zorilor, anumiţi munţi selenari strălucesc ca şi cum ar fi acoperiţi cu zăpadă. Cazul cel mai cunoscut este marginea magnificului crater Aristarchus, pe care William Herschel, părintele astronomiei moderne, îl remarcase strălucind atât de puternic în noaptea selenară, încât consideră că este vorba despre un vulcan. Nu avea dreptate; ceea ce vedea el era lumina Pământului reflectată de un strat subţire şi trecător, condensat în timpul celor trei sute de ore de întuneric îngheţat.

Descoperirea marilor depozite de gheaţă sub Valea lui Schroter, sinuosul canion care ocoleşte pe lângă Aristarchus, a fost ultimul factor în ecuaţia care va transforma ştiinţa economiei zborurilor cosmice. Luna putea oferi o staţie de încărcare exact acolo unde era nevoie, sus pe pantele cele mai îndepărtate de câmpul gravitaţional al Pământului, la începutul cursei pe care o face către planete.

Cosmos, prima dintre navele flotei Tsung, fusese construită ca să ducă încărcătura şi pasagerii pe traseul Pământ-Lună-Marte şi, printr-un complex de înţelegeri cu vreo douăsprezece organizaţii şi guverne, ca vehicul de probare a încă experimentalei propulsii pe bază de *muon*. Construită la şantierele Imbrium, avusese suficientă forţă de reacţie ca să se ridice de pe Lună fără încărcătură utilă; făcând naveta de la o orbită la alta, nu va atinge din nou suprafaţa vreunei planete. Cu obişnuitul său fler pentru publicitate, Sir Lawrence aranjă ca primul ei voiaj să înceapă când s-au aniversat o sută de ani de la lansarea Sputnik-ului, pe 4 octombrie 2057.

Doi ani mai târziu, lui *Cosmos* i s-a alăturat nava-soră. *Galaxy* a fost gândită pentru cursa Pământ-Jupiter şi avea destulă forţă de reacţie ca să funcţioneze direct spre oricare dintre liniile lui Jupiter, deşi cu o considerabilă reducere a încărcăturii utile. Dacă era nevoie, ea putea chiar să se întoarcă la cala de construcţie spre a fi reechipată. Era fără discuţie cel mai rapid vehicul construit vreodată de om; dacă şi-ar folosi întreaga ei forţă motrice într-un efort singular de acceleraţie, ar atinge o viteză de o mie de kilometri pe secundă – ceea ce înseamnă că drumul Pământ-Jupiter i-ar lua o săptămână, iar până la cea mai apropiată stea n-ar face mai mult de zece mii de ani.

Cea de-a treia navă a flotilei – şi în acelaşi timp mândria şi bucuria lui Sir Lawrence – încorpora tot ceea ce se învăţase din construcţia celor două surori ale sale. Dar *Universe* nu era destinată în principal transportului de încărcătură. Ba a fost de la bun început gândită spre a fi prima navă de linie care să navigheze prin întinderile spaţiale – direct spre Saturn, bijuteria Sistemului Solar.

Sir Lawrence plănuise ceva şi mai spectaculos pentru călătoria ei inaugurală, dar întârzierile de construcţie iscate de o dispută cu Secţiunea Selenară a Uniunii Reformate a Conducătorilor de Vehicule îi dăduse peste cap programul. O să fie timp doar pentru testele de zbor iniţiale şi pentru atestarea firmei Lloyd's în ultimele luni ale anului 2060 înainte ca Universe să părăsească orbita Pământului pentru

a se duce la locul de întâlnire ce-i fusese fixat. O să fie o cursă contracronometru: Cometa lui Halley nu va aştepta, nici măcar pe Sir Lawrence Tsung.

9. Muntele Zeus

Satelitul de cercetări Europa VI se rotise pe orbită timp de aproape cincisprezece ani şi îşi depăşise de mult viaţa pentru care fusese conceput; în micuţa comunitate ştiinţifică de pe Ganymede se dezbătea aprig dacă satelitul trebuie înlocuit sau nu.

El purta obişnuita colecţie de instrumente de adunat date, precum şi sistemul de vizualizare, care acum era practic inutil. Deşi în perfectă ordine, singurul lucru pe care-i arăta de obicei era un nesfârşit cer înnorat. Istovita echipă ştiinţifică de pe Ganymede se uita la înregistrări, date pe „repede”, odată pe săptămână, apoi trimitea informaţiile brute pe Pământ. În general, ei ar fi mai degrabă uşuraţi când Europa VI îşi va da duhul, iar torentul ei de gigabiţi se va slei în cele din urmă.

Acum, pentru prima oară în ani de zile, produsese ceva interesant.

— Orbita 71934, rosti astronomul şef adjunct, care-l chemase pe van der Berg imediat după ce fusese evaluată grămada de informaţii. Vine dinspre Partea Întunecată şi se îndreaptă exact către Muntele Zeus. N-o să mai vedeţi nimic timp de zece secunde.

Ecranul se întunecă complet, dar van der Berg îşi putea imagina peisajul îngheţat care se desfăşura sub pătura de nori la o mie de kilometri mai jos. În câteva ore îndepărtatul Soare va lumina acolo, pentru că Europa se rotea în jurul propriei axe o dată la fiecare şapte zile terestre. „Partea Întunecată” ar fi trebuit fi denumită „Partea Crepusculară”, fiindcă jumătate din timp avea lumină din belşug – dar nu şi căldură. Şi totuşi nepotrivitul nume prinsese, pentru că avea o motivaţie emoţională: Europa cunoştea răsăritul

Soarelui, dar nu avusese niciodată de-a face cu răsăritul lui Lucifer.

Iar răsăritul Soarelui se apropia, fiind grăbit de o mie de ori de viteza sondei. O bandă uşor luminoasă împărţi în două ecranul pe măsură ce orizontul apărea din întuneric.

Explozia de lumină a fost atât de neaşteptată încât van der Berg a fost capabil să-şi închipuie că se uită la strălucirea orbitoare a bombei atomice. Într-o fracţiune de secundă, trecu prin toate culorile curcubeului, apoi deveni alb pur, când soarele făcu un salt pe deasupra muntelui – apoi dispăru, în momentul în care filtrele automatice intrară pe circuit.

— Asta-i tot; păcat că nu era un operator de serviciu la timpul respectiv – ar fi putut îndrepta camera de luat vederi în jos şi ar fi obţinut o vedere de calitate a muntelui în timp ce-l survolam. Dar ştiam că ai vrea să te uiţi – chiar dacă-ţi infirmă teoria.

— Cum? întrebă van der Berg, mai degrabă nedumerit decât enervat.

— Când o să te uiţi dând cu încetinitorul, ai să înţelegi la ce mă refer. Efectele astea minunate de curcubeu nu sunt de origine atmosferică; sunt produse de *muntele însuşi*. Numai gheaţa poate da astfel de efect. Sau sticla, ceea ce nu prea pare a fi cazul.

— Nu e imposibil, căci vulcanii pot produce sticlă naturală, dar de obicei e de culoare neagră... bineînţeles!

— Ăă, n-o să mă pronunţ până când n-am să cercetez informaţiile. Dar aş fi de părere că e vorba de cristal de rocă – cuarţ transparent. Se pot face nişte lentile şi prisme extraordinare din el. Sunt şanse să mai putem observa ceva?

— Mă tem că nu, a fost pură întâmplare că Soarele, muntele şi camera video au fost pe aceeaşi linie la timpul potrivit. N-o să se mai întâmple nici într-o mie de ani.

— Mulţumesc, oricum; poţi să-mi trimiţi un exemplar? Nu-i grabă, fiindcă plec într-o expediţie de teren la Perrine şi n-o să mă pot uita la ea decât la înapoiere. Van der Berg dădu drumul unui râs scurt, mai degrabă scuzându-se. Ştii,

dacă e vorba chiar de cristal de rocă, ar putea valora o avere. Am putea chiar să rezolvăm problema balanţei de plăţi...

Dar era, bineînţeles, simplă fantezie. Prin ultimul mesaj trimis de pe *Discovery*, rasei umane îi fusese interzis accesul către orice minuni sau comori ar ascunde Europa. Cincizeci de ani mai târziu, nu era niciun semn că această interdicţie va fi ridicată vreodată.

10. Corabia nebunilor

De-a lungul primelor patruzeci şi opt de ore, Heywood Floyd nu-şi putu reveni din cauza faptului că li se oferiseră nişte condiţii de locuit absolut *extravagante* la bordul navei *Universe*: cabine confortabile şi spaţioase. Totuşi, cei mai mulţi dintre tovarăşii de călătorie le considerau ca fiind normale; aceia dintre ei care nu mai părăsiseră niciodată Pământul îşi închipuiau că *toate* navele cosmice sunt ca aceasta.

Trebui să se întoarcă la începuturile istoriei aeronauticii pentru a avea adevărata dimensiune. De-a lungul vieţii sale, fusese martorul (trăind-o pe pielea sa) revoluţiei ce avusese loc în cerurile planetei care se micşora îndărătul său. Între stângacea şi bătrâna navă *Leonov* şi sofisticata *Universe* era o diferenţă de exact cincizeci de ani. (Afectiv, nu era în stare să creadă *cu adevărat* acest lucru – dar era inutil să te iei la ceartă cu aritmetica.)

Şi totuşi cincizeci de ani îi despărţiseră pe Fraţii Wright de primele avioane cu reacţie. La începutul acelei jumătăţi de secol, aviatori neînfricaţi ţopăiau de pe o pajişte pe alta, cu ochelari de protecţie la ochi, fiind bătuţi de vânturi în carlingile lor deschise; la sfârşitul ei, bunicuţele moţăiau paşnic între două continente, zburând cu o mie de kilometri la oră. Prin urmare, el n-ar fi trebuit să se mire de luxul şi decorul elegant al cabinei de pasageri sau de faptul că avea un steward care făcea curăţenie. Geamul de nişte dimensiuni generoase era trăsătura cea mai surprinzătoare

a apartamentului său, iar la început s-a simţit destul de neliniştit gândindu-se la tonele de presiune a aerului cărora le făcea faţă în ciuda visului spaţial, implacabil şi continuu.

Cea mai mare surpriză, chiar dacă literatura de anticipaţie ar fi trebuit să-l pregătească pentru aşa ceva, a fost prezenţa gravitaţiei. *Universe* era prima navă spaţială care se deplasa sub acceleraţie continuă, excepţie făcând câteva ore la jumătatea drumului. Când imensele ei rezervoare de forţă motrice erau complet încărcate cu cele cinci mii de tone de apă, ea reuşea a zecea parte din gravitaţia normală – nu era mult, dar oricum suficient să împiedice obiectele scăpate să plutească în aer. Acest lucru era convenabil mai cu seamă la ora mesei, deşi le-au trebuit câteva zile pasagerilor spre a învăţa să nu-şi mestece supa prea viguros.

La patruzeci şi opt de ore de la plecarea de pe Pământ, populaţia navei *Universe* se stratificase deja în patru categorii distincte.

Aristocraţia era formată din căpitanul Smith şi ofiţerii săi. Urmau apoi pasagerii; apoi echipajul – subofiţerii şi stewarzii. Apoi clasa a patra...

Aceasta era descrierea pe care cei cinci tineri oameni de ştiinţă au adoptat-o pentru ei înşişi, la început ca o glumă, dar mai târziu cu o anumită amărăciune. Când Floyd compară cabinele lor înghesuite cu propria sa cabină luxoasă, putea să-i înţeleagă şi în scurtă vreme deveni canalul de transmisie al nemulţumirilor lor către căpitan.

Totuşi, luând în considerare întreaga situaţie, nu prea aveau de ce să bombăne; în graba de a face nava gata de plecare a fost îndoielnic dacă vor avea *loc* ei şi echipamentele lor. Acum ei puteau aştepta cu nerăbdare să-şi instaleze instrumentele în jurul – şi pe suprafaţa – cometei în timpul zilelor critice de dinaintea înconjurării Soarelui, după care va pleca din nou în zonele îndepărtate ale Sistemului Solar. Membrii echipei ştiinţifice îşi vor stabili reputaţia cu ocazia acestui voiaj şi erau conştienţi de acest lucru. Doar în momentele de istovire, sau de furie din cauza dereglajelor instrumentelor, începeau să se plângă de

zgomotul produs de sistemul de ventilaţie, de cabinele claustrofobice şi ciudate mirosuri ocazionale de origine necunoscută.

Dar niciodată nu s-au plâns de mâncare, despre care toată lumea convenea că este excelentă. „Mult mai bună decât mâncarea pe care a avut-o Darwin pe nava *Beagle*!” îi asigura căpitanul Smith.

La care Victor Willis a răspuns prompt: „De unde ştie *el*? Şi, apropo, comandantul navei *Beagle* şi-a tăiat beregata când s-a întors în Anglia.”

Era tipic pentru Victor, care era poate cel mai cunoscut popularizator de ştiinţă (pentru admiratorii săi) sau un om de ştiinţă populară (pentru la fel de numeroşii săi detractori); ar fi nedrept să-i numim duşmani, căci admiraţia pentru talentele lui era unanimă, chiar dacă uneori era mormăită). Accentul lui moale, din zona Pacificului şi gesturile expansive în faţa camerei de luat vederi erau parodiate din belşug şi era lăudat (sau blamat) pentru renaşterea bărbii lungi. Criticilor săi le făceau plăcere să spună: „Un om care îşi lasă părul să crească atât de lung, cu siguranţă că ascunde ceva.”

El era fără îndoială cel mai uşor de recunoscut dintre cei şase V. I. P. – deşi Floyd, care nu se mai socotea pe sine o celebritate, îi denumea „Cele Cinci Celebrităţi”. Yva Merlin putea deseori să treacă pe Park Avenue fără a fi recunoscută, în rarele ocazii când ieşea din apartamentul ei. Dimitri Mihailovici, spre marea lui supărare, era cu cel puţin zece centimetri sub înălţimea medie; acest amănunt ar putea ajuta la motivarea preferinţei sale pentru orchestre formate din o mie de instrumente – reale sau pe sintetizator – dar nu-i sporea imaginea.

Clifford Greenberg şi Margaret M’Bala intrau şi ei în categoria „iluştri necunoscuţi” – deşi această denumire se va schimba precis în momentul în care se vor întoarce pe Pământ. Primul om care va ateriza pe planeta Mercur avea o faţă plăcută, care nu iese din comun şi pe care ţi-o aminteşti cu greu; în plus, zilele când dominase ştirile fuseseră în urmă cu treizeci de ani. Şi ca majoritatea

autorilor care nu se dau în vânt după discuţii televizate şi întâlniri cu cititorii la care se dau autografe, doamna M'Bala nu va fi recunoscută de cea mai mare parte a milioanelor de cititori ai ei.

Celebritatea ei literară fusese una din senzaţiile anilor '40. Un studiu erudit al panteonului grec nu candida de obicei pe listele de best-seller-uri, dar doamna M'Bala îşi plasase inepuizabilele mituri în decorul epocii spaţiale contemporane. Nume care cu un secol în urmă fuseseră familiare doar astronomilor şi filologilor clasici făceau acum parte din imaginea mentală despre lume pe care o avea orice persoană educată; aproape zi de zi apăreau ştiri despre Ganymede, Callisto, Io, Titan, Iapetus – sau de pe corpuri cereşti mai obscure, precum Carme, Pasiphae, Hyperion, Phoebe...

Cartea ei nu s-ar fi bucurat, totuşi, decât de un succes moderat, dacă n-ar fi concentrat povestea pe complicata viaţă de familie a lui Jupiter-Zeus, tatăl tuturor zeilor (şi mult mai mult decât atât). Iar datorită unei întâmplări fericite, un editor de geniu i-a schimbat titlul original *Vedere de pe Olimp* în *Pasiunile zeilor*. Academicienii invidioşi o denumeau de obicei *Poze olimpiene*, dar în mod invariabil şi-ar fi dorit s-o fi scris ei.

Nu întâmplător, Maggie M. – după cum a fost iute botezată de tovarăşii de călătorie – a fost cea care a folosit pentru prima oară expresia *Corabia nebunilor*. Victor Willis o adoptă nerăbdător şi în scurtă vreme descoperi o rezonanţă istorică. Cu aproape un secol în urmă, Katherine Ann Porter navigase împreună cu un grup de oameni de ştiinţă şi de scriitori pe un pachebot ca să vadă lansarea rachetei *Apollo 17* şi sfârşitul primei faze a explorării selenare.

— O să mă gândesc la asta, a replicat doamna M'Bala ameninţător, când i s-a comunicat acest lucru. Poate că e vremea celei de-a treia versiuni. Dar n-o să pot şti decât atunci când o să ajungem din nou pe Pământ...

11. Minciuna

De-abia după câteva luni, Rolf van der Berg putu să-şi îndrepte gândurile şi energia din nou către Muntele Zeus. Îmblânzirea lui Ganymede îi lua mai mult timp decât o slujbă normală, iar el lipsea de la biroul lui de la Baza Dardanus săptămâni în şir, făcând cercetări pe ruta viitorului monorai Gilgameş-Osiris.

Geografia celui de-al treilea satelit natural al lui Galileo, care era şi cel mai mare, se schimbase radical de la explozia lui Jupiter – şi era în continuă schimbare. Noul soare care topise gheaţa de pe Europa nu avea atâta putere aici, la o depărtare de patru sute de mii de kilometri – dar era suficient de cald pentru a produce un climat temperat în centrul părţii care este permanent orientată în direcţia sa. Existau câteva mări de dimensiuni mici şi puţin adânci – unele dintre ele de mărimea Mării Mediterane de pe Pământ – până la latitudinile de patruzeci de grade nord şi sud. Nu mai existau multe dintre caracteristicile de pe hărţile generate de misiunile *Voyager* din secolul douăzeci. Crusta eternă de gheaţă care se topise şi mişcările tectonice ocazionale declanşate de aceleaşi forţe de flux care acţionau pe cei doi sateliţi naturali interiori făcuseră noul Ganymede un coşmar al cartografilor.

Dar aceeaşi factori îl făceau în acelaşi timp un paradis al inginerilor planetari. Cu excepţia lui Marte cel arid şi mult mai puţin primitor, era singura planetă pe care oamenii vor putea într-o bună zi să meargă neprotejaţi, sub cerul liber. Ganymede avea apă din belşug, toate substanţele chimice necesare vieţii şi – cel puţin atâta vreme cât strălucea Lucifer – un climat mai cald decât o mare parte a Pământului.

Dar partea cea mai bună: nu mai erau necesare costumele spaţiale integrale; atmosfera, deşi încă nerespirabilă, era suficient de densă spre a permite folosirea unei măşti de oxigen, cu cilindrii aferenţi. În câţiva zeci de ani – aşa promiseseră microbiologii, cu toate că nu spuneau clar data exactă – chiar şi aceste măşti vor putea

fi date jos. Mai multe soiuri de bacterii generatoare de oxigen fuseseră deja răspândite pe suprafaţa lui Ganymede; cele mai multe dintre ele au murit, dar câteva au înflorit, iar curba uşor crescătoare de pe hărţile de analiză atmosferică era primul obiect expus cu mândrie tuturor vizitatorilor de la Dardanus.

Mult timp, van der Berg cercetă cu atenţie informaţiile care soseau în flux neîntrerupt de pe Europa VI, sperând că într-o zi norii se vor risipi din nou când ea se va afla pe orbită deasupra Muntelui Zeus. Ştia că şansele sunt minime, dar atâta vreme cât existau, el nu făcea niciun efort spre a explora alte căi de cercetare. Nu era grabă, avea lucruri mai importante de făcut pentru moment – şi, oricum, explicaţia probabil că se va dovedi a fi ceva complet banat şi neinteresant.

Apoi Europa VI dispăru pe neaşteptate, aproape ca rezultat al unui impact întâmplător cu un meteorit. Pe pământ, Victor Willis se cam făcuse de râs – după părerea multora – luându-le interviuri „Eurofanilor” care umpleau acum cum nu se poate mai bine locul liber lăsat de entuziaştii OZN-urilor din secolul trecut. Unii dintre ei susţineau că distrugerea sondei spaţiale se datora unei acţiuni duşmănoase venite de pe lumea de dedesubt: faptul că fusese lăsată să funcţioneze fără a fi deranjată vreme de cincisprezece ani – aproape dublul perioadei pentru care fusese concepută – nu le dădea niciun fel de bătaie de cap. Spre meritul lui Victor, el a insistat asupra acestui aspect şi a demolat cele mai multe dintre argumentele entuziaştilor: dar părerea unanimă era că în primul rând n-ar fi trebuit să le facă publicitate.

Lui van der Berg, care era de-a dreptul încântat de faptul că era poreclit „încăpăţânatul olandez” de către colegii lui şi făcea tot ce putea pentru a fi la înălţimea poreclei sale, eşecul lui Europa VI era o irezistibilă provocare. Nu exista nici cea mai mică speranţă de finanţare a unui înlocuitor, întrucât reducerea la tăcere a guralivului satelit, care trăise stânjenitor de mult, a fost primită cu mare uşurare.

Deci care era alternativa? Van der Berg se aşeză pe scaun spre a-şi trece în revistă opţiunile. Datorită faptului că era geolog şi nu astrofizician, trecură câteva zile bune până să realizeze că răspunsul se afla în faţa ochilor lui, încă de când aterizase pe Ganymede.

Afrikans e una dintre cele mai potrivite limbi de pe pământ în care să poţi înjura; chiar atunci când e vorbită la modul politicos, poate zgâria auzul celor din jur. Van der Berg se descărcă timp de câteva minute; apoi a avut o convorbire cu Observatorul Tiamat – care e aşezat direct la Ecuator, având mereu exact deasupra capului discul mic şi orbitor al lui Lucifer.

Astrofizicienii, preocupaţi de cele mai spectaculoase obiecte din Univers, au tendinţa de a-i trata cu condescendenţă pe simplii geologi, care îşi devotează existenţa unor chestii mici şi murdare care se numesc planete. Dar aici la frontieră, toată lumea ajută pe toată lumea, iar doctorul Wilkins nu era doar interesat, ci şi plin de înţelegere.

Observatorul Tiamat fusese construit pentru un singur scop, care fusese într-adevăr unul dintre motivele cele mai întemeiate pentru stabilirea unei baze pe Ganymede. Studierea lui Lucifer era de o enormă importanţă nu numai pentru cercetători, ci şi pentru inginerii nucleari, meteorologi, oceanografi – şi, nu în ultimul rând, pentru politicieni şi filosofi. Gândul că existau entităţi care puteau transforma o planetă într-un soare era înnebunitor, şi mulţi nu-şi aflau odihna din cauza lui.

Ar fi bine pentru Omenire să înveţe tot ce se poate despre acest proces; într-o bună zi ar putea fi nevoie să-l imite – sau să-l preîntâmpine....

Şi astfel timp de mai bine de zece ani, Tiamat făcuse observaţii asupra lui Lucifer cu ajutorul oricărui instrument imaginabil, înregistrând în continuu spectrul, sondându-l cu un radar localizat pe o „farfurie” cu modestul diametru de o sută de metri, fixată într-un crater de impact.

— Da, zise doctorul Wilkins, de multe ori am privit spre Europa şi Io. Dar raza noastră este fixată pe Lucifer, drept pentru care putem să-l vedem doar timp de câteva minute, când sunt în tranzit. Iar Muntele Zeus ăsta al dumitale este pe partea unde e zi – drept pentru care e întotdeauna ascuns.

— Înţeleg lucrul *ăsta*, rosti van der Berg puţin nerăbdător. Dar n-ai putea să deplasezi raza doar puţin mai încolo, în aşa fel încât să poţi privi la Europa înainte de a veni în linie? O deplasare cu zece sau douăzeci de grade te-ar ajuta să pătrunzi suficient de mult în partea unde e zi.

— *Un singur* grad ar fi suficient spre a-l pierde din vizor pe Lucifer şi a prinde Europa din plin, pe cealaltă parte a orbitei sale. Dar în acest caz ar fi de trei ori mai departe, şi ca atare am avea doar o sutime din puterea reflectată. Totuşi e o muncă interesantă: merită să facem o încercare. Hai să iau aproximările de frecvenţe, învelişuri de undă, polarizare şi orice altceva ce voi, indivizii care simt de departe, credeţi c-ar fi de trebuinţă. N-o să ne ia mult timp ca să instalăm un dispozitiv de schimbare a fazei care va deplasa raza cu câteva grade. Mai mult de-atât, nu ştiu ce s-ar mai putea face – e ceva la care nu ne-am gândit niciodată. Cu toate că poate ar trebui s-a facem – oricum, ce te aştepţi să găseşti pe Europa, în afară de gheaţa şi apă?

— Dacă aş fi ştiut, zise van der Berg vesel, n-aş mai fi cerut ajutor, nu?

— Iar *eu* n-aş fi pretins să fiu menţionat atunci când vei publica articolul. Păcat că numele meu e la coada alfabetului; o să fii înaintea mea doar cu o literă.

Asta se întâmpla cu un an în urmă: instalaţiile de baleiaj nu fuseseră bune şi deplasarea razei pentru a privi la partea luminoasă a Europei chiar înainte de a intra în conjuncţie, s-a dovedit mai dificilă decât se aşteptaseră. Dar în cele din urmă, primiră rezultatele; computerele le digeraseră, iar van der Berg fu primul om care vedea o hartă mineralogică a Europei post-Luciferice.

Aşa după cum presupusese doctorul Wilkins, era formată în cea mai mare parte din gheaţă şi apă, cu aflorimente de bazalt amestecate cu depozite de sulf. Dar existau două anomalii.

Una dintre ele părea a fi un produs artificial rezultat din procesul de vizualizare; exista o zonă complet dreaptă, lungă de doi kilometri, care nu prezenta practic niciun ecou de radar. Van der Berg îl lăsă pe dr. Wilkins să-şi bată capul cu acest aspect. Pe el personal îl interesa doar Muntele Zeus.

Îi luă mult timp să facă identificarea, fiindcă doar un nebun – sau un om de ştiinţă realmente disperat – ar fi fost în stare să-şi închipuie că aşa ceva e posibil.

Chiar şi acum, cu toate că fiecare parametru corespundea în limita acurateţii, încă nu putea să creadă că e adevărat. Şi nu încercase să se gândească la pasul următor.

Când doctorul Wilkins îi făcu o vizită, nerăbdător să-şi vadă numele şi reputaţia răspândindu-se prin băncile de date, mormăi că încă mai analiza rezultatele.

Dar nu putea să o mai lungească.

— Nimic ieşit din comun, îi comunică el încrezătorului său coleg. Doar o formă rară de cuarţ – încă încerc s-o identific cu mostre de pe Pământ.

Era pentru prima oară când minţea un alt om de ştiinţă, şi avea din această cauză un sentiment îngrozitor.

Dar care era alternativa?

12. Oom Paul

Rolf van der Berg nu-l mai văzuse pe unchiul său Paul de zece ani şi nu erau semne să-l întâlnească vreodată în carne şi oase. Cu toate acestea, se simţea foarte apropiat de bătrânul om de ştiinţă – ultimul din generaţia sa şi singurul care-şi putea aminti (atunci când dorea, adică rareori) de felul de viaţă al strămoşilor săi.

Doctorul Paul Kreuger – „Oom Paul” pentru familia sa şi majoritatea prietenilor – se afla întotdeauna acolo unde era nevoie de el, cu informaţii şi sfaturi, fie în carne şi oase, fie la celălalt capăt al unei legături radio lungă de un miliard de kilometri. Umbla vorba că numai din cauza unei extraordinare presiuni politice Comitetul Nobel a trecut cu vederea contribuţia sa la fizica particulelor, aflată acum din nou într-o cumplită derută, după curăţenia generală de la sfârşitul secolului douăzeci.

Dacă era adevărat acest lucru, doctorul Kreuger nu purta pică nimănui. Modest şi rezervat, el nu avea duşmani personali, nici măcar printre ţâfnoasele facţiuni ale celorlalţi emigranţi ca el. Într-adevăr, era atât de unanim respectat, încât primise mai multe invitaţii de a vizita din nou Statele Unite ale Africii de Sud, dar de fiecare dată el refuzase politicos – nu din cauză că s-ar fi simţit în vreun pericol în SUAS, se grăbise el să explice, ci fiindcă se temea că nostalgia va fi copleşitoare.

Chiar folosind siguranţa oferită de o limbă care era înţeleasă acum de mai puţin de un milion de oameni, van der Berg fusese foarte discret şi întrebuinţase circumlocuţiuni şi referiri care nu aveau sens decât pentru o rudă apropiată. Dar Paul nu avu nicio dificultate în a înţelege mesajul nepotului său, deşi nu-l putea lua în serios. Se temea că tânărul Rolf se făcuse de râs şi avea de gând să-l refuze cât se poate de delicat. Bine că nu dăduse buzna să publice: măcar avusese bunul simţ de a tăcea din gură...

Dar să zicem – doar să zicem – că e adevărat? Firele rare de păr se ridicară pe ceafa lui Paul. Un întreg spectru de posibilităţi – ştiinţifice, financiare, politice – se deschidea deodată în faţa ochilor săi şi cu cât se gândea mai bine, cu atât îi apăreau mai straşnice.

Spre deosebire de străbunii săi pioşi, doctorul Kreuger nu avea un Dumnezeu căruia să i se adreseze în momentele de criză sau perplexitate. Acum chiar îşi dorea să fi avut: dar chiar dacă ar fi putut să se roage, nu l-ar fi ajutat prea mult. Aşezându-se la computerul său, începu să

intre în băncile de date; nu ştia dacă trebuie să spere că nepotul său făcuse o descoperire uimitoare sau spunea doar tâmpenii. Putea oare Bătrânul *chiar* să joace un asemenea renghi omenirii? Paul îşi aducea aminte de faimosul comentariu al lui Einstein, conform căruia, deşi El era subtil, El nu era niciodată răutăcios.

Gata cu visarea, îşi zise dr. Paul Kreuger. Simpatiile sau antipatiile *tale*, speranţele şi teoriile *tale* n-au nimic de-a face cu subiectul...

O provocare îi fusese azvârlită de-a lungul unei distanţe egale cu jumătate din lăţimea Sistemului Solar; nu-şi va afla liniştea până nu va descoperi adevărul.

13. „Nu ne-a spus nimeni să ne aducem costume de baie...”

Căpitanul Smith îşi păstră micuţa sa surpriză până în ziua a cincea, cu doar câteva ore înainte de Ocol. Anunţul său a fost primit, aşa cum se şi aştepta, cu o neîncredere zăpăcită.

Victor Willis şi-a revenit primul.

— *O piscină!* Pe o navă spaţială! Glumeşti!

Căpitanul se aşezase mai bine în scaun şi se pregăti să se amuze. Îi zâmbi lui Heywood Floyd, care aflase deja secretul.

— Păi, bănuiesc că Columb ar fi fost uluit de unele dintre facilităţile de pe corăbiile de după el.

— Există trambulină? întrebă Greenberg pofticios. Pe vremuri eram campionul colegiului.

— De fapt... da. Are doar cinci metri, dar asta o să vă ofere trei secunde de cădere liberă în gravitaţia noastră de o zecime de G. Iar dacă doriţi un timp mai lung, sunt sigur că dl. Curtis va fi încântat să reducă forţa de reacţiune.

— Chiar aşa? rosti sec inginerul-şef. Şi să-mi dau peste cap toate calculele orbitale? Ca să nu mai pomenesc de

riscul ca apa să ţâşnească afară! Tensiune de suprafaţă, ştiţi…

— N-a existat cumva o navă spaţială care avea o piscină *sferică*? întrebă cineva.

— Au încercat în centrul staţiei orbitale Pasteur, înainte de a începe rotaţia, răspunse Floyd. Nu era practică. În gravitaţie zero, trebuia să fie complet închisă. Şi poţi să te îneci destul de uşor într-o sferă uriaşă de apă, dacă intri în panică.

— O modalitate de a intra în cartea recordurilor – prima persoană care s-a înecat în spaţiu.

— Nu ne-a spus nimeni să ne aducem costume de baie, se plânse Maggie M’Bala.

— Cine are nevoie de costum ar trebui să poarte, îi şopti Mihailovici lui Floyd.

Căpitanul Smith bătu în masă spre a restabili ordinea.

— Vă rog, avem un lucru mai important. După cum ştiţi, la miezul nopţii vom atinge viteza maximă şi trebuie să începem frânarea. Deci vom întrerupe energia de propulsie la orele 23: 00, iar nava va fi inversată. Vom avea două ore de lipsă de greutate înainte de a da drumul forţei de reacţie din nou la 01: 00. După cum vă puteţi închipui, echipajul va fi destul de ocupat – o să folosim această ocazie pentru un control al motorului şi o inspecţie a fuselajului care nu pot fi efectuate în timpul deplasării. Vă sfătuiesc călduros ca în acea perioadă să dormiţi cu centurile prinse peste paturi. Stewarzii vor controla să nu existe obiecte răsucite care ar putea pricinui necazuri atunci când va reveni greutatea. Întrebări?

Se lăsă o tăcere profundă, ca şi cum pasagerii erau încă uluiţi de revelaţie şi hotărau ce e de făcut.

— Speram că o să mă întrebaţi despre baza economică a unui asemenea lux, dar din moment ce n-aţi făcut-o, o să vă spun eu, oricum. Nu e deloc un lux, nu costă absolut nimic, dar sperăm că va fi un lucru foarte preţios în viitoarele călătorii. Vedeţi, noi trebuie să purtăm cinci mii de tone de apă ca masă de reacţie, aşa că putem s-o întrebuinţăm cum credem de cuviinţă. Rezervorul Numărul

Unu este acum pe trei sferturi gol; o să-l păstrăm aşa până la sfârşitul călătoriei. Aşa deci, mâine după micul dejun, ne vedem pe plajă...

Având în vedere graba de a lansa în cosmos nava *Universe*, era surprinzător că se făcuse atât de bună treabă într-un domeniu atât de neesenţial.

„Plaja” era o platformă de metal, lată cam de cinci metri, care se curba de-a lungul unei treimi a circumferinţei marelui rezervor. Deşi peretele opus era doar la vreo douăzeci de metri distanţă, un joc inteligent de imagini proiectate îl făcea să pară a fi situat la infinit. Purtaţi de valuri la distanţă mică, surferii se îndreptau spre un ţărm pe care nu-l vor atinge niciodată. Dincolo de ei, o frumoasă corabie cu pânze, pe care orice agent de turism ar fi recunoscut-o instantaneu ca fiind nava *Tai-Pan* aparţinând lui Tsung Sea-Space Corporation, gonea paralel cu orizontul, cu toate pânzele sus.

Spre a completa iluzia, sub picioare exista nisip (uşor magnetizat, ca să nu se scurgă prea departe de locul ce-i fusese menit), iar scurta plajă se termina într-o oază cu palmieri ce păreau destul de convingători, până în clipa în care îi examinai de-aproape. Deasupra capului, un soare tropical completa idilicul tablou; era greu să realizezi că exact dincolo de aceşti pereţi strălucea *adevăratul* Soare, de două ori mai puternic decât pe o plajă terestră.

Designer-ul făcuse într-adevăr o treabă bună în limitatul spaţiu pe care l-a avut la îndemână. Păru puţin cam nedrept din partea lui Greenberg, când se plânse:

— Păcat că nu sunt şi valuri.

14. Căutare

Ştiinţa are un principiu bun: să nu crezi niciun „fapt” – oricât de bine atestat – decât în momentul în care se potriveşte într-un cadru de referinţă acceptat. Ocazional, bineînţeles, o observaţie poate sfărâma cadrul şi poate

impune construcţia unuia nou, dar acest lucru se întâmplă extrem de rar. Galilei şi Einsteini rareori apar mai des de o dată la un secol, ceea ce este bine pentru omenire.

Doctorul Kreuger accepta din toată inima acest principiu: nu va crede în descoperirea nepotului său decât atunci când o va putea explica, iar din câte îşi dădea el seama, acest lucru necesita nici mai mult nici mai puţin decât un act direct al lui Dumnezeu. Mânuind briciul încă în stare de funcţionare al lui Occam, se gândi că e mai plauzibil ca Rolf să fi făcut o greşeală; dacă aşa stau lucrurile, ar trebui să fie destul de uşor de descoperit.

Spre marea surpriză a Unchiului Paul, se dovedi extrem de dificil. Analiza observaţiilor transmise de radarul cu fază lungă de acţiune era acum o venerabilă şi bine stabilită artă, iar experţii pe care i-a consultat Paul au dat acelaşi răspuns, după vreme îndelungată.

Ei au pus şi întrebarea: „De unde ai înregistrarea asta?”

„Îmi pare rău”, răspunse el, „nu am dreptul să spun”.

Următoarea etapă era să considere că imposibilul este corect şi să înceapă scotocirea literaturii de specialitate. Putea să fie o muncă uriaşă, fiindcă nu ştia nici măcar de unde să înceapă. Un lucru era sigur: un atac cu capul înainte, tipic forţei brute, era sortit eşecului. Era ca şi cum Roentgen, în dimineaţa de după descoperirea razelor X, ar fi început explicaţia lor în revistele de fizică ale vremii. Informaţia de care avea nevoie era încă la o distanţă de câţiva ani, în viitor.

Dar măcar exista o şansă minusculă ca ceea ce caută să fie ascuns undeva în imensul corpus de cunoştinţe ştiinţifice existente. Încet şi cu grijă, Paul Kreuger puse la punct un program automat de cercetare, destinat pentru ceea ce excludea, în aceeaşi măsură ca şi pentru ceea ce reţinea. Trebuia să dea la o parte toate referirile legate de Pământ – vor fi, cu siguranţă, cu milioanele – şi să se concentreze exclusiv asupra menţiunilor extraterestre.

Beneficiind de notorietate, doctorul Kreuger avea un buget nelimitat pentru computer: făcea parte din onorariul pe care-l pretindea diverselor organizaţii care aveau nevoie

de înţelepciunea lui. Cu toate că această căutare s-ar putea să fie scumpă, el nu trebuia să-şi facă probleme în privinţa notei de plată.

După cum s-a dovedit, aceasta a fost surprinzător de mică. A avut noroc: căutarea luă sfârşit după numai două ore şi treizeci si şapte de minute, la referinţa cu numărul 2 i. 456.

Titlul era suficient. Paul era atât de bucuros, încât propriul său robot de casă refuză să-i recunoască glasul şi trebui să repete comanda pentru o copie integrală.

Nature publicase articolul în 1981 – cu aproape cinci ani înainte de a se naşte – şi în timp ce ochii săi parcurseră în grabă singura pagină, îşi dădu seama nu numai că nepotul lui avusese dreptate tot timpul, ci şi, lucru la fel de important, exact cum se poate produce un astfel de miracol.

Editorul acelei reviste vechi de optzeci de ani probabil că avusese un remarcabil simţ al umorului. Un articol în care e vorba de miezul unor planete de la marginea sistemului nu era ceva care să capteze atenţia cititorului; acesta, însă, avea un titlu neobişnuit de atractiv. Robotul său îi putu spune suficient de repede că făcuse parte pe vremuri dintr-un celebru cântec, dar, bineînţeles, acest amănunt n-avea relevanţă.

Oricum, Paul Kreuger n-auzise în viaţa lui de Beatles şi de fanteziile lor psihedelice.

II.
VALEA CU ZĂPADĂ NEAGRĂ

15. Întâlnirea

Iar acum Cometa lui Halley era prea aproape spre a putea fi văzută; culmea ironiei, observatori de pe Pământ puteau avea o imagine mult mai bună a cozii, care se întindea deja pe cincizeci de milioane de kilometri în unghiuri în concordanţă cu orbita cometei, ca un panaş fâlfâind în bătaia invizibilă a vântului solar.

În dimineaţa întâlnirii, Heywood Floyd s-a sculat devreme, după un somn agitat. Era ceva neobişnuit pentru el să viseze – sau măcar să-şi amintească visele – şi fără îndoială că de vină erau emoţiile anticipate ale următoarelor câteva ore. Era uşor îngrijorat de un mesaj de la Caroline, care-l întreba dacă mai avea veşti de la Chris în ultima vreme. Îi răspunse, puţin cam concis, că Chris nu catadicsise niciodată să spună „Mulţumesc” atunci când îl ajutase să obţină actualul post pe *Cosmos*, nava-soră a lui *Universe*; poate că se plictisise deja cu naveta Pământ-Lună şi căuta distracţie în altă parte.

„Ca de obicei, adăugase Floyd, o să auzim de el când o să aibă el chef.”

Imediat după micul dejun, pasagerii şi echipa de oameni de ştiinţă se adunaseră pentru nişte ultime comunicări ale căpitanului Smith. Oamenii de ştiinţă nu aveau nevoie de aşa ceva, dar în cazul în care ar fi simţit vreo iritare, o asemenea emoţie copilărească ar fi fost iute înlăturată de straniul spectacol de pe ecranul principal.

Era mai uşor să-ţi închipui că *Universe* zbura spre o nebuloasă decât spre o cometă. În faţă, tot cerul era acum o ceaţă albă – neuniformă, pătată cu zone de condensare mai întunecate şi brăzdată de benzi luminoase şi de jeturi strălucitoare, care radiau cu toatele dintr-un punct central. La această scară, nucleul era abia vizibil, sub forma unui punct negru, totuşi se distingea clar că era sursa tuturor fenomenelor din jurul său.

— O să întrerupem propulsia peste trei ore, zise căpitanul. În acel moment ne vom afla la o distanţă de doar o mie de kilometri de nucleu, având practic viteza zero. Vom executa nişte observaţii finale şi vom confirma locul de aterizare. Prin urmare, vom fi lipsiţi de greutate exact la ora 12: 00. Până atunci, stewarzii de cabină se vor asigura că totul este bine fixat. Va fi exact ca în momentul Ocolului, doar că de data *asta* o să dureze trei zile, nu două ore, până când o să revină greutatea.

Gravitaţia Cometei lui Halley? Aproape că nu există – e mai puţin de un centimetru pe secundă la pătrat, adică aproximativ o miime din gravitaţia Pământului. O să reuşiţi să-i daţi de urmă, dacă o să aveţi suficientă răbdare, dar atâta tot. Un obiect are nevoie de cincisprezece secunde spre a cădea un metru.

Pentru siguranţă, aş vrea ca în timpul întâlnirii şi al aterizării să staţi cu toţii aici în camera de observaţie, cu centurile de siguranţă bine fixate. Oricum, de-aici se vede cel mai bine, iar întreaga operaţie n-o să dureze mai mult de o oră. O să folosim doar minime corecţii laterale, dar ele pot surveni din orice unghi şi pot cauza tulburări senzoriale minore.

Bineînţeles, căpitanul se referea la răul de cosmos – dar, printr-o înţelegere generală, acest cuvânt era tabu la bordul navei *Universe*. S-a remarcat, totuşi, că multe mâini s-au strecurat în compartimentele din spatele scaunelor, ca şi cum ar fi controlat dacă faimoasele pungi de plastic sunt la îndemână în caz de urgenţă.

Imaginea de pe ecran se dilata pe măsură ce creştea grosismentul. Pentru o clipă, Floyd avu senzaţia că se află

mai degrabă într-un avion, care coboară printre nişte nori nu tocmai denşi, decât într-o nava spaţială care se apropie de cea mai celebră cometă. Nucleul devenea mai mare şi mai clar; nu mai era un punct negru, ci o elipsă neregulată – fiind într-o clipă o insuliţă pierdută în oceanul cosmic, iar în clipa următoare o lume în toată regula.

Încă nu exista posibilitatea de a compara dimensiunile. Cu toate că Floyd ştia că întreaga panorama ce se desfăşura în faţa lui avea mai puţin de zece kilometri lăţime, şi-ar fi putut cu uşurinţă imagina că priveşte un corp ceresc de dimensiunile Lunii. Dar Luna nu era ceţoasă la margini, şi nici nu avea nişte jeturi mici de vapori – şi două mari – care ţâşneau de pe suprafaţa ei.

— Dumnezeule! strigă Mihailovici. Ce-i aia?

Arătă cu mâna către partea de jos a nucleului, chiar în interiorul liniei de demarcaţie dintre partea luminată şi cea întunecată. Fără nici cea mai mică îndoială, acolo, pe partea întunecată a cometei, clipea o lumină într-un ritm perfect regulat: aprins, stins, aprins, stins, o dată la două sau trei secunde.

Doctorul Willis dădu drumul tusei sale care însemna „pot să vă explic chestia aia în cuvinte formate dintr-o singură silabă”, dar căpitanul Smith ajunse primul acolo.

— Îmi pare rău că vă dezamăgesc, domnule Mihailovici. E doar baliza luminoasă de pe sonda de eşantioane numărul doi. Stă acolo de o lună de zile, aşteptându-ne să venim şi să o luăm cu noi.

— Ce păcat; mă gândeam c-ar putea exista acolo cineva, sau ceva, care să ne ureze bun-sosit.

— Mă tem că n-avem noi norocul ăsta; suntem cât se poate de singuri aici. Baliza aceea se află exact acolo unde vrem să aterizăm, lângă Polul Sud al Cometei lui Halley şi e în beznă permanentă în prezent. O să fie mai uşor cu sistemele de supravieţuire. Pe partea însorită, temperatura ajunge până la 120°, cu mult deasupra punctului de fierbere.

— Nu-i de mirare că planeta îşi ţine coada ţanţoşă, rosti netulburat Dimitri. Jeturile alea nu mi se par prea sănătoase. Este sigur că nu e niciun risc?

— Ăsta-i un alt motiv pentru care aterizăm pe partea întunecată; acolo nu există activitate. Acum vă rog să mă scuzaţi, trebuie să mă întorc în cabina de comandă. E pentru prima dată când am ocazia să aterizez într-o nouă lume şi mă îndoiesc că o s-o mai am vreodată.

Auditoriul căpitanului Smith se răspândi încet şi într-o neobişnuită linişte. Imaginea de pe ecran descrescu din nou la dimensiunile reale, iar nucleul deveni iarăşi un punct abia vizibil. Totuşi, chiar în aceste câteva minute, păru să fi crescut uşor în dimensiune şi poate că asta nu era o iluzie. Cu mai puţin de patru ore înaintea întâlnirii, nava continua să se prăvălească spre cometă cu cincizeci de mii de kilometri pe oră.

Dacă în această fază s-ar produce vreo defecţiune la propulsia principală, nava ar face un crater de dimensiuni mai impresionante decât orice altceva există pe Cometa lui Halley.

16. Aterizarea

Aterizarea a fost complet lipsită de peripeţii, exact aşa cum sperase căpitanul Smith. A fost imposibil de sesizat momentul în care *Universe* a intrat în contact cu solul; s-a scurs un minut până când pasagerii au realizat ca s-a produs aterizarea, şi după aceea au dat drumul unor urale întârziate.

Nava era aşezată la unul dintre capetele unei văi puţin adânci, înconjurate de dealuri uşor mai înalte de o sută de metri. Cine s-ar fi aşteptat să vadă un peisaj lunar ar fi fost extrem de surprins; aceste formaţiuni nu aveau nicio asemănare cu pantele blânde de pe Lună, transformate în nisip de bombardamentele cu meteoriţi timp de miliarde de ani.

Aici nimic nu avea o vârstă mai mare de o mie de ani; piramidele erau cu mult mai vechi decât acest peisaj. De câte ori ajungea în jurul Soarelui, Cometa lui Halley era remodelată şi diminuată de focurile solare. După trecerea pe la periheliu din 1986, forma nucleului fusese uşor schimbată. Amestecând metafore fără jenă, Victor Willis se exprimase totuşi extrem de pertinent atunci când le spusese telespectatorilor: „«Aluna» are acum un mijloc de viespe»!"

Într-adevăr, erau semne că, după încă nişte mişcări de revoluţie în jurul Soarelui, Cometa Iui Halley s-ar putea despica în două fragmente aproximativ egale, aşa cum se întâmplase cu Cometa lui Biela, spre stupefacţia astronomilor din 1846.

Gravitaţia practic inexistentă contribuise şi ea la stranietatea peisajului. De jur împrejur se vedeau formaţiuni subţiri ca firul de păianjen aidoma fanteziilor unui artist suprarealist şi grămezi de pietre neverosimil fasonate, care n-ar fi rezistat în această poziţie decât câteva minute, chiar pe Lună.

Deşi căpitanul Smith hotărâse să aterizeze cu nava *Universe* în adâncurile nopţii polare – la cinci kilometri de torida căldură a soarelui – era totuşi lumină din belşug. Uriaşul înveliş de gaze şi praf care înconjura cometa alcătuia un balon strălucitor care părea potrivit pentru această regiune; era vorba de auroră, desfăşurându-se peste gheţurile Antarcticii. Iar dacă acest lucru nu era suficient, Lucifer oferea porţia sa egală cu câteva sute de luni pline.

Deşi se aşteptau la aşa ceva, totuşi completa absenţă a culorilor stârni dezamăgire; *Universe* lăsa senzaţia că s-a aşezat într-o exploatare minieră de suprafaţă; ceea ce, de fapt, nu era o analogie greşită, datorită faptului că mare parte din negreala care îi înconjura era datorată carbonului sau componentelor sale, amestecate bine de tot cu zăpadă şi gheaţă.

Aşa după cum îi cerea datoria, căpitanul Smith a fost primul care a coborât de pe navă, împingându-se uşor spre

a ieşi din ecluza pneumatică a navei. Păru o eternitate până ajunse la sol, situat la doi metri mai jos; apoi el alese un pumn din pulberea de la suprafaţă şi o examină ţinând-o în mână sa înmănuşată.

La bordul navei, toată lumea aştepta cuvintele care vor intra în cărţile de istorie.

— Seamănă cu sarea şi piperul, rosti căpitanul. Dacă n-ar fi îngheţată, ar putea să iasă o recoltă bună.

Planul misiunii includea petrecerea unei „zile” complete a cometei, de cincizeci şi cinci de ore, la Polul Sud, apoi – dacă nu apăreau probleme – o deplasare de zece kilometri către ceea ce fusese denumit cu un termen deloc potrivit Ecuator, spre a se studia unul dintre gheizere de-a lungul unui ciclu complet noapte-zi.

Şeful echipei oamenilor de ştiinţă, Pedrill, nu pierdea timpul. Aproape imediat, el porni însoţit de un coleg pe o sanie cu reacţie de două locuri către baliza sondei. Se întoarseră după o oră, aducând cu ei mostre de pe cometă preambalate, pe care le încredinţară plini de mândrie spre a fi conservate prin frig.

În acest răstimp celelalte echipe făcură de-a lungul văii o reţea de cabluri aidoma pânzei de păianjen, întinzându-le între stâlpi înfipţi în crusta friabilă. Ele nu numai că serveau pentru a lega de navă numeroasele instrumente, dar totodată şi facilitau mişcările în exterior. Această porţiune din Cometa lui Halley putea fi explorată astfel fără să se recurgă la incomodele Elemente de Manevră Externă; era suficient să legi o frânghie scurtă de un cablu şi să mergi apoi ţinându-te când cu o mână, când cu cealaltă. Era, oricum, mult mai amuzant decât a folosi EME-urile, care erau de fapt nişte nave spaţiale de o singură persoană, cu toate complicaţiile de rigoare.

Pasagerii urmăreau fascinaţi toate acestea, ascultând conversaţiile prin radio şi încercând să participe la emoţiile descoperirii. După aproximativ douăsprezece ore – cu mult mai puţin în cazul exastronautului Clifford Greenberg – plăcerea de a fi un simplu auditoriu inert începu să se

diminueze. În scurtă vreme se auziră glasuri vorbind despre „a ieşi afară” cu excepţia lui Victor Willis, care era ciudat de abătut.

— Cred că-i e frică, zise Dimitri cu dispreţ. Victor îi devenise antipatic din clipa în care aflase că omul de ştiinţa este complet afon. Deşi acest lucru era extrem de nedrept faţă de Victor (care acceptase curajos să fie folosit în calitate de cobai pentru studierea curioasei sale infirmităţi), lui Dimitri îi făcea plăcere să adauge sumbru: „Un om care n-are muzica în el este potrivit pentru trădări, comploturi şi stricăciuni.”

Floyd se hotărâse chiar dinainte de a părăsi orbita Pământului. Maggie M. era suficient de bărbătoasă spre a încerca orice şi n-avea nevoie de încurajări (deviza ei „Un autor n-ar trebui să refuze niciodată ocazia unei experienţe” avusese un impact celebru asupra vieţii ei sentimentale).

Ca de obicei, Yva Merlin îi ţinuse pe toţi cu sufletul la gură, dar Floyd era hotărât să-i facă el personal un tur al cometei. Era lucrul cel mai neînsemnat pe care-l putea face spre a-şi păstra reputaţia; toată lumea ştia că lui i se datora, în parte, includerea faimoasei singuratice pe lista de pasageri, iar acum era o glumă curentă că între ei doi e ceva. Cele mai inocente remarci ale lor erau răstălmăcite cu veselie de Dimitri şi de doctorul Mahindran, medicul navei, care recunoştea că se uita la ei cu un invidios respect.

După enervările iniţiale – pentru că îi aducea mult prea bine aminte de trăirile din tinereţe – Floyd marşă şi el la glumă. Dar nu ştia ce părere avea Yva despre acest lucru şi până în acel moment n-avusese curajul s-o întrebe. Chiar şi acum, în această mică şi compactă societate unde puţine secrete durau mai mult de şase ore, ea îşi menţinuse o bună parte din celebra ei reţinere – aura de mister care fascinase publicul timp de trei generaţii.

Cât despre Victor Willis, el tocmai descoperise unul dintre acele devastatoare mici detalii care sunt capabile să

distrugă cele mai bine executate planuri ale şoarecilor şi astronauţilor.

Universe era echipată cu costume spaţiale Mark XX, ultimul tip, cu vizoare anti-ceaţă şi nereflectorizante, care garantau o vedere a spaţiului de excepţie. Iar deşi căştile erau de diverse mărimi, Victor Willis nu putea încăpea în niciunul dintre ele fără o operaţie chirurgicală majoră.

Avusese nevoie de cincisprezece ani spre a-şi perfecta patentul („Un triumf al artei ornamentale”, după cum o denumise un critic, poate datorită admiraţiei).

În această clipă între Cometa lui Halley şi Victor Willis se afla doar barba acestuia. În scurtă vreme el va trebui să facă o alegere.

17. Valea cu zăpadă neagră

Căpitanul Smith avusese surprinzător de puţine obiecţii la ideea unei ieşiri din navă a pasagerilor. Era de acord că e absurd să baţi o cale atât de lungă până aici, fără a pune piciorul pe cometă.

— N-o să aveţi probleme dac-o să respectaţi instrucţiunile, zise el cu ocazia inevitabilului instructaj. Chiar dacă n-aţi mai avut niciodată până acum de-a face cu costume spaţiale – şi cred că doar comandantul Greenberg şi doctorul Floyd au mai avut această experienţă – ele sunt destul de confortabile şi complet automate. N-o să trebuiască să vă bateţi capul cu vreun control sau reglaj, odată ce-aţi fost supuşi controlului din ecluza pneumatică.

O regulă absolută: doar doi dintre dumneavoastră pot ieşi în exterior în acelaşi timp. Bineînţeles, o să aveţi o escortă personală, legată de dumneavoastră prin cinci metri de coardă – cu toate că poate ajunge până la douăzeci dacă e nevoie. În plus, *amândoi* veţi fi racordaţi la cele două cabluri de ghidaj pe care le-am întins în toată valea. Regula drumului e aceeaşi ca şi pe pământ: ţineţi dreapta. Dacă vreţi să depăşiţi pe cineva, trebuie doar să vă desfaceţi carabiniera – dar *unul* dintre cei doi trebuie să

rămână tot timpul legat de coardă. În felul ăsta, nu există riscul de a pluti prin spaţiu. Sunt întrebări?

— Cât timp putem sta afară?

— Cât vreţi dumneavoastră, domnişoară M'Bala. Dar eu vă sfătuiesc să vă întoarceţi de îndată ce aţi simţit fie şi cea mai mică jenă. Bănuiesc că o oră ar fi timpul cel mai potrivit pentru prima ieşire – deşi ar putea părea doar zece minute...

Căpitanul Smith estimase corect. Când Heywood Floyd îşi consultă ecranul care marca scurgerea timpului, i se păru că e imposibil să fi trecut deja patruzeci de minute. Şi totuşi n-ar fi trebuit să fie atât de surprinzător, din moment ce nava se afla deja la mai bine de un kilometru în urmă.

Având în vedere că e cel mai bătrân pasager – după aprecierea cvasiunanimă – i se oferise posibilitatea de a ieşi primul din navă. Şi n-avusese de ales.

— Du-te cu Yva! chicoti Mihailovici. Cum poţi să mai stai pe gânduri? Apoi adăugă zâmbind neruşinat: Chiar dacă scârboasele astea de costume n-o să-ţi permită să faci în exterior chiar tot ce ţi-ar trece prin cap.

Yva acceptase, fără vreo ezitare, dar şi fără entuziasm. Chestia asta tipică, gândi Floyd. N-ar fi chiar adevărat dacă am spune că era deziluzionat – la vârsta lui mai avea doar extrem de puţine iluzii – dar era dezamăgit. Şi mai degrabă de sine însuşi decât de Yva; ea era deasupra criticilor şi a laudelor ca şi Mona Lisa – cu care fusese deseori comparată.

Comparaţia era, bineînţeles, ridicolă. La Gioconda era misterioasă, dar în niciun caz erotică. Puterea Evei stătea în combinaţia acestor două elemente – cărora li se alătura inocenţa, în bună măsură. După jumătate de secol, urmele acestor trei ingrediente erau încă vizibile, cel puţin din punctul de vedere al credinţei.

Ceea ce lipsea – după cum se strădui Floyd să recunoască – era personalitatea. Atunci când încerca să se concentreze la ea, singurul lucru pe care îl putea vizualiza erau rolurile în care jucase. Cu părere de rău, i-ar fi dat dreptate criticului care afirmase odată: „Yva Merlin este

reflectarea dorinţelor fiecărui bărbat, dar o oglindă n-are caracter.”

Iar acum această unică şi misterioasă creatură plutea lângă el peste solul Cometei lui Halley, în timp ce înaintau, însoţiţi de un ghid, de-a lungul cablurilor duble întinse în Valea cu zăpadă neagră. Acest nume era dat de el; era mândru ca un copil de el, cu toate că nu va apărea vreodată pe vreo hartă. Nu existau hărţi ale unei lumi unde geografia era la fel de efemeră ca şi vremea pe pământ. Savura faptul că ştia că niciun alt ochi omenesc nu mai văzuse peisajul înaintea lui – şi nici n-o va mai face vreodată.

Pe Marte, sau pe Lună, câteodată puteai să te prefaci că te afli pe Pământ – cu un mic efort de imaginaţie şi dacă nu dădeai atenţie cerului străin. Acest lucru era imposibil aici, din pricină că sculpturile de zăpadă într-un echilibru precar dovedeau doar în mică măsură că fac concesii gravitaţiei. Trebuia să priveşti cu mare atenţie în jur ca să-ţi dai seama care e susul şi care josul.

Valea cu zăpadă neagră era neobişnuită, din pricina faptului că avea o structură solidă – un recif pietros încastrat între mormane de zăpadă normală şi de hidrocarbon. Geologii nu căzuseră încă de acord asupra originii ei, unii susţinând că făcea parte dintr-un asteroid care întâlnise cometa cu multă vreme în trecut. Forajele dăduseră la iveală un amestec complex de compuşi organici, cum ar fi de exemplu gudronul îngheţat – deşi era lucru sigur că producerea lor era complet străină de vreun organism viu.

„Zăpada” care topea solul micuţei văi nu era complet neagră; când Floyd o lumină cu lanterna strălucea şi sclipea ca şi cum ar fi fost presărată cu un milion de diamante microscopice. Se întreba dacă existau cumva diamante pe Halley, deoarece carbon era din belşug. Dar la fel de sigur era faptul că temperaturile şi presiunile necesare spre a le crea nu existaseră niciodată pe aceste locuri.

Împins de un impuls neaşteptat, Floyd se aplecă şi adună doi pumni de zăpadă: trebuia să se împingă cu

picioarele în coarda de siguranţă pentru a reuşi această mişcare şi avu o viziune comică despre el însuşi, aidoma unui artist de circ care merge pe o frânghie – dar cu capul în jos. Fragila crustă nu opuse practic nicio rezistenţă în momentul în care pătrunse cu capul şi umerii în ea, apoi trase uşor de coardă şi se ridică cu pumnul plin de zăpadă.

În timp ce făcea cocoloş în palmă masa cristalină şi pufoasă ar fi vrut să aibă posibilitatea de a o *simţi* prin mănuşi. Stătea acolo, neagră ca abanosul şi totuşi aruncând sclipiri fugare când o întorcea de pe o parte pe alta.

Şi dintr-o dată, în închipuirea sa, deveni de cea mai pură culoare albă – iar el era din nou un băieţel, pe terenul de joacă din tinereţe, înconjurat de fantomele copilăriei. Auzea strigătele tovarăşilor săi de joacă, ameninţându-l în glumă cu proiectilele lor de zăpadă imaculată...

Amintirea era scurtă dar copleşitoare, pentru că aducea cu sine o extraordinară senzaţie de tristeţe.

De-a lungul unui veac, nu-şi mai putea aduce aminte nici măcar de unul dintre aceşti prieteni fantomatici care îl înconjurau; şi totuşi ştia că odinioară ţinuse la unii din ei.

Ochii i se umplură de lacrimi, iar degetele i se încleştară pe bulgărele de zăpadă străină. Apoi viziunea dispăru; era din nou cel de acum. Nu era un moment de tristeţe, ci de triumf.

— Dumnezeule! strigă Heywood Floyd, iar cuvintele reverberară în strâmtul univers al costumului său spaţial. Stau pe Cometa lui Halley – ce-oi fi vrând mai mult? Dacă în clipa asta mă loveşte un meteor, n-o să-mi pară rău!

Îşi înălţă braţele şi azvârli bulgarele de zăpadă către stele. Era atât de mic şi atât de întunecat la culoare, încât dispăru aproape pe dată, dar el continuă să se uite la cer.

Apoi, deodată – pe neaşteptate – apăru într-o bruscă explozie de lumină, în timp ce urca spre razele ascunse ale soarelui. Cu toate că era negru precum funinginea, reflecta suficient din acea strălucire orbitoare spre a se contura cu uşurinţă pe cerul uşor luminos.

Floyd îl urmări până când dispăru complet – poate datorită evaporării, poate fiindcă se micşorase din pricina depărtării. Nu va rezista mult în violentul torent de radiaţie de deasupra; dar câţi oameni se puteau mândri că au creat o cometă proprie?

18. Bătrânul Credincios

Precauta explorare a cometei începuse deja, în vreme ce *Universe* rămăsese încă în umbra polară. Mai întâi un EME survola atât partea întunecată cât şi cea luminată, înregistrând tot ce era de interes. După ce au fost încheiate cercetările preliminare, grupuri de până la cinci oameni de ştiinţă zburară la bordul navetei de pe navă, instalând echipament şi instrumente în punctele strategice.

Lady Jasmine era complet deosebită de primitivele păstăi spaţiale din perioada *Discovery*, care erau capabile să funcţioneze doar într-un mediu lipsit de gravitaţie. Aceasta era practic o navă spaţială în miniatură, construită spre a purta oameni şi o încărcătură uşoară de pe nava *Universe*, aflată pe orbită, spre Marte, Lună sau sateliţii lui Jupiter. Pilotul-şef al navetei, care se purta cu ea cu respectul cuvenit unei *grande dame*, se plângea în glumă că a zbura de jur împrejurul unei comete mici şi nenorocite era cu mult sub demnitatea ei.

Când căpitanul Smith fu complet sigur că, măcar la suprafaţă, cometa lui Halley nu le rezerva surprize, se ridică de la sol. Deplasarea cu doar vreo doisprezece kilometri purtă nava *Universe* spre o lume diferită, de la o licărire de amurg care va dura luni întregi către un tărâm care cunoaşte ciclul zi/noapte. Iar odată cu zorii, cometa se trezi încet la viaţă.

În timp ce soarele se strecura pe deasupra orizontului zimţat şi îngrozitor de închis, razele sale cădeau peste nenumăratele mici cratere care brăzdau crusta. Cele mai multe dintre ele rămân inactive, iar gâturile lor înguste sunt sigilate datorită depunerilor de săruri minerale. Nicăieri în

altă parte pe planeta Halley nu exista o paradă de culori atât de vii; ele îi duseseră pe biologi la concluzia greşită că aici viaţa începea, aşa cum se întâmplase şi pe Pământ, prin înmulţirea algelor. Mulţi dintre ei nu abandonaseră această speranţă, deşi n-ar fi admis acest lucru cu una cu două.

Din alte cratere, se înălţau înspre cer pale de fum, deplasându-se pe nişte traiectorii absurd de drepte, din pricina faptului că nu existau vânturi care să le abată. De obicei timp de o oră sau două nu se întâmpla nimic; după aceea, pe măsură ce căldura Soarelui pătrundea în solul îngheţat, Cometa lui Halley începea să arunce pe dinafară – după cum se exprimase Victor Willis – „precum o turmă de balene”.

Deşi pitorească, nu era una dintre metaforele sale cele mai exacte. Jeturile de pe partea luminată a Cometei lui Halley nu erau intermitente, ci ţâşneau neîntrerupt timp de câteva ore. Şi nu se curbau deasupra spre a cădea pe sol, ci urcau către cer, până când se pierdeau în ceaţa strălucitoare pe care o produceau.

La început, echipa oamenilor de ştiinţă se comportă faţă de gheizere la fel de precaut ca şi vulcanologii de pe Pământ atunci când se apropiau de Etna sau Vezuviu aflate într-una din fazele lor mai puţin predictibile. Dar în scurtă vreme descoperiră că erupţiile de pe Cometa lui Halley, deşi câteodată în aparenţă înfricoşătoare, erau nespus de blânde şi bine crescute; apa ieşea cu aceeaşi presiune ca şi dintr-un hidrant, şi era călduţă. La câteva secunde după ce scăpa din rezervorul subteran, se transforma într-un amestec de vapori şi cristale de gheaţă; Cometa lui Halley era învelită într-o necontenită furtună de zăpadă care cădea *în sus*. Chiar la această modestă viteză de expulzare, niciun strop de apă nu se mai întorcea la sursă. De fiecare dată când dădea ocol Soarelui, o parte din „sângele” cometei se scurgea în nesăţiosul vid cosmic.

După îndelungi insistenţe, căpitanul Smith fu de acord să mute nava *Universe* la o sută de metri distanţă de „Bătrânul Credincios”, cel mai mare gheizer de pe partea

luminată. Era un spectacol teribil – o coloană de ceaţă, de culoare gri-alburie, care creştea, precum trunchiul unui arbore gigantic, dintr-un orificiu surprinzător de mic aflat într-un crater larg de trei sute de metri, care părea a fi unul dintre cele mai vechi formaţiuni de pe cometă. Nu după mult timp, oamenii de ştiinţă se căţărau pe crater, adunând specimene de minerale multicolore (şi, din păcate, sterile) şi introducându-şi termometrele şi tuburile de prelevare a probelor chiar în coloana de apă-gheaţă-ceaţă.

— Dacă azvârle pe vreunul din voi în spaţiu, să nu vă aşteptaţi să fiţi recuperaţi rapid, avertiză căpitanul. De fapt, s-ar putea să trebuiască sa aşteptăm până reveniţi singuri.

— Ce vrea să spună? întrebă nedumerit Dimitri Mihailovici.

Ca de obicei, Victor Willis dădu iute un răspuns:

— Aici lucrurile nu se întâmplă în felul în care te-ai aştepta conform mecanicii cereşti. Orice obiect aruncat de pe Cometa lui Halley cu o viteză rezonabilă se va afla în mişcare pe aceeaşi orbită – e nevoie de o schimbare *uriaşă* de viteză spre a se deosebi în mod esenţial. Aşadar, după o singură mişcare de revoluţie, cele două orbite se vor intersecta din nou – şi te vei afla exact acolo unde erai la început. Mai bătrân cu şaptezeci şi şase de ani, bineînţeles.

Nu departe de Bătrânul Credincios se găsea un alt fenomen pe care nimeni n-ar fi putut să-l prevadă. Când l-au observat prima dată, oamenilor de ştiinţă nu le venea să-şi creadă ochilor. Întins pe o porţiune de câteva hectare, expus vidului cosmic, se afla acolo ceva care părea a fi un banal lac, remarcabil doar prin culoarea lui extrem de întunecată.

În mod clar, nu putea fi vorba de apă; singurele lichide care puteau fi stabile în acel mediu erau uleiurile organice grele sau gudroanele. De fapt Lacul Tuonela se dovedi a fi mai degrabă din smoală solidificată, cu excepţia păturii deja suprafaţă, care era mai subţire de un milimetru. În această gravitaţie neglijabilă, probabil că durase ani întregi – poate câteva călătorii bune în jurul fisurilor Soarelui – spre a-şi lua această forma plată, ca o oglindă.

Lacul deveni una dintre principalele atracţii turistice de pe Cometa lui Halley, până când căpitanul îi puse capăt. Cineva (nimeni nu-şi revendicase dubiosul merit) a descoperit că se putea *merge* perfect normal pe lac, ca şi cum te-ai fi aflat pe Pământ; stratul infim de la suprafaţă producea o aderenţă suficientă spre a ţine piciorul în loc. În scurtă vreme, cei mai mulţi membri ai echipajului se înregistraseră pe casete video, în aparenţă mergând pe apă.

Apoi căpitanul Smith, inspectând ecluza pneumatică, descoperi că pereţii erau mânjiţi din belşug cu gudron, şi se mânie mai tare decât îl văzuse cineva vreodată.

— E un lucru extrem de tâmpit să ai fuselajul navei mânjit cu *funingine* . Cometa lui Halley este locul cel mai mizerabil pe care l-am văzut vreodată.

După aceasta, nu au mai existat plimbări pe Lacul Tuonela.

19. La capătul tunelului

Într-un univers mic, închis, unde fiecare se cunoaşte cu fiecare, nu există şoc mai mare decât acela de a întâlni un ins complet străin.

Heywood Floyd plutea uşor de-a lungul coridorului spre încăperea principală când avu această experienţă. Se uită uluit la intrus, întrebându-se cum de reuşise atâta timp un pasager clandestin să evite a fi descoperit. Celălalt se uita la el cu un amestec de stânjeneală şi bravură ostentativă, aşteptând după câte se vedea, ca Floyd să vorbească primul.

— Ei, Victor! rosti Floyd în cele din urmă. Iartă-mă că nu te-am recunoscut. Prin urmare ai făcut supremul sacrificiu de dragul ştiinţei – sau ar trebui să spun de dragul publicului tău?

— Da, răspunse Willis ţâfnos. *Am reuşit* să mă strecor într-o cască – dar firele astea de păr nenorocite făceau aşa

de multe zgomote frecându-se de ea încât nimeni nu era în stare să audă vreun cuvânt rostit de mine.

— Când ieşi?

— În clipa în care se întoarce Cliff – s-a dus să exploreze peştera împreună cu Bull Chant.

Primele survolări ale cometei, în anul 1986, sugeraseră că este cu mult mai puţin densă decât apa – ceea ce însemna că era formată fie dintr-un material extrem de poros, fie că era plină de cavităţi. Ambele explicaţii s-au dovedit a fi corecte.

La început, mereu precautul căpitan Smith a interzis sec orice explorare de peşteră. În cele din urmă a dat înapoi când doctorul Pendrill i-a adus aminte că asistentul său şef, doctorul Chant, este un speolog cu experienţă – căci acesta era unul dintre motivele pentru care fusese ales spre a participa la misiune.

— Prăbuşirea tavanului unei peşteri este imposibilă în această gravitaţie redusă, îi spuse Pendrill şovăielnicului căpitan. Deci nu există riscul să fii blocat înăuntru.

— Dar să te rătăceşti?

— Chant ar considera această sugestie drept o insultă profesională. El a parcurs douăzeci de kilometri în interiorul Peşterei Mamut. Oricum o să folosească o coardă de ghidaj.

— Modalitate de comunicare?

— Coarda are în compunere fibre optice. Iar staţiile de radio de pe costume vor putea acoperi aproape întreaga distanţă.

— Mda. Pe unde vrea el să intre?

— Locul cel mai bun este gheizerul stins de la baza lui Etna Junior. E inactiv de cel puţin o mie de ani.

— Deci bănuiesc că o să mai stea liniştit încă câteva zile. Foarte bine – mai vrea cineva să meargă?

— S-a oferit Cliff Greenberg – s-a ocupat mult cu explorările peşterilor scufundate din Bahamas.

— Am încercat şi eu o dată. A fost suficient. Spune-i lui Cliff că e mult prea valoros. Poate să meargă, dar fără să piardă din ochi intrarea – nu mai departe. Iar dacă pierde

legătura cu Chant, nu are voie să se ducă să-l caute decât cu aprobarea mea.

Pe care o să i-o dau cu foarte mare greutate, adăugă căpitanul pentru sine.

Doctorul Chant ştia toate glumele vechi despre impulsul speologilor de a se întoarce în uter şi era perfect convins că le poate contrazice.

— Locurile alea probabil că sunt extrem de zgomotoase, din cauza bufniturilor şi a bolboroselilor, argumentă el. Îmi plac peşterile pentru că sunt atât de paşnice şi în afara timpului. Eşti sigur că nimic nu s-a schimbat de o sută de mii de ani, doar că stalactitele au devenit puţin mai groase.

Dar acum, în timp ce aluneca în adâncurile Cometei lui Halley, desfăşurând coarda subţire dar practic indestructibilă care îl lega de Clifford Greenberg, îşi dădu seama că acest lucru nu mai e adevărat. Până în prezent nu avea o dovadă ştiinţifică, dar instinctul său de geolog îi spunea că această lume subterană se născuse de-abia ieri, pe scara temporală a Universului. Era mai recentă decât anumite oraşe ale Omului.

Tunelul prin care plutea în salturi lungi avea aproximativ patru metri în diametru, iar lipsa lui de greutate îi aminti cu pregnanţă de explorările peşterilor de pe Pământ. Gravitaţia redusă contribuia la această iluzie; era exact ca şi cum ar fi cărat o greutate prea mare şi din această cauză era împins spre în jos. Doar absenţa oricărei rezistenţe îi readuse aminte că se mişca prin vid, nu prin apă.

— Ieşi din raza mea vizuală, zise Greenberg, aflat la cincizeci de metri de intrare. Legătura radio e încă bună. Cum e peisajul?

— E foarte greu de spus – nu pot identifica nicio formaţiune, aşa că nu am vocabularul spre a le descrie. Nu e ceva asemănător cu stânca – se sfărâmă atunci când o ating – am senzaţia că explorez o bucată uriaşă de şvaiţer.

— Vrei să spui că e organică?

— Da. N-are legătură cu viaţa, bineînţeles – dar e materie brută perfectă pentru ea. Tot felul de hidrocarburi –

chimiştii or să se distreze cu mostrele astea. Mă mai poţi vedea?

— Zăresc doar licărirea lanternei tale, care păleşte rapid.

— Ah – uite stâncă adevărată – nu pare să fie de-aici, probabil că e rocă de intruziune. Hei, am dat de aur!

— Glumeşti!

— A înşelat o mulţime de oameni în Vestul de odinioară – pirită de fier. E din belşug pe sateliţii exteriori, desigur, dar nu mă întreba ce caută aici...

— Am pierdut contactul vizual. Eşti la două sute de metri în interiorul peşterii.

— Trec printr-un strat distinct – seamănă cu nişte resturi meteoritice. Ceva extrem de interesant probabil că s-a petrecut cu multă vreme în urmă. Sper că putem data această întâmplare. Oho!

— Nu mai face chestii de-astea cu mine!

— Iartă-mă, mi-a tăiat pur şi simplu respiraţia. În faţă e o încăpere vastă – ultimul lucru la care m-aş fi aşteptat. Stai să plimb puţin lanterna prin jur... E aproape sferică, cu un diametru de treizeci, patruzeci de metri. Şi – nu-mi vine să cred, Halley e plin de surprize – stalactite şi stalagmite.

— Ce e atât de surprinzător în chestia *asta*?

— Aici nu există apă, nici calcar, desigur – şi gravitaţia e extrem de redusă. Pare că sunt dintr-un fel de ceară. Aşteaptă un minut, să le înregistrez pe video cum trebuie. Nişte forme fantastice... în genul celor produse de o lumânare care se topeşte arzând. Ciudat...

— Acum ce mai e?

Vocea doctorului Chant vădi o bruscă schimbare de ton, pe care Greenberg o detecta imediat.

— Câteva dintre coloane au fost *fărâmate*. Sunt pe podea. E ca şi cum...

— Zi-i!

— ... ca şi cum s-a *lovit* ceva de ele.

— Imposibil. Ar fi putut un cutremur să le sfărâme?

— Aici nu sunt cutremure – doar microseisme datorate gheizerelor. Probabil că la un moment dat a avut loc o

prăbuşire. Oricum, s-a întâmplat cu sute de ani în urmă. Pe fragmentele căzute e un strat din aceasta ceară, gros de mai mulţi milimetri.

Doctorul Chant îşi reveni încet în fire. Nu era o persoană cu prea multă imaginaţie – speologia elimină acest tip de om destul de repede – dar aerul acestui loc declanşează o tulburătoare amintire. Iar acele coloane căzute semănau mult prea tare cu gratiile unei cuşti, rupte de vreun monstru în încercarea de a evada...

Bineînţeles, lucrul ăsta era perfect absurd – dar doctorul Chant se obişnuise să nu ignore nicio presimţire, niciun semnal de pericol, până când nu-i stabilea sursa. Precauţia îi salvase viaţa de câteva ori; nu va merge dincolo de această încăpere până când nu va identifica originea fricii sale. Şi era suficient de cinstit spre a admite că „frică” era cuvântul potrivit.

— Bill, ai păţit ceva? Ce se-ntâmplă?

— Încă filmez. Formele astea mi-au adus aminte de o sculptură dintr-un templu din India. Aproape erotice.

În mod conştient evita să aibă o confruntare mentală cu temerile sale, sperând să se furişeze pe lângă ele neobservat, printr-un fel de viziune mentală menită să le evite. În acest răstimp actele pur mecanice de înregistrare video şi de culegere de probe îi ocupau aproape întreaga atenţie.

O frică sănătoasă nare nimic rău în ea, îşi reaminti el; doar atunci când se transformă în panică devine criminală. Cunoscuse panica de două ori în viaţă (odată pe munte, altă dată sub apă) şi încă simţea fiori amintindu-şi de atingerea ei vâscoasă. Totuşi – din fericire – era departe de aşa ceva, dintr-un motiv pe care, deşi nu-l înţelegea, îl socotea curios de liniştitor. Întreaga situaţie avea nişte elemente de *comedie* în ea.

Şi imediat începu să râdă – în mod isteric, cu uşurare.

— Ai văzut filmele alea vechi denumite „Războiul Stelelor”? îl întrebă pe Greenberg.

— Bineînţeles, de vreo zece ori.

— Ei bine, acum ştiu de ce-mi făceam probleme. Există o secvenţă când nava cosmică a lui Luke plonjează într-un asteroid – şi depăşeşte o creatură gigantică, în formă de şarpe, care stătea la pândă în peşterile ei.

— Nu nava lui Luke, ci *Millenium Falcon*, racheta lui Han Solo. Mi-am pus mereu întrebarea cum reuşea bietul animal să o ducă de azi pe mâine. Probabil că era foarte înfometat, aşteptând o bucată gustoasă din spaţiul cosmic. Iar Prinţesa Leia n-ar fi putut constitui decât o gustare.

— Ceea ce cu siguranţă n-am chef să dovedesc, zise doctorul Chant, simţindu-se acum în largul său. Chiar dacă aici există viaţă – ceea ce ar fi minunat – lanţul trofic ar fi foarte scurt. M-aş mira să găsim ceva mai mare decât un şoarece. Sau, şi mai plauzibil, decât o ciupercă... Ia să vedem – încotro mergem de-aici... Există două ieşiri în partea cealaltă a încăperii. Cea din dreapta e mai mare. O s-o iau pe-acolo...

— Câtă coardă ţi-a mai rămas?

— Oho, mai am cel puţin cinci sute de metri. Gata. Sunt în mijlocul încăperii... fir-ar să fie, am ricoşat din perete. Acum am un sprijin pentru mână... înaintez cu capul înainte. Pereţi netezi, stâncă adevărată de data asta... Păcat...

— Ce este?

— Nu mai pot înainta. Mai multe stalactite... sunt prea apropiate unele de altele ca să mă pot strecura printre ele... şi prea groase ca să le pot sparge fără explozibil. Ar fi şi păcat... au culori minunate – e prima dată când văd un verde şi un albastru adevărat pe Cometa lui Halley. Doar un minut, ca să le înregistrez pe video...

Doctorul Chant se rezemă de peretele tunelului îngust şi fixă videocamera. Cu degetele înmănuşate încercă să acţioneze butonul de înaltă intensitate, dar greşi locul şi stinse proiectorul.

— Model nenorocit, mormăi el. E-a treia oară când mi se-ntâmplă chestia asta.

Nu-şi corectă greşeala pe loc, pentru că îi plăcuseră dintotdeauna tăcerea şi întunericul complet care pot fi

savurate doar în peşterile cele mai adânci. Discretul fond de zgomot al echipamentului său de supravieţuire îl frustra de tăcere, dar măcar…

… asta? Dincolo de grilajul de stalactite care blocau înaintarea zărea o licărire slabă, precum atunci când mijesc zorii. Pe măsură ce ochii i se obişnuiau cu întunericul, părea că devine mai puternică, şi descoperi o nuanţă de verde. Acum era în stare să distingă chiar contururile barierei din faţa lui…

— Ce se întâmplă? întrebă Greenberg nervos.

— Nimic – mă uitam în jur.

Şi mă gândeam, ar fi putut adăuga. Erau patru explicaţii posibile.

Se putea ca lumina solară să se filtreze printr-un canal natural – gheaţă sau cristal. Dar la o asemenea adâncime? Puţin probabil…

Radioactivitate? Nu se ostenise să ia un contor; practic acolo nu existau elemente grele. Dar merita să se întoarcă ca să cerceteze.

Vreun mineral fosforescent – asta era singura explicaţie pe care ar fi pariat. Dar era şi a patra posibilitate – cea mai neverosimilă şi cea mai captivantă dintre toate.

Doctorul Chant nu uitase o noapte fără Lună – şi fără Lucifer – pe malurile Oceanului Indian, când se plimbase pe plajă sub stelele strălucitoare. Marea era foarte liniştită; dar din când în când un val leneş se spărgea la picioarele sale – şi irupea într-o explozie de lumină.

Mersese prin băltoace (îşi aducea aminte de senzaţia apei în jurul gleznelor, ca o baie fierbinte) şi fiecare pas pe care îl făcea era o nouă explozie de lumină. Ba o putea declanşa chiar şi bătând din palme lângă suprafaţa apei!

Oare era posibil ca nişte organisme bioluminiscente să fi evoluat aici, în inima Cometei lui Halley? Ar vrea să creadă aşa ceva. I se părea un păcat să distrugă ceva atât de splendid, pentru această operă de artă – cu licărirea dindărătul ei, bariera îi aducea acum aminte de o tâmplă de altar pe care o văzuse pe vremuri într-o catedrală – dar va

trebui să se întoarcă spre a lua nişte exploziv. Până atunci, există celălalt coridor...

— Nu mai pot înainta pe-aici, îi zise lui Greenberg. Aşa că o s-o iau pe partea cealaltă. Mă-ntorc la bifurcaţie – să refac drumul în sens invers.

Nu menţionase misterioasa licărire, care dispăruse în clipa în care aprinse din nou proiectorul.

Greenberg nu răspunse imediat, ceea ce era un lucru neobişnuit; probabil că se îndrepta spre navă. Chant nu se nelinişti; va repeta mesajul când va porni din nou la drum.

Nu se mai deranjă, pentru că se auzi o scurtă confirmare din partea lui Greenberg.

— Bun, Cliff – mi-am închipuit că timp de un minut am pierdut contactul cu tine. Înapoi în încăpere – acum mă îndrept către celălalt tunel. Sper să nu fie ceva care să-l blocheze şi pe *ăsta*.

De data aceasta, Greenberg răspunse pe dată:

— Îmi pare rău, Bill. Întoarce-te la navă. E ceva urgent – nu, nu aici, totul e-n regulă pe *Universe*. Dar s-ar putea să fie nevoie să ne întoarcem imediat pe Pământ.

De-abia după câteva săptămâni, doctorul Chant descoperi o explicaţie foarte plauzibilă pentru coloanele fărâmate. Pe măsură ce cometa îşi ardea substanţa în spaţiul cosmic la fiecare trecere pe la periheliu, distribuţia masei ei se schimba fără încetare. În aceste condiţii, la câteva mii de ani, automat rotaţia ei devenea instabilă şi îi schimba direcţia axei – destul de violent, aşa cum se întâmplă cu partea de sus a unui obiect care e gata să cadă atunci când pierde energie. Când se produce acest fenomen, cutremurul de cometă rezultat atinge un respectabil grad 5 pe scara Richter.

Dar nu dezlegă niciodată misterul licăririi luminoase. Deşi această problemă a fost repede umbrită de drama care avea loc, va continua să-l bântuie pentru tot restul vieţii sentimentul unei ocazii ratate.

Deşi a fost tentat de câteva ori, nu a vorbit niciodată colegilor săi despre acest lucru. Dar a lăsat o notă sigilată

pentru următoarea expediţie, spre a fi deschisă în anul 2133.

20. Rechemarea

— L-ai văzut pe Victor? întreba Mihailovici vesel, în timp ce Floyd se grăbea să răspundă chemării căpitanului. E un om terminat.

— O să-i crească pe drumul de întoarcere, replică Floyd, care nu avea momentan timp pentru astfel de trivialităţi. Încerc să aflu ce s-a întâmplat.

Când sosi Floyd, căpitanul Smith era în continuare aşezat, în cabina lui, aproape perplex. Dacă ar fi fost vorba de o situaţie critică care i-ar fi afectat propria navă, el ar fi fost un uragan de energie controlată, dând ordine în dreapta şi în stânga. Dar în situaţia de faţă n-avea altceva de făcut, decât să aştepte următorul mesaj de pe Pământ.

Căpitanul Laplace era un vechi prieten; ce se *întâmplase* de intrase într-o asemenea încurcătură? Nu există niciun accident imaginabil, eroare de pilotaj sau defecţiune tehnică care să explice situaţia critică în care se afla. Şi nici nu exista vreo modalitate în care *Universe* l-ar putea ajuta să iasă din ea. Centrul de Operaţiuni se învârtea în jurul cozii; situaţia părea a fi identică cu acele împrejurări critice, atât de comune în spaţiul cosmic, când nu se putea face nimic altceva decât să se transmită coordonatele şi să se înregistreze mesaje. Dar nu lăsă să-i transpară îndoielile şi rezervele când îl puse în temă pe Floyd.

— A avut loc un accident, zise el. Am primit ordin să ne întoarcem imediat pe Pământ, spre a ne pregăti pentru o misiune de salvare.

— Ce fel de accident?

— E vorba de nava noastră soră, *Galaxy*. Era într-o misiune de cercetare a sateliţilor lui Jupiter. S-a prăbuşit.

Văzu chipul lui Floyd exprimând o neîncredere uluită.

— Da. Ştiu că e imposibil. Dar stai să-ţi continui. A naufragiat pe Europa.

— Pe *Europa* !

— Mda. E avariată, dar s-ar părea că nu sunt victime. Aşteptăm detalii.

— Când s-a întâmplat?

— Acum douăsprezece ore. A transmis cu întârziere mesajul către Ganymede.

— Dar ce putem *noi* face? Suntem în cealaltă parte a Sistemului Solar. Ca să ne întoarcem la orbita lunară, spre a ne face plinul, apoi ca să mergem pe cea mai rapidă orbită către Jupiter, ne-ar lua cel puţin câteva luni! (Iar în trecut, pe vremea lui *Leonov*, ar fi durat câţiva ani, adăugă Floyd pentru sine...)

— Ştiu, dar nu există altă navă care să poată face ceva.

— Dar feriboturile intersateliţi ale lui Ganymede?

— Sunt concepute doar pentru operaţiuni orbitale.

— Au aterizat pe Callisto.

— Era o misiune cu o energie mult scăzută. Oh, ar putea ateriza pe Europa, dar cu o încărcătură utilă neînsemnată. Se cercetează această posibilitate, bineînţeles.

Floyd nu-l mai asculta pe căpitan; încerca să digere uluitoarele ştiri. Pentru întâia dată în jumătate de secol – şi doar pentru a doua oară în întreaga istorie! – o navă aterizase pe luna interzisă. Iar acest lucru sugera un gând care nu prevestea nimic bun.

— Crezi că cineva – ceva – de pe Europa ar putea fi răspunzător? zise el.

— Mi-am pus şi eu întrebarea asta, răspunse căpitanul cu un aer ursuz. Dar noi dăm târcoale de ani de zile acelui loc fără să se fi întâmplat ceva.

— Şi mai la obiect – ce ni s-ar putea întâmpla nouă dacă am încerca o operaţie de salvare?

— La asta m-am gândit şi eu prima dată. Dar toată chestia asta e o speculaţie – trebuie să mai aşteptăm până avem toate informaţiile. Până atunci – din această cauză te-am chemat – tocmai am primit lista echipajului de pe *Galaxy*, şi mă întrebam dacă...

Ezitând, întinse foaia de imprimantă peste masă. Dar chiar înainte de a se uita pe listă, Heywood Floyd ştiu cumva ce avea să găsească acolo.

— Nepotul meu, rosti el sumbru.

Şi singura persoană care poate purta numele meu dincolo de mormânt, adăugă pentru sine.

III.
RULETA EUROPEANĂ

21. Politica exilului

În ciuda previziunilor mai sumbre, Revoluţia Sud-Africană fusese relativ nesângeroasă – atât cât se poate. Televiziunea, care fusese blamată pentru multe neajunsuri, avu un merit în acest sens. Precedentul fusese creat cu o generaţie în urmă, în Filipine; când îşi dau seama că îi priveşte o lume întreagă, marea majoritate a bărbaţilor şi femeilor au tendinţa de a se comporta într-o manieră responsabilă. Cu toate că au existat câteva excepţii ruşinoase, rare sunt masacrele care au loc în faţa camerelor de luat vederi.

Când au recunoscut că situaţia e inevitabilă, cea mai mare parte a populaţiei *Afrikaner* părăsise ţara cu mult înainte de preluarea puterii. Şi – după cum se plânsese noua administraţie – nu plecaseră cu mâna goală. Miliarde de ranzi fuseseră transferaţi în băncile elveţiene şi olandeze: către sfârşit, avuseseră loc zboruri misterioase aproape din oră în oră de pe aeroporturile din Cape Town şi Jo'burg către Zürich şi Amsterdam. S-a zis că până la Ziua Eliberării nu se va mai găsi nici măcar o uncie de aur sau un diamant de un carat în fosta Republică a Africii de Sud – iar lucrările din mină fuseseră efectiv sabotate. Un refugiat de vază se lăudase în luxosul lui apartament din Haga: „O să mai dureze cinci ani până când negrii or să pună mina de la Kimberley pe picioare – în cazul în care or să reuşească acest lucru.” Spre marea lui surprindere,

compania De Beers reintră în viaţa de afaceri, sub un nume şi o conducere nouă, la mai puţin de cinci săptămâni, iar diamantele erau cele mai importante elemente în noua economie naţională.

De-a lungul unei generaţii, refugiaţii mai tineri fuseseră absorbiţi – în ciuda luptelor de ariergardă date cu disperare de conservatorii mai bătrâni – în cultura dezrădăcinată a secolului douăzeci şi unu. Ei îşi aduceau aminte, cu mândrie dar fără fanfaronadă, de curajul şi fermitatea strămoşilor lor şi s-au distanţat de prostiile acelora. Practic niciunul dintre ei nu mai vorbea *Afrikaan*, nici măcar în casă.

Şi totuşi, exact ca şi în cazul Revoluţiei Ruse care avusese loc cu un secol în urmă, existau mulţi care visau să dea ceasul în urmă – sau, măcar, să saboteze eforturile celor care le uzurpaseră puterile şi privilegiile. De obicei îşi canalizau frustrarea şi amărăciunea în propagandă, demonstraţii, boicoturi, petiţii către Consiliul Internaţional – şi, rareori, în opere de artă. Cartea *Voortrekkers* era considerată ca fiind o capodoperă a (culmea ironiei) literaturii engleze, chiar de către cei care se situau pe poziţii complet opuse celor ale autorului.

Dar existau şi grupuri care erau de părere că acţiunea politică este inutilă şi că doar violenţa va reuşi să reinstaureze starea dorită. Cu toate că nu puteau exista mulţi care să-şi închipuie că ar fi posibil să se rescrie paginile istoriei, erau totuşi destui care, dacă victoria era imposibilă, s-ar fi declarat mulţumiţi cu răzbunarea.

Între cele două extreme ale celor total asimilaţi şi ale celor complet intransigenţi, există un întreg spectru de partide politice şi apolitice. *Der Bund* nu era cel mai mare, dar era cel mai puternic şi cu siguranţă cel mai bogat, având în vedere faptul că el controla o mare parte a bogăţiilor fostei republici, care fuseseră scoase din ţară printr-o reţea de corporaţii şi de societăţi anonime. Cele mai multe dintre ele erau acum perfect legale şi complet respectabile.

În firma *Tsung Aerospace* era băgat jumătate de miliard din banii *Bund*-ului, înscris conştiincios în bilanţul anual. În

anul 2059, Sir Lawrence primi cu bucurie încă o jumătate de miliard, care îi permise să accelereze pregătirea micii sale flotile.

Dar nici măcar excelentul său serviciu de informaţii nu descoperi vreo legătură între *Bund* şi ultima misiune charter dată navei *Galaxy* de către *Tsung Aerospace*. În orice caz, în acea perioadă Cometa lui Halley se apropia de Marte, iar Sir Lawrence era atât de ocupat cu pregătirea navei *Universe* pentru a pleca conform orarului încât dădu prea puţină atenţie operaţiunilor de rutină ale navei-soră.

Cu toate că firma Lloyd's de la Londra făcuse nişte investigaţii referitoare la itinerariul propus al navei Galaxy, obiecţiilor respective li se dădu repede de capăt. Bund-ul avea peste tot oameni în posturi-cheie; lucru care îi defavoriza pe agenţii de asigurări, dar era mană cerească pentru avocaţii în domeniul spaţiului cosmic.

22. Încărcătură primejdioasă

Nu-i uşor să dirijezi o linie de transporturi comerciale între destinaţii care nu numai că îşi schimbă poziţiile la câteva zile cu milioane de kilometri, dar totodată are oscilaţii de viteză de nivelul zecilor de kilometri pe secundă. Ceva cât de cât asemănător unui orar regulat este în afară de orice discuţie; există momente când trebuie să laşi baltă totul şi să stai în port – sau măcar pe orbită – şi să aştepţi ca Sistemul Solar să se rearanjeze mai convenabil pentru Omenire.

Din fericire, asemenea perioade sunt cunoscute cu ani înainte, aşa încât e posibil să fie întrebuinţate pentru revizii, ajustări şi învoiri ale echipajului. Şi din când în când, datorită norocului şi abilităţii de a vinde, se pot aranja nişte curse charter locale, chiar dacă sunt doar echivalentul a ceea ce era pe vremuri o călătorie cu barca „în jurul golfului”.

Căpitanul Eric Laplace era foarte bucuros ştiind că sejurul de trei luni în exteriorul lui Ganymede nu va fi o

pierdere de vreme. O neaşteptată şi anonimă donaţie făcută lui Planetary Science Foundation va finanţa expediţia de explorare din spaţiu a sistemului de sateliţi a lui Jupiter (nimeni nu-i zicea Lucifer, nici măcar acum), care va acorda o atenţie sporită câtorva dintre lunile mai mici. Unele dintre acestea n-au fost explorate din spaţiu niciodată cum se cuvine, ca să nu mai vorbim că n-au fost vizitate.

De cum auzi despre această misiune, Rolf van der Berg luă legătura cu agenţia Tsung şi făcu câteva cercetări discrete.

— Da, mai întâi ne vom îndrepta către Io, apoi vom face un survol al satelitului Europa...

— Doar un simplu survol? La ce distanţă?

— Staţi o clipă – curios, planul de zbor nu cuprinde detalii. Dar, bineînţeles, nu va pătrunde în Zona de interdicţie.

— Care coborâse la zece mii de kilometri la ultima reglementare... acum cincisprezece ani. Oricum, vreau să particip voluntar, ca planetolog al misiunii. O să vă trimit recomandările pe care le am...

— Nu-i nevoie de aşa ceva, doctor van der Berg. Deja s-au interesat de dumneavoastră.

Întotdeauna e uşor să fii viteaz după bătălie, iar când se gândi la trecut (avuse timp berechet în ultima vreme), căpitanul Laplace îşi aminti o seamă de aspecte curioase ale charter-ului. Doi dintre membrii echipajului se îmbolnăviseră subit şi fuseseră înlocuiţi fără întârziere; el a fost atât de bucuros că are înlocuitori încât nu le-a controlat documentele atât de minuţios pe cât ar fi trebuit (şi chiar dacă ar fi făcut aşa ceva, ar fi descoperit că erau în perfectă ordine).

Apoi s-a întâmplat necazul cu încărcătura. În calitatea sa de căpitan, era îndreptăţit să inspecteze tot ceea ce era încărcat la bordul navei. Bineînţeles, era imposibil să faci aşa ceva *pentru fiecare* articol, dar el nu stătea niciodată la îndoială atunci când exista un motiv spre a face control. Echipajele navelor spaţiale sunt, în general, formate din

oameni extrem de responsabili; dar misiunile lungi pot deveni plicticoase şi există substanţe chimice care îndepărtează plictiseala şi care – cu toate că sunt perfect legale pe Pământ – ar trebui interzise în spaţiul cosmic.

Când ofiţerul doi Chris Floyd îi raportă bănuielile sale, căpitanul crezu că analizorul cromatografic al navei detectase încă o ascunzătoare de opium de calitatea întâi pe care echipajul său compus în mare parte din chinezi îl foloseau din când în când. De data aceasta, însă, problema era serioasă – *foarte* serioasă.

— Cala de încărcare numărul trei, articol 2/456, domnule căpitan. Eticheta spune „aparatură ştiinţifică”. Conţine explozibil.

— Ce?

— Categoric, domnule. Poftiţi electrograma.

— Te cred pe cuvânt, domnule maior Floyd. Ai cercetat articolul respectiv?

— Nu, domnule. Este într-o cutie sigilată, lată de un metru, înaltă de 50 de centimetri şi lungă cam de cinci metri. E una dintre lăzile cele mai mari pe care le-a adus la bord echipa oamenilor de ştiinţă. Pe ea scrie FRAGIL – MÂNUIŢI CU GRIJĂ. Dar toată încărcătura are acest gen de inscripţie.

Gânditor, căpitanul Laplace bătu cu degetele tamburina pe suprafaţa de „lemn” din plastic a pupitrului său. (Ura modelul şi intenţiona să se descotorosească de el la următoarea revizie). Chiar şi această acţiune uşoară începu să-l ridice din scaun, iar el se ancoră automat, încolăcindu-şi piciorul în jurul postamentului pe care era fixat scaunul.

Cu toate că nu se îndoia nicio clipă de veridicitatea raportului lui Floyd – noul său ofiţer doi era foarte competent, iar căpitanul era încântat că nu-l adusese în discuţie pe celebrul său bunic – putea exista o explicaţie nevinovată. Analizorul ar fi putut fi indus în eroare de alte substanţe chimice cu legături moleculare nervoase.

Puteau să coboare în cală şi să deschidă lada cu forţa. Nu, ar putea fi periculos, şi în acelaşi timp ar putea crea

probleme din punct de vedere legal. Cel mai bine e să meargă direct la vârf; oricum, mai devreme sau mai târziu, tot ar fi trebuit să facă acest lucru.

— Te rog să-l aduci pe doctorul Anderson aici – şi nu mai pomeni nimănui ceva despre afacerea asta.

— Foarte bine, domnule. Chris Floyd făcu semnul unui salut respectuos, dar inutil şi plecă din încăpere alunecând uşor, fără efort.

Conducătorul echipei ştiinţifice nu era obişnuit cu gravitaţie zero, iar intrarea sa fu extrem de stângace. Indignarea sa autentică nu-l ajută, şi fu nevoit să se apuce de pupitrul căpitanului de câteva ori într-un mod lipsit de eleganţă.

— Explozibil? Bineînţeles că nu! Ia să văd lista... 2/456...

Doctorul Anderson bătu datele pe tastatura sa portabilă şi citi încet: „Penetrometre: Mark V. Cantitate: Trei.” Bineînţeles, nu e nicio problemă.

— Dar ce este de fapt un penetrometru? întrebă căpitanul. În ciuda îngrijorării, nu-şi putea stăpâni zâmbetul; suna uşor obscen.

— Un instrument de prelevare a mostrelor planetare. Îi dai drumul şi, cu puţin noroc, o să-ţi ofere un miez cu o lungime de până la zece metri – chiar şi în rocă dură. Apoi transmite o analiză chimică completă. E singura modalitate lipsită de riscuri de a studia locuri precum Partea Luminată a planetei Mercur – sau Io, unde îl vom lansa pe primul dintre ele.

— Doctor Anderson, zise căpitanul stăpânindu-se cu greu, dumneata poate că eşti un geolog excelent, dar nu te pricepi la mecanica cerească. Nu se poate *arunca* pur şi simplu de pe orbită...

Acuzaţia de ignoranţă era clar neîntemeiată, după cum o dovedi reacţia omului de ştiinţă.

— Idioţii! rosti el. Bineînţeles, ar fi trebuit să vi se spună.

— Exact. Rachetele cu combustibil solid sunt clasificate ca încărcătură primejdioasă. Vreau o aprobare din partea societăţii de asigurare şi asigurarea dumitale personală că sistemele de siguranţă sunt corespunzătoare; în caz

contrar, le aruncăm de pe navă. Bun, mai există şi alte surprize? Vă gândeaţi şi la o analiză seismică? Bănuiesc că de obicei chestia asta se face cu ajutorul explozivilor…

După câteva ore omul de ştiinţă oarecum muştruluit admise că a descoperit de asemenea două sticle conţinând fluorină elementară, folosită pentru a acţiona laserele care pot pierde din forţă atunci când trec de corpurile cereşti la distanţe de mii de kilometri pentru eşantionare spectrografică. Din cauză că fluorina pură era cam cea mai dăunătoare substanţă cunoscută Omului, ea era în fruntea listei cu materiale prohibite – dar, asemenea rachetelor care poartă penetrometrele către ţintă, era esenţială pentru misiune.

Când a fost satisfăcut că toate precauţiile necesare au fost luate, căpitanul Laplace acceptă scuzele omului de ştiinţă şi asigurarea sa că neglijenţa era în întregime datorată grabei cu care a fost organizată expediţia.

Era sigur că dr. Anderson spunea adevărul, dar deja simţea că e ceva ciudat legat de misiune.

Nici prin cap nu i-ar fi trecut *cât* de ciudat.

23. Infern

Înainte de explozia lui Jupiter, Io era întrecută doar de Venus ca reprezentare ideală a Iadului în Sistemul Solar. Din cauză că Lucifer îşi ridicase temperatura de la suprafaţă cu încă câteva sute de grade, nici măcar Venus nu mai putea servi ca termen de comparaţie.

Vulcanii şi gheizerele de sulf îşi multiplicaseră activitatea, remodelând caracteristicile chinuitului satelit de-a lungul câtorva ani, în loc de zeci de ani. Planetologii renunţaseră la orice încercare de a face o hartă, şi se mulţumeau cu fotografii orbitale, executate odată la câteva zile. Cu ajutorul lor, ei confecţionaseră nişte filme care inspirau fiori despre Infernul în acţiune.

Firma Lloyd’s din Londra instituise o bonificaţie majoră pentru această parte a misiunii, dar Io nu punea în real

pericol o navă care survola la o distanţă minimă de zece mii de kilometri – şi în plus deasupra Părţii Întunecate, care e relativ liniştită.

În timp ce privea globul galben-portocaliu care se apropia – obiectul cel mai viu colorat din întregul Sistem Solar – ofiţerul doi Chris Floyd îşi aduse aminte de vremurile de acum cincizeci de ani, când bunicul său făcuse acelaşi drum. Aici *Leonov* se întâlnise cu abandonata *Discovery*, şi tot aici doctorul Chandra readusese la viaţă computerul aţipit HAL. Apoi ambele nave zburaseră spre a cerceta enormul monolit negru care plutea în L.1, punctul interior Lagrange dintre Io şi Jupiter.

Acum monolitul dispăruse – la fel ca şi Jupiter. Minisoarele care se ridicase ca o pasăre phoenix din implozia planetei gigante îşi transformase sateliţii în ceea ce era practic un alt Sistem Solar, deşi doar pe Ganymede şi pe Europa existau regiuni cu temperaturi comparabile cu cele de pe Pământ. Cât o să mai dureze în felul acesta, nimeni nu ştia. Estimările în privinţa duratei vieţii lui Lucifer erau cuprinse între o mie şi un milion de ani.

Echipa ştiinţifică a navei *Galaxy* se uita cu o privire plină de regret la punctul L.1, dar acum era mult prea periculos să se apropie. Întotdeauna existase un fluviu de energie electrică – „tubul de flux” al lui Io – care curgea între Jupiter şi satelitul său interior, iar naşterea lui Lucifer îi sporise puterea de sute de ori. Câteodată fluviul de putere putea fi distins şi cu ochiul liber, strălucind gălbui, cu lumina caracteristică sodiului ionizat. Unii dintre inginerii de pe Ganymede vorbiseră despre captarea gigawaţilor care se iroseau în pustiu, dar nimănui nu-i trecea prin cap o cale plauzibilă spre a pune în practică acest plan.

A fost lansat primul penetrometru, însoţit de comentariile vulgare ale echipajului, iar după două ore se înfipse ca un ac de seringă în satelitul care fierbea.

Continuă să funcţioneze aproape cinci secunde – de zece ori durata pentru care fusese conceput – transmiţând mii de măsurători chimice, fizice şi geologice, înainte ca Io să-l distrugă.

Oamenii de ştiinţă erau în extaz; van der Berg era doar încântat. El se aşteptase ca sonda să funcţioneze: Io era o ţintă extraordinar de facilă. Dar dacă avea dreptate în ceea ce priveşte Europa, al doilea penetrometru va suferi un eşec.

Totuşi, acest lucru nu va dovedi nimic; ar putea să nu reuşească din foarte multe motive întemeiate. Iar când se va petrece acest lucru, nu va exista alternativă, decât aterizarea.

Care, desigur, era total interzisă – nu numai de legile Omului.

24. Shaka cel Mare

ASTROPOL – care, în ciuda denumirii sale pompoase, avea extrem de puţină treabă în exteriorul Pământului – n-ar fi admis că Shaka există cu adevărat. SUAS susţineau exact aceeaşi poziţie, iar diplomaţii ei deveneau stânjeniţi sau indignaţi atunci când se găsea cineva suficient de lipsit de tact spre a pomeni acest nume.

Dar a treia lege a lui Newton se aplică şi în politică, ca în orice alt domeniu. *Bund*-ul avea extremiştii lui – cu toate că încerca, nu prea tare câteodată, să-i renege – care complotau încontinuu împotriva SUAS. De obicei, ei se mărgineau la încercări de sabotaj comercial, dar din când în când aveau loc şi explozii, dispariţii, ba chiar asasinate.

Nu mai e nevoie s-o spunem, sud-africanii luau în serios această situaţie. Ei reacţionară organizându-şi propriul serviciu oficial de contrainformaţii, care avea o seamă de operaţii neconformiste – şi de asemenea susţineau că nu ştiu nimic despre Shaka. Poate că întrebuinţau folositoarea invenţie născocită de C. I. A. sub numele de „dezminţire plauzibilă”. Dar e posibil şi să fi spus adevărul.

Conform unei teorii, Shaka a început prin a fi un nume de cod, iar apoi – ca şi „Locotenentul Kije” a lui Prokofiev – a dobândit o existentă proprie, pentru că era folositor mai multor birocraţii clandestine. Aceasta este şi explicaţia

pentru care niciunul dintre membrii săi n-a dezertat sau n-a fost arestat vreodată.

Dar mai exista încă o explicaţie, destul de trasă de păr şi care era îmbrăţişată de cei care credeau că Shaka există cu adevărat. Toţi agenţii ei au fost condiţionaţi psihologic să se autodistrugă înainte de a fi posibilă o interogare.

Oricare ar fi fost adevărul, nimeni nu-şi putea imagina la modul serios că, la mai bine de două secole după moartea sa, legenda marelui tiran zulus îşi va arunca umbra asupra unor lumi de care n-a ştiut niciodată.

25. Lumea înconjurată de un giulgiu

Vreme de zece ani după aprinderea lui Jupiter şi răspândirea Marelui îngheţ de-a latul sistemului său de sateliţi, Europa fusese lăsată de una singură. Apoi chinezii făcuseră un survol rapid, sondând norii cu ajutorul radarului, într-o încercare de a localiza epava navei *Tsien*. Nu reuşiră acest lucru, dar hărţile întocmite pentru Partea Luminată au fost primele care au arătat cum ies la suprafaţă noi continente, pe măsură ce se topeşte calota de gheaţă.

Ei au descoperit, de asemenea, o porţiune perfect dreaptă, lungă de doi kilometri, care părea atât de artificială încât a fost botezată „Marele Zid”. Din pricina formei şi mărimii ei, s-a presupus că e vorba despre monolit – sau despre *un* monolit, din moment ce au fost făcute milioane de exemplare în orele de dinaintea creării lui Lucifer.

În orice caz, de sub norii care deveneau tot mai groşi nu a existat nicio reacţie, sau vreo urmă de semnal inteligent. Prin urmare, după câţiva ani, sateliţi de supraveghere au fost plasaţi pe orbite permanente şi au fost aruncaţi în atmosferă baloane de înaltă altitudine, spre a studia direcţia vânturilor. Meteorologii de pe Pământ au considerat aceste manevre de un puternic interes, pentru că Europa – având un ocean central şi un soare care nu apune niciodată

– oferea un model extrem de simplificat pentru manualele lor.

Astfel a început jocul de „ruletă europeană”, după cum le plăcea administratorilor s-o denumească atunci când oamenii de ştiinţă propuneau să se apropie de satelit. După ce se scurseră cincizeci de ani lipsiţi de peripeţii, devenise cumva plictisitor. Căpitanul Laplace spera să rămână în continuare aşa, şi ceruse asigurări din belşug din partea doctorului Anderson.

— Personal, aş considera ca fiind uşor duşmănos faptul de a se arunca asupra mea cu o mie de kilometri la oră o tonă de fierăraie care poate să străpungă şi un blindaj. Sunt extrem de surprins că aţi primit permisiunea Consiliului Internaţional.

Doctorul Anderson era de asemenea puţin surprins, deşi nu ar fi trebuit, dacă ar fi ştiut că proiectul a fost ultimul punct de discuţie din încărcata agendă de lucru a Subcomitetului de Ştiinţă, după-amiaza târziu, într-o zi de vineri. Din astfel de fleacuri se crează istoria.

— De acord, domnule căpitan. Dar noi lucrăm conform unor limitări extrem de stricte, şi nu există nicio posibilitate de a intra în contact cu... ăă, locuitorii de pe Europa, oricine vor fi fiind ei. Noi ţintim spre un punct situat la cinci kilometri deasupra nivelului mării.

— Aşa am înţeles şi eu. Ce e atât de interesant în privinţa Muntelui Zeus?

— E un mister total. Nici măcar nu exista acolo cu câţiva ani în urmă. Deci puteţi înţelege de ce îi înnebuneşte pe geologi.

— Iar jucăria voastră o să-l analizeze în momentul în care va penetra în el.

— Exact. Şi – n-ar fi trebuit să vă spun lucrul ăsta – dar am fost rugat să ţin rezultatele secrete şi să le trimit codificate înapoi pe Pământ. E lucru clar, cineva este pe urmele unei mari descoperiri şi vrea să se asigure că nu sunt date publicităţii. Vă vine să credeţi că oamenii de ştiinţă pot fi atât de meschini?

Căpitanului Laplace îi venea să creadă, dar nu a vrut să-l dezamăgească pe pasagerul său. Doctorul Anderson părea înduioşător de naiv; orice se petrecea – iar căpitanul era acum perfect sigur că misiunea asta avea mai multe scopuri decât se părea – Anderson nu era la curent.

— Trag nădejdea, domnule doctor, că locuitorii de pe Europa nu sunt pasionaţi de ascensiunile montane. Mi-ar displăcea să întrerup o încercare de a pune un steag pe Everestul lor.

Atunci când fu lansat penetrometrul, la bordul lui *Galaxy* se stârni o stare de neobişnuită agitaţie – şi chiar şi inevitabilele glume amuţiseră. În timpul celor două ore cât dură căderea sondei spre Europa, practic fiecare membru al echipajului găsi o scuză perfect întemeiată spre a ajunge în cabina de comandă şi a urmări operaţiunea de teleghidare. Cu un sfert de oră înainte de impact, căpitanul Laplace interzise accesul acolo tuturor vizitatorilor, cu excepţia noului steward al navei, Rosie; fără aprovizionarea ei necontenită cu globi presabili plini cu o excelentă cafea, operaţiunea n-ar fi putut continua.

Totul s-a desfăşurat perfect. Imediat după intrarea în atmosferă, fură declanşate frânele aerodinamice, încetinind penetrometrul la o viteză acceptabilă de impact. Imaginea radar a ţintei – fără formă, şi fără indicaţie de scală – se mărea continuu pe ecran. La minus o secundă, toate aparatele de înregistrare se porniră automat pe viteză înaltă...

... Dar nu era nimic de înregistrat.

— Acum îmi dau seama, zise doctorul Anderson trist, cum s-au simţit cei de la Jet Propulsion Lab, când primele Rangers s-au prăbuşit pe Lună – iar aparatele de filmat n-au transmis nicio imagine.

26. Veghe de noapte

Doar Timpul e universal; Noaptea şi Ziua sunt doar nişte obiceiuri locale caraghioase, ce pot fi întâlnite pe acele planete care n-au fost lipsite de rotaţie datorită forţelor de flux. Dar oricât de departe ar călători de lumea lor de baştină, fiinţele umane nu pot niciodată scăpa de ritmul diurn, fixat cu multă vreme în urmă de ciclul lumină-întuneric.

Deci la ora 01: 05, în timp universal, ofiţerul doi Chang era singur în cabina de comandă, iar în jurul său toată lumea dormea. Nici el nu era obligat să stea de veghe, din moment ce senzorii electronici de pe *Galaxy* erau capabili să detecteze orice dereglaj cu mult mai repede decât ar fi putut-o face el însuşi. Dar un secol de cibernetică dovedise că fiinţele umane încă erau puţin mai bune decât maşinăriile atunci când era vorba să facă faţă situaţiilor neaşteptate; iar mai devreme sau mai târziu, situaţiile neaşteptate îşi făceau şi ele apariţia.

Unde e cafeaua mea? se gândi Chang cu ţâfnă. Nu prea-i stă în fire lui Rosie să întârzie. Se întrebă dacă stewardul fusese atins de aceeaşi indispoziţie care-i afectase atât pe oamenii de ştiinţă, cât şi pe membrii echipajului după dezastrele din ultimele douăzeci şi patru de ore.

Ca urmare a eşecului primului penetrometru, avu loc în pripă o conferinţă spre a se hotărî ce-i de făcut în continuare. Mai rămăsese un penetrometru: era destinat pentru Callisto, dar putea la fel de bine fi folosit şi aici.

— Şi oricum, noi nu am aterizat pe Callisto, acolo nu găseşti nimic altceva decât diverse sortimente de gheaţă, argumentă dr. Anderson.

Nu au existat contrapropuneri. După o întârziere de douăsprezece ore pentru modificări şi probe, penetrometrul numărul trei fu aruncat în structura de nori a satelitului Europa, mergând pe urmele invizibile ale predecesorului său.

De data aceasta, aparatele *înregistrară* ceva date – timp de o milisecundă. Accelerometrul de pe sondă, care fusese calibrat să funcţioneze în gravitaţii de douăzeci de mii de ori mai mari decât a Pământului, pulsă rapid înainte de a depăşi scala. Totul fu distrus cât ai clipi din ochi.

După al doilea eşec, şi mai sumbru decât primul, se luă hotărârea să se comunice pe Pământ şi să aştepte pe o orbită înaltă împrejurul Europei alte instrucţiuni înainte de a înainta spre Callisto şi alţi sateliţi naturali.

— Mă iertaţi pentru întârziere, domnule, zise Rose McMahon (nimeni n-ar fi ghicit, numai după numele ei, că avea pielea puţin mai întunecată decât cafeaua pe care o aducea), dar cred că am pus alarma greşit.

— Ce noroc pe noi că nu *tu* conduci nava, zise ofiţerul de cart chicotind.

— Nu înţeleg cum poate *cineva* s-o conducă, răspunse Rose. Totul pare atât de complicat.

— O, nu-i chiar aşa de rău pe cât pare, zise Chang. Dar la cursul de pregătire nu vi se predă şi teoria de bază a spaţiului cosmic?

— Ăă... ba da. Dar n-am priceput niciodată prea mare lucru. Orbite şi toate tâmpeniile alea.

Ofiţerul doi Chang era plictisit şi îşi închipui că ar face o faptă bună dacă-şi va binedispune auditoriul. Şi cu toate că Rose nu era genul lui, era fără îndoială o femeie atractivă; un mic efort acum ar putea fi o investiţie care să merite osteneala. Nu-i dădu prin cap că, după ce şi-a făcut datoria, Rose ar avea chef să se ducă să doarmă din nou.

După douăzeci de minute, ofiţerul doi Chang făcu semn cu mâna către pupitrul de comandă şi conchise expansiv:

— După cum vezi, e aproape complet automată. Trebuie doar să baţi pe tastatură câteva numere, iar nava se îngrijeşte singură de rest.

Rose părea că oboseşte; se uita în continuu la ceas.

— Iartă-mă, zise deodată Chang. N-ar fi trebuit să te ţin trează.

— O, nu, e extrem de interesant. Vă rog să continuaţi.

— În niciun caz. Poate altă dată. Noapte bună. Rosie – şi mulţumesc pentru cafea.

— Noapte bună, domnule.

Stewardul clasa a treia Rose McCullen pluti (nu prea îndemânatic) către uşa încă deschisă. Chang nu se mai sinchisi să se uite îndărăt când o auzi închizându-se.

Prin urmare, câteva secunde mai târziu fu un adevărat şoc când auzi o voce feminină complet străină.

— Domnule Chang – nu te obosi să atingi tasta de alarmă – e deconectată. Poftim coordonatele de aterizare. Du nava la sol.

Încet, întrebându-se dacă nu cumva aţipise şi avea un coşmar, Chang îşi roti scaunul.

Persoana care fusese Rose McCullen plutea lângă tambuchiul oval, şi se echilibra ţinându-se de mânerul de închidere al uşii. Părea că se schimbase complet; într-o singură clipă, rolurile lor se inversară. Timidul steward – care nu-l privise niciodată în ochi – se uita acum la Chang cu o privire rece, nemiloasă, care-l făcea să se simtă ca un iepure hipnotizat de un şarpe. Pistolul mic, dar cu un aspect ucigător care se odihnea în mâna ei liberă părea un ornament inutil; Chang n-avea nici cel mai mic dubiu că ea putea să-l ucidă foarte eficient şi fără el.

Cu toate acestea, atât respectul său de sine şi onoarea sa profesională îi cereau să nu se predea fără a se lupta cât de cât. În cel mai rău caz, ar fi în stare să mai găsească timp.

— Rose, rosti el – iar acum buzele, sale aveau dificultatea în a forma un nume care brusc devenise neadecvat – acest lucru e perfect ridicol. Ceea ce ţi-am spus mai adineaori e pur şi simplu fals. Nu pot să aterizez de unul singur. Mi-ar trebui ore întregi să calculez orbita corectă şi aş avea nevoie de cineva să mă ajute. Un copilot măcar.

— Nu sunt o tâmpită, domnule Chang. Nava nu este cu energie limitată, precum vechile rachete chimice. Viteza Europei e doar de trei kilometri pe secundă. În calculul antrenamentelor aţi simulat o aterizare forţată, cu

computerul principal defect. Acum puteţi s-o faceţi într-o situaţie reală: fereastra pentru o aterizare optimă la coordonatele pe care vi le-am dat se deschide în cinci minute.

— Tipul ăsta de operaţie are un procentaj de eşec de 25%, zise Chang începând să transpire intens (cifra exactă era 10%, dat în împrejurările date simţea că puţină exagerare este justificată) – şi sunt ani de zile de când n-am mai făcut aşa ceva.

— În acest caz. răspunse Rose McCullen, va trebui să te elimin şi să-i cer căpitanului să-mi trimită pe cineva mai calificat. Lucru care mă îngrijorează, pentru că vom rata această fereastră şi va trebui să aşteptăm câteva ore pentru următoarea. Mai sunt patru minute.

Ofiţerul doi Chang îşi dădea seama atunci când era învins; dar măcar încercase.

— Dă-mi coordonatele acelea, zise el.

27. Rosie

Căpitanul Laplace se trezi imediat, la primul zgomot uşor, ca o ciocănitoare îndepărtată, a jeturilor de control a altitudinii. Pentru o clipă se întrebă dacă nu cumva visează: nu, nava se întorcea în spaţiul cosmic.

Poate că era prea fierbinte pe o parte, iar sistemul de control termal făcea nişte ajustări minore. Acest lucru se întâmpla din când în când, şi era o bilă neagră pentru ofiţerul de cart, care ar fi trebuit să observe că temperatura exterioară creştea.

Se întinse după butonul interfonului ca să-l cheme pe – oare cine era? – domnul Chang din cabina de comandă. Mâna sa nu duse mişcarea până la capăt.

După zile întregi de lipsă de gravitaţie, chiar şi o zecime din forţa de gravitaţie era şocantă. Căpitanului i se păru că au trecut minute întregi, cu toate că se scurseră doar câteva secunde, până să-şi poată desface chingile şi să iasă

din cuşetă. De această dată, găsi butonul şi-l apăsă insistent. Nu se auzi niciun răspuns.

Încercă să ignore bufniturile obiectelor care nu fuseseră bine fixate şi care fuseseră luate pe nepregătite de instalarea gravitaţiei. Lucrurile păreau să cadă încontinuu pentru multă vreme, dar după puţin timp singurul sunet anormal era uruitul îndepărtat, înăbuşit al jeturilor la presiune maximă.

Dădu la o parte perdeaua micuţei ferestre a cabinei şi privi afară spre stele. Ştia cu aproximaţie încotro ar trebui să fie axa navei; chiar dacă putea s-o observe doar până la treizeci sau patruzeci de grade, acest lucru îi va permite să aleagă între cele două alternative.

Galaxy era direcţionată fie spre a câştiga, fie spre a pierde viteză orbitală. Pierdea – aşa că se pregătea să cadă spre Europa.

Se auzi o bătaie insistentă la uşă, iar căpitanul realiză că nu trecuse mai mult de un minut. Ofiţerul doi Floyd şi încă alţi doi membri ai echipajului se înghesuiau în coridorul îngust.

— Cabina de comandă este încuiată, domnule, raportă Floyd cu răsuflarea întretăiată. Nu putem pătrunde înăuntru, iar Chang nu răspunde. Nu ştim ce s-a întâmplat.

— Cred că ştiu eu, răspunse căpitanul Laplace. Un nebun trebuia să încerce o dată şi o dată şi chestia asta. Am fost deturnaţi şi ştiu şi încotro. Dar al dracului să fiu dacă ştiu şi *de ce*.

Îşi privi ceasul şi făcu un rapid calcul mental.

— La nivelul ăsta de forţă motrice, vom deorbita peste cincisprezece minute – hai să zicem zece, ca să fim siguri. Oricum, putem să oprim motoarele fără a pune în pericol nava?

Ofiţerul doi Yu, inginer, părea tare amărât, dar se oferi să dea un răspuns, fără tragere de inimă.

— Putem acţiona întrerupătoarele de circuite de la motoarele pompelor şi să întrerupem aprovizionarea cu combustibil.

— Avem cum să ajungem la ele?

— Da, se află sub puntea trei.

— Atunci, hai să mergem.

— Aă, în acel moment va prelua controlul sistemul independent de sprijin. Din motive de siguranţă, este plasat în spatele unui perete etanş, sigilat, aflat pe puntea cinci – ar trebui să folosim un fierăstrău – nu, nu putem face operaţia asta la timp.

Căpitanului Laplace îi fusese frică de acest lucru. Oamenii de geniu care proiectaseră nava *Galaxy* încercaseră să protejeze nava de toate accidentele plauzibile. Dar nu exista nicio modalitate de a o feri de răutatea umană.

— Există alte soluţii?

— Nu în timpul pe care-l avem la dispoziţie.

— Atunci hai la cabina de comandă ca să vedem dacă putem vorbi cu Chang – şi cu cel de lângă el.

Dar cine o fi celălalt? se întrebă el. Nu-i venea să creadă că poate fi unul dintre membrii echipajului său. Asta însemna... bineînţeles, ăsta era răspunsul! Acum realiza. Un cercetător încearcă să-şi dovedească teoria: nu poate face experienţe; consideră că setea de cunoaştere e mai importantă decât orice altceva…

Semăna penibil de mult cu acele melodrame ieftine care îl au ca erou pe un om de ştiinţă nebun, dar faptele se potriveau de minune. Se întreba dacă doctorul Anderson considerase că aceasta e singura cale de a obţine un premiu Nobel.

Această teorie fu rapid demolată când sosi geologul, ciufulit şi cu sufletul la gură.

— Pentru Dumnezeu, domnule căpitan! Ce se-ntâmplă? Mergem cu toate motoarele? Ne-ndreptăm în sus sau în jos?

— În jos, răspunse căpitanul Laplace. În aproximativ zece minute ne vom afla pe o orbită care va intersecta Europa. Atâta sper, că persoana care e în cabina de comandă e conştientă de ceea ce face.

Acum se aflau lângă cabina de comandă, în faţa uşii încuiate. Din parte cealaltă nu se auzea nici măcar un sunet.

Laplace bătu în uşă cât de tare putu fără a-şi învineţi pumnul.

— Sunt căpitanul navei! Lăsaţi-ne să intrăm.

Avea sentimentul că e ridicol dând un ordin care va fi ignorat cu siguranţă, dar spera să existe măcar o reacţie. Spre surprinderea sa, aşa se şi întâmplă.

Difuzorul din exterior se însufleţi, iar o voce spuse:

— Nu încerca să faci ceva nesăbuit, domnule căpitan. Am o armă, iar domnul Chang îmi ascultă ordinele.

— Ce-i *asta*? şopti unul dintre ofiţeri. Parc-ar fi o femeie!

— Ai dreptate, rosti căpitanul încruntat.

Se eliminau astfel alte variante, dar nu era de niciun folos.

— Ce vrei să *faci*? Doar ştii că nu poţi scăpa! strigă el, încercând să pară mai degrabă că e stăpân pe sine decât că se lamentează.

— Aterizăm pe Europa. Dacă vreţi să vă mai luaţi zborul, nu încercaţi să mă opriţi.

— Camera ei e complet curată, raportă ofiţerul doi Chris Floyd, după jumătate de oră, când forţa de propulsie fusese redusă la zero, iar *Galaxy* cădea de-a lungul elipsei care în scurtă vreme va atinge razant atmosfera Europei. Erau pe o cale fără întoarcere; deşi în acest moment ar fi posibil să imobilizeze motoarele.

Ar fi un gest sinucigaş. Vor avea nevoie de ele din nou la aterizare – deşi această operaţie ar putea fi doar o formă lentă de sinucidere.

— Rosie McMahon! Cine-ar fi crezut? Crezi că e sub influenţa drogurilor?

— Nu, zise Floyd. Toată chestia asta a fost plănuită extrem de minuţios. Probabil că are o staţie radio ascunsă *undeva* pe navă. Ar trebui s-o căutăm.

— Parc-ai fi poliţist.

— Gata, domnilor, rosti căpitanul.

Oamenii începuseră să-şi piardă calmul, în mare parte din cauza frustrării şi a eşecului total de a stabili un contact cu cabina de comandă baricadată. Se uită la ceas.

— Nu mai sunt nici două ore până intrăm în atmosferă – atâta cât există. Eu voi fi în cabina mea – s-ar putea să încerce să mă contacteze acolo. Domnule Yu, te rog să stai lângă cabina de comandă şi să-mi raportezi imediat ce se întâmplă ceva.

Nu se mai simţise niciodată atât de neajutorat, dar existau momente când singurul lucru pe care-i puteai face era să nu faci nimic. În timp ce părăsea popota ofiţerilor, auzi pe cineva rostind melancolic:

— Aş bea un glob de cafea. Rosie o făcea cel mai bine.

Da, se gândi căpitanul încruntat, e extrem de eficientă. De *orice* lucru se apucă, îl face cu meticulozitate.

28. Dialog

La bordul navei *Galaxy* exista un singur om care nu considera situaţia de faţă ca fiind un total dezastru. Poate că sunt pe punctul de a muri, îşi spuse Rolf van der Berg; dar măcar am o şansă de a ajunge la nemurirea ştiinţifică. Deşi asta era o biată consolare, era mai mult decât spera oricine altcineva de pe navă.

N-avea nicio îndoială că se îndreptau către Muntele Zeus; pe Europa nu exista nimic altceva de interes. Într-adevăr, nu avea ceva comparabil nici cu cea mai îndepărtată planetă.

Prin urmare teoria sa – şi trebuia să admită că era *încă* o teorie – nu mai era un secret. Cum o fi răsuflat?

Avea o încredere oarbă în Unchiul Paul, dar s-ar fi putut să comită o indiscreţie. Părea mai plauzibil ca cineva să-i fi supravegheat computerele, poate ca simplă procedură de rutină. Dacă aşa se va fi întâmplat, bătrânul om de ştiinţă putea fi în primejdie; Rolf se întreba dacă ar putea – sau dacă ar trebui să-l avertizeze. Ştia că ofiţerul de comunicaţii încerca să ia legătura cu Ganymede cu ajutorul unor

transmiţătoare pentru cazurile de urgenţă; o baliză automată de alertă intrase în funcţiune, iar ştirile puteau ajunge pe Pământ din clipă în clipă. Porniseră cu aproape o oră în urmă.

— Intră, răspunse el, auzind bătaia înceată din uşa cabinei sale. O, salut, Chris. Cu ce-ţi pot fi de folos?

Era surprins să-l vadă pe ofiţerul doi Chris Floyd, pe care nu-l cunoştea mai bine decât pe ceilalţi colegi ai lui. Dacă vor ateriza cu bine pe Europa, îşi zise el posomorât, s-ar putea să ajungă să se cunoască mult mai bine decât ar fi visat.

— Salut, domnule doctor. Eşti singura persoană care mai trăieşte aici. Mă-ntrebam dacă m-ai putea ajuta.

— Nu-mi prea dau seama cum poate cineva ajuta pe altcineva în clipa de faţă. Care-s ultimele noutăţi de la cabina de comandă?

— Nimic nou. I-am lăsat pe Yu şi pe Gillings acolo, care încercau să monteze un microfon pe uşă. Dar s-ar părea că înăuntru nu vorbeşte nimeni: ceea ce nu mă miră – căci bănuiesc că Chang e ocupat peste poate.

— E el capabil să ne ducă la sol în siguranţă?

— E cel mai bun; dacă cineva e capabil de această performanţă, *el* e acela. Mai mult mă-ngrijorează decolarea.

— Dumnezeule, eu nu m-aş duce cu gândul într-un viitor atât de depărtat. Credeam că asta impune probleme.

— S-ar putea să fie ceva secundar. Nu uita, nava asta e destinată operaţiunilor orbitale. Nu am plănuit să aterizăm pe *niciunul* dintre sateliţii naturali de dimensiuni mai mari – cu toate că speram să ne întâlnim cu Ananke şi Carme. Drept pentru care s-ar putea să rămânem înţepeniţi pe Europa – mai ales dacă Chang trebuie să irosească combustibil în căutarea unui loc de aterizare convenabil.

— Ştim unde are el de gând să aterizeze? întrebă Rolf, încercând să nu pară mai interesat decât ar fi trebuit să fie. Nu-i reuşise figura, fiindcă Chris se uită fix la el.

— În faza actuală n-avem cum să ştim, deşi s-ar putea să ne facem o idee mai bună când o să înceapă să frâneze.

Dar tu cunoşti aceşti sateliţi naturali; unde crezi *tu* c-o să aterizeze?

— Există un singur loc interesant. Muntele Zeus.

— De ce-ar dori cineva să aterizeze acolo?

Rolf dădu din umeri:

— Asta-i unui dintre lucrurile pe care speram să le elucidăm. Ne-a costat două penetrometre scumpe.

— Şi se pare că o să ne coste şi mai mult în continuare. N-ai nicio idee?

— Parc-ai fi poliţist, zise van der Berg cu un zâmbet, fără a vorbi serios.

— Ciudat – mi se spune a doua oară lucrul ăsta în ultima oră.

Pe dată, se simţi o schimbare subtilă în atmosfera cabinei – ca şi cum sistemul de supravieţuire se autoreglase.

— O, glumeam, *eşti* poliţist?

— Dac-aş fi fost, n-aş fi recunoscut lucrul ăsta. Este?

Ăsta nu-i un răspuns, îşi zise van der Berg; dar, gândindu-se mai bine, poate că era.

Îl privi atent pe tânărul ofiţer, observând – nu pentru prima dată – izbitoarea asemănare cu celebrul său bunic. Cineva pomenise faptul că Chris Floyd se îmbarcase în această misiune pe *Galaxy* de pe o altă navă a flotilei Tsung – adăugând sarcastic că e un lucru util să ai relaţii în orice sferă.

Dar nu existaseră critici aduse abilităţii lui Floyd; era un excelent ofiţer spaţial. Însuşirile sale l-ar putea face apt şi pentru alte misiuni; cum e cazul lui Rosie McMahon – care, după cum îşi dăduse acum seama, se urcase la bordul lui *Galaxy* exact înainte de începerea misiunii.

Rolf van der Berg avu senzaţia că este prins în plasa uriaşă şi fină a unui complot internaţional; în calitatea sa de om de ştiinţă, obişnuit să primească, de obicei, răspunsuri directe la întrebările puse Naturii, lui nu-i făcea plăcere această situaţie.

Dar nu putea susţine că e o victimă nevinovată, încercase să ascundă adevărul, sau măcar ceea ce părea a fi adevărul. Iar acum consecinţele acestei înşelăciuni se multiplicaseră precum neutronii dintr-o reacţie în lanţ, cu rezultate ce-ar putea fi la fel de dezastruoase.

De partea cui era Chris Floyd? Câte părţi *existau*? *Bund*-ul se va implica şi el, fără îndoială, în momentul în care se va dezvălui secretul. Dar chiar şi în interiorul *Bund*-ului existau grupări fragmentate; care aveau şi ele contra-grupări; era ca o încăpere plină de oglinzi.

Exista un aspect asupra căruia nu avea niciun dubiu. Măcar datorită relaţiilor pe care le avea, în Chris Floyd se putea avea încredere. Pun pariu pe toţi banii mei că Chris Floyd reprezintă ASTROPOL-ul pe durata misiunii, oricât de lungă, sau de scurtă ar putea fi...

— Aş vrea să te ajut, Chris, spuse el încet. După cum bănuieşti, probabil, am nişte teorii. Dar ele s-ar putea totuşi dovedi nişte tâmpenii...

— În mai puţin de o jumătate de oră, s-ar putea să ştiu adevărul. Până atunci, prefer să nu spun nimic.

Iar chestia asta nu e doar o încăpăţânare înveterată de bur. Dacă se înşelase, ar fi preferat să nu moară printre nişte oameni care ştiau că *el* este nebunul care i-a dat pierii.

29. Coborârea

Ofiţerul doi Chang se confruntase cu această problemă din clipa în care *Galaxy* fusese adusă cu succes (spre surprinderea şi uşurarea sa) pe orbita de transfer. În următoarele câteva ore, se afla în mâinile lui Dumnezeu, sau măcar în ale lui Sir Isaac Newton; nu aveau altceva de făcut decât să aştepte frânarea finală şi manevrele de aterizare.

Câteva momente se gândise să o înşele pe Rose imprimându-i navei un vector de direcţionare invers când vor fi foarte aproape de ţintă şi s-o ducă din nou în spaţiul

cosmic. Ar putea ajunge pe o orbită stabilă, iar de pe Ganymede s-ar putea organiza o misiune de salvare. Dar exista o obiecţie fundamentală: *el* nu va mai fi în viaţă ca să fie salvat. Deşi Chang nu era un laş, nu-i plăcea ideea de a deveni un erou postum al călătoriilor spaţiale.

În orice caz, şansele sale de supravieţuire în următoarea oră păreau minime. I se ordonase să ducă la sol, neajutat de nimeni, o navă de trei mii de tone, pe un teritoriu complet necunoscut. Era genul de ispravă pe care n-ar fi încercat-o nici măcar pe Luna cea familiară.

— Câte minute mai sunt până începi să frânezi? întrebă Rosie.

Poate că era mai mult un ordin decât o întrebare. Era clar că ea ştia principiile de bază ale astronauticii, iar Chang renunţă la ultimele sale fantezii demente de a o trage pe sfoară.

— Cinci, rosti el în silă. Pot să comunic celorlalţi să se pregătească?

— Mă ocup eu de chestia asta. Dă-mi microfonul...

AICI CABINA DE COMANDĂ.
ÎNCEPEM FRÂNAREA ÎN CINCI MINUTE.
REPET. CINCI MINUTE. TERMINAT.

Oamenii de ştiinţă şi ofiţerii adunaţi în sala de mese se aşteptau la acest mesaj. Avuseseră un dram de noroc; monitoarele video externe nu fuseseră închise. Poate că Rose uitase de ele; dar, mai probabil, nu se sinchisise. Aşa încât acum puteau asista neputincioşi la propriul lor sfârşit.

Semiluna acoperită de nori a Europei umplea acum câmpul vizual al camerei de luat vederi din spatele navei. Nu exista nicio spărtură în podeaua de vapori de apă care se recondensau pe drumul de întoarcere în Partea Întunecată. Acest aspect n-avea importanţă, din moment ce aterizarea va fi controlată de radar până în ultimul moment. Va prelungi, însă, agonia celor de pe navă care urmăreau întreaga operaţiune doar cu ochiul liber.

Nimeni nu se uita la corpul ceresc care se apropia cu mai multă concentrare decât omul care o studiase cu atâta frustrare timp de aproape zece ani. Rolf van der Berg, aşezat într-unul din fragilele scaune cu gravitaţie redusă, cu centura de siguranţă uşor strânsă, aproape că nici nu observă revenirea gravitaţiei când începu frânarea.

În cinci secunde, motoarele erau la putere maximă. Toţi ofiţerii făceau calcule rapide pe computerele lor de buzunar; fără a avea acces la datele din cabina de comandă, această îndeletnicire semăna mai mult cu ghicitul, iar căpitanul Laplace aşteptă să se formeze un consens.

— Unsprezece minute, anunţă el imediat, presupunând că nu reduce forţa de propulsie, care e la maximum acum. Şi presupunând că va pluti la o altitudine de zece kilometri – chiar deasupra perdelei de nori – apoi va coborî direct în jos, ceea ce s-ar putea să mai ia cinci minute.

Nu mai era necesar să adauge că ultima secundă a acestor cinci minute va fi momentul cel mai critic.

Europa părea hotărâtă să-şi păstreze secretele până la sfârşit. Când *Galaxy* se opri nemişcată, chiar deasupra păturii de nori, dedesubt nu se vedea încă nici urmă de pământ sau de apă. Apoi, timp de câteva secunde agonizante, ecranele deveniră complet negre – cu excepţia imaginii echipamentului de aterizare, rar utilizat, dar acum complet desfăşurat. Cu câteva minute mai devreme, zgomotul care-l făcuse în momentul în care fusese activat provocase o scurtă senzaţie de panică printre pasageri; acum singurul lucru pe care şi-l doreau era ca acest echipament să-şi facă datoria.

Cât de gros e norul ăsta nenorocit? se întrebă van der Berg. Se-ntinde oare până jos de tot?

Nu, se spărgea, subţiindu-se în fuioare – şi iată Noua Europă întinzându-se, după câte se părea, doar la câteva mii de metri mai jos.

Era cu adevărat nouă; nu trebuia să fii geolog ca să-ţi dai seama de acest lucru. În urmă cu patru miliarde de ani,

Terra pe vremea copilăriei ei arătase tot aşa, iar pământul şi marea se pregăteau să înceapă lupta lor fără sfârşit.

Până acum cincisprezece ani, aici nu fusese nici pământ nici apă – doar gheaţă. Dar gheaţa se topise în emisfera situată cu faţa la Lucifer; apa rezultată din acest proces s-a evaporat şi a fost depozitată în gheţurile veşnice de pe Partea Întunecată. Deplasarea a miliarde de tone de lichid dintr-o emisferă în cealaltă a expus astfel străvechi funduri de mare care nu cunoscuseră niciodată palida lumină a extrem de îndepărtatului soare.

Poate că într-o zi acest peisaj contorsionat va fi îndulcit şi îmblânzit de un covor de vegetaţie; acum existau şuvoaie de lavă şi suprafeţe de nori fumegând uşor, întrerupte din când în când de roci acoperite de straturi ciudat de oblice. Este clar că zona aceasta a fost supusă unor dislocări tectonice, lucru puţin surprinzător din moment ce fusese martorul naşterii unui munte de dimensiunea Everestului.

Iată-l, profilându-se deasupra orizontului nefiresc de închis. Rolf van der Berg simţi o apăsare în piept şi furnicături în ceafă. Fără ajutorul simţurilor îndepărtate şi impersonale ale instrumentelor, de această dată cu propriii săi ochi, vedea muntele visurilor sale.

Aşa cum ştia foarte bine, avea aproximativ forma unui tetraedru, în aşa fel înclinat încât unul dintre pereţi era aproape vertical. *Acest lucru* ar putea constitui o plăcută provocare pentru alpinişti, chiar şi în această gravitaţie – mai ales că nu puteau înfige pitoane în el... Vârful era ascuns în nori, iar o mare parte din peretele cu pantă blândă ce se afla în faţa lor era acoperită cu zăpadă.

— Din cauza *asta* s-a făcut atâta tapaj? murmură cineva dezgustat. Mie îmi pare a fi un munte perfect obişnuit. Eu zic că atunci când ai văzut unul...

Ceilalţi îi făcură furioşi semn să tacă.

Galaxy se îndrepta acum, încet, spre Muntele Zeus, în timp ce Chang căuta un loc potrivit pentru aterizare. Nava avea foarte puţin control lateral, dat fiind faptul că nouăzeci la sută din puterea de propulsie trebuia folosită doar pentru susţinerea navei. Exista forţă motrice suficientă pentru a

pluti cam timp de cinci minute: după aceasta, Chang încă mai avea posibilitatea de a ateriza cu bine – dar n-ar mai fi putut decola niciodată.

Neil Armstrong trebuise să facă faţă aceleiaşi dileme, cu aproape o sută de ani în urmă. Dar el nu pilotase cu un pistol aţintit asupra capului său.

Totuşi în ultimele câteva minute, Chang uitase complet atât de armă, cât şi de Rosie. Toate simţurile erau concentrate asupra îndeletnicirii sale; practic, el era o parte din uriaşa maşinărie pe care o controla. Singura emoţie umană rămasă era nu frica, ci veselia. Aceasta era sarcina pe care fusese antrenat s-o execute; *acesta* era punctul culminant al carierei sale profesionale – chiar dacă s-ar putea să fie cea de pe urmă.

Şi exact asta şi părea să fie. Poalele muntelui se afla la mai puţin de un kilometru – iar el încă nu găsise un loc de aterizare. Terenul era incredibil de accidentat, plin de canioane şi presărat cu bolovani gigantici. Nu zărise niciun petec orizontal mai mare decât un teren, de tenis – iar acul roşu de pe cadran indica combustibil doar pentru încă treizeci de secunde.

Dar iată, în sfârşit, o suprafaţă netedă – cea mai plată pe care o văzuse. Era singura sa şansă în timpul care-i mai rămăsese.

Delicat, el manevră cu abilitate cilindrul gigantic şi instabil spre petecul de teren orizontal – părea a fi acoperit cu zăpadă – da, era acoperit – jeturile spulberau zăpada – dar ce e dedesubt? – pare a fi gheaţă – probabil că e un lac îngheţat – cât de gros? – CÂT DE GROS? – Lovitura de ciocan cu o putere de cinci sute de tone a jeturilor principale ale navei *Galaxy* lovi suprafaţa înşelător de ispititoare. O reţea de linii începu să radieze rapid sub ea: gheaţa pârâi, iar bucăţi din ea începură să se răstoarne. Valuri concentrice de apă clocotită porniră în exterior în clipa în care jeturile de propulsie atinseră lacul dezgolit dintr-o dată.

Fiind un ofiţer bine antrenat. Chang reacţionă automat, fără ezitările care ar putea fi fatale. Mâna sa stângă dădu la

o parte dintr-o mişcare piedica de siguranţă; mâna dreaptă apucă mânerul roşu ieşit la iveală şi îl mută în poziţia „deschis”.

Programul „EŞEC”, care dormise liniştit din clipa în care fusese lansată *Galaxy*, preluă comanda şi zvârli nava înapoi în cer.

30. *Galaxy* la sol

În sala de mese, accelerarea bruscă a propulsiei fu resimţită precum o amânare a execuţiei. Îngroziţi, ofiţerii văzuseră prăbuşirea terenului de aterizare ales şi ştiau că există o singură posibilitate de scăpare. Fiindcă Chang o alesese tocmai pe aceasta, îşi permiseseră din nou luxul de a respira.

Dar nimeni nu ştia pentru cât timp vor continua să se bucure de această situaţie. Dar Chang cunoştea dacă nava avea suficientă forţă motrice spre a ajunge pe o orbită stabilă; şi chiar dacă s-ar fi întâmplat aşa, nebuna cu pistolul probabil că va da ordin ca nava să fie pusă pe sol din nou, gândi căpitanul Laplace posomorât. Cu toate că nicio clipă nu crezuse că era cu adevărat nebună; ea ştia cu precizie ce făcea.

Deodată se simţi o schimbare în forţa de propulsie.

— Motorul numărul patru a fost oprit, zise un ofiţer mecanic. Nu mă surprinde, probabil că e supraîncălzit. Nu a fost proiectat pentru un timp atât de îndelungat la acest nivel.

N-a existat, bineînţeles, nicio senzaţie de schimbare a direcţiei – reducerea de forţă motrice era încă pe axa de deplasare a navei – dar imaginile de pe ecranele monitoarelor jucau nebuneşte. *Galaxy* continua să urce, dar nu mai era în poziţie verticală. Devenise o rachetă balistică, direcţionată către un loc necunoscut de pe Europa.

Încă o dată, forţa de propulsie scăzu pe neaşteptate; pe monitoarele video, se văzu din nou linia orizontului.

— A oprit motorul opus – singura modalitate de a evita să ne dăm peste cap – dar este el în stare să menţină altitudinea? Bun băiat!

Oamenii de ştiinţă nu înţelegeau ce era bun în toată chestia asta; imaginea de pe monitoare dispăruse complet, fiind întunecată de o ceaţă de un alb orbitor.

— Descarcă excesul de combustibil, ca să uşureze nava.

Forţa de propulsie se diminuă la zero; nava se afla în cădere liberă. În câteva secunde, alunecase prin uriaşul nor de cristal de gheaţă, format atunci când combustibilul descărcat a ţâşnit în exteriorul navei. Iar acolo, dedesubt, apropiindu-se încet cu o optime din acceleraţia gravitaţională, se găsea marea centrală a Europei. Bine măcar că Chang nu va fi nevoit să aleagă un loc de aterizare; de-acum înainte, va fi o operaţiune standard, familiară precum un joc video milioanelor de oameni care n-au zburat în spaţiul cosmic şi nici nu vor face acest lucru vreodată.

Singurul lucru care rămânea de făcut era echilibrarea forţei de propulsie cu gravitaţia, în aşa fel încât nava în coborâre să atingă viteza zero la altitudinea zero. Exista o margine de eroare, dar nu prea mare, chiar şi pentru amerizările pe care primii astronauţi americani preferaseră să le execute şi pe care Chang le imita acum, împotriva voinţei lui. Dacă ar fi făcut o greşeală – iar după ultimele câteva ore, nici n-ar fi putut fi blamat – niciun computer personal nu îi va spune: „Îmi pare rău – te-ai prăbuşit. Vrei să mai încerci o dată? Răspunde DA/NU...”

Ofiţerul doi şi cei doi colegi ai săi, aşteptând cu armele lor improvizate în faţa uşii încuiate a cabinei de comandă, primiseră, probabil, misiunea cea mai grea. Nu aveau ecrane de monitor care să le spună ce se întâmplă, şi trebuiau să se sprijine pe mesajele din sala de mese. Din microfonul-spion nu venise nicio informaţie, ceea ce era de aşteptat. Chang şi McMahon nu prea avuseseră timpul sau nevoia de a conversa între ei.

Amerizarea fu superbă, aproape fără nicio zdruncinătură. *Galaxy* se scufundă încă câţiva metri, apoi ţâşni din nou în sus, plutind în poziţie verticală – datorită greutăţii motoarelor.

De-abia atunci se auziră primele sunete inteligibile captate de microfonul-spion.

— Eşti nebună, Rosie, rosti vocea lui Chang, pe un ton mai degrabă resemnat decât furios. Sper că eşti mulţumită. Ne-ai omorât pe toţi.

Se auzi un foc de pistol, apoi o tăcere prelungă.

Yu şi colegii săi aşteptară răbdători, dându-şi seama că în curând se va întâmpla ceva. Apoi auziră zăvoarele de siguranţă deschizându-se şi strânseră cu putere cheile de piuliţe şi barele de metal pe care le aveau în mâini. Ea va fi în stare să doboare pe unul dintre ei, dar nu pe toţi.

Uşa se deschise, foarte încet.

— Îmi cer scuze, rosti ofiţerul doi Chang. Cred că am leşinat pentru un minut.

Apoi, ca orice om cumsecade, leşină din nou.

31. Marea Galileii

N-am putut înţelege niciodată cum poate cineva să devină doctor, îşi zise căpitanul Laplace. Sau antreprenor de pompe funebre. Sunt nişte meserii oribile.

— Ei, ai găsit ceva?

— Nu, domnule comandant. Bineînţeles, nu am ustensilele potrivite. Există nişte implantări care pot fi localizate doar cu ajutorul unui microscop – sau cel puţin aşa mi se spune. Însă probabil că au o rază foarte mică de acţiune.

— Poate că sunt captate de un releu transmiţător aflat undeva pe navă – Floyd a sugerat că putem face o inspecţie. Ai preluat amprente şi alte urme de identificare?

— Da – când o să luăm legătura cu Ganymede, o să le trimit prin laser, împreună cu documentele ei. Dar mă

îndoiesc că o să aflam vreodată cine era Rosie, sau cine-o trimisese aici. Sau *de ce*.

— Bine, măcar, că a dat dovadă de nişte instincte omeneşti, zise Laplace gânditor. Probabil că şi-a dat seama că a ratat misiunea atunci când Chang a tras mânerul „eşec”. Ar fi putut să-l ucidă în acel moment, în loc să-l lase să amerizeze.

— Bună treabă. Haideţi să vă spun ce s-a întâmplat când Jenkins şi cu mine am aruncat afară cadavrul, prin orificiul de reziduuri.

Doctorul îşi pungi buzele într-o grimasă de neplăcere.

— Aţi avut dreptate, desigur – era singurul lucru care putea fi făcut. Ei bine, nu ne-am bătut capul să legăm vreo greutate; a plutit câteva minute. Noi ne uitam să vedem dacă se îndepărtează de navă, şi deodată...

Doctorul lăsă impresia că-şi caută cuvintele.

— Ce s-a-ntâmplat, fir-ar să fie?

— Din apă a ieşit *ceva*. Semăna cu un cioc de papagal, dar era de-o sută de ori mai mare. A apucat-o – pe Rosie – dintr-o înghiţitură şi s-a făcut nevăzut. Avem o companie impresionantă aici; chiar dacă am putea respira afară, în niciun caz n-aş recomanda înotul.

— Cabina de comandă către căpitan, se auzi vocea ofiţerului de cart. O perturbaţie puternică în apă. Camera video trei – o să vă dau imaginea.

— Asta-i chestia pe care am văzut-o! strigă doctorul. Simţi un neaşteptat frison la inevitabilul gând de rău augur: *sper că nu s-a întors pentru o altă pradă.*

Deodată, o formă masivă ţâşni la suprafaţa oceanului şi se arcui spre cer. Pentru un moment, monstruoasa siluetă rămase complet suspendată în aer.

Familiarul poate fi la fel de şocant ca şi ciudatul – atunci când îl întâlnim unde nu trebuie. Căpitanul şi doctorul exclamară în acelaşi timp: „Un rechin!”

Avură doar atâta timp cât să observe diferenţele – pe lângă monstruosul cioc de papagal – apoi gigantul se prăvăli din nou în mare. Avea o pereche de aripioare în plus şi părea să nu posede branhii. Nici ochi nu existau, dar pe

fiecare parte a ciocului se găseau nişte protuberanţe ciudate care ar putea fi alt tip de organe senzitive.

— Evoluţie convergentă, desigur, rosti doctorul. Aceleaşi probleme, aceleaşi soluţii, pe oricare planetă. Să luăm cazul Pământului. Rechinii, delfinii, ihtiozaurii – toţi prădătorii oceanici trebuie să aibă aceeaşi structură de bază. Mă nedumireşte ciocul, totuşi.

— Ce face acum?

Creatura revenise la suprafaţă, dar se mişca extrem de încet, ca şi cum ar fi fost epuizată cu acel salt uriaş. De fapt, părea a se afla în dificultate – ba chiar în agonie; bătea apa cu coada, fără să încerce a se mişca în vreo direcţie definită.

Brusc, vomită ultima mâncare, se răsturnă cu pântecul în sus şi rămase plutind fără viaţă în valurile clipocinde.

— O, Doamne, şopti căpitanul, cu glasul plin de repulsie. Cred că ştiu ce s-a-ntâmplat.

— Biochimii complet străine, rosti doctorul; chiar şi el părea zguduit de spectacol. Rosie a făcut o victimă, până la urmă.

Marea Galileii era, bineînţeles, denumită astfel după cel care descoperise Europa – după cum el, la rândul lui, luase numele unei mări mult mai mici dintr-o altă lume.

Era o mare foarte tânără, neavând nici măcar cincizeci de ani, şi precum majoritatea nou-născuţilor, era destul de zgomotoasă. Cu toate că atmosfera de pe Europa era prea rarefiată ca să genereze uragane adevărate, un vânt constant bătea dinspre pământul înconjurător către zona tropicală, la punctul deasupra căruia Lucifer era staţionar. Aici, în punctul unde miezul zilei era perpetuu, apa fierbea necontenit – deşi, în această atmosferă rarefiată, avea o temperatură suficientă spre a încălzi o ceaşcă de ceai.

Din fericire, regiunea turbulentă şi plină de vapori chiar de sub Lucifer se afla la o distanţă de o mie de kilometri; *Galaxy* amerizase într-o zonă relativ calmă, la o distanţă de o sută de kilometri de cel mai apropiat uscat. La o viteză maximă, ar putea acoperi acea distanţă într-o fracţiune de

secundă, dar acum, în timp ce plutea în derivă pe sub plafonul jos de nori aflat în permanenţă pe cerul Europei, uscatul părea la fel de îndepărtat ca şi cel mai distant quasar. Şi ca şi cum n-ar fi fost de-ajuns, necontenitul vânt dinspre uscat o împingea şi mai în largul mării. Iar chiar dacă ar fi reuşit să acosteze pe vreo plajă virgină a acestei lumi noi, n-ar fi fost într-o poziţie mai bună decât era acum.

Dar o să se simtă mai în largul ei; navele cosmice, deşi sunt extraordinar de etanşe, rareori sunt capabile de navigaţie. *Galaxy* plutea în poziţie verticală, clătinându-se în sus şi-n jos cu oscilaţii uşoare, dar neliniştitoare; jumătate din echipaj era deja bolnav.

Prima acţiune a căpitanului Laplace, după ce i s-a raportat ce stricăciuni au fost produse, a fost aceea de a apela la orice persoană cu experienţă în mânuirea bărcilor – de orice mărime sau formă. Părea rezonabil să presupui că printre treizeci de ingineri-astronauţi şi cercetători ai spaţiului cosmic ar trebui să existe o cantitate considerabilă de talent de navigator, şi identifică pe dată cinci marinari amatori, ba chiar unul de meserie – casierul de vapor Frank Lee, care şi-a început cariera la compania de navigaţie Tsing, apoi a ales spaţiul cosmic.

Deşi casierii de vapor sunt mai degrabă obişnuiţi să aibă de-a face cu maşini de calcul (aşa cum se întâmplase în cazul lui Frank Lee, un abac din fildeş vechi de două sute de ani), nu au instrumente de navigaţie, totuşi ei trebuie să dea examene de navigaţie. Lee nu avusese niciodată ocazia să-şi testeze îndemânarea marinărească: acum, la aproape un miliard de kilometri de Marea Chinei de Sud, venise şi vremea lui.

— Ar trebui să inundăm rezervoarele de combustibil, îi spuse el căpitanului. Asta o să ne mai coboare centrul de greutate şi n-o să se mai clatine aşa de tare în sus şi-n jos.

Părea o demenţă să ia şi mai multă apă la bord, iar căpitanul şovăi.

— Dar dacă eşuăm?

Nimeni nu făcu comentariul care se impunea cu claritate: „Care ar fi diferenţa?” Fără a avea nişte discuţii

serioase, consideraseră că ar fi mai bine pe uscat – dacă vor fi în stare să ajungă până acolo.

— Putem oricând să golim rezervoarele. Oricum va trebui să facem această operaţie dacă vom ajunge la ţărm, spre a-i da navei o poziţie orizontală. Slavă Domnului că avem energie...

Vocea lui se stinse; ştiau cu toţii ce vroia să spună. Fără reactorul auxiliar care alimenta sistemele de supravieţuire, ar fi morţi în câteva ore. Acum – dacă nu se va produce o pană de curent – nava va putea să le ofere sprijin vital pe o perioadă nedeterminată.

În cele din urmă, bineînţeles, vor muri de foame; tocmai avuseseră o dramatică dovadă că în mările de pe Europa nu există hrană, ci doar otravă.

Bine măcar că luaseră legătura cu Ganymede, aşa încât întreaga rasă umană era acum la curent cu situaţia primejdioasă în care se aflau. Cele mai dotate minţi din Sistemul Solar încercau acum să-i salveze. Dacă nu vor reuşi, pasagerii şi echipajul de pe *Galaxy* vor avea consolarea că au murit făcându-li-se o publicitate maximă.

IV.
LÂNGĂ GAURA DE MINĂ

32. Deviaţie

— Ultimele ştiri, le zise căpitanul Smith pasagerilor săi strânşi la un loc, afirmă că *Galaxy* pluteşte pe mare şi se află într-o stare destul de bună. Un membru al echipajului – steward-femeie – a fost ucis. Nu ştim detalii. Dar toţi ceilalţi sunt teferi. Toate sistemele navei funcţionează; există câteva scurgeri, dar au fost remediate. Căpitanul Laplace susţine că nu există pericol imediat, dar vântul îi îndepărtează de uscat, către centrul Părţii Luminate. Asta nu-i ceva grav: există mai multe insule mari la care sunt siguri că vor ajunge. În clipa de faţă se află la nouăzeci de kilometri de cel mai apropiat pământ. Au văzut nişte animale marine gigantice, dar care nu s-au dovedit a fi ostile. Dacă nu se vor mai produce şi alte accidente ei ar trebui să fie în stare să supravieţuiască timp de câteva luni, până când li se va termina hrana – care în clipa de faţă a fost, bineînţeles, sever raţionalizată. Dar conform căpitanului Laplace, moralul e încă bun.

În momentul acesta ne facem noi apariţia. Dacă ne întoarcem de îndată pe Pământ, ne reîncărcăm rezervoarele şi mai facem câteva reparaţii, putem ajunge pe Europa pe o orbită cu mişcare retrogradă în optzeci şi cinci de zile. *Universe* este singura navă care poate ateriza acolo şi care poate decola din nou cu o încărcătură moderată. Navetele de pe Ganymede pot paraşuta provizii şi-atâta tot – deşi lucrul ăsta poate să le salveze vieţile.

Îmi pare rău, doamnelor şi domnilor, că vizita noastră a fost întreruptă – dar bănuiesc că veţi fi de acord că v-am arătat tot ceea ce v-am promis. Dar sunt sigur că veţi aproba noua noastră misiune, cu toate că şansele de succes sunt, ca să fiu sincer, destul de reduse. Asta-i tot deocamdată. Doctor Floyd, putem sta puţin de vorbă?

În timp ce ceilalţi alunecau încet din încăperea principală, scenă a atât de multor instructaje mai puţin prevestitoare de rău, căpitanul zări un suport plin de mesaje. Încă existau momente în care cuvintele tipărite pe bucăţi de hârtie erau modalitatea cea mai convenabilă de comunicare, dar chiar şi-aici tehnologia îşi spusese cuvântul. Paginile pe care le citea căpitanul erau făcute din materialul multifax reutilizabil la infinit care avusese o contribuţie atât de covârşitoare în reducerea cantităţii de hârtie aruncată la coş.

— Heywood, rosti el după ce trecură de formalităţi, aşa după cum îţi poţi imagina, se ard circuitele. Şi se petrec tot felul de lucruri pe care nu le pricep.

— Nici eu, răspunse Floyd. Ai vreo veste de la Chris?

— Nu, dar Ganymede ţi-a trimis mesajul; ar fi trebuit să ajungă la el până acum. Comunicaţiile particulare nu au prioritate în faţa celor de alt tip – dar bineînţeles că numele tău a avut prioritate.

— Mulţumesc, domnule comandant. Te pot ajuta cu ceva?

— Nu prea. O să-ţi spun eu dacă e cazul.

Era aproape ultima oară, pentru o bună bucată de vreme, când se aflau în termeni amicali unul cu celălalt. După câteva ore doctorul Heywood Floyd va deveni „Bătrânul ăla nebun!” şi va începe scurta „Revoltă de pe *Universe*” – condusă de căpitan.

De fapt, nu fusese ideea lui Heywood Floyd; ar fi vrut el să fie...

Ofiţerul doi Roy Jolson era „Stele”, adică ofiţer-navigant; Floyd îl ştia din vedere şi nu avusese ocazia să-i spună mai

mult decât „Bună dimineaţa”. Floyd fu deci destul de surprins de sfioasa bătaie în uşă a ofiţerului-navigant.

Avea la el un set de hărţi şi părea uşor stingher. Nu se punea problema că e impresionat de prezenţa lui Floyd – toţi cei de la bord se obişnuiseră cu ea – aşa încât probabil că exista un cu totul alt motiv.

— Doctor Floyd, începu el, cu un ton aşa de neliniştit încât dădea senzaţia că ar fi un vânzător ambulant al cărui viitor depinde în întregime de reuşita următoarei afaceri. Aş avea nevoie de sfatul şi de sprijinul dumitale.

— Desigur, dar cu ce te pot ajuta?

Jolson desfăcu harta cu poziţiile tuturor planetelor aflate înăuntrul orbitei lui Lucifer.

— Vechea dumitale idee de a cupla *Leonov* şi *Discovery*, spre a scăpa de pe Jupiter înainte de a exploda, mi-a sugerat această posibilitate.

— N-a fost ideea mea. Îi aparţine lui Walter Curnow.

— O, n-am ştiut lucrul acesta. Desigur, nu avem încă o navă ca să scoată de-aici, dar avem ceva mult mai bun.

— Ce vrei să spui? întrebă Floyd, complet zăpăcit.

— Să nu râzi. De ce să mergem până pe Pământ ca să luăm combustibil, atâta vreme cât Bătrânul Credincios azvârle tone de apă pe secundă, la câteva sute de metri distanţă? Dacă am putea capta această sursă, am fi în stare să ajungem pe Europa nu în trei luni, ci în trei săptămâni.

Planul era atât de limpede, şi totuşi atât de îndrăzneţ, încât îi tăie lui Floyd respiraţia. Sesiză imediat cinci-şase contraargumente; dar niciunul dintre ele nu părea a fi fatal.

— Ce părere are căpitanul despre ideea asta?

— Nu i-am spus; de aceea am nevoie de sprijinul dumitale. Aş vrea să-mi verifici calculele, apoi să-i spui şi lui. Pe mine mă va refuza, sunt sigur, şi nu-l condamn pentru asta. Dacă aş fi *eu* căpitan, bănuiesc că aş fi reacţionat la fel...

În micuţa cabină se lăsă o îndelungă tăcere. Apoi Heywood Floyd zise încet:

— Hai să-ţi spun motivele pentru care nu e un plan viabil. După aceea poţi să-mi spui dacă nu am dreptate.

Ofiţerul doi Jolson îşi cunoştea comandantul; căpitanul Smith nu mai auzise niciodată în viaţa lui o idee atât de trăsnită…

Obiecţiile lui erau toate bine întemeiate.

— O, teoretic merge, admise el. Dar gândeşte-te la problemele practice, omule! Cum bagi combustibilul în rezervoare?

— Am stat de vorbă cu inginerii. Putem deplasa nava până la marginea craterului – la cincizeci de metri eşti încă în siguranţă. Putem scoate ţevăria care se află în secţiunea nemobilată, o instalăm până la Bătrânul Credincios şi aşteptăm până când începe să împroaşte.; doar ştiţi ce bine crescut şi manierat este.

— Dar pompele noastre nu pot funcţiona într-un vid aproape total.

— Nu avem nevoie de ele. Ne putem baza pe însăşi viteza de scurgere a gheizerului, care ne poate oferi o absorbţie de o sută de litri pe secundă. Bătrânul Credincios va executa operaţia în întregime.

— O să ne ofere doar cristale de gheaţă şi vapori, nu apă lichidă.

— Se va condensa odată ajunsă la bord.

— Te-ai gândit la toate aspectele, nu-i aşa? întrebă căpitanul cu admiraţie, fără vrerea lui. Dar nu cred. În primul rând, e apa destul de pură? Ce se întâmplă în caz de contaminanţi, în special particule de carbon?

Floyd se putu abţine să nu zâmbească. Căpitanul Smith dezvolta o obsesie legată de funingine.

— Pe cele mai mari le putem filtra; celelalte nu vor afecta reacţia. Procentajul de izotopi de hidrogen pare *mai bun* aici decât pe Pământ. E posibil chiar să obţinem o forţă motrice mai mare.

— Ce părere au colegii dumitale despre această idee? Dacă ne îndreptăm spre Lucifer, s-ar putea să dureze luni de zile până or să ajungă acasă…

— N-am vorbit cu ei. Dar are vreo importanţă acest lucru atunci când sunt în primejdie atâtea vieţi omeneşti?

Putem să ajungem la *Galaxy* cu şaptezeci de zile mai devreme decât se prevăzuse! *Şaptezeci de zile!* Gândiţi-vă ce se poate întâmpla pe Europa în acest răstimp!

— Sunt perfect conştient de factorul temporal, izbucni căpitanul. E valabil şi pentru noi. E posibil să nu avem provizii pentru o călătorie atât de îndelungată.

Acum o să se lege de fleacuri, gândi Floyd, şi probabil că ştie că ştiu lucrul ăsta. Mai bine să mă port cu tact...

— Câteva săptămâni în plus? Nu pot să cred că avem o marjă atât de mică. Oricum, ne-ai hrănit prea bine. Ne-ar face bine unora dintre noi să primim porţii raţionalizate pentru o perioadă.

Căpitanul reuşi să zâmbească forţat.

— Poţi să le spui lucrul ăsta lui Willis şi Mihailovici. Dar socotesc că întregul plan este nebunesc.

— Hai cel puţin să-i întrebăm pe proprietari. Aş vrea să vorbesc cu Sir Lawrence.

— Nu te pot împiedica, bineînţeles, zise căpitanul Smith pe un ton care sugera că ar fi dorit să poată acest lucru. Dar ştiu foarte bine ce-o să spună.

Se înşela amarnic.

Sir Lawrence Tsung nu mai făcuse pariuri de treizeci de ani; nu mai cadra cu augusta sa poziţie în lumea comerţului. Dar în tinereţea sa îi plăcea să parieze la Cursa de cai din Hong Kong, înainte ca o administraţie puritană s-o interzică, într-un acces de moralitate publică.

Aşa-i viaţa, se gândea Sir Lawrence câteodată visător: atunci când putea să parieze nu avea bani – iar acum nu era în stare, pentru că cel mai bogat om din lume trebuia să fie un exemplu.

Şi cu toate astea, după cum ştia mai bine decât oricine, întreaga sa carieră de afaceri fusese un lung joc de noroc. Se străduise cât putuse de mult să controleze şansa adunând informaţii de cea mai bună calitate şi ascultându-i pe experţii pe care intuiţia sa îi desemna ca fiind cei mai buni sfătuitori. De obicei se retrăsese la timp atunci când aceştia nu avuseseră dreptate; dar totdeauna existase un

element de risc. Acum, în timp ce citea raportul trimis de Heywood Floyd, simţi din nou emoţia pe care n-o mai avusese de pe vremea când urmărea caii galopând nebuneşte pe ultima sută de metri. Aici era vorba într-adevăr de o întreprindere riscantă – poate ultima şi cea mai mare din cariera lui – deşi nu îndrăznise să vorbească cu Comitetul de directori. Şi cu atât mai puţin cu Lady Jasmine.

— Bill, ce părere ai? întrebă el.

Fiul său (în care avea deplină încredere, dar căruia îi lipsea scânteia vitală de care generaţia sa nu mai avea nevoie) îi dădu răspunsul de care avea nevoie.

— Teoria e destul de solidă: *Universe* poate s-o pună în practică pe hârtie. Dar am pierdut o navă. Vom risca s-o pierdem şi pe cea de-a doua.

— Ea se îndreaptă oricum spre Jupiter – Lucifer.

— Da, dar după o verificare completă pe orbita terestră. Şi îţi dai seama ce va implica această misiune directă? Va doborî toate recordurile de viteză – atingând peste o mie de kilometri pe secundă la Ocol!

Era cel mai neinspirat lucru pe care l-ar fi putut spune; în urechile tatălui său răsună din nou bubuitul copitelor.

Dar Sir Lawrence răspunse doar atât:

— Nu le strică să facă nişte probe, deşi căpitanul Smith e un duşman înverşunat al ideii. Ba chiar ameninţă cu demisia. Între timp, verifică poziţia la firma Lloyd’s – s-ar putea să trebuiască să renunţăm la pretenţiile asupra lui Galaxy.

Mai ales, ar fi putut el adăuga, în cazul în care avem de gând să aruncăm nava *Universe* pe masa de joc, sub forma unui jeton şi mai valoros.

Dar îl îngrijora căpitanul Smith. În prezent, datorită faptului că Laplace era blocat pe Europa, Smith era cel mai bun comandant de navă care-i mai rămăsese.

33. Robinetul

— E cea mai mizerabilă treabă de care am avut parte de când am terminat colegiul, mormăi inginerul-şef. Dar e singurul lucru pe care-l putem face acum.

Conducta improvizată se întindea, de-a lungul a cincizeci de metri de rocă strălucitoare, încrustată cu substanţe chimice, către orificiul acum tăcut al Bătrânului Credincios, unde se termina printr-o ţeavă dreptunghiulară orientată în jos. Soarele tocmai răsărise pe culmea dealurilor, iar solul începuse deja să tremure uşor din pricină că rezervoarele subterane ale gheizerului simţiseră prima atingere a căldurii.

Privind din cabina de observaţie, Heywood Floyd cu greu putea crede că se întâmplaseră atât de multe doar în douăzeci şi patru de ore. Mai întâi, pe navă lumea se împărţise în două fracţiuni rivale – una dintre ele fiind condusă de căpitan. Cealaltă avându-l în frunte pe el însuşi, contrar voinţei sale. Ei fuseseră de o politeţe rece unii cu alţii, şi nu avuseră loc schimburi de lovituri: dar el descoperise că în anumite zone ale navei era poreclit „Floyd Sinucigaşul”. Nu era o onoare pe care să o aprecieze în mod deosebit.

Cu toate acestea, nimeni nu putea descoperi ceva fundamental greşit în Manevra Floyd-Jolson. (Chiar şi denumirea ei era nedreaptă: el insistase ca tot meritul să-i revină lui Jolson, dar nu l-a ascultat nimeni. Iar Mihailovici îl întrebase: „Nu eşti pregătit să suporţi şi tu blamul?”)

Primul test va avea loc în douăzeci de minute, când Bătrânul Credincios va saluta zorii, cu oarecare întârziere. Dar chiar şi în cazul în care această operaţiune va decurge în condiţii normale, iar rezervoarele de combustibil vor începe să se umple cu apă curată şi spumoasă, în loc de lichidul noroios prezis de căpitanul Smith, calea spre Europa încă nu era deschisă.

Un factor minor, dar nu lipsit de însemnătate era dorinţa distinşilor pasageri. Ei se aşteptau să ajungă acasă în două săptămâni; acum, spre surprinderea (şi în anumite cazuri

consternarea) lor, se confruntau cu perspectiva unei periculoase misiuni care ar străbate jumătate din Sistemul Solar – şi chiar dacă ar reuşi, nu va exista o dată sigură de întoarcere pe Pământ.

Willis era înnebunit; toate orarele sale vor fi date peste cap. Se târa dintr-un loc în altul mormăind ceva despre acţionare în judecată, dar nimeni nu simpatiza cu el.

Pe de altă parte, Greenberg era în extaz; acum va fi din nou, cu adevărat, în industria spaţială! Iar Mihailovici, care petrecea multă vreme compunând zgomotos în cabina nici pe departe izolată fonic, era la fel de încântat. Era sigur că deviaţia îl va inspira, ducându-l pe noi piscuri ale creativităţii sale.

Maggie M. era filosoafă: „Dacă se pot salva o mulţime de vieţi omeneşti, cum e oare cu putinţă ca cineva să obiecteze?” zise ea, uitându-se fix la Willis.

Cât despre Yva Merlin – Floyd făcuse un efort special să-i explice întreaga situaţie şi descoperise că ea înţelegea extraordinar de bine. Yva a fost cea care, spre uluirea sa, a pus întrebarea la care nimeni nu păruse să se gândească: „Ce-ar fi dacă locuitorii de pe Europa nu ne dau voie să aterizăm – chiar numai pentru a ne salva prietenii?”

Floyd se uită la ea cu sinceră uimire; încă accepta cu greutate ideea că ea e o fiinţă omenească şi nu ştia niciodată când va rosti nişte cuvinte pline de miez sau va da drumului unei inepţii.

— Asta-i o întrebare foarte bună, Yva. Crede-mă, mă preocupă chestia asta.

Spunea adevărul; n-ar fi putut-o minţi pe Yva Merlin, nici în ruptul capului. Cumva, acest lucru ar fi fost un sacrilegiu.

Deasupra gurii gheizerului apăreau primele pale de vapori. Erau direcţionate în sus, pe nefireştile lor traiectorii cauzate de vid şi se evaporau cu repeziciune în violenta lumină solară.

Bătrânul Credincios tuşi din nou şi îşi drese gâtul. O coloană de cristale de gheaţă, albe ca zăpada – şi surprinzător de compacte, amestecate cu picături de apă,

urca spre cer. Din instinct terestru te-ai fi aşteptat să cadă îndărăt, ceea ce nu se întâmpla însă. Continua să se îndrepte în sus, împrăştiindu-se doar într-o cantitate mică, până când se deversa în învelişul strălucitor al cozii cometei, ce creştea în continuare. Floyd observă, cu bucurie, că ţeava începuse să vibreze în timp ce era parcursă de lichid.

După zece minute, în cabina de comandă avu loc un consiliu de război. Căpitanul Smith, încă ţâfnos, dădu uşor din cap în clipa când îl văzu pe Floyd; secundul său, puţin stingherit, fu cel care întreţinu întreaga conversaţie.

— Ei bine, merge surprinzător de bine. În ritmul ăsta, ne putem umple rezervoarele în douăzeci de ore, cu toate că s-ar putea să trebuiască să ieşim şi să ancorăm conducta mai bine.

— Cu impurităţile ce se aude? întrebă cineva.

Secundul ridică în sus un glob presabil translucid, plin cu un lichid transparent.

— Filtrele îndepărtează tot ce există, până la dimensiunea de câţiva microni. Ca să fim siguri, filtrăm de două ori, transvazând dintr-un rezervor în celălalt. Mi-e teamă că n-o să putem folosi piscina până când trecem de planeta Marte.

Râseră cu toţii şi chiar şi căpitanul se relaxă puţin.

— O să turăm motoarele la minimum, ca să vedem dacă H2O de pe Cometa lui Halley nu posedă anomalii operaţionale. Dacă există, renunţăm la întregul plan şi ne îndreptăm spre casă cu apa de pe Lună, încărcată pe Aristarchus.

Era una din acele „tăceri de petrecere”, când toţi aşteaptă simultan să vorbească altul. Apoi căpitanul Smith rupse liniştea jenantă.

— După cum ştiţi cu toţii, mie-mi displace complet acest plan. De fapt... (schimbă rapid subiectul; era la fel de unanim cunoscut faptul că se gândise să-i trimită lui Sir Lawrence demisia sa, cu toate că în condiţiile date ar fi fost un gest cumva lipsit de sens). Dar în ultimele câteva ore s-au petrecut unele lucruri. Proprietarul e de acord cu

proiectul – *dacă* din testările noastre nu rezultă obiecţii fundamentale. Iar surpriza cea mare, – iar eu nu ştiu mai mult decât dumneavoastră – e că Consiliul Spaţial Internaţional nu numai că a aprobat, ci chiar a *cerut* să facem deviaţia, fiind de acord cu toate cheltuielile necesare. Dar mai am încă o grijă – se uită cu un aer de îndoială la micul glob plin, cu apă, pe care acum Heywood Floyd îl ţinea în lumină şi-l clătina uşor. Eu sunt inginer, nu chimist. Chestia asta *pare* curată, dar ce efect va avea asupra pereţilor rezervoarelor?

Floyd nu şi-a dat seama de ce a reacţionat aşa; nu-i stătea în fire o asemenea nechibzuinţă. Poate că pur şi simplu dezbaterea îi pusese nervii la încercare. Sau poate că simţise că Smith avea nevoie de o întărire a fibrei morale.

Cu o mişcare rapidă, deschise robinetul şi zvârli în gură vreo 20 de centilitri de Cometă a lui Halley.

— Ăsta-i răspunsul, domnule căpitan, rosti el după ce termină de înghiţit.

— Asta-i una dintre cele mai prosteşti manifestări pe care le-am văzut în viaţa mea, zise doctorul navei după o jumătate de oră. Nu ştii că în substanţă există cianizi şi cianogeni şi Dumnezeu ştie ce altceva?

— Bineînţeles că ştiu, râse Floyd. Am văzut analizele – doar câteva părţi la un milion. N-ai de ce să te temi. Dar am avut într-adevăr o surpriză, adăugă el cu tristeţe.

— Ce surpriză?

— Dac-ai putea să transporţi lichidul ăsta pe Pământ ai face avere vânzându-l drept Purgativul Halley.

34. Spălarea maşinii

Având în vedere că acceptaseră planul cu toţii, atmosfera de la bordul lui *Universe* se schimbase radical. Nu mai existau dispute; fiecare coopera în cel mai înalt grad, şi foarte puţini dormiseră ca lumea de-a lungul

ultimelor două rotaţii ale nucleului – o sută de ore în timp pământean.

Prima zi de pe Cometa lui Halley fusese dedicată unei captări precaute a Bătrânului Credincios, dar când gheizerul descrescuse în intensitate odată cu lăsarea nopţii, tehnica fusese însuşită impecabil. La bord fuseseră luate mai mult de o mie de tone de apă; următoarea perioadă de lumină va oferi timp berechet pentru restul.

Heywood Floyd se ferea din calea căpitanului, nedorind să forţeze norocul; oricum, Smith avea o mie de amănunte la care trebuia să fie de faţă. Dar calcularea noii orbite nu era printre ele; ea fusese calculată şi răscalculată pe Pământ.

Nu mai era nicio îndoială, acum, că acest concept era strălucit, iar economiile chiar şi mai mari decât crezuse Jolson. Umplându-şi rezervoarele pe Cometa lui Halley, *Universe* eliminase cele două schimbări majore de orbită necesare pentru întâlnirea cu Pământul; ea putea acum să se îndrepte către ţinta ei, cu acceleraţie maximă, economisind săptămâni întregi. În ciuda posibilelor riscuri, toată lumea fu de acord cu acest plan.

De fapt, aproape toată lumea.

Pe Pământ, rapid înfiinţata societate „Jos mâinile de pe Cometa lui Halley” era indignată. Membrii ei (în număr de doar 236, dar care ştiau să-şi facă publicitate) nu considerau justificată jefuirea unui corp ceresc, chiar dacă acest lucru salvează vieţi. Refuzară să se liniştească chiar atunci când s-a subliniat că *Universe* doar împrumuta o materie pe care cometa oricum avea să o piardă. Era vorba de un principiu, susţineau ei. Comunicatele lor mânioase produseră mult-aşteptata uşurare la bordul lui *Universe*.

Precaut ca întotdeauna, căpitanul Smith făcu primele probe la putere mică cu ajutorul unuia din servomotoarele de control a poziţiei; dacă acesta devenea inutilizabil, nava s-ar fi putut descurca şi fără el. Nu se semnalară anomalii; motorul se comportă exact ca şi cum ar fi funcţionat cu cea mai bine distilată apă din minele de pe Lună.

Apoi testă motorul principal central, numărul unu; dacă acesta s-ar strica, nu s-ar pierde capacitatea de manevrare – ci doar forţa de propulsie. Nava ar rămâne în continuare complet controlabilă, dar doar cu cele patru motoare exterioare acceleraţia maximă ar scădea cu douăzeci la sută.

Dar, nu erau probleme; chiar şi scepticii începură să fie politicoşi cu Heywood Floyd, iar ofiţerul doi Jolson nu mai era un proscris.

Decolarea era programată după-amiaza târziu, exact înainte ca Bătrânul Credincios să-şi stopeze jetul. (Oare va mai fi acolo spre a-i primi pe următorii vizitatori peste şaptezeci şi cinci de ani? se întreba Floyd. Poate. Existau indicii ale existenţei sale chiar şi pe fotografiile din 1910.)

N-a existat numărătoare inversă, în dramaticul stil de pe vremuri de la Cape Canaveral. În momentul în care a constatat că totul e în ordine, căpitanul Smith cuplă cinci tone de forţă de propulsie la motorul numărul unu, iar *Universe* se înălţă încet în sus, îndepărtându-se de centrul cometei.

Acceleraţia era modestă, dar efectele pirotehnice erau înfricoşătoare – şi, pentru majoritatea observatorilor, complet neaşteptate. Până acum, jeturile de la motoarele principale fuseseră practic invizibile, fiind alcătuite exclusiv din oxigen cu grad înalt de ionizare şi hidrogen. Chiar şi atunci când – la sute de kilometri depărtare – gazele se răciseră suficient spre a se combina chimic, tot nu se vedea nimic, pentru că reacţia nu producea lumină în spectrul vizibil.

Dar acum *Universe* se îndepărta de Cometa lui Halley înălţându-se pe o coloană de incandescenţă prea strălucitoare spre a putea fi suportată de ochi. Aproape că semăna cu un stâlp de foc. Când flacăra atinse pământul, stânca explodă; în timp ce pleca pentru totdeauna, *Universe*, îşi cioplea semnătura, ca un gigantic *grafitti*, de-a lungul nucleului Cometei lui Halley.

Cea mai mare parte a pasagerilor, obişnuiţi să înainteze în spaţiul cosmic fără niciun sprijin vizibil, fură extrem de

şocaţi. Floyd aşteptă inevitabila explicaţie; una dintre plăcerile lui mărunte era să-l prindă pe Willis cu vreo eroare ştiinţifică, dar acest lucru s-a întâmplat rar. Iar când s-a produs, Willis a avut întotdeauna o scuză extrem de plauzibilă.

— Carbon, zise el. Carbon incandescent – exact ca într-o flacără de lumânare – dar puţin mai fierbinte.

— Puţin.

— Nu mai ardem apa pură, dacă-mi permiţi expresia, dădu Floyd din umeri. Cu toate că a fost filtrată atent, înăuntru există o mulţime de carbon coloidal. Precum şi compuşi care pot fi îndepărtaţi prin distilare.

— E foarte impresionant, dar sunt puţin neliniştit, zise Greenberg. Radiaţia asta oare n-o să afecteze motoarele şi n-o să ridice periculos de mult temperatura de pe navă?

Era o întrebare foarte bună şi produsese o anumită nervozitate. Floyd aşteptă ca Willis să dea o explicaţie; dar acesta, viclean îi trimise mingea direct înapoi la el.

— Aş prefera ca să se ocupe de acest aspect doctor Floyd. În definitiv, a lui a fost ideea.

— Jolson, te rog. Deşi are dreptate. Dar nu-i nicio problemă; când o să avem putere maximă, toate acele jocuri de artificii or să fie la mii de kilometri în urma noastră. N-o să trebuiască să ne facem griji din cauza lor.

Nava plutea la vreo doi kilometri deasupra nucleului; dacă n-ar fi existat strălucirea gazelor eşapate, întreaga parte luminată de soare amicului corp ceresc s-ar fi zărit ca-n palmă dedesubt. La această altitudine – sau distanţă – coloana Bătrânului Credincios se îngroşase uşor. Semăna, după cum îşi aduse aminte Floyd deodată, cu una dintre acele fântâni gigantice care împodobeau Lacul Geneva. Nu le mai văzuse de cincizeci de ani şi se întreba dacă încă mai funcţionau acolo.

Căpitanul Smith testa comenzile, rotind uşor nava, apoi angrenând-o pe coordonatele Y şi Z. Totul părea să funcţioneze de minune.

— Misiunea Timp Zero începe în zece minute, anunţă el: timp de cincizeci de ore, gravitate zero virgulă unu; apoi

până la Ocol, zero virgulă doi – peste o sută cincizeci de ore.

Făcu o pauză pentru a-i lăsa pe ceilalţi să digere aceste informaţii; nicio altă navă nu mai încercase să menţină o acceleraţie continuă atât de ridicată, pentru o perioadă atât de lungă de timp. Dacă *Universe* nu va fi capabilă să frâneze adecvat, ea va rămâne în manualele de istorie drept prima navă interstelară cu echipaj uman.

Nava se întorcea acum spre orizontală – dacă se poate folosi acest termen într-un mediu aproape lipsit de gravitaţie – şi era îndreptată spre coloana albicioasă formată din ceaţă şi cristale lichide care încă ţâşnea din cometă. *Universe* începu să se apropie de ea.

— Ce naiba face? întrebă Mihailovici nervos.

Anticipând astfel de întrebări, căpitanul vorbi din nou. Părea că-şi recăpătase complet simţul umorului, şi în glasul său se ghicea un uşor amuzament.

— Un pic de muncă la domiciliu înainte de plecare. Nu vă temeţi, ştiu exact ceea ce fac. Iar Numărul Doi e de acord cu mine, nu-i aşa!

— Da, să trăiţi, cu toate că la început am crezut că glumiţi.

— Ce se întâmplă în cabina de comandă? întrebă Willis, pus în încurcătură de această dată.

Nava începuse o rotire uşoară în timp ce înainta spre gheizer cu o viteză de om care merge pe stradă. De la această distanţă – care acum era de mai puţin de patru sute de metri – îi aducea aminte lui Floyd şi mai mult de îndepărtatele fântâni de la Geneva.

Doar nu ne-o duce într-acolo – dar aşa se şi întâmplă. *Universe* vibră uşor în timp ce-şi făcea drum prin coloana de spumă care ţâşnea în sus. Încă se mai învârtea foarte încet, ca şi cum şi-ar fi forat calea în gigantul gheizer. Monitoarele video şi geamurile de observaţie nu arătau decât o albeaţă lăptoasă.

Întreaga manevră nu dură mai mult de zece secunde; apoi ieşiră în partea cealaltă. Ofiţerii din cabina de

comandă aplaudară scurt şi spontan; dar pasagerii – chiar şi Floyd – încă aveau senzaţia că cineva şi-a bătut joc de ei.

— Acum suntem gata de plecare, zise căpitanul, pe un ton de mare satisfacţie. Avem din nou o navă plăcută şi curată.

De-a lungul următoarei jumătăţi de oră, mai mult de zece mii de astronomi amatori de pe Pământ şi de pe Lună au raportat că cometa şi-a dublat strălucirea. Reţeaua de observaţie a Cometei se prăbuşi complet, iar astronomii profesionişti erau furioşi.

Dar publicului îi plăcea, iar după câteva zile *Universe* dădu un spectacol şi mai impresionant, cu câteva ore înainte de ivirea zorilor.

Prinzând o viteză mai mare de zece mii de kilometri pe oră, în fiecare oră, nava se afla acum mult în interiorul orbitei lui Venus. Va ajunge chiar şi mai aproape de Soare, înainte de a executa trecerea pe la periheliu – cu mult mai rapidă decât oricare corp ceresc natural – şi se va îndrepta către Lucifer.

În timp ce trecea printre Pământ şi Soare, coada formată din carbon incandescent lungă de o mie de kilometri era uşor vizibilă, ca o stea de magnitudinea patru, prezentând o deplasare apreciabilă pe fundalul constelaţiilor cerului de dimineaţă în cursul unei singure ore. Chiar la începutul misiunii sale de salvare, *Universe* va fi văzută, în acelaşi moment, de mai multe fiinţe omeneşti decât oricare alt artifact din istoria omenirii.

35. În voia valurilor

Ştirea neaşteptată că nava-soră *Universe* era pe drum – şi ar putea să ajungă cu mult mai devreme decât ar fi îndrăznit să se gândească cineva – avu un efect asupra moralului echipajului de pe *Galaxy* care ar putea fi calificat doar drept euforic. Însuşi faptul că pluteau în derivă pe un

ocean străin, înconjuraţi de monştri necunoscuţi, părea dintr-o dată de importanţă minoră.

La fel se întâmpla şi cu monştrii, cu toate că aveau apariţii interesante din când în când. Uriaşii „rechini” puteau fi văzuţi ocazional, dar nu se apropiau de navă, nici măcar atunci când era zvârlit peste bord gunoiul. Acest lucru era destul de surprinzător; sugera faptul că animalele de talie mare – spre deosebire de omologii lor pământeni – au un sistem de comunicare eficient. Poate că erau mai înrudiţi cu delfinii decât cu rechinii.

Erau multe bancuri de peşti mai mici, cărora nimeni nu le-ar fi dat nicio atenţie într-o piaţă de pe Pământ. După câteva încercări, unul dintre ofiţeri – un pescar iscusit – reuşi să prindă unul cu un cârlig fără nadă. Nu reuşi să-l aducă înăuntru prin ecluza pneumatică, căci oricum, căpitanul nu ar fi permis acest lucru, dar îl măsură şi-l fotografie cu grijă înainte de a-i da drumul în mare.

Însă mândrul sportiv trebui să plătească un preţ pentru trofeul său. Costumul spaţial cu presurizare parţială pe care-l purtase în timpul operaţiunii avea mirosul caracteristic de ouă clocite al sulfurii de hidrogen în clipa în care l-a băgat înapoi în navă, iar el deveni ţinta a nenumărate glume. Totuşi era un alt memento ai unei biochimii străine şi implacabil ostile.

În ciuda argumentelor aduse de oamenii de ştiinţă, nu s-a mai permis pescuitul. Puteau să observe şi să înregistreze, dar nu să colecteze. Oricum, ei erau geologi planetari, nu naturalişti – după cum li s-a atras atenţia. Nimănui nu-i dăduse prin cap să aducă formol – care oricum probabil că n-ar fi fost utilizabil aici.

La un moment dat nava plutea printre bârne sau bucăţi dintr-un material verde strălucitor. Forma nişte ovale, cu un diametru de aproximativ zece metri şi toate cam de aceleaşi dimensiuni. *Galaxy* pătrunse printre ele fără a întâlni vreo rezistenţă, iar ele se regrupară rapid îndărătul ei. Se presupuse că erau un fel de organisme în formă de colonii.

Iar într-o dimineaţă, ofiţerul de cart fu uluit când din apă ieşi un periscop şi se trezi holbându-se la un ochi albastru, blând, care, cum zicea el după ce-şi revenise, semăna cu cel al unei vaci. Se uită la el trist câteva momente, fără un interes aparent, apoi se întoarse în apele oceanului.

Nimic nu părea să se mişte prea repede pe-aici, iar motivul era clar. Era o lume cu energie scăzută – nu exista oxigenul liber care le permitea animalelor de pe Pământ să trăiască o existenţă formată din explozii continue, din momentul în care începeau să respire la naştere. Doar „rechinul” pe care-i întâlniseră prima dată dăduse ceva semne de activitate violentă – în spasmul său ultim, agonizant.

Poate că acest lucru era o ştire îmbucurătoare pentru oameni. Chiar dacă erau încotoşmănaţi cu costume spaţiale, probabil că pe Europa nu exista nimic care i-ar fi putut prinde – chiar dacă ar fi avut această dorinţă.

Căpitanul Laplace găsi un amuzament secret în a încredinţa manevrarea navei contabilului de vapor; se întreba dacă această situaţie nu cumva era unică în analele spaţiale şi maritime.

Nu se punea problema că domnul Lee ar putea face mare lucru. *Galaxy* plutea în poziţie verticală, fiind ieşită o treime deasupra apei, înclinându-se uşor în faţa vântului care o împingea constant cu cinci noduri pe oră. Existau doar câteva scurgeri sub linia de plutire, care fură remediate rapid. Lucru la fel de important, corpul navei era încă etanş.

Cu toate că cea mai mare parte a echipamentului de navigaţie era inutil, ştiau cu certitudine unde se află Ganymede, le stabilea cu precizie poziţia în fiecare oră, cu ajutorul balizei, iar dacă *Galaxy* ţinea neschimbat cursul pe care se afla, va ajunge la ţărm pe o insulă mare în trei zile. Dacă nu reuşea acest lucru, se va îndrepta spre marea deschisă şi în cele din uniră va ajunge în zona cu apă călduţă situată chiar sub Lucifer. Deşi nu era în mod

necesar catastrofală, asemenea perspectivă era dintre cele mai puţin atractive.

„Căpitanul” Lee îşi pierdu o groază de vreme gândindu-se la modalităţile de a evita acest lucru.

Nişte pânze – chiar dacă ar fi avut material potrivit, ar fi contat foarte puţin. El coborâse nişte ancore improvizate la cinci sute de metri, căutând curenţi care-ar putea fi folosiţi, dar nedescoperind vreunul. Şi nici nu dăduse de fund. Se afla mult mai jos, la câţiva kilometri distanţă.

Poate că era mai bine aşa; îi apăra de cutremurele submarine care zguduiau în continuu acest ocean tânăr. Câteodată *Galaxy* se zgâlţâia ca şi cum ar fi fost lovită de un baros gigantic, iar o undă de şoc trecea pe lângă navă. În câteva ore, un *tsunami* înalt de zeci de metri se va sparge de vreun ţărm de pe Europa; dar aici în apa adâncă valurile mortale erau doar nişte ondulări ale apei.

De mai multe ori, observară la distanţă vârtejuri neaşteptate; păreau destul de primejdioase – *maelstrom-uri* care ar putea târî nava *Galaxy* spre abisuri necunoscute – dar din fericire erau prea departe spre a face altceva decât să rotească nava de câteva ori în apă.

Iar o singură dată, se ridică o băşică gigantică de gaz şi explodă doar la câteva sute de metri distanţă. Era ceva extrem de impresionant, şi toată lumea fu de acord cu comentariul sincer al doctorului. „Slavă Domnului că nu putem s-o mirosim.”

E surprinzător cât de repede cea mai bizară situaţie poate deveni rutină. După câteva zile, viaţa la bordul lui *Galaxy* deveni deja de domeniul obişnuinţei, iar principala problemă a căpitanului Laplace era să dea ceva de făcut echipajului. Nimic nu-i mai dăunător pentru moral decât inactivitatea, iar el se întreba oare cum îşi ţineau oamenii ocupaţi căpitanii de pe vechile nave cu vele, de-a lungul interminabilelor călătorii. Nu se putea să-şi fi petrecut tot timpul căţărându-se pe velatură sau frecând puntea.

Cu oamenii de ştiinţă avea opusul problemei. Aceştia propuneau mereu teste şi experienţe, care trebuiau bine

analizate înainte de a fi aprobate. Iar dacă le dădea acordul, ei monopolizau canalele de comunicare, atât de limitate acum, ale navei.

Întregul complex de antene era deteriorat la nivelul liniei de plutire, iar *Galaxy* nu mai putea vorbi direct cu Pământul. Totul trebuia retransmis de pe Ganymede, pe o lungime de undă de câţiva megahertzi nenorociţi. Un singur canal video „pe viu” avea prioritate în faţa a orice altceva şi el trebui să reziste larmei reţelelor pământene. Nu ar fi avut prea mare lucru de arătat telespectatorilor lor, în afară de largul mării, interioarele înghesuite ale navei şi un echipaj care, deşi avea un moral ridicat, devenea din ce în ce mai morocănos.

O cantitate neobişnuit de mare de trafic radio părea a fi destinată ofiţerului doi Floyd, ale cărui răspunsuri codificate erau atât de scurte încât nu puteau conţine prea multă informaţie. În cele din urmă Laplace se hotărî să aibă o discuţie cu tânărul.

— Domnule Floyd, zise el, în intimitatea cabinei sate. Ţi-aş fi recunoscător dacă m-ai lămuri şi pe mine în privinţa celei de-a doua ocupaţii a dumitale.

Floyd părea stânjenit, şi se prinse de masă când nava se clătină brusc datorită unei pale de vânt.

— Aş vrea să pot face acest lucru, domnule, dar nu mi se dă voie.

— Cine nu-ţi dă voie, dacă-mi permiţi să-ntreb?

— Ca să fiu sincer, nu sunt sigur.

Acest lucru era perfect adevărat. El bănuia că e vorba de ASTROPOL, dar cei doi domni care îl instructaseră pe Ganymede în mod inexplicabil nu îi dăduseră această informaţie.

— În calitate de căpitan al acestei nave – *mai ales* în împrejurările de faţă – aş vrea să ştiu ce se întâmplă aici. Dacă scăpăm de-aici, îmi voi petrece următorii câţiva ani de viaţă la Curtea de Anchetă. Iar dumneata probabil că vei face acelaşi lucru.

Floyd reuşi să zâmbească crispat.

— Nici nu merită să mai fim salvaţi, nu-i aşa, domnule? Singurul lucru pe care-i ştiu este că o agenţie de înalt nivel s-a aşteptat să existe necazuri în această misiune, dar nu ştiau în ce fel se vor manifesta. Doar atât mi s-a spus: să casc bine ochii. Bănuiesc că n-am avut vreun merit, dar îmi imaginez că eram singura persoană calificată pe care puteau pune mâna în timp util.

— Nu sunt de părere că trebuie să te acuzi. Cine şi-ar fi închipuit că Rosie...

Căpitanul făcu o pauză, venindu-i deodată un gând prin minte:

— Bănuieşti pe cineva?

Ar fi vrut să adauge: „Pe mine, de exemplu?”, dar situaţia era deja suficient de paranoică.

Floyd părea gânditor, apoi lăsă senzaţia că a luat o hotărâre:

— Poate ar fi trebuit să vă spun mai devreme, domnule, dar ştiu cât de ocupat aţi fost. Sunt sigur că doctorul van der Berg este implicat într-un fel sau altul. E geolog, desigur, sunt nişte oameni ciudaţi şi nu prea îi înţeleg. (Şi nici nu prea-mi plac, ar fi vrut să adauge). Sunt prea exclusivişti – nu se arată prea prietenoşi faţă de cei din alte lumi. Totuşi, nu-i poţi blama; toţi pionierii care încercau să îmblânzească o nouă sălbăticie semănau probabil foarte mult cu el.

— Van der Berg – hmm. Dar ceilalţi oameni de ştiinţă?

— Au fost verificaţi, bineînţeles. Sunt cu toţii în regulă.

Ceea ce nu era complet adevărat. Doctor Simpson avea mai multe neveste decât era strict legal, cel puţin în acelaşi timp, iar doctor Higgins avea o bogată colecţie de cărţi extrem de curioase. Ofiţerul doi Floyd nu era foarte sigur de ce i se spuseseră toate aceste lucruri; poate că mentorii săi doreau să-l impresioneze cu omniscienţa lor. El hotărî că a colabora cu ASTROPOL-ul (sau oricum s-ar fi numit) avea nişte amuzante beneficii secundare.

— Foarte bine, zise căpitanul, lăsându-l să plece pe agentul amator. Dar te rog să mă ţii la curent cu

descoperirile tale – *de orice fel* – care ar putea afecta siguranţa navei.

În circumstanţele de faţă, era greu să-ţi închipui ce însemna acest termen. Orice s-ar fi întâmplat, nu mai putea schimba cu mult soarta navei.

36. Ţărmul străin

Chiar cu douăzeci şi patru de ore înainte de a zări insula, încă nu era sigur dacă *Galaxy* o va rata şi va pluti împinsă de vânt în pustietatea oceanului central. Poziţia ei, aşa cum era observată de radarul de pe Ganymede, era trecută pe o hartă uriaşă pe care toţi cei de la bord o examinau de câteva ori pe zi.

Chiar dacă nava ajungea la ţărm, asta ar fi fost doar începutul problemelor ei. S-ar putea mai degrabă sfărâma în bucăţi pe un ţărm stâncos, decât să fie lăsată uşor pe o plajă cu o pantă convenabilă.

„Căpitanul” Lee era perfect conştient de aceste posibilităţi. Pe vremuri naufragiase şi el, la bordul unui crucişător ale cărui motoare se defectaseră într-un moment critic, în largul Insulei Bali. Existase un mic pericol, deşi se dramatizase intens, iar el n-avea chef să repete experienţa – mai ales că aici nu există paza de coastă care să-i vină în ajutor.

Situaţia în care se aflau era caracterizată printr-o ironie cu adevărat cosmică. Se aflau la bordul unuia dintre cele mai avansate mijloace de transport construite de om – capabil să traverseze Sistemul Solar! – şi cu toate acestea nu-l puteau devia cu mai mult de câţiva metri de la cursul său. Totuşi, nu erau complet neajutoraţi; Lee încă mai avea câteva cărţi de jucat.

Pe acest corp ceresc ce se curba pe neaşteptate, insula se afla doar la cinci kilometri distanţă atunci când au zărit-o prima oară. Spre marea uşurare a lui Lee, nu întâlni niciuna din stâncile de care se temuse; pe de altă parte, nu erau semne că dăduse peste plaja la care se aştepta. Geologii îl

preveniseră că sosise cu câteva milioane de ani prea devreme spre a găsi nisip aici; morile de pe Europa, măcinând încet, nu avuseseră timp să-şi desăvârşească munca.

În clipa în care avu siguranţa că vor atinge ţărmul, Lee dădu ordinul să fie golite rezervoarele principale ale lui *Galaxy*, pe care le umpluse în mod deliberat imediat după amerizare. Urmară apoi câteva ore extrem de inconfortabile, pe parcursul cărora cel puţin un sfert din echipaj îşi pierdu interesul în urmărirea operaţiunii.

Galaxy se ridică din ce în ce mai mult din apă, balansându-se din ce în ce mai tare – apoi căzu producând o plescăitură puternică şi se întinse de-a lungul suprafeţei precum hoitul unei balene, în timpurile vechi când balenierele pompau aer în ele ca să le împiedice să se scufunde. Când văzu în ce poziţie se află nava, Lee îi ajusta din nou volumul de carenă, până când fu aproape cu pupa pe ţărm, iar cabina de comandă se afla puţin deasupra nivelului apei.

După cum se aştepta, *Galaxy* se poziţiona cu traversul perpendicular pe direcţia vântului. Încă un sfert de echipaj fu atunci scos din funcţiune, dar Lee avea suficiente ajutoare ca să scoată ancora pe care o pregătise pentru actul final. Era doar o plută improvizată, alcătuită din cutii goale legate între ele cu parâme, dar rezistenţa ei la înaintare făcea ca nava să se orienteze spre uscat.

Acum îşi dădeau seama încotro se îndreptau – cu o încetineală agonizantă – către o limbă îngustă de plajă acoperită cu mici bolovani. Dacă nu puteau să se bucure de nisip, aceasta era cea mai bună alternativă...

Cabina de comandă se afla deja deasupra plăjii când *Galaxy* a acostat, iar Lee îşi jucă ultima carte. El făcuse doar o singură probă, neîndrăznind să facă mai mult în cazul în care maşinăria ar fi cedat.

Pentru ultima dată, *Galaxy* îşi scoase echipamentul de aterizare. Se auzi un scârţâit şi avu loc o clătinare în momentul în care suporţii de dedesubt se înfipseră în solul

străin. Acum nava era ferm ancorată, spre a face faţă vânturilor şi valurilor acestui ocean fără flux.

Nu era nicio îndoială că *Galaxy* îşi găsise odihna sa definitivă – şi, la fel de posibil, cea a echipajului.

V.
PRINTRE ASTEROIZI

37. Steaua

Iar acum *Universe* se deplasa atât de rapid încât orbita sa nu mai semăna nici pe departe cu cea a unui obiect natural din Sistemul Solar. Mercur, care e cel mai apropiat de Soare, abia depăşeşte cincizeci de kilometri pe secundă la periheliu; *Universe* ajunse la dublul acestei viteze în prima zi – la jumătatea acceleraţiei pe care o va obţine când va fi mai uşoară cu câteva mii de tone de apă.

Timp de câteva ore, în timp ce intrau în interiorul orbitei, Venus era cea mai strălucitoare dintre toate corpurile cereşti, după Soare şi Lucifer. Micul ei disc era abia vizibil cu ochiul liber, dar nici măcar cele mai puternice telescoape ale navei nu arătau accidente de teren pe suprafaţa ei. Venus îşi păstra secretele la fel de grijulie ca şi Europa.

Apropiindu-se de Soare – mult înăuntrul orbitei lui Mercur – *Universe* nu numai că scurta din drum, dar totodată primea un impuls datorită câmpului gravitaţional al Soarelui.

Pentru că Natura întotdeauna îşi păstrează un echilibru. Soarele a pierdut ceva din viteză datorită acestei cedări, dar efectul nu va fi măsurabil timp de câteva mii de ani.

Căpitanul Smith folosi trecerea navei pe la periheliu spre a-şi restabili ceva din prestigiul deteriorat de ezitările sale.

— Acum ştiţi cu exactitate *de ce* am zburat cu nava prin Bătrânul Credincios. Dacă n-am fi spălat toată mizeria de pe carpul navei, acum am fi fost supraîncălziţi. De fapt, mă îndoiesc că regulatoarele de căldură ar fi putut face faţă unei asemenea situaţii – de zece ori mai mare decât nivelul de pe Pământ.

Privind – prin filtre care erau aproape negre – la Soarele hidos de umflat, pasagerii săi îl crezură imediat. Fură cu toţii mai mult decât fericiţi atunci când el descrescu la mărimea sa normală şi continuă să se micşoreze, în timp ce *Universe* tăia orbita lui Marte, pornind în ultima etapă a misiunii sale.

Cele Cinci Celebrităţi se adaptaseră, fiecare în felul lui, cu schimbările neaşteptate din viaţa lor. Mihailovici compunea mult şi zgomotos, şi era rareori văzut în afară de momentele când venea la masă, ca să spună anecdote scandaloase şi să-i necăjească pe toţi cei care-i puteau cădea victime, mai ales pe Willis. Greenberg se ridicase singur la rangul de membru al echipajului (fără ca cineva să se opună) şi îşi petrecea cea mai mare parte din timp în cabina de comandă.

Maggie M. urmărea întreaga situaţie cu amuzament. Ea remarcă:

— Scriitorii spun întotdeauna cât de mult ar putea crea dacă s-ar afla într-un loc unde să nu fie întrerupţi – fără obligaţii; familiile şi puşcăriile sunt exemplele lor favorite. Drept pentru care nu mă pot plânge decât de faptul că cererile mele pentru materiale bibliografice sunt întârziate de mesajele cu prioritate.

Chiar şi Victor Willis ajunsese la aceeaşi concluzie; şi el lucra din greu la diverse proiecte de mare întindere. Iar el avea un motiv în plus să rămână în cabina sa; vor mai trece câteva săptămâni bune până să nu mai arate ca şi cum a uitat să se bărbierească.

Yva Merlin petrecea în fiecare zi atâtea ore la centrul de distracţii, recuperând – după cum se exprima ea – lecturile din clasicii ei favoriţi. Din fericire, biblioteca şi instalaţiile de proiecţie de pe *Universe* fuseseră puse la punct înainte de

începerea călătoriei; deşi colecţia era încă relativ redusă, exista însă material de proiecţie suficient pentru câteva vieţi omeneşti.

Toate operele celebre de artă vizuală se aflau acolo, mergând îndărăt în timp până la pâlpâitoarele începuturi ale cinematografului. Yva le cunoştea pe cele mai multe dintre ele şi împărtăşea bucuroasă din ştiinţa ei şi altora.

Bineînţeles, lui Floyd îi făcea plăcere s-o asculte, pentru că astfel ea devenea vie – o fiinţă omenească obişnuită, nu o icoană. I se părea trist, dar în acelaşi timp fascinant faptul că ea putea stabili un contact cu lumea reală prin intermediul universului artificial al imaginilor video.

Una dintre cele mai stranii experienţe ale vieţii altminteri destul de pline de întâmplări a lui Heywood Floyd a fost să stea pe semiîntuneric în spatele Yvei, pe undeva în afara orbitei lui Marte, în timp ce urmăreau împreună versiunea originală a filmului *Pe aripile vântului*. Existaseră momente când putuse vedea celebrul profil conturat pe cel al lui Vivien Leigh şi fusese în stare să le compare, deşi era imposibil de afirmat că o actriţă e mai bună decât cealaltă; ambele erau *sui generis*.

Când s-au aprins luminile, constatară cu uimire că Yva plângea. O luă de mână şi spuse cu blândeţe:

— Am plâns şi eu, atunci când a murit Bonny.

Yva reuşi să zâmbească timid.

— Eu plângeam pentru Vivien, zise ea. În timp ce filmam la o doua versiune a filmului, am citit o grămadă de lucruri despre ea – a avut o existenţă atât de tragică. Iar faptul că discutăm despre ea, chiar aici printre planete, îmi aduce aminte de nişte cuvinte rostite de Larry atunci când a adus-o, biata de ea, din Ceylon după o depresie nervoasă. Le-a spus prietenilor săi: „M-am căsătorit cu o femeie din spaţiul cosmic.”

Yva făcu o pauză şi o nouă lacrimă i se prelinse (destul de teatral, nu se putu Floyd să nu remarce) pe obraz:

— Şi încă ceva, chiar şi mai ciudat. A jucat în ultimul ei film exact acum o sută de ani – şi ştii cum se numea?

— Hai, uluieşte-mă din nou!

— Bănuiesc că o s-o surprindă pe Maggie – dacă ea chiar scrie cartea cu care ne tot ameninţă. Ultimul film a lui Vivien s-a numit *Corabia nebunilor*.

38. Aisberguri din spaţiu

Acum, pentru că în mod neaşteptat aveau atât de mult timp la îndemână, căpitanul Smith acceptă să-i acorde lui Victor Willis demult promisul interviu care făcea parte din contractul său. Însuşi Victor l-a tot amânat, datorită a ceea ce Mihailovici persista în a numi „amputarea” suferită de el. Pentru că vor trece multe luni până când îşi va putea reface imaginea publică, el a luat în cele din urmă hotărârea să facă interviul fără aparatul de filmat; studioul de pe Pământ va putea să-i suplinească lipsa prin intermediul fotografiilor de arhivă.

Stătuseră în cabina căpitanului în continuare mobilată doar în parte, savurând unul din excelentele vinuri care constituiau, în aparenţă, o mare parte din bagajul lui Victor. Având în vedere că *Universe* va întrerupe energia şi va înainta cu motoarele oprite în următoarele câteva ore, era ultima ocazie de acest gen. După cum susţinea Victor, vinul fără greutate era ceva abominabil; refuza să-şi pună preţioasele recolte în globuri presabile de plastic.

— Aici Victor Willis, la bordul navei *Universe*, la ora 18:30, în ziua de vineri, 15 iulie 2061. Deşi încă nu ne aflăm la mijlocul călătoriei noastre, suntem dincolo de orbita lui Marte şi am atins deja viteza maximă. Care este aceasta, domnule căpitan?

— O mie cincizeci de kilometri pe secundă.

— Mai mult de o mie de kilometri pe secundă – aproape patru *milioane* de kilometri pe oră!

Surpriza lui Victor Willis părea perfect autentică; nimeni n-ar fi ghicit că el cunoştea parametrii orbitali la fel de bine ca şi căpitanul. Dar unul din punctele lui forte era abilitatea de a se pune pe sine în locul telespectatorilor săi, şi reuşea

nu numai să le anticipeze întrebările, ci şi să le stârnească interesul.

— Aşa este, răspunse căpitanul cu mândrie reţinută. Călătorim cu o viteză dublă faţă de cea mai mare atinsă vreodată de o fiinţă umană.

Asta ar fi trebuit să fie una din replicile mele, gândi Victor; nu-i plăcea ca interlocutorul să-i ia vorba din gură. Dar fiind un bun profesionist, se adaptă rapid situaţiei.

Făcu o pauză, ca şi cum şi-ar fi consultat micul său blocnotes al cărui ecran direcţional doar el îl putea vedea.

— La fiecare douăsprezece secunde, parcurgem o distanţă egală cu diametrul Pământului. Şi totuşi o să mai avem nevoie de încă zece zile ca să ajungem pe Jup – ah, Lucifer! Asta ne oferă o idee despre dimensiunile Sistemului Solar.

— Domnule căpitan, acum un subiect delicat, dar am primit o grămadă de întrebări în legătură cu el în ultima săptămână.

O, nu, mormăi Smith. Sper că nu-ncepe iar cu toaletele la gravitaţia zero!

— Chiar în acest moment, trecem exact prin centrul centurii de asteroizi…

(Mai bine mă-ntreba de toalete, gândi Smith).

— …şi cu toate ca nicio navă n-a fost deteriorată grav în urma coliziunii, oare nu riscăm? La urma urmei, literalmente milioane de corpuri, până la dimensiunea unei mingi de biliard, orbitează în această secţiune a spaţiului cosmic. Şi doar câteva mii dintre ele au fost cartografiate.

— Mai mult de-atât: peste zece mii.

— Dar există câteva milioane pe care nu le ştim.

— E adevărat; dar nu ne-ar fi fost de mare ajutor în cazul în care am reuşit acest lucru.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Suntem neputincioşi în privinţa lor.

— De ce?

Căpitanul Smith făcu o pauză ca să se gândească cu grijă. Willis avea dreptate – era într-adevăr un subiect

delicat; Centrala i-ar da peste degete dacă ar spune ceva care ar descuraja potenţialii clienţi.

— Mai întâi, spaţiul cosmic e atât de enorm, încât chiar şi aici – aşa cum aţi spus, exact în centrul centurii de asteroizi – riscul de coliziune este infinitezimal. Am sperat să vă arătăm un asteroid – singurul pe care vi-l putem arăta ar fi Hanuman, un pricăjit de trei sute de metri diametru – dar distanţa la care ne-am apropia cel mai mult de el e de două sute cincizeci de mii de kilometri.

— Dar Hanuman e gigantic, în comparaţie cu celelalte resturi neştiute care plutesc pe-aici primprejur. Nu sunteţi îngrijorat de acestea?

— Cam la fel de îngrijorat pe cât aţi fi dumneavoastră că o să fiţi lovit de trăsnet pe Pământ.

— Ca să fiu sincer, odată am scăpat ca prin urechile acului, pe Pik's Peak în Colorado – fulgerul şi bubuitura au fost simultane. Dar admiteţi că pericolul există – şi oare nu mărim riscul prin viteza enormă cu care ne deplasăm?

Bineînţeles. Willis ştia foarte bine răspunsul; el se punea din nou în locul milioanelor de ascultători de pe planeta care se îndepărta cu o mie de kilometri în fiecare secundă.

— E greu să explici fără ajutorul matematicii, răspunse căpitanul (de câte ori întrebuinţase el această frază, chiar şi atunci când nu era adevărată!), dar legătura între viteză şi risc nu este simplă. A lovi ceva la viteza unei nave spaţiale ar fi catastrofal; ar fi ca şi cum ai sta lângă o bombă atomică clasa kilotone sau megatone.

Acest răspuns nu era chiar liniştitor, dar era singurul pe care-i putea da. Înainte ca Willis să dezvolte şi mai mult subiectul, se grăbi să continue;

— Şi daţi-mi voie să vă aduc aminte că orice risc pe care ni-l asumăm este în scopul unei cauze nobile. O singură oră poate salva vieţi omeneşti.

— Da, sunt sigur că toţi conştientizăm acest lucru. Willis făcu o pauză; se gândi să adauge: „Şi bineînţeles că şi eu sunt în aceeaşi situaţie”, dar renunţă la idee. Ar părea lipsit de modestie – deşi modestia n-a fost niciodată punctul lui forte. Şi în orice caz, nu putea să transforme în virtute o

necesitate; nu prea avea alternative, decât în cazul în care ar fi hotărât să plece acasă pe jos.

— Toate acestea mă duc cu gândul la altceva, continuă el. Ştiţi ce s-a întâmplat exact cu un secol şi jumătate în urmă în Atlanticul de Nord?

— În1911?

— Ei, de fapt în 1912...

Căpitanul Smith ghici ceea ce i se pregătea şi refuză să coopereze, pretinzând că e neştiutor.

— Bănuiesc că vă referiţi la Titanic, rosti el.

— Exact, răspunse Willis, disimulându-şi bărbăteşte dezamăgirea. Am primit cel puţin douăzeci de scrisori din partea unor oameni care cred că ei sunt singurii care au sesizat această paralelă.

— Care paralelă? *Titanic*-ul îşi asumase nişte riscuri inacceptabile, în dorinţa de a bate un record.

Era cât pe ce să adauge: „Şi n-a avut suficiente bărci de salvare”, dar din fericire se abţinu la timp, când îşi aduse aminte că mica navetă a navei nu putea duce mai mult de cinci pasageri. Dacă Willis l-ar lua la întrebări în această privinţă, ar implica prea multe explicaţii.

— Bun, recunosc că analogia e forţată. Dar există o altă similitudine remarcată de *toată lumea*. Ştiţi cumva numele primului şi celui din urmă căpitan al *Titanic*-ului ?

— N-am nici cea mai vagă... începu căpitanul Smith. Apoi îi căzu maxilarul în jos.

— Exact, zise Victor Willis, cu un zâmbet îngâmfat.

Căpitanul Smith i-ar fi sugrumat cu plăcere pe toţi acei cercetători amatori. Dar nu-şi putea blama părinţii că-i lăsaseră prin testament cel mai comun nume de familie englezesc.

39. Masa Căpitanului

Păcat că telespectatorii de pe Pământ (şi din afara lui) nu s-au putut bucura de discuţiile mai puţin formale de la bordul navei *Universe*. Viaţa de la bord devenise de-acum o

rutină, punctată în mod regulat de câteva momente – dintre care cel mai important şi cu siguranţă cel mai tradiţional era Masa Căpitanului.

La ora 18:00 fix, cei şase pasageri şi cinci dintre ofiţerii care nu erau de serviciu luau masa împreună cu căpitanul. Desigur, nu exista nimic din ţinuta obligatorie la bordul palatelor plutitoare din Atlanticul de Nord, dar de obicei existau încercări de noutăţi vestimentare. Yva cu siguranţă apărea cu vreo nouă broşă sau panglică de păr; un nou inel, pandantiv sau parfum, scoase dintr-o sursă aparent inepuizabilă.

Dacă motorul mergea, masa începea cu o supă; dar dacă nava înainta cu motorul oprit şi exista imponderabilitate, se serveau diverse sortimente de antreuri. În ambele cazuri, înainte de servirea felului doi, căpitanul Smith comunica ultimele noutăţi – sau încerca să înlăture cele mai recente zvonuri, alimentate de obicei de buletinele de ştiri de pe Pământ sau de pe Ganymede.

Acuzaţii şi incriminări erau aruncate în toate direcţiile şi se auzeau cele mai fantastice teorii ce explicau deturnarea navei *Galaxy*. S-a arătat cu degetul către fiecare organizaţie secretă despre a cărei existenţă se ştia sau care erau pur imaginare. Însă toate teoriile aveau un numitor comun. Niciuna dintre ele nu putea sugera un motiv plauzibil.

Misterul fusese atenuat de singurul detaliu care ieşea la suprafaţă. O muncă detectivistă asiduă executată de ASTROPOL stabilise surprinzătorul fapt că răposata „Rose McMahon” se numea în realitate Ruth Mason; născută în nordul Londrei, recrutată de Poliţia londoneză, apoi după un debut promiţător, concediată din cauza unor activităţi rasiste. Emigrase în Africa şi dispăruse. Era clar că era amestecată în politica subterană a acelui nefericit continent. Numele lui Shaka era frecvent pomenit şi la fel de frecvent dezminţit de către SUAS.

Care ar putea fi legătura între toate acestea şi Europa era subiectul unor nesfârşite şi inutile dezbateri în jurul mesei – mai ales atunci când Maggie M. mărturisi că o dată

proiectase să scrie un roman despre Shaka, din punctul de vedere al uneia dintre cele o mie de nefericite neveste ale despotului zulus. Dar cu cât cerceta mai mult, cu atât subiectul devenea tot mai respingător. „Când am abandonat proiectul cu Shaka, ştiam exact care sunt sentimentele unui neam modern faţă de Hitler”, mărturisi ea.

Astfel de revelaţii personale deveniră din ce în ce mai frecvente pe măsură ce înaintau. Când se termina de mâncat felul doi, unuia din grup i se oferea cuvântul timp de treizeci de minute. Împreună, aveau o experienţă însumând douăsprezece vieţi, pe tot atâtea corpuri cereşti, drept care era greu de găsit o sursă mai bună pentru povestirile de după-masă.

Cel mai prost vorbitor era, într-un mod cumva surprinzător, Victor Willis. Era suficient de onest ca să admită acest lucru şi ca să ofere o explicaţie.

— Sunt atât de obişnuit să vorbesc în faţa unui auditoriu format din milioane de oameni încât îmi vine greu să mă relaţionez cu un grup mic şi prietenos precum e acesta, zise el, dar nu chiar scuzându-se.

— Ai fi fost într-o formă mai bună dacă grupul nostru n-ar fi fost prietenos? întrebă Mihailovici, gata întotdeauna să sară în ajutor. Asta se poate aranja oricând.

Yva, pe de altă parte, se dovedi a fi mai bună decât se aşteptau cu toţii, chiar dacă amintirile ei erau limitate exclusiv la lumea spectacolului. Era foarte competentă mai ales în privinţa regizorilor celebri – şi mai puţin celebri – cu care lucrase, mai ales David Griffin.

— E adevărat, întreba Maggie M., fără îndoială cu gândul la Shaka, că ura femeile?

— Nici gând, răspunse Yva prompt. El ura doar *actorii*. Nu-i considera fiinţe omeneşti.

Amintirile lui Mihailovici acopereau de asemenea un teritoriu oarecum limitat – marile orchestre simfonice şi companiile de balet, dirijori şi compozitori celebri şi nenumăraţii lor lingăi. Dar ştia atâtea întâmplări amuzante cu intrigi de culise şi legături amoroase şi anecdote despre

prime nopţi sabotate şi duşmănii mortale între *primadone* încât îşi ţinea ascultătorii (chiar aşa nemuzicali cum erau) zguduindu-se de râs şi i se oferea cu plăcere un timp suplimentar.

Relatările seci ale colonelului Greenberg despre întâmplări extraordinare n-ar fi putut oferi un contrast mai puternic. Prima aterizare la Polul Sud, relativ temperat, al lui Mercur a fost relatată atât de amănunţit încât nu mai rămase nimic de spus despre ea; întrebarea care-i interesa pe toţi era: „Când ne-ntoarcem?” Ceea ce era de obicei urmat de: „Aţi vrea să vă-ntoarceţi?”

— Dacă o să-mi ceară acest lucru, bineînţeles că o să mă duc, răspunse Greenberg. Dar sunt mai degrabă de părere că Mercur o să fie ca şi Luna. Amintiţi-vă, am alunizat acolo în l969 şi nu am revenit timp de zeci de ani. Oricum, Mercur nu e tot atât de folositor precum Luna, deşi, într-o bună zi ar putea deveni. Acolo nu există apă: desigur, şi când s-a descoperit pe Lună, a fost o surpriză. Sau ar trebui să spun *în* Lună...

— Cu toate că n-a fost atât de spectaculos precum aterizarea pe Mercur, am executat o misiune mult mai importantă organizând trenul de „catâri” de pe Aristarchus.

— Trenul de „catâri”?

— Da. Înainte de a se construi aruncătorul gigantic de la ecuator, şi de a începe să azvârle gheaţa direct pe orbită, a trebuit să-l remorcăm de puţul de extracţie până la Spaţioportul de la Imbrium. Asta presupunea a netezi un drum prin câmpiile de lavă şi a ridica poduri peste câteva crevase. L-am denumit „Drumul Gheţii”; avea doar trei sute de kilometri, dar a durat câteva generaţii până l-am construit... „Catârii” erau nişte tractoare cu opt roţi, cu cauciucuri uriaşe şi cu suspensie independentă. De ele erau ataşate până la douăsprezece remorci, fiecare încărcate cu o sută de tone de gheaţă. Mergeam noaptea, fiindcă nu trebuia să protejăm încărcătura. Am mers cu ele de câteva ori. Făceam drumul cam în şase ore – nu eram acolo ca să stabilim recorduri de viteză – apoi gheaţa era descărcată în gigantice rezervoare presurizate, aşteptând răsăritul

soarelui. Pe măsură ce se topea, era pompată la bordul navelor. „Drumul Gheţii” există încă, bineînţeles, dar acum e folosit doar de turişti. Dacă sunt nişte firi sensibile, conduc numai noaptea, aşa cum făceam noi. Era o adevărată vrajă, cu Pământul plin deasupra capetelor noastre, atât de strălucitor încât rar ne foloseam sursele proprii de lumină. Şi deşi puteam vorbi cu prietenii noştri oricând aveam chef, deseori închideam staţiile radio şi lăsam robotul să le comunice să suntem bine. Vroiam pur şi simplu să fim singuri, în acea pustietate strălucitoare – cât timp mai există acolo, căci ştiam că nu va dura. Acum construiesc acolo zdrobitorul cu quark de la Teravolt, care înconjoară ecuatorul, iar la Imbrium şi Sevenitatis se înalţă peste tot cupole. Dar noi am văzut *adevărata* sălbăticie lunară, exact aşa cum au văzut-o Armstrong şi Aldrin – înainte de a putea să cumperi cărţi poştale tip „Aş fi vrut să fii şi tu aici” de la poşta de la Baza Tranchilităţii.

40. Monştrii de pe Pământ

„...noroc că n-ai fost la balul anual; n-o să-ţi vină să crezi, dar a fost la fel de dezagreabil ca şi anul trecut. Şi de data asta, mastodontul nostru, draga domnişoară Wilkinson, a reuşit să zdrobească degetele de la picioare ale partenerilor ei, chiar pe ringul de dans cu jumătate de gravitaţie.

Acum, despre afaceri. Având în vedere faptul că vei lipsi luni de zile, în loc de câteva săptămâni, Admin se uită cu poftă la apartamentul tău – bună vecinătate, zonă de cumpărături aproape centrală, vedere splendidă a Pământului în zilele senine, etc, etc. – şi sugerează o subînchiriere până la întoarcerea ta. Pare să fie o afacere profitabilă, iar tu vei economisi o groază de bani. O să adunăm noi lucrurile tale pe care le doreşti depozitate în altă parte...

Acum, despre problema cu Shaka. Noi ştim că-ţi face plăcere să-ţi baţi joc de noi, dar ca să fim sinceri, Jerry şi cu

mine am fost îngroziţi! Înţeleg acum de ce Maggie M. a renunţat la proiect – da, sigur că am citit cartea ei *Patimi olimpiene* – foarte plăcută, dar cam feministă pentru gustul nostru.

Ce monstru – pricep de ce o organizaţie teroristă africană a luat numele lui. Ce chestie să-şi execute războinicii dacă se căsătoreau! Şi să ucidă toate vacile din jalnicul său imperiu, doar pentru vina că erau femele! Iar lucrul cel mai îngrozitor – acele suliţe înfiorătoare pe care le inventase; ce maniere şocante să le înfigi în persoanele cu care nu ţi s-a făcut cunoştinţă cum trebuie...

Şi ce reclamă sinistră pentru noi, muritorii! E aproape destul ca să te facă să treci în tabăra cealaltă.

Noi am spus întotdeauna că suntem gingaşi şi blânzi (şi în acelaşi timp extraordinar de talentaţi şi artistici, bineînţeles), dar pentru că ne-ai făcut să-i cunoaştem pe unii dintre aşa-numiţii „Mari Războinici” (ca şi cum a ucide oameni ar avea ceva măreţ!) aproape că ne e ruşine de compania în care suntem...

Da, *ştiam* despre Hadrian şi Alexandru – dar habar n-aveam despre Richard Inimă-de-Leu şi Saladin. Sau că Iulius Caesar avea de-a face atât cu Antoniu cât şi cu Cleopatra. Ori de Frederic cel Mare, care are nişte calităţi care-l spală de păcate; gândeşte-te cum s-a purtat cu bătrânul Bach.

Când i-am spus lui Jerry că măcar Napoleon este o excepţie, ştii ce mi-a zis? „Pun pariu că Josephine era în realitate băiat”. Încearcă *asta* cu Yva.

Ne-ai distrus morala, ticălosule, mânjindu-ne cu acea pensulă pătată de sânge (scuze pentru metafora amestecată). Ar fi trebuit să ne laşi în dulcea noastră ignoranţă...

Cu toate astea, îţi transmitem dragostea noastră, la fel şi Sebastian. Salută din partea noastră pe orice locuitor al Europei ai întâlni. Judecând după rapoartele de pe *Galaxy*, unii dintre ei ar putea deveni nişte excelenţi parteneri pentru domnişoara Wilkinson.”

41. Memoriile unui centenar

Doctorul Heywood Floyd prefera să nu vorbească despre prima misiune către Jupiter şi a doua misiune, către Lucifer, la zece ani după cea dintâi. Totul avusese loc atât de demult – şi nu era nimic care să nu fi fost spus de o sută de ori la congrese, în şedinţe ale Consiliului Spaţial sau reprezentanţilor mass-media, precum Victor Willis.

Cu toate acestea, el avea o datorie către tovarăşii săi de călătorie, datorie pe care nu o putea trece cu vederea. În calitatea sa de singură fiinţă omenească care fusese martoră la naşterea unui nou soare – şi a unui nou sistem solar – ei se aşteptau ca el să aibă o cunoaştere specială a lumilor care se apropiau cu atâta repeziciune. Era o presupunere naivă; el era în stare să le spună mult mai puţine lucruri despre sateliţii lui Galileo decât oamenii de ştiinţă şi inginerii care lucrau acolo de mai bine de o generaţie. Când i se punea întrebarea: „Cum e *cu adevărat* pe Europa (sau Ganymede, ori Io, ori Callisto...)?”, el îl trimitea pe curios, cu destulă brutalitate, la raporturile voluminoase aflate în biblioteca navei.

Şi totuşi exista un domeniu în care experienţa sa era unică. După o jumătate de secol, câteodată el se întreba dacă se întâmplase cu adevărat, sau dacă dormea la bordul lui *Discovery* atunci când i s-a arătat David Bowman. Aproape că era mai uşor să creadă că nava poate fi bântuită de fantome.

Dar n-avea cum să doarmă atunci când firicelele de praf plutitoare s-au închegat în imaginea spectrală a unui om care ar fi trebuit să fie mort de vreo zece ani. De n-ar fi fost avertismentul pe care i-l dăduse (cu câtă claritate îşi amintea că buzele aceluia erau nemişcate, iar vocea venea din difuzorul de pe pupitru), *Leonov* şi toţi cei de la bordul ei s-ar fi vaporizat în explozia lui Jupiter.

„— De ce a făcut acest lucru?” Floyd dădu răspunsul în timpul unei discuţii de după masă. M-am tot întrebat vreme de cincizeci de ani. în orice s-ar fi transformat, după ce a ieşit din nava *Discovery* ca să cerceteze monolitul, el încă

mai are anumite legături cu rasa umană; nu era complet din altă lume. Ştim că s-a întors pe Pământ – pentru scurt timp – datorită acelui incident cu bomba plasată pe orbită. Şi există dovezi solide că şi-a vizitat mama, cât şi iubita; astea nu sunt nişte acţiuni ale unei ale unei entităţi complet lipsite de emoţii.

— Ce credeţi că e *acum*? întrebă Willis. În definitiv, *unde* se află el?

— Poate că cea de-a doua întrebare nu are înţeles chiar pentru fiinţele umane. Dumneata ştii unde este localizată conştiinţa dumitale?

— Nu-mi place metafizica. Undeva în zona generală a creierului meu, oricum.

— Când eram tânăr, suspină Mihailovici, care avea talentul de a dezumfla chiar şi cele mai serioase discuţii, a mea era mai jos cam cu un metru.

— Să presupunem că el se află pe Europa; ştiu că există un monolit acolo, iar Bowman era în legătură cu el, într-un anumit fel – gândiţi-vă cum a transmis avertismentul.

— Credeţi că a trimis şi un al doilea avertisment, cerându-ne să stăm deoparte?

— Pe care o să-l trecem cu vederea…

— …în scopul unei cauze nobile…

Căpitanul Smith, care de obicei se mulţumea să lase discuţia să meargă liber, făcu una dintre rarele sale întreruperi.

— Doctor Floyd, rosti el gânditor, sunteţi într-o ipostază unică, iar noi vom profita de ea. Pe vremuri Bowman şi-a lăsat treburile deoparte pentru a vă salva. Dacă încă se mai află prin apropiere, s-ar putea să repete gestul. Mă îngrijorează destul de mult acel ordin „Nu încercaţi să aterizaţi aici”. Dacă el ne-ar putea asigura că a fost suspendat temporar, să zicem, aş fi mult mai fericit.

Înainte ca Floyd să răspundă, în jurul mesei se auziră mai multe glasuri rostind „aşa e, aşa e”.

— Da, şi eu sunt de aceeaşi părere. Am transmis deja pe *Galaxy* să urmărească orice fel de – să zicem – manifestări, în cazul în care el încearcă să intre în contact.

— Bineînţeles, zise Yva, s-ar putea să fie deja mort dacă fantomele pot muri.

Nici măcar Mihailovici nu avu un comentariu potrivit pentru asta, dar Yva îşi dădu seama că nimeni nu era prea entuziasmat de intervenţia ei.

Netulburată, ea începu din nou.

— Woody, dragă, zise ea. De ce nu-l chemi pur şi simplu prin staţia radio? Doar pentru asta-i făcută, nu?

Şi lui Floyd îi trecuse prin cap acest lucru, dar i se păruse ceva prea naiv spre a fi luat în serios.

— Aşa o să fac. Bănuiesc că n-o să strice.

42. Minilitul

De această dată, Floyd era perfect convins că dormea…

Niciodată nu reuşise să doarmă bine în stare de totală imponderabilitate, iar *Universe* înainta acum cu motoarele oprite, cu viteză maximă. În două zile va începe un interval de şapte zile de deceleraţie constantă, renunţând la imensul exces de viteză până când va fi în stare să ajungă pe Europa.

Ori de câte ori îşi ajustase chingile de la pat, i se păruseră fie prea strânse, fie prea largi. Ar fi respirat cu greutate, sau în caz contrar, s-ar fi trezit plutind prin cabină.

O dată se trezise în aer şi plutise câteva minute până când, epuizat, reuşise să „înoate” cei câţiva metri până la cel mai apropiat perete. Până în acel moment nu-şi adusese aminte că ar fi trebuit doar să aibă puţină răbdare; sistemul de ventilaţie al camerei l-ar fi împins spre grilajul de ieşire fără niciun efort din partea sa. Acum, fiind un călător spaţial cu experienţă, ştia acest lucru la perfecţie; singura lui scuză era panica.

Dar în această noapte reuşise să se descurce de minune; probabil că atunci când va dispărea imponderabilitatea, va avea probleme de acomodare la

această stare. Stătuse treaz timp de câteva minute, recapitulând ultimele discuţii de la masă, apoi adormise.

În vis, continuase conversaţia de la masă.

Avuseseră loc câteva schimbări neglijabile, pe care le acceptase fără a fi surprins. Lui Willis, de exemplu, îi crescuse din nou barba, deşi doar pe *o singură parte* a feţei. Floyd bănui că acest lucru era în sprijinul vreunui proiect de cercetare, deşi nu-şi dădea seama de scopul său.

În orice caz, avea propriile sale griji. Se apăra de criticile lui Millson, de la Administraţia Spaţială, care se alăturase, oarecum surprinzător, micului lor grup. Floyd se minuna cum de ajunsese pe nava *Universe* (oare se ascunsese la bord înainte de decolare?). Faptul că Millson murise de cel puţin patruzeci de ani era mai puţin important.

— Heywood, Casa Albă e foarte supărată, spunea vechiul lui duşman.

— Nu-mi dau seama de ce.

— Mesajul radio pe care tocmai l-ai trimis pe Europa. Avea aprobarea Departamentului de Stat?

— N-am socotit că e necesar. Am cerut doar permisiunea de a ateriza.

— A, dar tocmai aici e buba. *Cui* i-ai cerut-o? Oare recunoaştem noi guvernul cu pricina? Mi-e teamă că toată treaba asta e complet nereglementară.

Millson se făcu nevăzut.

Mă bucur că-i numai un vis, gândi Floyd. Ce-i asta?

Ei bine, ar fi trebuit să mă aştept la aşa ceva. Salutare, bătrâne prieten. Eşti în mai multe mărimi, nu-i aşa? Bineînţeles, Anomalia Magnetică de la Tycho-1 n-ar fi putut intra în cabina mea – iar Fratele ei Mare ar fi putut să facă dispărută nava *Universe* dintr-o înghiţitură.

Monolitul cel negru stătea – sau plutea – în poziţie verticală la doar doi metri de patul lui. Cu un inconfundabil şoc al recunoaşterii, Floyd realiză că avea nu numai aceeaşi formă, ci şi aceeaşi mărime ca şi o piatră obişnuită de mormânt. Cu toate că asemănarea îi fusese de multe ori subliniată, până în acea clipă neconcordanţa de mărime micşorase impactul psihologic. Acum, pentru prima dată,

avu senzaţia că asemănarea are ceva neliniştitor – ba chiar sinistru. *Ştiu* că-i doar un vis – dar la vârsta mea n-am nevoie de lucruri care să-mi amintească…

În orice caz – ce cauţi aici? Aduci un mesaj de la Dave Bowman? *Eşti* Dave Bowman?

Ei bine, nu m-am aşteptat la un răspuns; nu erai prea vorbăreţ în trecut, nu-i aşa? Dar întotdeauna când eşti prin preajmă se întâmplă tot felul de lucruri. Acum şaizeci de ani, la Tycho, ai trimis acel semnal către Jupiter ca să îi anunţi pe cei care te-au construit că noi te-am dezgropat. Şi uite ce-ai făcut din Jupiter când am ajuns acolo doisprezece ani mai târziu!

Ce surpriză ne mai rezervi de data asta?

VI.
REFUGIU

43. Operaţiunea de salvare

Prima sarcină cu care s-a confruntat căpitanul Laplace şi echipajul său, după ce s-au obişnuit cu ideea că sunt pe pământ, a fost să se orienteze. Pe *Galaxy* totul era pe dos.

Navele spaţiale sunt proiectate pentru două tipuri de manevrare – fie în stare de imponderabilitate, fie, atunci când motoarele funcţionează, în direcţia sus-jos, de-a lungul axei. Dar acum *Galaxy* zăcea într-o poziţie aproape orizontală, şi toate podelele deveniseră pereţi. Era ca şi cum ar fi încercat să trăiască într-un far care a fost răsturnat pe o parte. Fiecare piesă de mobilier a trebuit mutată şi cel puţin cincizeci la sută din echipamente nu funcţionau cum trebuie.

Şi totuşi, în anumite privinţe, acest lucru era o binecuvântare mascată, iar căpitanul Laplace a profitat la maxim de pe urma ei. Echipajul era atât de ocupat cu rearanjarea interiorului lui *Galaxy* – dând prioritate sistemului sanitar – încât avea preocupări minime legate de moral. Atâta vreme cât carcasa navei rămânea etanşă, iar generatoarele cu *muon* continuau să furnizeze energie, nu erau într-un pericol iminent; trebuiau doar să supravieţuiască timp de douăzeci de zile, iar salvarea va veni din ceruri sub forma navei *Universe*. Nu pomenise nimeni de posibilitatea ca puterile neştiute care stăpâneau Europa să obiecteze la o a doua aterizare. Din câte îşi dădeau cu toţii seama, o trecuseră cu vederea pe prima; cu

siguranţă că nu se vor pune în calea unei misiuni umanitare...

Însă Europa era acum mai puţin cooperantă. Câtă vreme *Galaxy* plutise în derivă în largul mării, ea fusese practic neafectată de cutremurele care zgâlţâiau continuu micuţul corp ceresc. Dar de când nava devenise o structură de uscat, era zguduită o dată la câteva ore de tulburări seismice. Dacă ar fi aterizat în poziţia verticală normală, până acum ar fi fost cu siguranţă răsturnată.

Cutremurele erau mai mult neplăcute decât periculoase, dar ele creau coşmaruri celui care avusese experienţa din ’33 de la Tokyo sau din ’45 de la Los Angeles. Nu era de mare folos faptul că aveau un model complet predictibil, sporindu-şi violenţa şi frecvenţa o dată la trei zile şi jumătate, atunci când Io intra în orbita ei interioară. Şi nici nu servea de consolare faptul că fluxul gravitaţional al Europei producea stricăciuni cel puţin egale pe Io.

După şase zile de muncă asiduă, căpitanul Laplace se declară satisfăcut că *Galaxy* era într-o formă pe cât de bună posibilă, având în vedere împrejurările. Decretă o perioadă de vacanţă – pe care cea mai mare parte a echipajului şi-o petrecu dormind – apoi întocmi un program pentru cea de-a doua săptămână pe satelit.

Bineînţeles, oamenii de ştiinţă voiau să exploreze noua lume în care intraseră într-un mod atât de neaşteptat. Conform hărţilor radar pe care le transmisese Ganymede, insula avea cincisprezece kilometri lungime şi cinci lăţime, elevaţia ei maximă era doar de o sută de metri – nu destul de înaltă spre a evita un *tsunami* puternic, prezisese cineva.

Era greu să-ţi închipui un loc mai sinistru şi mai respingător. O jumătate de secol de vânturi slabe şi ploi nu făcuse nimic spre a sparge stratul de lavă care acoperea jumătate din suprafaţa ei sau ca să înmoaie zonele de granit care apăreau de sub râurile de rocă îngheţată. Dar era casa lor acum şi trebuiau să-i găsească un nume.

Propuneri mohorâte precum Hades, Infern, Iad, Purgatoriu... fură respinse cu hotărâre de către căpitan; el

voia ceva vesel. Un surprinzător şi exaltat tribut adus unui curajos duşman a fost examinat cu seriozitate înainte de a fi respins cu treizeci şi doi la zece, şi cinci abţineri: insula *nu* se va numi „Roseland”...

În cele din urmă „Refugiu” avu câştig de cauză, cu unanimitate de voturi.

44. ***Endurance***

„Istoria nu se repetă – dar situaţiile istorice revin.”

În timp ce-şi făcea raportul zilnic către Ganymede, căpitanul Laplace se tot gândea la această frază. Fusese citată de Margaret M’Bala – care se apropia acum cu aproape o mie de kilometri pe secundă – într-un mesaj de încurajare de pe Universe, pe care-l împărtăşise cu bucurie colegilor lui de naufragiu.

„Vă rog să-i spuneţi domnişoarei M’Bala că micuţa ei lecţie de istorie a fost extrem de binevenită pentru moral, nici că se putea să ne trimită ceva mai nimerit...

În ciuda neajunsului de a avea pereţii în locul podelelor, noi trăim în lux în comparaţie cu exploratorii polari din vechime. Unii dintre noi auziseră de Ernest Shackleton, dar n-am avut cunoştinţă de odiseea vasului *Endurance*. Să fii prins între gheţuri mai mult de un an, apoi să petreci iarna antarctică într-o peşteră, după aceea să traversezi o mie de kilometri de mare într-o barcă deschisă şi să escaladezi un şir de munţi netrecuţi pe hartă, spre a ajunge la cea mai apropiată aşezare omenească!

Şi totuşi acesta a fost doar începutul. Ceea ce mi se pare incredibil – şi însufleţitor – este faptul că Shackleton s-a întors de patru ori spre a-şi recupera oamenii de pe insuliţă – *şi i-a salvat pe toţi!* Puteţi bănui ce efect a avut această poveste asupra spiritelor noastre. Sper să ne puteţi trimite prin fax această carte în următoarea transmisie – suntem cu toţii nerăbdători s-o citim.

Ce-o fi gândit el despre situaţia *aceasta*! Da, o ducem infinit mai bine decât oricare alt explorator din trecut. E

aproape imposibil de crezut că, până în secolul trecut, din momentul în care treceau de linia orizontului, erau complet rupţi de restul rasei umane. Ar trebui să ne fie ruşine că protestăm din cauză că lumina nu este suficient de rapidă şi că nu putem să vorbim cu prietenii noştri în timp real – sau că primim răspunsurile de pe Pământ după câteva ore... *Ei* nu aveau contacte cu lunile – aproape cu anii! Încă o dată, domnişoară M'Bala – mulţumirile noastre sincere.

Bineînţeles, toţi exploratorii de pe Pământ au avut un avantaj considerabil în comparaţie cu noi; ei măcar puteau respira aerul. Echipa noastră de oameni de ştiinţă ne-a îndemnat să ieşim în exterior, şi ne-am modificat patru costume spaţiale, pentru activităţi în afara navei timp de şase ore. La aceasta presiune atmosferică nu e nevoie de costume complete – o etanşare până la brâu e suficientă – şi accept să iasă deodată câte doi oameni, cu condiţia să rămână în raza vizuală a navei.

În sfârşit, iată buletinul meteo de azi. Presiune atmosferică 250 de bari, temperatură constantă de douăzeci şi cinci de grade, vânt uşor dinspre vest, cer înnorat ca de obicei unu la sută, cutremure cuprinse între unu şi trei pe scara Richter cu terminaţie deschisă...

Ştiţi, nu mi-a plăcut niciodată cum sună «cu terminaţie deschisă» – mai ales acum când Io intră iarăşi în conjuncţie...”

45. Misiunea

Când lumea cerea să-l vadă, de obicei asta însemna necazuri, sau cel puţin o hotărâre dificilă. Căpitanul Laplace observase că Floyd şi van der Berg petreceau mult timp în discuţii aprinse, adesea în compania ofiţerului doi Chang, şi era uşor să-ţi dai seama de ceea ce vorbeau. Şi totuşi propunerea lor îl luă prin surprindere.

— Vreţi să vă duceţi la Muntele Zeus! Cum – într-o bărcuţă? Vi s-a urcat la cap cartea despre Shackleton?

Floyd părea uşor stingherit; căpitanul nimerise la fix. Cartea *Sud* îi inspirase, din mai multe puncte de vedere.

— Chiar dacă am putea construi o barcă, domnule, ne-ar lua mult prea mult… mai ales acum când se pare că *Universe* va fi aici în câteva zile.

— Şi nu sunt sigur, adăugă van der Berg, că o să doresc să plutesc pe *această* Mare a Galileii; probabil că nu toţi locuitorii au primit mesajul că nu suntem buni de mâncat.

— Prin urmare nu ne rămâne decât o singură soluţie, nu-i aşa? Sunt sceptic, dar doresc să fiu convins. Continuaţi.

— Am discutat această problemă cu domnul Chang, iar el confirmă că e realizabil planul nostru. Muntele Zeus e doar la trei sute de kilometri distanţă; naveta poate ajunge acolo în mai puţin de-o oră.

— Şi e în stare să găsească un loc de aterizare? După cum vă amintiţi, fără îndoială, domnul Chang n-a reuşit prea bine cu *Universe*.

— Nu e nicio problemă, domnule. Naveta *William Tsung* are doar a suta parte din greutatea noastră; probabil că ar fi rezistat chiar gheaţa respectivă. Am revăzut înregistrările video şi am găsit vreo zece zone potrivite pentru aterizare.

— În plus, pilotul n-o să conducă având un pistol în tâmplă. Ceea ce e un avantaj.

— Sunt sigur că aşa e. Dar marea problemă e *aici*. Cum o să reuşiţi să scoateţi naveta din garajul ei. Puteţi oare să montaţi o macara? Chiar în aceste condiţii de gravitaţie?

— Nu-i nevoie de aşa ceva. Domnul Chang va ieşi în zbor din navă.

Se lăsă o tăcere prelungită, timp în care căpitanul Laplace reflectă, în mod clar fără prea mult entuziasm, la ideea de a aprinde nişte motoare de rachetă *înăuntrul* navei sale. Micuţa navetă *William Tsung*, de o sută de tone, cunoscută mai bine sub numele de *Bill Tee*, fusese concepută exclusiv pentru operaţiuni orbitale; în mod normal ea ar fi împinsă uşor afară din „garaj”, iar motoarele n-ar fi pornite decât atunci când s-ar afla la o distanţă apreciabilă de nava-mamă.

— E clar că v-aţi gândit la toate aspectele, zise căpitanul în silă, dar cum rămâne cu unghiul de decolare? Să nu-mi spuneţi că vreţi să rostogoliţi nava *Universe*, în aşa fel încât *Bill Tee* să ţâşnească direct în sus! Garajul e la jumătatea distanţei, pe o latură; noroc că n-a fost dedesubt în clipa în care am ajuns la ţărm.

— Decolarea va avea la şaizeci de grade faţă de orizontală; motoarele de control laterale sunt capabile de această manevră.

— Dacă domnul Chang e de această părere, nici nu-mi trece prin cap să-l contrazic. Dar ce efect vor avea jeturile de propulsie asupra navei?

— Păi, or să distrugă interiorul garajului, care, oricum, nu va mai fi folosit niciodată. Iar pereţii etanşi sunt proiectaţi pentru a face faţă unor explozii accidentale, aşa încât nu există pericolul unor stricăciuni în restul navei. Vom avea oameni din echipaj cu echipamente de stingere a incendiilor care vor fi pregătiţi să intervină, dacă situaţia o va cere.

Era un concept strălucit – fără nicio îndoială. Dacă reuşea, misiunea n-ar mai fi fost un eşec total. În timpul ultimei săptămâni, căpitanul Laplace nu se gândise aproape deloc la misterul Muntelui Zeus, care îi adusese pe ei în această situaţie primejdioasă; singurul lucru care contase fusese supravieţuirea. Dar acum existau speranţe şi timp liber spre a se gândi la viitor. Ar merita să-şi asume anumite riscuri spre a afla de ce acest mic corp ceresc era centrul unei uneltiri atât de mari.

46. Naveta

— Din câte mi-aduc aminte, prima rachetă a lui Goddard a zburat cam cincizeci de metri, zise doctorul Anderson. Mă-ndoiesc că domnul Chang va bate acest record.

— N-are de ales, în caz contrar am fi *cu toţii* în pericol.

Majoritatea oamenilor de ştiinţă se adunaseră în salonul de observaţie şi toată lumea se uita cu curiozitate înapoi,

de-a lungul corpului navei. Cu toate că intrarea în garaj nu era vizibilă din acel unghi, or s-o zărească pe *Bill Tee* în scurtă vreme, atunci când – şi dacă – va ieşi din navă.

Nu a existat numărătoare inversă; Chang nu se grăbea. Va face toate verificările cu putinţă şi o s-o pornească atunci când va considera el. Naveta fusese la greutatea minimă şi purta combustibil suficient pentru o sută de secunde de zbor. Asta ar fi însemnat destul, dacă totul mergea cum trebuie; dacă nu, o cantitate mai mare ar fi fost nu numai inutilă, ci şi periculoasă.

— Pornim, spuse Chang pe un ton firesc.

Era aproape ca o scamatorie; totul s-a întâmplat atât de iute, încât ochiul n-a surprins mişcarea. Nimeni nu a văzut naveta *Bill Tee* ieşind din garaj, datorită faptului că era ascunsă de un nor de aburi. Când norul a dispărut, naveta aterizase deja, la două sute de metri distanţă.

Strigăte de uşurare se auziră în cabină.

— A reuşit! strigă „căpitanul” Lee. A doborât recordul lui Goddard – dintr-o răsuflare!

Aşezată pe cele patru picioare butucănoase în peisajul pustiu de pe Europa, *Bill Tee* părea a fi versiunea mai mare şi mai puţin elegantă a unui modul lunar Apollo. Totuşi, nu asta îi inspira căpitanului Laplace, în timp ce privea din cabina de comandă.

I se părea că nava sa semăna mai degrabă cu o balenă aruncată la ţărm care reuşise o naştere dificilă într-un element străin. Trăgea speranţă că puiul nou-născut va supravieţui.

Patruzeci şi opt de ore mai târziu, *William Tsung* era încărcată; verificată pe un circuit de zece kilometri pe insulă, şi gata de plecare. Încă era timp destul pentru misiune; după calculele cele mai optimiste, *Universe* nu va ajunge decât peste trei zile, iar excursia la Muntele Zeus, chiar luând în calcul timpul afectat instalării nenumăratelor instrumente ale doctorului van der Berg, va dura doar şase ore.

Imediat ce ateriză ofiţerul doi Chang, căpitanul Laplace îl chemă în cabina sa.

Comandantul nu prea pare în largul lui, gândi Chang.

— Bună treabă, Walter – dar bineînţeles că numai la aşa ceva ne aşteptăm.

— Mulţumesc, domnule. Deci care-i problema?

Căpitanul zâmbi. Un echipaj în care membrii sunt familiarizaţi unii cu ceilalţi nu are secrete.

— Centrala, ca de obicei. Îmi displace că te dezamăgesc, dar am primit ordinul că doar doctorul van der Berg şi ofiţerul doi Floyd vor lua parte la excursie.

— Am înţeles, răspunse Chang, cu o urmă de amărăciune. Ce le-aţi spus lor?

— Până acum, nimic; de aceea doream să stau de vorbă cu dumneata. Sunt gata să susţin că dumneata eşti singurul pilot care poate zbura în această misiune.

— Or să-şi dea seama că nu-i adevărat; Floyd ar fi la fel de nimerit ca şi mine. Nu există nici cel mai mic risc – cu excepţia unei defecţiuni, care i se poate întâmpla oricui.

— Totuşi, încă sunt dispus să-ţi susţin cauza, dacă doreşti. În definitiv, nu mă poate împiedica nimeni – şi vom fi eroi cu toţii atunci când vom ajunge pe Pământ.

Chang era cufundat în nişte calcule complicate. Păru destul de mulţumit de rezultate.

— Dacă înlocuim câteva sute de kilograme de încărcătură utilă cu combustibil, ni se deschide o posibilitate interesantă; vroiam să vă vorbesc despre ea mai devreme, dar *Bill Tee* nu avea cum să facă faţă cantităţii suplimentare de instrumente *plus* un echipaj complet...

— Nu-mi spune. Marele Zid.

— Bineînţeles; am putea executa o cercetare completă în una sau două survolări, ca să vedem ce e *cu exactitate*.

— M-am gândit că am avut o idee foarte bună, dar nu sunt sigur dacă ar fi bine s-o punem în practică. Ar putea să însemne o forţare a norocului.

— Poate. Dar mai există un motiv; pentru unii dintre noi, e chiar şi mai bun...

— Te ascult.

— *Tsien*. E doar la zece kilometri distanţă de Zid. Am vrea să azvârlim o coroană acolo.

Deci asta este ceea ce discutau atât de solemn ofiţerii săi; pentru a nu ştiu câta oară, căpitanul Laplace şi-ar fi dorit să ştie mai bine chinezeşte.

— Înţeleg, rosti el încet. O să trebuiască să mă gândesc şi să mă consult cu van der Berg şi cu Floyd, să văd dacă sunt de acord.

— Şi cu Centrala?

— Nu, fir-ar să fie. Asta o să fie hotărârea *mea*.

47. Cioburi

— Ar fi bine să vă grăbiţi, le atrase atenţia Centrala de pe Ganymede. Următoarea conjuncţie e una defavorabilă – *noi* vom declanşa cutremure, la fel şi Io. Nu vrem să vă panicăm, dar presupunând că radarele noastre nu au înnebunit, muntele vostru s-a mai scufundat cu încă o sută de metri de la ultima măsurătoare.

În ritmul ăsta, Europa o să fie din nou plată peste zece ani, gândi van der Berg. Ce repede se petreceau lucrurile aici, în comparaţie cu Pământul; motiv pentru care Europa era atât de populară în rândul geologilor.

Acum, fiind prins în chingi în poziţia numărul doi, imediat în spatele lui Floyd, şi fiind practic înconjurat de pupitrele propriului său echipament, simţea un ciudat amestec de emoţie şi regret. Peste câteva ore, marea aventură intelectuală a vieţii sale va fi încheiată – într-un fel sau altul. Nimic din ceea ce s-ar putea întâmpla ulterior n-o va putea egala.

Nu avea nici cea mai mică urmă de frică; încrederea sa atât în oameni, cât şi în mecanisme era completă. O senzaţie neaşteptată a fost sentimentul secret de recunoştinţă faţă de răposata Rose McMahon; fără ea, el n-ar fi avut niciodată această ocazie şi ar fi murit fără a avea o certitudine.

Naveta *Bill Tee*, puternic încărcată, abia reuşea să realizeze o zecime din forţa gravitaţională de decolare: nu era proiectată pentru acest tip de muncă, dar îi va fi mult mai uşor pe drumul de întoarcere, după ce-şi va fi dat jos încărcătura. Păru o eternitate până când se înălţă deasupra lui *Galaxy*, şi avură timp suficient spre a observa stricăciunile de pe corpul navei, precum şi semnele de coroziune de la ploile uşor acide care mai cădeau din când în când. În vreme ce Floyd se concentra asupra decolării, van der Berg făcu un mic raport asupra condiţiei navei, din punctul de vedere al unui observator privilegiat. Era un lucru binevenit – cu toate că, cu puţin noroc, capacitatea de zbor a navei *Galaxy* nu va mai fi de interes pentru nimeni.

Acum putea cuprinde cu ochii întregul Refugiu, ce se întindea la picioarele lor, iar van der Berg îşi dădu seama ce treabă minunată făcuse „căpitanul" Lee punând nava pe ţărm. Existau doar câteva locuri unde putea fi acostată în siguranţă; deşi avusese parte şi de mult noroc, Lee folosise vântul şi ancora cât se poate de bine.

Fură înconjuraţi de ceaţă: *Bill Tee* se ridică pe o traiectorie semibalistică spre a reduce la minim rezistenţa la înaintare, şi timp de douăzeci de minute nu se văzură decât nori. Păcat, gândi van der Berg; sunt sigur că acolo jos trebuie să existe câteva creaturi interesante, şi nimeni altcineva n-o să mai aibă ocazia de a le vedea...

— Ne apropiem de momentul opririi motoarelor, zise Floyd. Totul e-n regulă.

— Foarte bine, *Bill Tee*. Nu se semnalează trafic la altitudinea ta. Încă ai prioritate la pista de aterizare.

— Cine-i glumeţul ăsta? întrebă van der Berg.

— Ronnie Lim. Chiar dacă nu-ţi vine să crezi, gluma asta cu „încă ai prioritate la pista de aterizare" e de pe vremea zborurilor Apollo.

Van der Berg îşi dădea seama din ce cauză. Nimic nu se compara cu umorul ocazional – cu condiţia să nu fie exagerat – pentru a se destinde atmosfera atunci când oamenii aveau de făcut un lucru de mare complexitate şi riscant.

— Cincisprezece minute până începem frânarea, zise Floyd. Hai să vedem cine mai emite.

Dădu drumul radarului, şi în cabină se făcură auzite o succesiune de bip-uri şi de şuierături, separate de scurte tăceri în timp ce tunerul le dădea la o parte, parcurgând rapid spectrul radio.

— Balizele tale locale şi transmiţătoarele de date, zise Floyd. Speram să... ah, ia te uită!

Era doar un ton muzical stins, făcând triluri ca o soprană lovită de demenţă. Floyd aruncă o privire pe ecranul de frecvenţă.

— Efectul Doppler aproape a dispărut... se stinge rapid.

— Ce este... un text?

— Transmisii video, bănuiesc. Ei retransmit pe Pământ o mulţime de materiale cu ajutorul marii antene parabolice de pe Ganymede, atunci când e în poziţie bună. Reţelele de televiziune sunt însetate de informaţii.

Mai ascultară vreme de câteva minute sunetul hipnotic, dar lipsit de sens; apoi Floyd închise aparatul.

Deşi transmisia de pe *Universe* era de neînţeles pentru simţurile lor, ea simboliza totuşi singurul mesaj care conta. Ajutorul era în drum spre ei şi va sosi în scurtă vreme.

În parte spre a umple tăcerea, dar totodată şi pentru că era interesat, van der Berg întrebă pe un ton firesc:

— Ai mai vorbit cu bunică-tu în ultima vreme?

„A vorbi” era, desigur, o exprimare inexactă atunci când erau la mijloc distanţe interplanetare, dar nimeni nu propusese o alternativă acceptabilă. Vocegrama, audiocorespondenţa şi vocard-ul înfloriseră cu toate pentru scurtă vreme, apoi dispăruseră în neant. Chiar şi acum, marea parte a rasei omeneşti probabil că nu credea că conversaţia în timp real era imposibilă în spaţiile largi, deschise ale Sistemului Solar, iar din când în când se auzeau proteste indignate: „De ce nu sunteţi în stare voi, oamenii de ştiinţă, să faceţi ceva în sensul ăsta?”

— Da, zise Floyd. E sănătos şi aştept să-l văd.

În vocea lui se distingea o uşoară emoţie. Oare când s-or fi întâlnit ultima oară, se întreba van der Berg; dar îşi

dădu seama că ar fi lipsit de tact să întrebe. În loc de aceasta, îşi petrecu următoarele zece minute făcând împreună cu Floyd o repetiţie a operaţiunilor de descărcare şi instalare, aşa încât să nu existe confuzii inutile în clipa în care vor ateriza.

Semnalul de avertizare „începe frânarea” se opri cu doar o fracţiune de secundă *după ce* Floyd acţionase deja derulatorul automat de program. Sunt pe mâini bune, gândi van der Berg. Pot să mă relaxez şi să mă concentrez asupra a ceea ce am de făcut. Unde-i videocamera aia? Să nu-mi spui că a-nceput din nou să plutească...

Norii se risipeau. Cu toate că radarul arătase cu precizie ce se afla sub ei, dându-le o imagine la fel de bună ca şi cea oferită de viziunea normală, totuşi încă era şocant faptul că vedeau peretele muntelui înălţându-se în faţă, doar la câţiva kilometri distanţă.

— Priveşte, strigă Floyd deodată. Acolo, în stânga... lângă piscul acela dublu... ia ghiceşte!

— Sunt convins că ai dreptate. Nu cred că am produs vreo stricăciune... pur şi simplu *s-a împroşcat*. Oare unde-o fi căzut celălalt...

— Altitudine o mie. Care teren de aterizare? Alfa nu arată aşa de bine de-aici.

— Ai dreptate... să-ncercăm Gamma. Mai aproape de munte, oricum.

— Cinci sute. Uite Gamma. O să-l survolăm timp de douăzeci de secunde... dacă n-o să-ţi placă, ne mutăm la Beta. Patru sute... trei sute... două sute... („Baftă, *Bill Tee*”, rosti *Galaxy* scurt) Mulţam, Ronnie... O sută cincizeci... o sută... cincizeci... Ce părere ai? Doar câteva stânci mici şi... asta-i o chestie ciudată... ceva care seamănă cu sticla spartă şi care e împrăştiată peste tot. Cineva a dat o petrecere nebunească aici... Cincizeci... Cincizeci... totul în ordine?

— Perfect. Aterizează.

— Patruzeci... Treizeci... Douăzeci... Zece... Sigur nu vrei să te răzgândeşti?... Zece... O să ridicăm ceva praf, după cum zicea Neil... sau Buzz? ... Cinci... Contact! A fost uşor,

nu-i aşa? Nu ştiu de ce s-or mai fi deranjând să mă plătească.

48. Lucy

— Bună, Ganymede. Am executat o aterizare perfectă... adică Chris a făcut lucrul ăsta... pe o suprafaţă netedă formată dintr-o rocă de metamorfoză, probabil acelaşi pseudogranit pe care l-am botezat „harenit”. Poala muntelui e doar la doi kilometri distanţă, dar deja pot afirma că nu e nevoie să ne apropiem mai mult... Ne punem acum costumele până la brâu şi începem să descărcăm în cinci minute. Lăsăm monitoarele să meargă, desigur, şi vă vom contacta din sfert în sfert de oră. Van terminat.

— Ce-ai vrut să spui cu „nu-i nevoie să ne apropiem mai mult?” întrebă Floyd.

Van der Berg zâmbi. În ultimele câteva minute părea că întinerise cu ani de zile şi că devenise un băieţel lipsit de griji.

— *Cinumspice*, rosti el fericit. Cuvântul latinesc care înseamnă „Priveşte în jurul tău.” Hai să scoatem videocamera cea mare... ah!

Bill Tee se înclină dintr-o dată, iar pentru o clipă se balansă în sus şi în jos pe absorbanţii de şoc ai echipamentului ei de aterizare, mişcare ce ar fi produs rău de mare dacă ar fi continuat mai mult decât câteva secunde.

— Ganymede a avut dreptate în privinţa acestor cutremure, zise Floyd, după ce-şi reveniră. E vreun pericol serios?

— Probabil că nu; mai sunt încă treizeci de ore până la conjuncţie, iar stânca asta pare destul de solidă. Dar n-o să ne pierdem timpul aici... din fericire n-o să fim nevoiţi. Masca mea e dreaptă? Parcă nu pare.

— Stai să mai strâng puţin chinga. Aşa-i mai bine. Trage aer în piept cu putere, bun. acum e bine fixată. Ies eu primul.

Van der Berg ar fi dorit să facă el primul pas, dar Floyd era comandantul şi avea sarcina de a verifica dacă *Bill Tee* e în stare bună... şi gata pentru o decolare imediată.

Dădu ocol micuţei nave spaţiale, examinând instalaţia de aterizare, apoi îi făcu semn lui van der Berg că totul e în regulă; acesta porni pe scară, spre el. Cu toate că purtase acelaşi echipament uşor de respiraţie în timpul explorării Refugiului, nu se simţea în largul lui şi se opri ca să şi-l ajusteze. Apoi privi în sus şi văzu ce făcea Floyd.

— Nu pune mâna, strigă el. E periculos!

Floyd sări la un metru de cioburile de rocă sticloasă pe care le cerceta. Pentru ochiul lui neexperimentat, ele semănau cu o şarjă nereuşită dintr-un imens cuptor de sticlă.

— Nu e radioactiv, este? întrebă el neliniştit.

— Nu. Dar stai deoparte până ajung eu acolo.

Spre surprinderea sa, Floyd realiză că van der Berg purta mănuşi groase. Fiind ofiţer navigant, lui Floyd îi trebuise mult timp ca să se obişnuiască cu faptul că, aici pe Europa, puteai să-ţi expui pielea neprotejată la contactul cu atmosfera. Nicăieri în altă parte a Sistemului Solar – nici măcar pe Marte – acest lucru nu era posibil.

Cu mare precauţie, van der Berg se aplecă şi culese o aşchie lungă din substanţa cea sticloasă. Chiar şi în acea lumină difuză, strălucea ciudat, iar Floyd văzu că avea o margine extrem de ascuţită.

— Cel mai ascuţit cuţit din universul cunoscut, rosti van der Berg fericit.

— Am trecut prin toate întâmplările astea doar ca să dăm peste un *cuţit*?

Van der Berg începu să râdă, dar descoperi că nu-i e la îndemână cu masca.

— Deci *încă* nu ştii despre ce e vorba?

— Încep să cred că sunt singurul care nu ştie.

Van der Berg îşi luă tovarăşul de umăr şi îl întoarse cu faţa către forma masivă şi ameninţătoare a Muntelui Zeus. De la această distanţă, umplea jumătate din cer... nu era doar cel mai mare, ci şi singurul munte de pe acest tărâm.

— Admiră peisajul timp de un minut. Am de dat un telefon important.

Tastă un cod pe computerul individual, aşteptă să se aprindă lumina „Gata” şi zise:

— Centrala de pe Ganymede, Unu Zero Nouă... aici e Van. Mă recepţionaţi?

După exact diferenţa de timp minimă, o voce clar electronică răspunse:

— Bună, Van. Aici Centrala de pe Ganymede. Unu Zero Nouă. Suntem gata de recepţie.

Van der Berg făcu o pauză, savurând momentul pe care şi-l va aduce aminte tot restul vieţii.

— Contactaţi Pământul Comanda Unu Şapte Trei Şapte. Transmiteţi următorul mesaj: LUCY ESTE AICI. LUCY ESTE AICI. Sfârşitul mesajului. Vă rog, repetaţi.

Poate c-ar fi trebuit să-l opresc să spună chestia asta, indiferent ce-o fi însemnând, gândi Floyd, în timp ce Ganymede repeta mesajul. Dar acum e prea târziu. O să ajungă pe Pământ într-o oră.

— Scuză-mă pentru asta, Chris, spuse surâzând van der Berg. Vroiam să stabilesc prioritatea... printre altele.

— Dacă nu începi să vorbeşti, o să te ciopârţesc cu unul dintre cuţitele astea de sticlă.

— De sticlă, într-adevăr! Ei bine, explicaţia poate să mai aştepte... e absolut fascinantă, dar destul de complicată. Aşa că o să-ţi spun în câteva cuvinte. Muntele Zeus e un diamant gigantic, cu masa aproximată de un *milion* de milioane de tone. Sau dacă preferi în altă formă, un număr de carate de două ori zece la puterea şaptesprezece. Dar nu garantez că totul are calitatea unei pietre preţioase.

VII.
MARELE ZID

49. Templul

Descărcând echipamentul de pe *Bill Tee* şi instalându-l pe micuţul lor teren de aterizare din granit, Chris reuşi cu greu să-şi desprindă ochii de la muntele care se înălţa deasupra capetelor lor. Un diamant dintr-o bucată... mai mare decât Everestul! Păi, în acest caz, fragmentele împrăştiate care zac primprejurul navetei probabil că valorează miliarde, nu milioane...

Pe de altă parte, s-ar putea să nu valoreze mai mult decât... ei bine, cioburi de sticlă spartă. Valoarea diamantelor a fost dintotdeauna controlată de intermediari şi de producători, dar dacă o piatră preţioasă cât un munte va apărea brusc pe piaţă, e clar că preţurile se vor prăbuşi complet. Floyd începea să înţeleagă de ce atât de multe forţe îşi concentraseră atenţia asupra Europei; ramificaţiile politice şi economice erau interminabile.

Fiindcă, în sfârşit, îşi confirmase teoria, van der Berg devenise din nou omul de ştiinţă devotat preocupărilor sale, nerăbdător să-şi completeze experimentul fără alte întreruperi. Împreună cu Floyd – nu era uşor să scoţi din cabina înghesuită a lui *Bill Tee* instrumentele mai masive – foră o mostră lungă de un metru cu ajutorul forezei electrice portabile şi o cără cu grijă la navetă.

Floyd ar fi avut un cu totul alt set de priorităţi, dar recunoscu că era mai bine să se ocupe mai întâi de sarcinile mai grele. Van der Berg n-a catadixit să adune

câteva din inestimabilele bogăţii care zăceau în jurul lor, până n-a instalat seismograful şi a fixat o cameră panoramică de luat vederi pe un tripod scund si masiv.

— La urma urmei, sunt nişte bune suveniruri, zise el în timp ce alegea unele dintre cele mai puţin periculoase fragmente.

— Doar dacă prietenii lui Rosie n-or să ne ucidă ca să pună mâna pe ele.

Van der Berg îl privi cu atenţie pe tovarăşul său; se întreba cât de mult ştia Chris şi cât de mult presupunea, ca toţi ceilalţi.

— Nu merită osteneala, acum când secretul a devenit public. Cam într-o oră, computerele de la bursă or s-o ia razna.

— Ticălosule! rosti Floyd, mai degrabă cu admiraţie decât cu răutate. Deci despre asta era vorba în mesajul tău!

— Nu există lege care să interzică unui om de ştiinţă să facă un mic profit, dar las detaliile sordide pe seama prietenilor mei de pe Pământ. Pe cuvânt, sunt mult mai interesat de munca pe care o facem aici. Dă-mi, te rog, cheia aia...

Până să termine de instalat Tabăra Zeus, de trei ori fură aproape doborâţi la pământ de cutremure. Le simţeau sub forma unor vibraţii sub ei, apoi totul începea să se zguduie, se auzea un sunet înfiorător, asemenea unui geamăt, care părea a proveni din toate direcţiile. Ba părea purtat chiar de aer, ceea ce lui Floyd i se părea o ciudăţenie extremă. El nu reuşea să se împace cu faptul că exista suficientă atmosferă în jurul lor spre a permite conversaţii la distanţe mici, fără ajutorul radioului.

Van der Berg îl asigura tot timpul că cutremurele erau complet nedăunătoare, dar Floyd învăţase să nu se încreadă prea mult în experţi. E adevărat, geologul tocmai dovedise în mod spectaculos că are dreptate; în timp ce se uita la *Bill Tee* cum se bâţâie pe suporţii absorbanţi de şoc, precum un vas aflat la discreţia furtunii, Floyd trăgea

speranţa că norocul lui Van va mai dura măcar încă câteva minute.

— Asta-i tot, se pare, rosti omul de ştiinţă, în cele din urmă, spre marea uşurare a lui Floyd. Ganymede primeşte informaţii de calitate pe toate canalele. Bateriile vor rezista ani întregi, datorită panoului solar care le va reîncărca.

— M-ar mira foarte tare ca echipamentele astea să reziste în picioare încă o săptămână. Aş băga mâna în foc că de când am aterizat noi, muntele s-a mişcat. Hai să ne cărăm până nu se prăbuşeşte peste noi.

— Mă preocupă mai mult faptul că jeturile de propulsie or să ne distrugă toată truda, zise van der Berg râzând.

— Nu există riscul ăsta – suntem suficient de departe, iar pentru că am descărcat o greutate atât de mare, vom avea nevoie doar de jumătate din putere ca să ne luăm zborul. Doar dacă nu vrei să mai iei la bord încă nişte miliarde sau trilioane.

— Să nu fim lacomi. Oricum, nu-mi dau seama cât o să valoreze astea când o să ajungem pe pământ. Bineînţeles că muzeele or să înhaţe cea mai mare parte. După asta, cine ştie?

Degetele lui Floyd fluturau peste tastatura pupitrului de comandă, în timp ce schimba mesaje cu *Galaxy*.

— Prima etapă a misiunii e încheiată. *Bill Tee* e gata de decolare. Planul de zbor după cum s-a stabilit.

Nu fură surprinşi când căpitanul Laplace răspunse.

— Sunteţi siguri că vreţi să mergeţi mai departe? Nu uitaţi, decizia finală vă aparţine. Orice s-ar întâmpla, eu o să vă sprijin.

— Da, să trăiţi, suntem amândoi încântaţi. Înţelegem sentimentele echipajului. Iar beneficiul ştiinţific ar putea fi enorm – suntem amândoi foarte emoţionaţi.

— Stai puţin – încă n-am primit raportul vostru despre Muntele Zeus.

Floyd se uită la van der Berg, care dădu din umeri, apoi luă microfonul.

— Dacă v-am spune acum, domnule căpitan, aţi zice că suntem nebuni, sau că ne batem joc de dumneavoastră. Mai aşteptaţi câteva ore până ne întoarcem cu mostrele.

— Hm! Nu prea ar avea rost să vă dau ordine, este? Oricum, baftă. Şi din partea proprietarului – care consideră nemaipomenită ideea de a merge la *Tsien*.

— Ştiam eu că Sir Lawrence o să fie de acord, îi spuse Floyd colegului său. Şi oricum – *Galaxy* fiind oricum pierdută, *Bill Tee* nu reprezintă un risc suplimentar prea mare, nu-i aşa?

Van der Berg înţelegea ce vroia să spună, deşi nu era complet de acord. El îşi stabilise reputaţia ştiinţifică, dar dorea să se bucure de ea în continuare.

— Ah, că veni vorba, zise Floyd. Cine-i Lucy – cineva anume?

— Din câte ştiu eu, nu. Am dat peste numele ăsta într-o operaţiune de căutare pe computer şi am hotărât că poate deveni un nume de cod reuşit – toată lumea va bănui că e ceva în legătură cu Lucifer, ceea ce e doar jumătate din adevăr şi poate induce zdravăn în eroare. N-am auzit niciodată de ei, dar cu o sută de ani în urmă exista un grup de cunoscuţi muzicieni cu un nume foarte ciudat – Beatles, adică B-E-A-T-L-E-S. Iar ei au compus un cântec cu un titlu la fel de ciudat: *Lucy in the Sky with Diamonds.* Straniu, nu-i aşa? E ca şi cum ar fi ştiut...

Conform radarului de pe Ganymede, epava navei *Tsien* era situată la trei sute de kilometri vest de Muntele Zeus, către aşa-numita Zonă de Crepuscul şi ţinuturile reci de dincolo de ea. Ele erau în permanenţă reci, dar nu întunecate: jumătate de timp erau strălucitor luminate de îndepărtatul Soare. Însă, chiar la sfârşitul îndelungatei zile solare de pe Europa, temperatura era cu mult sub punctul de îngheţ. Având în vedere că apa sub formă lichidă putea exista doar în emisfera situată cu faţa spre Lucifer, regiunea din mijloc era bântuită de furtuni şi ploi, iar lapoviţa şi ninsoarea îşi disputau întâietatea.

De-a lungul jumătăţii de secol de când s-a produs dezastruoasa aterizare a navei *Tsien*, ea s-a deplasat

aproape o mie de kilometri. Probabil că a plutit – ca şi *Galaxy* – timp de câţiva ani pe nou creata Mare a Galileii, înainte de a se opri pe ţărmul ei pustiu şi neprimitor.

Floyd captă ecoul radar în momentul în care *Bill Tee* se pregătea să-şi încheie prin aterizare cel de-al doilea salt de-a lungul Europei. Semnalul era surprinzător de slab pentru un obiect atât de mare; în clipa în care ieşiră din nori, înţeleseră explicaţia.

Epava navei *Tsien*, primul vehicul spaţial cu echipaj uman care aterizase pe un satelit al lui Jupiter, se afla în mijlocul unui lac mic, circular – în mod clar artificial şi legat printr-un canal de marea aflată la nici trei kilometri depărtare. Rămăsese doar scheletul şi nici măcar acesta întreg; carcasa fusese înlăturată cu minuţiozitate.

Dar *cine* o fi făcut această operaţie? se întrebă van der Berg. Nu se vedeau semne de viaţă acolo; locul părea ca şi cum ar fi fost nelocuit ani de zile. Şi cu toate acestea, el n-avea nici cel mai mic dubiu că ceva dezgolise epava, cu o precizie aproape chirurgicală.

— E clar un loc bun de aterizare, zise Floyd, aşteptând câteva secunde să capete încuviinţarea din cap aproape absentă a lui van der Berg. Geologul deja filma cu videocamera tot ce se vedea.

Bill Tee se aşeză fără efort lângă lac, iar ei priviră peste apa rece şi întunecată la acel monument al impulsurilor exploratorii ale Omului. Nu părea să existe vreo cale convenabilă către epavă, dar acest lucru nu avea importanţă.

După ce şi-au pus pe ei costumele, au dus coroana la malul apei, au ţinut-o solemn timp de o clipă în faţa aparatului de filmat, apoi au aruncat-o în semn de tribut al echipajului de pe *Galaxy*. Fusese minunat meşteşugită; cu toate că singurele materii prime disponibile fuseseră foiţa de metal, hârtia şi plasticul, puteai crede cu uşurinţă că florile şi frunzele sunt reale. Peste tot se vedeau note şi inscripţii, multe dintre ele fiind scrise în scrierea veche dar acum demodată, şi nu cu caractere romane.

În timp ce se întorceau la *Bill Tee*, Floyd rosti gânditor:

— Ai observat că nu mai rămăsese metal deloc? Doar sticlă, plastic, şi materiale sintetice.

— Dar coastele şi traversele de sprijin?

— Din amestec – majoritatea din carbon şi bor. Cineva pe-aici e foarte însetat de metale şi ştie să le recunoască atunci când le vede. Interesant...

Foarte interesant, gândi van der Berg. Într-o lume în care nu poate exista focul, metalele şi aliajele sunt aproape imposibil de realizat, şi la fel de preţioase ca şi – mda, diamantele...

Când Floyd raportă la bază şi primi un mesaj de recunoaştere din partea ofiţerului doi Chang şi a camarazilor săi. El ridică naveta *Bill Tee* la o mie de metri şi continuă spre vest.

— Ultima tură, zise el. N-are rost să urcăm mai sus – o să ajungem acolo în zece minute. Dar n-o să aterizez; dacă Marele Zid e ceea ce cred, aş prefera să mă abţin. O să facem o survolare rapidă şi-o să ne îndreptăm spre casă. Pregăteşte aparatele de filmat; s-ar putea să fie mai important decât Muntele Zeus.

Şi, adăugă el pentru sine, e posibil ca în scurtă vreme să aflu ce a simţit Bunicul Heywood, nu prea departe de-aici, acum cincizeci de ani. O să avem multe de discutat când o să ne vedem – peste nicio săptămână, dacă lucrurile merg bine.

50. Oraş deschis

Ce loc îngrozitor, zise în sinea sa Chris Floyd Doar lapoviţă, rafale de zăpadă, din când în când priveliştea unui peisaj îngheţat – păi, Refugiul era un paradis tropical prin comparaţie! Şi totuşi el ştia că Partea Întunecată, doar câţiva kilometri mai încolo, era cu mult mai sinistră.

Spre surprinderea sa, vremea se limpezi brusc şi complet, chiar înainte de a ajunge la destinaţie. Norii se risipiră, iar drept în faţă apăru un imens zid de culoare neagră, înalt de aproape un kilometru, situat exact pe ruta

de zbor a navetei *Bill Tee*. Era atât de gigantic încât era clar că-şi crea propriul microclimat; vânturile erau deviate pe lângă el, lăsând la adăpostul lui o zonă locală calmă.

Fu recunoscut pe dată ca fiind Monolitul iar la poalele lui se adăposteau câteva sute de structuri emisferice, de un alb strălucitor şi fantomatic în razele soarelui pieziş care fusese pe vremuri Jupiter. Semănau, gândi Floyd, exact cu nişte stupi de modă veche confecţionaţi din zăpadă; ceva din aspectul lor evoca alte amintiri de pe Pământ. Van der Berg era cu câţiva paşi în faţa lui.

— Igluuri, rosti el. Aceeaşi problemă – aceeaşi soluţie. Pe-aici, primprejur, nu există alt material de construcţie în afară de stâncă şi ar fi mult mai greu de prelucrat. Iar forţa de gravitaţie mică e de folos, unele dintre domurile astea sunt destul de mari. Sunt curios cine locuieşte înăuntru...

Erau încă prea departe ca să distingă vreo mişcare pe străzile acestui mic orăşel de la marginea lumii. Iar când se apropiară mai mult, îşi dădură seama că nu existau străzi.

— E Veneţia, făcută din gheaţă, rosti Floyd. Toată numai igluuri şi canale.

— Amfibii, răspunse van der Berg. Ar fi trebuit să ne gândim la aşa ceva. Mă-ntreb oare unde or fi?

— Poate că i-am speriat. *Bill Tee* e mult mai zgomotos în afară decât înăuntru.

Pentru câteva secunde, van der Berg fu prea ocupat cu filmatul şi cu raportatul către *Galaxy* spre a răspunde. Apoi el zise:

— Nu se poate să plecăm fără a stabili un contact. Ai dreptate, e cu mult mai mare decât Muntele Zeus.

— Şi s-ar putea să fie şi mai periculos.

— Nu văd niciun semn de tehnologie avansată – pardon, chestia aia seamănă cu un disc de radar din secolul douăzeci! Poţi să te apropii puţin?

— Ca să se tragă în noi? Nu, mulţumesc. Pe lângă asta, ne irosim timpul de survol. Mai avem doar zece minute – dacă vrei să ajungem din nou acasă.

— Dar nu putem să aterizăm şi să dăm o raită pe-acolo? Uite-acolo un petec de stâncă netedă. Unde dracu’ or fi cu toţii?

— Sunt speriaţi, ca şi mine. Nouă minute. O să zburăm o dată de-a lungul oraşului. Filmează tot ce poţi; da, *Galaxy*, totul e-n regulă, suntem destul de ocupaţi acum, vă sunăm noi mai târziu.

— Acum altceva, la fel de interesant. E îndreptat exact spre Lucifer – e un cuptor solar. E normal într-un loc unde soarele nu se mişcă niciodată şi nu ai posibilitatea de a face focul.

— Opt minute. Ce păcat că toată lumea stă ascunsă înăuntru.

— Sau în apă. Putem să ne apropiem de clădirea aia mare, cu un spaţiu gol de jur împrejur? Bănuiesc că-i primăria.

Van der Berg arăta spre o construcţie cu mult mai mare decât celelalte şi cu un model diferit; era o colecţie de cilindri verticali, ca nişte tuburi de orgă supradimensionate. Mai mult de-atât, nu avea albul imaculat al igluurilor, ci prezenta un sistem de dungi pe întreaga sa suprafaţă.

— Artă pe Europa! strigă van der Berg. Asta-i un fel de pictură murală! Mai aproape, mai aproape! Trebuie s-o filmăm.

Ascultător, Floyd coborî mai mult – şi mai mult – şi mai mult. Părea să-şi fi uitat complet toate precauţiile în privinţa timpului de survol; şi deodată, nevenindu-i să creadă, van der Berg îşi dădu seama că o să aterizeze.

Omul de ştiinţă îşi luă ochii de la solul care se apropia cu repeziciune şi se uită la pilotul său. Cu toate că în mod clar controla pe deplin naveta *Bill Tee*, Floyd părea ca hipnotizat; privea fix un punct aflat în faţa navetei care cobora.

— Ce s-a-ntâmplat, Chris? strigă van der Berg. Realizezi ce faci?

— Bineînţeles. Nu-l vezi?

— Pe cine să văd?

— Omul acela, care stă lângă cilindrul cel mai mare. *Şi nu poartă costum de respirat!*

— Nu fi idiot, Chris! Nu-i nimeni acolo!

— Se uită în sus către noi. Ne face semne cu mâna – cred că-l recunosc. Oh, Doamne Dumnezeule!

— Nu-i nimeni – nimeni! Ia înălţime.

Floyd îl ignoră cu desăvârşire. Era complet calm şi profesional şi execută o aterizare perfectă cu *Bill Tee*, oprind motoarele exact la momentul potrivit înaintea contactului cu solul.

Foarte minuţios, controlă datele instrumentelor şi acţionă butoanele de siguranţă. Doar în momentul când a terminat complet manevrele de aterizare privi pe geamul de observaţie, cu o expresie nedumerită dar încântată pe faţă.

— Bună, bunicule, rosti el încet, către nimeni pe care van der Berg putea să vadă.

51. Fantoma

Nici în cele mai oribile coşmaruri, van der Berg nu îşi închipuise vreodată că o să eşueze pe o lume ostilă într-o mică capsulă spaţială, având ca însoţitor un nebun. Bine măcar că Chris nu părea să fie violent; poate că ar putea fi făcut să decoleze din nou şi să zboare înapoi, la *Galaxy*...

Privea în continuare în gol, iar din când în când buzele sale se mişcau, conversând tăcut. Oraşul cel străin rămânea în continuare complet pustiu, şi îţi puteai închipui că fusese abandonat de sute de ani. Însă imediat van der Berg observă nişte semne care trădau nişte locatari recenţi. Cu toate că rachetele lui *Bill Tee* spulberaseră stratul fin de zăpadă din jurul lor, restul micului pătrat era încă uşor prudent. Era o pagină smulsă dintr-o carte, acoperită cu semne şi hieroglife, iar pe unele dintre ele le putea citi.

Un obiect greu fusese târât în direcţia aceea sau îşi croise drum anevoie, sub propria greutate. Pornind de la intrarea acum închisă a unui iglu, se vedea urma

inconfundabilă a unui vehicol cu roţi. La o distanţă prea mare ca să poate distinge detaliile se afla un obiect de dimensiuni mici care putea fi un container aruncat; poate că locuitorii din Europa erau câteodată la fel de neglijenţi ca şi oamenii.

Prezenţa vieţii era certă, inconfundabilă. Van der Berg avea senzaţia că este urmărit de o mie de ochi – sau alte simţuri – şi nu avea cum să-şi dea seama dacă minţile din spatele lor erau prietenoase sau ostile. Ar putea fi şi indiferent, aşteptând doar ca intruşii să plece spre a-şi continua misterioasele activităţi.

Apoi Chris se adresă din nou aerului.

— La revedere, bunicule, rosti el încet, cu o urmă de tristeţe. Întorcându-se către van der Berg, el adăugă pe un ton de conversaţie normal: Zice că e timpul să plecăm. Probabil că mă consideri nebun.

Era mai înţelept să nu fie de acord, hotărî van der Berg. În orice caz, în scurtă vreme va avea alte griji pe cap.

Floyd se uită acum neliniştit la datele pe care le afişa computerul lui *Bill Tee*. Apoi spuse, pe un ton de scuză:

— Iartă-mă, Van. Aterizarea a consumat mai mult combustibil decât plănuisem. Va trebui să schimbăm profilul misiunii.

Era, gândi van der Berg posomorât, un mod de a spune pe ocolite: „Nu, nu mai putem întoarce la *Galaxy*.” Cu greutate, reuşi să-şi suprime un „Fi-ţi-ar bunicul al dracului!” şi întrebă doar:

— Şi ce facem în cazul ăsta?

Floyd studia harta şi apăsa pe tastatura computerului.

— Nu putem rămâne aici – („De ce nu?” gândi van der Berg. „Dacă tot o să murim, ne-am putea folosi timpul aflând cât mai multe lucruri cu putinţă.”) – aşa încât ar trebui să găsim un loc de unde naveta de pe *Universe* să ne poată recupera mai uşor.

Van der Berg respiră uşurat. Ce prostie să nu se fi gândit la acest lucru; se simţea exact ca cineva care a fost graţiat tocmai în momentul în care era dus la spânzurătoare. *Universe* va ajunge pe Europa în mai puţin

de patru zile. Adăpostul oferit de *Bill Tee* era departe de a fi luxos, dar era infinit preferabil alternativelor la care s-ar fi putut gândi.

— Departe de vremea asta mizerabilă – o suprafaţă netedă, stabilă – mai aproape de *Galaxy*, deşi nu sunt sigur dacă e de vreun folos – n-ar trebui să fie probleme. Avem suficient pentru cinci sute de kilometri – dar nu putem risca traversarea mării.

Pentru o clipă, van der Berg se gândi cu regret la Muntele Zeus; acolo mai erau multe de făcut. Dar tulburările seismice – care se agravau constant pe măsură ce Io se alinia cu Lucifer – anulau complet această posibilitate. Îşi puse întrebarea dacă instrumentele mai funcţionau încă. Le va controla din nou, imediat ce vor termina cu problema momentului.

— O să zbor de-a lungul ţărmului spre Ecuator – care e cel mai bun loc pentru aterizarea unei navete. Harta radar arăta nişte zone netede în interiorul uscatului pe la şaizeci de grade longitudine vestică.

— Ştiu. Platoul Masada. (Şi, adăugă în sinea sa van der Berg, poate o ocazie de încă puţină explorare. Să nu ratezi niciodată un prilej neaşteptat...)

— Spre platou, deci. La revedere, Veneţia. La revedere, bunicule...

Când se stinse uruitul silenţios al rachetelor de frânare, Chris Floyd asigură pentru ultima oară circuitele de aprindere. Îşi desprinse centura scaunului, îşi întinse mâinile şi picioarele cât de mult putu în cabina strâmtă a navetei *Bill Tee*.

— Nu-i o privelişte prea rea – pentru Europa, zise el vesel. Avem acum patru zile spre a afla dacă raţiile de pe navetă sunt aşa de proaste precum se spune. Drept care – care dintre noi doi începe să vorbească primul?

52. Pe canapea

De-aş fi studiat ceva psihologie, gândi van der Berg. I-aş fi putut explora parametrii nălucirii. Şi totuşi acum pare complet sănătos – cu singura excepţie a acelui subiect.

Deşi aproape orice scaun e confortabil la o şesime de forţă de gravitaţie, Floyd şi-l înclină pe al său la maxim, în poziţie orizontală şi îşi vârî mâinile sub cap. Van der Berg îşi aminti brusc că aceasta era poziţia clasică a pacientului în zilele vechi şi nu complet discreditatei analize freudiene.

Era bucuros să-l lase pe celălalt să vorbească întâi, în parte doar din curiozitate, dar în special fiindcă spera că, cu cât Floyd îşi va scoate mai repede acea tâmpenie din cap, cu atât mai iute se va vindeca – sau, măcar, va fi inofensiv.

Dar nu era prea optimist: probabil că existase o problemă serioasă, de profunzime, care fusese capabilă să declanşeze o iluzie atât de puternică.

Era foarte deconcertantă descoperirea că Floyd fusese complet de acord cu el şi îşi pusese singur diagnosticul.

— Rezultatul de la testul psihologic din armată este A.1 plus, rosti el, ceea ce înseamnă că sunt lăsat să mă uit în propria mea fişă – doar circa zece la sută pot face acest lucru. Prin urmare sunt la fel de năucit ca şi tine – dar *l-am văzut* pe bunicul, iar el a vorbit cu mine. Niciodată n-am crezut în fantome, dar chestia asta înseamnă că el a murit. Aş fi vrut să fi avut ocazia de a-l cunoaşte mai bine – aşteptam cu nerăbdare întâlnirea noastră... Acum, însă, am un subiect de meditaţie...

Imediat, van der Berg îl rugă:

— Spune-mi exact ceea ce ţi-a spus.

Chris zâmbi uşor trist şi zise:

— Niciodată n-am avut o memorie extraordinară şi am fost atât de uluit de întreaga întâmplare încât n-aş putea să-ţi redau prea multe dintre cuvintele originale.

Făcu o pauză, iar figura lui trăda concentrarea:

— E ceva ciudat. Dacă stau să mă gândesc bine, nu cred c-am folosit cuvinte.

E chiar mai rău, gândi van der Berg; atât telepatie, cât şi supravieţuire după moarte. Dar zise numai:

— Ei, spune-mi în mare cam despre ce-aţi vorbit. Căci nu te-am auzit rostind *niciun cuvânt*.

— Exact. A zis ceva în genul „îmi doream să te revăd, şi sunt foarte fericit. Sunt sigur că totul o să meargă bine, iar *Universe* o să vă recupereze curând."

Un mesaj liniştitor tipic din partea unui spirit, îşi zise van der Berg. Niciodată nu spun ceva folositor sau surprinzător – ci doar reflectă speranţele şi temerile ascultătorului. Din subconştient iese la suprafaţă informaţia zero.

— Continuă.

— Apoi l-am întrebat unde sunt locuitorii – de ce e atât de pustiu locul. El a râs şi mi-a dat un răspuns pe care tot nu-l înţeleg. Ceva de genul: „Ştiu că nu voiaţi să le faceţi niciun rău – când v-am văzut venind, abia am avut timp să dăm alarma. Toţi – şi folosi un cuvânt pe care nu l-aş putea pronunţa chiar dacă mi l-aş aminti – s-au băgat în apă – pot să se mişte extrem de repede dacă e cazul! N-or să mai iasă la suprafaţă decât după ce o să plecaţi voi şi după ce vântul o să spulbere otrava." Ce-o fi vrut să spună cu asta? Gazele eşapate de noi sunt aburi curaţi – iar atmosfera lor e alcătuită în cea mai mare parte din abur.

Ei bine, gândi van der Berg, bănuiesc că nu există o lege care să spună că o vedenie – la fel ca şi un vis – trebuie să aibă logică. Probabil că conceptul de „otravă" simbolizează o frică adâncă căreia Chris, în ciuda notelor sale excelente la examenul de psihologie, nu putea să-i facă faţă. Oricare-ar fi explicaţia, nu cred că e treaba mea. Otravă, pe dracu'! Combustibilul lui *Bill Tee* este apă pură şi distilată, adusă pe orbită de pe Ganymede... Dar, ia stai puţin! Cât de fierbinte este ea atunci când iese din duzele de eşapare? Oare n-am citit undeva...?

— Chris, zise van der Berg prudent, după ce apa intră în reactor, iese toată sub formă de vapori?

— Ce altceva ar mai putea face? A, dacă ne înfierbântăm tare de tot, zece sau cincisprezece la sută se transformă în hidrogen şi oxigen.

Oxigen! Pe van der Berg îl apucară fiorii, deşi în navetă era o temperatură confortabilă. Era extrem de improbabil ca Floyd să fi înţeles implicaţiile celor spuse de el; informaţia respectivă nu aparţinea domeniului profesiunii sale.

— Chris, ştiai că pentru organismele primitive de pe Pământ, şi cu siguranţă pentru creaturile care trăiesc într-o atmosferă asemănătoare celei de pe Europa, oxigenul e o otravă mortală?

— Glumeşti!

— Nu, nu glumesc; chiar şi pentru noi, la presiune ridicată, oxigenul e otrăvitor.

— Ştiam lucrul ăsta; ni s-a spus la cursul de scufundare.

— Bunicul tău avea dreptate. E ca şi cum am fi împrăştiat deasupra lor iperită. Ei, poate nu chiar aşa de puternic – se va dispersa foarte repede.

— Deci acum îmi dai crezare.

— N-am zis că nu te cred.

— Nebun să fi fost să mă crezi.

Această frază înlătură tensiunea, şi râseră amândoi din toată inima.

— Nu mi-ai spus cu ce era îmbrăcat.

— Cu o robă demodată, exact aşa cum mi-l amintesc de pe vremea când eram copil. Părea foarte în largul lui.

— Alte detalii?

— Părea mult mai tânăr şi avea mai mult păr decât atunci când l-am văzut ultima dată. De asta nu cred că era – cum să zic? – real. Era ceva în genul unei imagini generate pe computer. Sau era o hologramă sintetică.

— Monolitul!

— La asta m-am gândit şi eu. Îţi aduci aminte cum îi apărea bunicului Dave Bowman pe *Discovery*? Poate că e rândul *lui*. Dar de ce? Nu m-a avertizat în niciun fel – nici măcar prin vreun mesaj anume. Vroia doar să-mi spună la revedere şi să-mi facă urări de bine...

Timp de câteva momente stânjenitoare pe chipul lui Floyd se citi deznădejdea; apoi îşi recăpătă controlul şi-i zâmbi lui van der Berg.

— Eu am vorbit destul. Acum e rândul tău să-mi explici ce caută un diamant de un milion de milioane de tone pe un corp ceresc alcătuit mai ales din gheaţă şi sulf. Sper că e adevărat.

— Este, zise doctor Rolf van der Berg.

53. Marmita

— Pe vremea când învăţam la Flagstaff, începu van der Berg, am dat din întâmplare peste o carte de astronomie în care se spunea: „Sistemul Solar este format din Soare, Jupiter – şi diverse fragmente”. Expresie care pune pământul acolo unde trebuie, nu-i aşa? dar e destul de nedreaptă – cu Uranus, Saturn şi Neptun – ceilalţi trei giganţi gazoşi fac de-abia cât jumătate din Jupiter.

Dar mai bine să încep cu Europa. După cum ştii, era o întindere plată de gheaţă înainte ca Lucifer să înceapă a se încălzi – cel mai înalt punct se afla doar la câteva sute de metri – şi situaţia nu s-a schimbat mult după ce gheaţa s-a topit şi o mare parte din apă a migrat şi a îngheţat în Partea întunecoasă. Din anul 2015 – când încep observaţiile noastre detaliate – până în ’38, pe întregul satelit natural există un singur punct elevat – iar noi ştim ce anume era.

— Bineînţeles că ştim. Dar deşi l-am văzut cu proprii mei ochi, tot nu-mi pot închipui monolitul sub formă de *zid*! Îl vizualizez întotdeauna în poziţie verticală – sau plutind nestânjenit prin spaţiul cosmic.

— Cred că am aflat că el e capabil să facă orice vrea – orice ne putem noi imagina – şi încă multe pe deasupra.

— Ei bine, ceva s-a petrecut pe Europa în ’37, între o observare şi alta. A apărut deodată Muntele Zeus – cu cei zece kilometri în înălţime.

— Vulcani aşa de mari nu ţâşnesc la suprafaţă în câteva săptămâni; pe lângă asta, Europa e nimic în comparaţie cu Io, din punct de vedere al activităţii.

— Pentru mine e destul de activă, mormăi Floyd. L-ai simţit pe *ăsta*?

— În plus, dacă ar fi fost vorba de un vulcan, ar fi aruncat în atmosferă cantităţi imense de gaz; au fost câteva schimbări, dar nu suficiente ca să susţină această explicaţie. E un mister întreg, iar pentru că ne-a fost teamă să ne apropiem prea mult – şi fiindcă eram prea preocupaţi cu proiectele noastre – n-am făcut altceva decât să dezvoltăm nişte teorii fantastice. Dar, după cum s-a dovedit, niciuna dintre ele nu-i atât de fantastică precum adevărul...

La început, am suspectat acest lucru datorită unor observaţii întâmplătoare făcute în ’57, dar nu le-am luat în serios timp de câţiva ani de zile. Apoi mi-am întărit convingerea; în oricare altă împrejurare, mai puţin bizară, ar fi fost complet convingător.

Dar înainte de a putea crede că Muntele Zeus e din diamant, trebuia să găsesc o explicaţie. Pentru un om de ştiinţă priceput – şi consider că intru şi eu în această categorie – nu există fapt cu adevărat demn de a fi luat în consideraţie decât în măsura în care există o teorie care să-l explice. Teoria se poate dovedi falsă – de obicei aşa se întâmplă, cel puţin în anumite detalii – dar ea trebuie să ofere o ipoteză de lucru. Iar aşa cum ai remarcat, un diamant în greutate de un milion de milioane de tone care se află pe un satelit format din gheaţă şi sulf cere o oarecare explicaţie. Bineînţeles, *acum* e perfect clar şi mă simt ca un idiot pentru că n-am întrezărit răspunsul cu ani în urmă. Aş fi putut evita o mulţime de necazuri – şi pierderea cel puţin a unei vieţi omeneşti – dacă aş fi făcut acest lucru.

Făcu gânditor o pauză, apoi îl întrebă pe Floyd pe neaşteptate:

— Ţi-a pomenit cineva vreodată numele doctorului Paul Kreuger?

— Nu, de ce să fi făcut asta? Am auzii de el, bineînţeles.

— Mă-ntrebam şi eu. S-au întâmplat o mulţime de lucruri ciudate şi mă îndoiesc că vom afla vreodată explicaţiile. Oricum, acum nu mai e niciun secret, aşa că n-are nicio importanţă. Acum doi ani de zile i-am trimis un

mesaj confidenţial lui Paul cu rezumatul descoperirilor. O, iartă-mă, am uitat, să-ţi spun că mi-e unchi. L-am rugat să mi le explice, sau să le respingă. N-a avut nevoie de prea mult timp, pentru că-i zboară mâinile pe claviatura computerului. Din nefericire, a fost neglijent, sau cineva îi supraveghea reţeaua informatică. Bănuiesc că amicii *tăi*, oricare vor fi fiind ei, ştiu probabil despre cine este vorba. După câteva zile, a descoperit un articol vechi de optzeci de ani în revista ştiinţifică *Nature*. Se tipărea pe hârtie în acea perioadă – ceea ce explică totul. Mă rog, aproape totul. Fusese scris de cineva care lucra într-unul din marile laboratoare din Statele Unite ale Americii – desigur SUAS nu existau pe vremea aceea. În acel laborator se proiectau arme atomice, deci ei ştiau câte ceva despre temperaturi şi presiuni înalte... Nu ştiu dacă doctorul Ross – acesta era numele lui – avea vreo legătură cu bombele, dar profesiunea lui l-a făcut să înceapă a se gândi la condiţiile existente în profunzimile planetelor gigantice. În articolul lui din 1984, pardon, din 1981, care n-are, apropo, mai mult de o pagină, el făcea nişte sugestii extrem de interesante... El a subliniat faptul că în giganţii gazoşi există enorme cantităţi de carbon sub formă de metan, CH4. Până la şaptesprezece la sută din masa totală! El a calculat că la presiunile şi temperaturile din miezul planetelor – *milioane* de atmosfere – carbonul se va separa, va cădea spre centru şi-ai ghicit – se va *cristaliza*. Era o teorie drăguţă. Cred că n-a sperat că va avea vreodată ocazia de a o verifica... Deci asta-i partea-ntâi a teoriei. Într-un anume fel, partea a doua e chiar mai interesantă. Îmi mai dai puţină cafea?

— Poftim. Şi cred că am ghicit despre ce-i vorba în partea a doua. E clar că e ceva legat de explozia lui Jupiter.

— Nu explozia – ci *implozia*. Jupiter s-a prăbuşit în sine, apoi a luat foc. Într-un anume fel, a fost ca detonarea unei bombe nucleare, doar că noua stare era stabilă – de fapt, un minisoare. În timpul imploziilor se întâmplă lucruri foarte ciudate; e ca şi cum bucăţile pot trece unele prin altele, ieşind pe partea cealaltă. Oricare va fi fost mecanismul, o bucată de diamant de dimensiunile unui munte a fost

proiectată pe orbită. Probabil că a executat sute de mişcări de revoluţie – a fost perturbată de câmpurile gravitaţionale ale tuturor sateliţilor, înainte de a ateriza pe Europa. Şi probabil că condiţiile au fost exact cele necesare – unul dintre corpuri l-a ajuns din urmă pe celălalt, drept care viteza de impact a fost doar de câţiva kilometri pe secundă.

Dacă s-ar fi ciocnit frontal – ei bine, s-ar fi putut ca Europa să nu mai existe acum, ca să nu mai vorbim de Muntele Zeus. Iar eu am câteodată coşmaruri, gândindu-mă că s-ar fi putut la fel de bine să cadă pe noi, pe Ganymede... S-ar părea că noua atmosferă a contribuit şi ea la amortizarea impactului; chiar şi în aceste condiţii, probabil că şocul a fost îngrozitor. Mă-ntreb ce efect o fi avut asupra prietenilor noştri de pe Europa? Cu siguranţă că a declanşat o serie întreagă de tulburări tectonice... care continuă încă.

— Şi tulburări politice. De-abia încep să le apreciez pe unele dintre ele. Nu mă mir că SUAS erau preocupate.

— Şi nu numai ei.

— Dar credea cineva la modul serios că se poate ajunge la acele diamante?

— Ne-am descurcat destul de bine, răspunse van der Berg, arătând către spatele navetei. În orice caz, chiar şi numai efectul *psihologic* asupra industriei va fi enorm. Din acest motiv atât de mulţi erau nerăbdători să afle dacă este sau nu adevărat.

— Acum ştiu. Ce urmează?

— Asta nu e problema mea, slavă Domnului. Dar trag nădejde că am avut o contribuţie considerabilă la bugetul ştiinţific de pe Ganymede.

Ca şi la al meu propriu, adăugă el pentru sine.

54. Întâlnire

— Ce te-a făcut să crezi c-aş fi murit? strigă Heywood Floyd. Mă simt mai bine ca niciodată!

Paralizat de uimire, Chris Floyd se uită la carcasa difuzorului. Simţea o mare bucurie – dar totodată şi o senzaţie de indignare. Cineva – *ceva* – îşi bătuse joc de el în mod sălbatic; dar care să fi fost motivul?

La cinci milioane de kilometri distanţă – şi apropiindu-se în fiecare secundă cu câteva sute – Heywood Floyd părea şi el uşor indignat. Dar totodată părea vesel şi viguros, iar glasul lui radia fericirea pe care o resimţea aflând despre Chris că e teafăr.

— Şi am şi nişte veşti bune pentru tine; naveta o să vă ia mai întâi pe voi. O să paraşuteze nişte colete cu medicamente la *Galaxy*, apoi o să facă un salt până la voi, ca să vă aducă la întâlnirea cu noi pe următoarea orbită. *Universe* va coborî după alte cinci mişcări orbitale; o să fiţi în stare să vă întâmpinaţi prietenii atunci când vor urca la bord. Pentru moment, cam asta ar fi tot – trebuie doar să-ţi mai spun cu câtă nerăbdare aştept să recuperăm timpul pierdut. Aştept răspunsul tău în – stai să văd – aproximativ trei minute...

Pentru un moment, se lăsă o linişte profundă la bordul lui *Bill Tee*. Van der Berg nu îndrăznea să se uite la colegul său. Apoi Floyd luă microfonul şi rosti încet: „Bunicule – ce surpriză minunată. Încă sunt sub impresia momentului. Dar *ştiu* că te-am întâlnit aici, pe Europa – *ştiu* că ţi-ai luat rămas bun de la mine. Sunt perfect sigur de lucrul ăsta, îmi vorbeai exact ca şi acum... Bun, o să avem timp destul să vorbim mai târziu despre toate astea. Dar îţi aduci aminte cum ţi-a vorbit Dave Bowman, la bordul lui *Discovery*? Poate că e ceva asemănător... Noi o să stăm aici şi-o să aşteptăm sosirea navetei. Stăm destul de confortabil – mai e câte-un cutremur ocazional, dar nimic care să ne îngrijoreze. Până ne vom revedea, toată afecţiunea mea.”

Nu-şi putea aduce aminte când folosise ultima oară acest termen în legătură cu bunicul său.

După prima zi, naveta începu să miroasă. După cea de-a doua, ei n-au remarcat – dar fură de acord că mâncarea parcă nu mai avea acelaşi gust. Nu prea mai

aveau somn, şi începură să se acuze unul pe celălalt că sforăie.

În cea de-a treia zi, în ciuda transmisiilor frecvente de pe *Universe*, *Galaxy* şi Pământ, începu să se instaleze plictiseala şi îşi epuizaseră rezerva de bancuri porcoase.

Dar asta a fost şi ultima zi. Înainte de căderea nopţii *Lady Jasmine* coborî, căutându-şi copilul pierdut.

55. Magma

— *Baas*, zise computerul principal al apartamentului, am prelucrat programul acela special de pe Ganymede în timp ce dormeaţi. Doriţi să-l vedeţi acum?

— Da, răspunse doctor Paul Kreuger. Derulează cu viteză înzecită. Fără sunet.

O să fie, ştia el, o mulţime de material introductiv, peste care putea sări, şi la care putea reveni mai târziu, dacă ar fi avut chef. Îl interesa să intre cât mai rapid în subiect.

Se perindară cu repeziciune texte de mulţumiri, iar apoi pe monitor apăru Victor Willis, undeva pe Ganymede, gesticulând puternic într-o tăcere deplină. Doctor Paul Kreuger, asemenea multor oameni de ştiinţă, avea o anume prejudecată în privinţa lui Willis, cu toate că era de acord cu faptul că îndeplinea o funcţie utilă.

Willis dispăru brusc, iar în locul lui apăru, mai puţin agitat – Muntele Zeus. Dar acesta era cu mult mai activ decât ar fi trebuit să fie un munte bine-crescut; doctor Kreuger rămase consternat văzând cât de mult s-a schimbat de la ultima transmisie de pe Europa.

— Timp real, ordonă el. Sunet.

— ... aproape o sută de metri pe zi, iar înclinaţia a crescut cu cincisprezece grade. Activitatea tectonică este acum violentă – în jurul bazei sunt şuvoaie masive de lavă. Împreună cu mine se află doctor van der Berg. Van, ce părere ai?

Având în vedere prin câte a trecut, nepotul meu arată extrem de bine, îşi zise doctor Kreuger. Material genetic bun, ce mai încolo şi-ncoace...

— Este clar că crusta nu şi-a revenit complet de pe urma impactului iniţial, şi cedează din pricina presiunii acumulate. Muntele Zeus se scufundă chiar de atunci de când l-am descoperit, dar ritmul s-a accelerat enorm în ultimele săptămâni. Mişcarea este detectabilă de la o zi la alta.

— Cât mai e până când va dispărea complet?

— Nu-mi vine să cred că acest lucru se va întâmpla...

Apăru o altă imagine a muntelui, cu vocea lui Victor Willis vorbind din exteriorul aparatului de filmat.

— Acestea sunt cuvintele spuse de doctor van der Berg cu două zile în urmă. Poţi să mai comentezi acum, Van?

— Păi – s-ar părea că m-am înşelat. Coboară ca un lift. E de necrezut – a rămas doar o jumătate de kilometru la suprafaţă! Refuz să mai fac alte pronosticuri...

— Un lucru înţelept din partea ta, Van. Ei bine, ceea ce-aţi văzut s-a întâmplat ieri. Acum vă vom oferi o filmare derulată accelerat, până în clipa în care am pierdut aparatul de filmat...

Doctor Paul Kreuger se aplecă în faţă pe scaunul său, urmărind actul final al lungii drame în care jucase un rol atât de îndepărtat şi totuşi vital.

Nu era nevoie să se dea pe „repede” reluarea: o vedea deja de o sută de ori mai rapid. O oră era comprimată într-un minut – iar viaţa unui om devenea cea a unui fluture.

Sub ochii săi, Muntele Zeus se scufunda. În jurul său sulful lichid ţâşnea spre cer cu o viteză uluitoare, formând parabole de un albastru electric, strălucitor. Semăna cu un vapor care se scufundă în timpul unei furtuni pe mare, înconjurată de fulgere globulare. Nici măcar spectaculoşii vulcani de pe Io nu se puteau compara cu această manifestare de violenţă.

— Cea mai mare comoară descoperită vreodată dispare sub ochii noştri, zise Willis cu glas stins, pe un ton

respectuos. Din nefericire, nu vă putem arăta finalul. Veţi vedea imediat de ce.

Derularea încetini, revenind la timpul real. Din munte nu mai rămăseseră decât câteva sute de metri, iar erupţiile din jurul lui erau mai lente acum.

Deodată, întreaga imagine se clătină. Stabilizatoarele de imagine ale aparatului de filmat, care rezistaseră cu curaj zguduiturilor solului, renunţară la inegala încleştare. Timp de o clipă păru că muntele se ridica din nou – dar era trepiedul camerei care se prăbuşea. Ultima scenă de pe Europa a fost un plan apropiat al unui val strălucitor de sulf lichid, pe punctul de a acoperi echipamentul video.

— A dispărut pentru vecie! se lamentă Willis. Bogăţii infinit mai mari decât toate averile pe care le-au produs până acum Golconda şi Kimberley! Ce tragică şi dureroasă pierdere!

— Ce idiot! bolborosi doctor Kreuger. Oare nu-şi dă seama...

Era momentul să trimită o altă scrisoare revistei *Nature*. Iar *acest* secret va fi mult prea important pentru a-l păstra.

56. Teoria perturbării

De la: Profesor Paul Kreuger, membru al Societăţii Regale, etc.

Către: Editorul revistei *Nature*, banda de date (acces public).

SUBIECT:

MUNTELE ZEUS ŞI DIAMANTELE DE PE JUPITER

Aşa după cum se ştie foarte bine, formaţiunea de pe Europa cunoscută sub numele de Muntele Zeus iniţial a făcut parte din Jupiter. Primul care a susţinut posibilitatea ca miezul giganţilor gazoşi să fie din diamant a fost Marvin Ross de la Livermore National Laboratory din cadrul Universităţii California, într-un articol clasic: „Stratul de gheaţă de pe Uranus şi Neptun – diamante în cer?”

(*Nature*, vol. 292, no. 5822. pp. 435-36, 30 iulie 1981.)

În mod surprinzător, Ross nu şi-a extins calculele şi asupra lui Jupiter.

Scufundarea Muntelui Zeus a produs un veritabil cor de lamentări, care sunt cu toatele ridicole – din motivele enumerate mai jos.

Fără a intra în detalii, care vor fi prezentate într-o comunicare ulterioară, estimez că miezul de diamant al lui Jupiter a avut iniţial o masă originală de 1028 grame. *Ceea ce înseamnă de un miliard de ori mai mare decât cea a Muntelui Zeus.*

Cu toate că o mare parte din această materie va fi fost, fără îndoială, distrusă prin explozia planetei şi prin formarea soarelui – aparent artificial – Lucifer, e de neconceput ca Muntele Zeus să fie singurul fragment care a supravieţuit. Deşi o mare parte probabil că a căzut la loc pe Lucifer, un procentaj substanţial a ajuns pe orbită – *şi trebuie să fie acolo încă*. Teoria elementară a perturbării arată că el se va întoarce periodic în locul său de origine. Bineînţeles, nu e posibil să facem un calcul exact, dar estimez că o masă de cel puţin un milion de ori mai mare decât cea a Muntelui Zeus se află încă pe orbită în vecinătatea lui Jupiter. Drept urmare, pierderea unui mic fragment, aşezat în orice caz extrem de neconvenabil pe Europa, este practic lipsită de importanţă. Propun organizarea, cât mai repede posibil, a unui sistem de radar spaţial a cărui misiune să fie căutarea acestei materii.

Deşi pelicule extrem de fine de diamant au început să fie produse la scară industrială din 1987, nu s-a reuşit producerea unui diamant masiv. Faptul că există în cantităţi de nivelul megatonelor ar putea transforma complet multe industrii şi ar putea duce la apariţia unora complet noi. Mai precis, aşa cum Isaac şi alţii au arătat acum aproape o sută ele ani în urmă (Vezi *Science*, vol. 151, pp. 682-83, l966), diamantul este singurul material de construcţie care ar face posibilă construirea aşa-numitului

ascensor spaţial, care permite transportul de pe Pământ la preţuri neglijabile. Munţii de diamant care orbitează acum printre sateliţii lui Jupiter pot deschide calea către întregul Sistem Solar; cât de vulgare apar, prin comparaţie, toate vechile metode de folosire a formei de carbon cristalizat în patru colţuri!

Pentru a fi complet, aş vrea să menţionez o altă posibilă localizare pentru enorme cantităţi de diamante – o zonă, din păcate, şi mai inaccesibilă decât miezul unei planete gigant...

S-a emis ideea că crusta stelelor neutronice ar putea fi alcătuită în mare parte din diamant.

Având în vedere că cea mai apropiată stea neutronică cunoscută se află la o distanţă de cincisprezece ani-lumină şi că are o forţă de gravitaţie la suprafaţă de şaptezeci de milioane de ori mai mare decât cea de pe Pământ, acest loc nu poate fi considerat drept o sursă plauzibilă de aprovizionare.

Dar, în definitiv – cine s-ar fi gândit că într-o bună zi vom fi capabili să punem mâna pe miezul lui Jupiter?

57. Interludiu pe Ganymede

— Ce sărmani şi primitivi sunt coloniştii ăştia! se plânse Mihailovici. Sunt îngrozit – nu există nici măcar un singur concert pe întregul Ganymede. Desigur, componentele optronice din sintetizatorul meu pot reproduce sunetele *oricărui* instrument muzical. Dar un Steinway rămâne un Steinway, după cum un Stradivarius rămâne un Stradivarius.

Lamentările sale, cu toate că nu erau serioase pe de-a întregul, suscitaseră nişte contra-reacţii în rândul intelighenţiei locale. Popularul program *Morning Mede* a comentat cu maliţie: „Copleşindu-ne cu prezenţa lor,

distinşii noştri oaspeţi au ridicat – chiar dacă numai temporar – nivelul cultural al *ambelor* lumi...”

Atacul era îndreptat în principal împotriva lui Willis, Mihailovici şi M’Bala, care fuseseră puţin cam entuziaşti aducând iluminarea înapoiaţilor băştinaşi. Maggie M. declanşase un întreg scandal povestind fără inhibiţii tumultoasele iubiri ale lui Zeus-Jupiter cu Io, Europa, Ganymede şi Callisto. Faptul de a-i apărea nimfei Europa sub forma unui taur alb fusese un păcat destul de însemnat, iar încercările lui de a le proteja pe Io şi Callisto de mânia soţiei sale Hera erau de-a dreptul patetice. Dar ceea ce i-a supărat cel mai mult pe locuitori a fost ştirea că Ganymede cel din mitologie era homosexual.

Ca să fim drepţi, intenţiile autointitulaţilor ambasadori culturali erau complet lăudabile, deşi nu erau perfect dezinteresate. Ştiind că vor rămâne pe Ganymede timp de câteva luni de zile, ei presimţiseră pericolul plictiselii ce se va instaura după ce se vor obişnui cu situaţia. Iar ei doreau să-şi folosească la maxim talentele în beneficiul tuturor celor din jurul lor. Însă erau unii care nu doreau – sau nu aveau timp – să beneficieze de pe urma lor aici la frontiera de înaltă tehnologie a Sistemului Solar.

Pe de altă parte, Yva Merlin se simţea precum peştele în apă. În ciuda faimei ei de pe Pământ, puţini dintre cei de pe Ganymede auziseră de ea. Putea să se plimbe pe coridoarele publice şi prin domniile de presiune ale satelitului fără ca lumea să întoarcă după ea capul sau să schimbe şoapte emoţionate de recunoaştere. Într-adevăr, *era* recunoscută – dar doar în calitate de vizitator de pe Pământ.

Greenberg, cu obişnuita sa modestie tăcută şi eficientă, se adoptase structurii administrative şi tehnologice a satelitului şi făcea deja parte din câteva consilii de administraţie. Serviciile lui erau atât de bine apreciate încât fusese avertizat că s-ar putea să nu fie lăsat să plece.

Heywood Floyd observa cu relaxat amuzament activităţile colegilor săi de navă, dar nu lua parte la ele. Grija lui prioritară era acum să ţină legătura cu Chris şi să

ajute să-şi elaboreze viitorul. Pentru că *Universe* – cu mai puţin de o sută de tone de combustibil în rezervoare – se afla în siguranţă pe Ganymede, era multă treabă de făcut.

Recunoştinţa pe care toţi cei de la bordul lui *Galaxy* o simţeau faţă de salvatorii lor uşurase procesul de fuziune al celor două echipaje; când se vor încheia reparaţiile, verificările şi alimentarea cu combustibil, ele vor zbura împreună spre Pământ. Moralul crescuse foarte mult când se primise vestea că Sir Lawrence întocmea un contract pentru o variantă îmbunătăţită, *Galaxy II* – deşi construcţia nu putea începe până când avocaţii săi nu vor finaliza disputa cu firma Lloyd's. Agenţii de asigurări încercau să pretindă că ciudatul delict de deturnare cosmică nu fusese inclus în poliţa lor.

În ceea ce priveşte faptul în sine, nimeni nu fusese condamnat, ori măcar învinuit. Era clar, fusese ceva plănuit, pe o perioadă de mai mulţi ani, de către o organizaţie eficientă, care dispunea de fonduri serioase. Statele Unite ale Africii de Sud îşi afirmară zgomotos nevinovăţia şi dovedeau deschiderea unei anchete oficiale. *Der Bund* îşi exprimase şi el indignarea, blamând bineînţeles organizaţia Shaka.

Doctor Kreuger nu fu surprins găsind prin corespondenţa sa mesaje furioase dar anonime, care-l acuzau că e un trădător. Erau de obicei în limba *afrikaans*, dar câteodată conţineau subtile greşeli de gramatică sau exprimare, care-l făceau să bănuiască că făceau parte dintr-o campanie de dezinformare.

După ce stătu câtva timp pe gânduri, le înmână ASTROPOL-ului – „Care probabil că le are”, îşi spuse el, strâmbând din nas. ASTROPOL îi mulţimi, dar, după cum se aşteptase, nu făcu niciun comentariu.

De câteva ori, ofiţerii doi Floyd şi Chang, precum şi alţi membri ai echipajului de pe *Galaxy* au fost invitaţi la cele mai bune mese de pe Ganymede de către doi localnici pe care Floyd îi întâlnise deja. Când cei care fuseseră la aceste mese care-i dezamăgiseră sincer se apucară să schimbe impresii după aceea, hotărâră că politicoşii lor anchetatori

încercau să adune probe împotriva lui Shaka, dar nu făceau prea mari progrese.

Doctor van der Berg, care declanşase întreaga situaţie – şi care profitase foarte mult de pe urma ei, atât profesional cât şi financiar – se întreba ce să facă cu noile oferte. Primise numeroase invitaţii interesante din parte unor universităţi şi organizaţii ştiinţifice de pe Pământ – dar, în mod ironic, era imposibil să profite de pe urma lor. Trăise prea multă vreme în gravitaţia de o şesime a lui Ganymede şi depăşise faza medicală de reacomodare.

O posibilitate rămânea Luna; aşa făcuse Pasteur, după cum îi explicase Floyd.

— Încercăm să organizăm o universitate spaţială acolo, zise el, aşa încât cei plecaţi demult în cosmos şi care nu suportă gravitaţia de 1 G au posibilitatea de a intra în contact în timp real cu oamenii de pe Pământ. O să avem săli de conferinţă, săli de lectură, laboratoare – unele dintre ele vor fi pe bază de computer, dar vor părea atât de reale încât nici n-o să-ţi dai seama de diferenţă. Şi o să ai posibilitatea de a face videocumpărături de pe Pământ cu banii tăi dobândiţi prin mijloace necinstite.

Spre surprinderea sa, Floyd nu numai că şi-a descoperit un nepot, ci a mai adoptat unul; el era legat de van der Berg ca şi de Chris printr-un amestec de experienţe împărtăşite. Mai presus de orice, era misterul apariţiei în oraşul pustiu de pe Europa, la poalele terifiantului monolit.

Chris nu avea nicio îndoială. „Te-am văzut şi te-am auzit, exact ca acum,” îi spuse el bunicului său. „Dar nu-ţi mişcai buzele – iar lucrul cel mai ciudat este că n-am avut senzaţia că ar fi ceva ciudat. Părea perfect natural. Toată întâmplarea îmi dădea un sentiment de uşurinţă. Puţin cam trist – un cuvânt mai bun ar fi *melancolic*. Sau poate resemnat.”

— Ne-am gândit la întâlnirea dumitale cu Bowman la bordul lui *Discovery*, adăugă van der Berg.

— Am încercat să iau legătura prin radio cu el, înainte de a ateriza pe Europa. Părea un lucru naiv, dar nu mi-a

trecut prin cap o alternativă. Aveam certitudinea că e *acolo* sub o formă sau alta.

— Şi n-ai primit niciun fel de confirmare?

Floyd ezită. Amintirea dispărea rapid, dar îşi reaminti deodată de noaptea când se trezise cu minimonolitul în cabină.

Nu se petrecuse nimic, şi totuşi începând din acel moment simţise că Chris era bine şi că se vor vedea în curând.

— Nu, rosti el încet. N-am cerut niciun răspuns.

În definitiv, poate că n-a fost decât un simplu vis.

VIII.
REGATUL SULFULUI

58. Foc şi gheaţă

Înainte ca epoca de explorare planetară să fie inaugurată la sfârşitul secolului douăzeci, puţini oameni de ştiinţă credeau că viaţa poate să înflorească pe un corp ceresc atât de îndepărtat de soare. Şi totuşi, timp de jumătate de miliard de ani, mările ascunse de pe Europa fuseseră cel puţin la fel de prolifice ca şi cele de pe Pământ.

Înainte ca Jupiter să ia foc, oceanele acelea fuseseră protejate de vidul de deasupra prin intermediul unei creste de gheaţă. În unele locuri gheaţa avea o grosime de câţiva kilometri, dar existau zone unde crăpăturile din ea făcuseră să se desprindă bucăţi-bucăţi. Apoi a avut loc o scurtă luptă între cele două elemente complet ostile, care nu intrau în contact direct în altă parte a Sistemului Solar, decât aici. Războiul între Mare şi Spaţiul cosmic se termina de obicei cu acelaşi scor egal; apa de la suprafaţă fierbea şi îngheţa simultan, reparând armura de gheaţă.

Fără influenţa învecinatului Jupiter, mările de pe Europa ar fi îngheţat complet de multă vreme. Forţa ei de gravitaţie plămădea încontinuu miezul acestei micuţe lumi; forţele care făceau ca Io să fie cuprinsă de convulsii acţionau şi aici, deşi cu mult mai puţină ferocitate. Lupta dintre planetă şi satelit era cauza unor nesfârşite cutremure subacvatice şi a unor avalanşe care se rostogoleau cu o repeziciune uluitoare de-a lungul câmpiilor abisale.

Nenumărate oaze erau răspândite de-a lungul acestor câmpii, fiecare dintre ele întinzându-se câteva sute de metri împrejurul unui corn al abundenţei de zăcăminte minerale subacvatice, care ţâşneau dinăuntru. Stivuindu-şi substanţele chimice într-o încâlceală de tuburi şi coşuri, câteodată realizau parodii naturale de castele în ruine sau de catedrale gotice din care pulsau în ritm lent lichide negre şi fierbinţi, ca şi cum ar fi împinse de bătăile unei inimi uriaşe. Şi, ca şi sângele, erau semnul autentic al vieţii însăşi.

Fluidele clocotind împingeau înapoi frigul de moarte care se prelingea de sus şi formau insulele de căldură pe fundul mării. Şi, amănunt la fel de important, ele aduceau din străfundurile Europei toate substanţele chimice necesare vieţii. Aici, într-un mediu care altminteri ar fi complet ostil, exista energie şi mâncare din belşug. Astfel de orificii geotermale fuseseră descoperite în oceanele Pământului, în aceeaşi perioadă în care America reuşise să aibă primele imagini ale sateliţilor lui Galileo.

În zonele tropicale din apropierea orificiilor înfloreau mii de creaturi delicate, cu picioare extrem de fine care erau analoage plantelor, deşi mai toate erau capabile de deplasare. Târându-se printre ele, se vedeau melci şi viermi ciudaţi, unii având drept hrană „plantele”, alţii obţinându-şi energia direct din apa încărcată cu substanţe minerale ce se afla în jurul lor.

La distanţe mai mari de sursele de căldură – focul submarin în jurul căruia se încălzeau toate aceste creaturi – se aflau organisme mai puternice, mai robuste, semănând oarecum cu crabii şi păianjenii.

Armate de biologi şi-ar fi putut petrece o viaţă întreagă spre a studia doar o singură mică oază.

Spre deosebire de mările paleozoice ale Pământului, oceanul ascuns de pe Europa nu era un mediu stabil, drept care evoluţia progresase rapid aici, producând o mulţime de forme fantastice. Şi erau cu toatele într-o fază îndeplinită de execuţie; mai devreme sau mai târziu, fiecare fântână de viaţă va slăbi şi se va stinge în

momentul în care forţele care o puneau în mişcare se vor concentra în altă parte. Abisul era plin de urmele unor astfel de tragedii – cimitire alcătuite din schelete şi resturi acoperite de substanţe minerale, unde capitole întregi fuseseră şterse din cartea vieţii.

Zăceau acolo cochilii gigantice, asemenea unor trompete mai mari decât un om. Erau scoici de diferite forme – bivalve, ba chiar trivalve. Şi mai erau şi nişte structuri din piatră în formă de spirală, cu un diametru de câţiva metri, care păreau a fi o analogie exactă a minunaţilor amoniţi care dispăruseră în mod atât de misterios din oceanele Pământului la sfârşitul perioadei cretacice.

În multe locuri, în abis ardeau focuri, în timp ce râuri de lavă incandescentă se scurgeau pe kilometri întregi, de-a lungul văilor submarine.

Presiunea la această adâncime era atât de mare încât apa în contact cu marginea incandescentă nu putea să se transforme în aburi, iar cele două tichiile coexistau printr-un armistiţiu nesigur.

Aici, într-o altă lume şi cu alţi actori, se jucase ceva asemănător istoriei Nilului, cu mult înainte de venirea omului. După cum Nilul dăduse viaţă unei fâşii înguste de deşert tot aşa aceste râuri de căldură însufleţiseră adâncurile de pe Europa. De-a lungul marginilor lor, pe zone rareori mai largi de un kilometru, evoluaseră, înfloriseră şi dispăruseră specii nenumărate. Iar unele dintre ele lăsaseră în urma lor morminte, sub forma unor bolovani aşezaţi unii peste alţii sau a unor curioase tranşee săpate pe fundul mării.

De-a lungul îngustelor zone de fertilitate din deşerturile adâncurilor, se înălţaseră şi decăzuseră culturi şi civilizaţii primitive. Iar restul lumii lor nu ştiuse niciodată de existenţa lor, căci aceste oaze de căldură erau la fel de izolate una de alta ca şi planetele. Creaturile care se încălzeau în preajma râului de lavă şi se hrăneau în jurul orificiilor fierbinţi, nu puteau traversa sălbăticia ostilă dintre singuraticele insule. Dacă ar fi produs vreodată istorici şi

filosofi, fiecare cultură ar fi fost convinsă că era singură în univers.

Iar fiecare dintre ele era menită pierii. Pe lângă faptul că sursele lor de energie erau sporadice şi în continuă schimbare, forţele de flux care le puneau în mişcare diminuau constant. Chiar dacă şi-ar dezvolta o inteligenţă reală, locuitorii de pe Europa vor trebui să piară odată cu îngheţul complet al lumii lor.

Erau blocaţi între foc şi gheaţă – până când Lucifer explodă pe cerul lor şi le deschise porţile universului.

Iar o formă rectangulară de mari dimensiuni, neagră precum noaptea, se materializa lângă ţărmul unui continent proaspăt ivit.

59. Trinitatea

— Bine gândit. De-acum n-or să mai fie tentaţi să se întoarcă.

— Învăţ repede; dar tot mă simt trist că vechea mea viaţă se duce văzând cu ochii.

— O să treacă şi asta; şi eu m-am întors pe Pământ, ca să-i văd pe cei pe care-i iubeam. Acum ştiu că există lucruri care sunt mai importante decât Dragostea.

— Care anume?

— De exemplu, compasiunea. Dreptatea. Adevărul. Şi mai sunt şi altele.

— Nu mi-e greu să accept aşa ceva. Sunt un om bătrân, pentru cineva din specia mea. Patimile tinereţii s-au stins de mult. Ce i se întâmplă – *adevăratului* Heywood Floyd?

— Amândoi sunteţi deopotrivă de reali. Dar el va muri în curând, neştiind că a devenit nemuritor.

— Un paradox – dar înţeleg. Dacă această emoţie va persista, poate că într-o zi o să fiu recunoscător. Trebuie să-ţi mulţumesc ţie – sau monolitului? David Bowman cel pe care l-am întâlnit cu zeci de ani în urmă nu poseda aceste puteri.

— Nu le avea; s-au schimbat multe de-atunci. Hal şi cu mine am învăţat o mulţime de lucruri.

— Hal? E aici?

— Da, sunt, da, Floyd. Nu mă aşteptam să ne revedem – mai ales în acest mod. Executatul ecoului a fost o problemă interesantă.

— Executatul ecoului? A, înţeleg. De ce-ai făcut-o?

— Când am primit mesajul tău, Hal şi cu mine ştiam că ne poţi fi de folos aici.

— Să vă fiu de folos – *vouă*?

— Da, deşi ţi s-ar putea părea ciudat. Tu ai experienţa şi priceperea care ne lipsesc. Poţi s-o numeşti înţelepciune.

— Mulţumesc. A fost oare înţelept din partea mea să apar în faţa nepotului meu?

— Nu: a creat multe necazuri. Dar a fost ceva milos. Asemenea situaţii trebuie bine chibzuite.

— Spuneaţi că aveţi nevoie de ajutorul meu. În ce scop?

— În ciuda a tot ceea ce ştim, încă există lucruri care scapă înţelegerii noastre. Hal a întocmit o hartă a sistemelor interne ale monolitului şi le putem controla pe cele mai simple dintre ele. Este un instrument care serveşte mai multor scopuri. Funcţia principală pare să fie cea de catalizator al inteligenţei.

— Da – asta s-a bănuit. Dar nu există dovezi.

— Acum există, fiindcă putem avea acces la memoriile sale – sau măcar la câteva dintre ele. În Africa, acum patru milioane de ani, monolitul a dat unui trib de maimuţe înfometate impulsul care le-a condus spre specia umană. Acum a repetat acest experiment aici – dar cu un preţ înspăimântător. Când Jupiter s-a transformat într-un soare pentru ca această lume să-şi realizeze potenţialul, a fost distrusă o altă biosferă. Hai să ţi-o arăt şi dumitale, aşa cum am văzut-o eu pe vremuri...

Chiar în timp ce cădea prin centrul bubuitor al Marii Pete Roşii, iar fulgerele care acopereau continente întregi explodau în jurul lui, înţelese de ce rezistau vreme de secole întregi, în ciuda faptului că erau alcătuite din gaze

mult mai puţin materiale decât cele care alcătuiau uraganele de pe Pământ. Acest ţipăt firav al vântului de hidrogen se diminua pe măsură ce se adâncea în abisurile mai calme, iar o ninsoare cu fulgi ca de ceară – unii dintre ei contopindu-se deja şi formând grămăjoare abia palpabile de spumă de hidrocarbon – cobora de sus. Era deja suficient de cald pentru ca apa sub formă lichidă să poată exista, dar aici nu sunt oceane: acest mediu format doar din gaze era prea subţire ca să le poată susţine.

El coborî prin mai multe straturi de nori, până când pătrunse într-o regiune de o asemenea claritate încât chiar şi vederea omenească ar fi putut cuprinde o arie de mai bine de o mie de kilometri pătraţi. Era doar un neînsemnat vârtej în spirala mai cuprinzătoare a Marii Pete Roşii; şi deţinea un secret pe care oamenii îl bănuiseră de multă vreme, dar nu fuseseră niciodată capabili să-l demonstreze.

Pe lângă munţii de spumă se strecurau milioane de nori mititei, bine conturaţi, toţi cam de aceleaşi dimensiuni şi având un model similar de pete roşu-maronii. Erau mici doar în comparaţie cu scara inumană a împrejurimilor; cel mai mic ar fi acoperit un oraş de mărime mijlocie.

Era clar că sunt vii, pentru că se mişcau cu o hotărâre lentă de-a lungul marginilor munţilor aerieni, păscând de pe pantele lor aidoma unor oi colosale. Şi strigau unii la alţii pe lungimi de unde radio, vocile lor distingându-se slab, dar cu claritate pe fundalul pârâiturilor şi a zumzăielilor lui Jupiter.

Fiind nici mai mult, nici mai puţin decât nişte pungi de gaz vii, ele pluteau în zona îngustă dintre înălţimile îngheţate şi adâncurile fierbinţi. Îngustă, într-adevăr, dar un spaţiu cu mult mai vast decât întreaga biosferă a Pământului.

Şi nu erau singurii. Pe lângă ei se mişcau iute alte creaturi, atât de minuscule încât ar fi putut fi trecute cu vederea. Unele dintre ele semănau neverosimil de mult cu avioanele terestre şi aveau aproximativ aceleaşi dimensiuni. Dar şi ele erau vii – poate că erau prădători, poate că erau paraziţi – poate chiar ciobani...

... şi mai erau şi torpile ce înaintau prin propulsie, asemenea sepiilor din oceanele terestre, vânând şi devorând uriaşele pungi de gaze. Dar baloanele nu erau lipsite de apărare; unele dintre ele se apărau cu fulgere electrice şi cu tentacule prevăzute cu gheare, ca nişte fierăstraie cu lanţ tăietor lungi de un kilometru.

Erau acolo şi forme chiar mai bizare, exploatând aproape orice geometrie posibilă – ciudate zmeie transparente, tetraedre, sfere, poliedre, încolăciri de panglici încâlcite... Planetare gigantice ale atmosferei de pe Jupiter, ele erau menite să plutească precum funigeii pe curenţii ascendenţi, până vor fi trăit destul pentru a se reproduce; apoi vor fi absorbite în adâncuri spre a fi carbonizate şi reciclate într-o nouă generaţie.

El explora o lume de cel puţin o sută de ori mai mare decât Pământul şi, deşi văzu multe minuni, nu era nimic aici care să sugereze inteligenţa. Vocile radio ale imenselor baloane erau folosite doar pentru a purta mesaje de avertizare şi frică. Chiar şi vânătorii, care te-ai fi aşteptat să dezvolte grade mai înalte de organizare, erau asemenea rechinilor din mările Pământului – doar nişte automate.

Iar în ciuda dimensiunilor şi noutăţii sale care-ţi tăiau respiraţia, biosfera de pe Jupiter era o lume fragilă, un loc plin de ceţuri şi spumă, cu fire de mătase delicată şi ţesături subţiri ca hârtia provenite din continua ninsoare de substanţe petrochimice formate de fulgere în partea superioară a atmosferei. Puţine dintre creaţiile ei erau mai rezistente decât baloanele de săpun; cei mai îngrozitori prădători puteau fi făcuţi fărâme chiar şi de către cele mai fragile dintre carnivorele terestre...

— Iar toate aceste minuni au fost distruse spre a fi creat Lucifer?

— Da. Locuitorii de pe Jupiter au fost puşi în balanţă în comparaţie cu cei de pe Europa – şi s-a văzut că sunt mai puţin importanţi. Poate că în acel mediu gazos, ei nu şi-ar fi putut dezvolta cu adevărat inteligenţa. Oare acest lucru să le fi determinat pieirea? Hal şi cu mine tot mai încercăm să

răspundem la această întrebare; acesta e unul dintre motivele pentru care avem nevoie de ajutorul tău.

— Dar oare putem să ne comparăm cu monolitul – devoratorul lui Jupiter?

— E doar un instrument; are o inteligenţă vastă – dar *n-are conştiinţă*. În ciuda puterilor sale, tu, Hal şi cu mine îi suntem superiori.

— Îmi vine tare greu să cred aşa ceva. În orice caz, e clar că monolitul a fost creat de *ceva*.

— L-am întâlnit o singură dată – sau o porţiune din el atât de mare cât puteam cuprinde cu ochii – atunci când *Discovery* a sosit pe Jupiter. El m-a trimis în starea în care mă aflu, spre a servi ţelului său în aceste lumi. De atunci nu mai am nicio ştire despre el; acum suntem singuri – cel puţin pentru moment.

— Lucrul ăsta mă linişteşte. Monolitul este suficient.

— Dar avem o problemă şi mai mare. *S-a defectat ceva.*

— Nu mi-am închipuit că o să mai am sentimentul fricii...

— Când s-a prăbuşit Muntele Zeus, ar fi putut distruge această lume. Impactul său nu a fost plănuit – de fapt, nu era posibil să fie plănuit. *Niciun* calcul nu ar fi putut prezice un astfel de eveniment. A devastat arii extinse pe fundul mării de pe Europa, distrugând specii întregi – inclusiv unele în care ne puseserăm mari speranţe. Monolitul însuşi a fost răsturnat. E posibil să fi fost deteriorat, iar programele sale să se fi stricat. În mod cert ele nu au reuşit să acopere toate situaţiile neprevăzute; şi cum ar fi putut, într-un Univers care este aproape infinit şi unde întâmplarea poate dejuca chiar şi cele mai minuţioase planuri?

— E un lucru adevărat – atât pentru oameni, cât şi pentru monoliţi.

— Noi trei trebuie să fim administratorii neprevăzutului, precum şi gardienii acestei lumi. I-ai întâlnit deja pe Amfibii; trebuie să mai faci cunoştinţă cu Ciocănitorii cu armură de silicon din şuvoaiele de lavă şi cu înotătorii care seceră în

mare. Sarcina noastră este aceea de a-i ajuta să atingă potenţialul lor maxim, fie aici, fie în altă parte.

— Dar cu Omenirea cum rămâne?

— Au existat momente în care am fost tentat să mă amestec în treburile omeneşti – dar avertismentul dat Omenirii este valabil şi pentru mine.

— Noi nu i-am dat ascultare prea bine.

— Dar destul de bine. Între timp, avem multe de făcut înainte de sfârşitul scurtei veri de pe Europa şi de începutul îndelungatei ierni.

— Cât timp avem la dispoziţie?

— Destul de puţin; abia o mie de ani. *Şi trebuie să ne aducem aminte de locuitorii de pe Jupiter.*

IX.
3001

60. Miez de noapte în Plaza

Celebra clădire, înălţându-se într-o splendoare solitară deasupra pădurilor din Manhattan-ul Central, se schimbase puţin de-a lungul a o mie de ani. Ţinea de istorie şi fusese păstrată cu respect. Ca orice monument istoric, fusese îmbrăcată, cu multă vreme în urmă, cu o peliculă fină de diamant, iar acum era practic impenetrabilă la degradările produse de scurgerea timpului.

Oricine ar fi asistat la prima Adunare Generală, n-ar fi realizat că trecuseră mai bine de nouă secole. Însă ar fi fost intrigat de lespedea netedă şi neagră care stătea în picioare în Plaza, aproape imitând forma clădirii Naţiunilor Unite. Dacă – la fel ca toată lumea – ar fi întins mâna s-o atingă, ar fi fost uluit de felul ciudat în care îi alunecă degetele pe suprafaţa ei.

Dar ar fi fost şi mai uluit – de fapt, complet intimidat – de transformarea cerurilor...

Ultimii turişti au plecat cu o oră în urmă, iar Plaza era complet pustie. Pe cer nu era niciun nor, şi se vedeau câteva stele mai strălucitoare; celelalte, mai slabe, fuseseră puse pe fugă de micuţul soare care răsărea la miezul nopţii. Lumina lui Lucifer strălucea, sclipea nu numai pe sticla neagră a vechii clădiri, ci şi pe curcubeul argintiu care se desfăşura pe cerul sudic. Alte lumini se deplasau de-a lungul şi împrejurul lui, foarte încet, după cum se

desfăşurau şi schimburile în Sistemul Solar, între toate lumile ambilor ei sori.

Iar dacă cineva se uita cu mare atenţie, era posibil să distingă firul subţire al Turnului Panama, unul din cele şase corzi ombilicale din diamant, care leagă Pământul de copiii săi răspândiţi, ridicându-se la o înălţime de douăzeci şi şase de mii de kilometri de Ecuator, spre a atinge Inelul din Jurul Lumii.

Deodată, la fel de rapid precum s-a născut, Lucifer începu să pălească. Noaptea pe care oamenii n-o cunoscuseră de treizeci de generaţii se revărsă din nou asupra cerului. Stelele exilate îşi făcură din nou apariţia.

Iar pentru a doua oară în patru milioane de ani, monolitul se trezi la viaţă.

Mulţumiri

Mulţumirile mele speciale lui Larry Sessions şi lui Gerry Snyder pentru a-mi fi dat poziţiile Cometei lui Halley la următoarea ei apariţie. Ei nu sunt răspunzători pentru perturbaţiile orbitale majore pe care le-am introdus.

Sunt cu deosebire recunoscător lui Melvin Ross de la Lawrence National Laboratory din Livermore, nu numai pentru uluitorul său concept despre planetele cu miez din diamant, dar totodată şi pentru exemplarele articolului său (sper) istoric despre acest subiect.

Bănuiesc că bunul meu prieten doctor Luiz Alvarez va fi încântat de felul turbat în care am extrapolat cercetările sale şi îi mulţumesc pentru sprijinul şi inspiraţia oferite de-a lungul a treizeci de ani.

Mulţumiri speciale lui Gentry Lee de la NASA, coautorul meu de la *Cradle*, pentru a fi cărat cu mâna de la Los Angeles la Colombo calculatorul meu portativ marca Kaypro 2000, care mi-a permis să scriu această carte în diverse locuri exotice şi - ceea ce este mai important - izolate.

Capitolele 5, 58 şi 59 sunt parţial bazate pe materiale adaptate din *2010: Odiseea Doi.* (Dacă un autor nu se poate plagia pe sine însuşi, atunci pe cine *ar putea?)*

În sfârşit, sper că Alexei Leonov, cosmonautul, m-a iertat deja pentru că l-am pus în legătură cu doctorul Andrei Zaharov (care era încă exilat la Gorki atunci când *2010* le-a fost dedicat amândurora). Şi exprim regretele mele sincere că amabila mea gazdă de la Moscova, Vasili Zavcenjko, a avut mari necazuri datorită faptului că mi-a oferit numele mai multor dizidenţi - care sunt fericit să spun, în mare parte, nu mai sunt întemniţaţi. Într-o bună zi, abonaţii revistei *Tehnika Molodeji* vor putea citi fasciculele cărţii *2010* care au dispărut atât de misterios...

Arthur C. Clarke
Colombo, Sri Lanka
25 aprilie 1987

ADDENDA

Din momentul în care am terminat manuscrisul, s-a întâmplat ceva straniu. Eram sub impresia că scriam ficţiune, dar s-ar putea să mă fi înşelat. Luaţi în considerare acest lanţ de evenimente:

1. - În „*2010:* Odiseea Doi” nava spaţială *Leonov* era pusă în mişcare cu ajutorul „propulsiei Zaharov”.

2. - O jumătate de secol mai târziu, în „*2061: Odiseea Trei*”, capitolul 8, navele spaţiale sunt propulsate de „fuziunea rece”, catalizată cu *muon*, reacţie descoperită de Luis Alvarez şi alţii în anii 1950 (vezi autobiografia sa: *Alvarez,* NY, Basic Books, 1987).

3. - Conform numărului din iulie 1987 a revistei *Scientific American,* doctorul Zaharov lucrează acum la

de grade
v

producerea energiei nucleare bazate pe „... catalizare cu *muon,* sau fuziune «rece», care exploatează proprietăţile unei particule elementare exotice, cu o viaţă scurtă, înrudită cu electronul... Susţinătorii «fuziunii reci» subliniază faptul că toate reacţiile în lanţ se desfăşoară cel mai bine la 900 de grade Celsius... ” *(Times,* Londra, 17 august 1987).

Aştept acum, cu mare interes, comentarii din partea academicianului Zaharov şi a doctorului Alvarez...

Arthur C. Clarke
10 septembrie 1987

SFÂRŞIT

ODISEEA FĂRĂ SFÂRŞIT

Arthur C. Clarke, cel mai mare scriitor de science-fiction

în viaţă s-a născut în 1917 în Somerset, şi a descoperit

science-fiction-ul la vârsta de 12 ani prin intermediul celebrei reviste americane „Amazing Stories”. Tot de atunci datează şi primele sale lecturi din scriitorii importanţi ai genului, precum H.G. Wells şi Olaf Stapledon.

Arthur C. Clarke începe să scrie propriile sale povestiri încă de pe vremea anilor de şcoală şi le publică în revista şcolii. Ajunge la Londra pentru a-şi continua studiile şi aici se alătură unui grup de entuziaşti ai zborurilor spaţiale şi ai literaturii de science-fiction ce înfiinţaseră „Societatea Interplanetară Britanică”.

În 1941 Arthur C. Clarke se înrolează voluntar în Royal Air Force şi devine instructor cu specialitatea radar, perioadă de care îşi va reaminti în „Glide Path”, singurul său roman non science-fiction. După terminarea războiului urmează cursurile de la King's College din Londra şi obţine licenţa în fizică şi matematică aplicată.

În acei ani de început de carieră literară, devine cel mai înfocat susţinător al zborurilor spaţiale în cărţi precum ***Interplanetary Flight****, 1950,* ***The Exploration of Space****, 1951,* ***Going into Space****, 1953 sau* ***The Exploration of the Moon****.*

Childhood’s End *(Sfârşitul copilăriei), primul său roman de succes, este singura scriere în care „Stelele nu sunt pentru om”. Romanul relatează sosirea pe Terra a Overlorzilor, o rasă de Alieni asemănători diavolilor, care au intenţia să pacifice şi să conducă Pământul spre prosperitate. Overlorzii îşi utilizează tehnologia lor superioară pentru a rezolva problema sărăciei, foametei şi opresiunii pe Pământ. Preţul acestei utopii este la început de neînţeles; cercetarea ştiinţifică este oprită ca fiind acum inutilă, la fel explorarea spaţiului. Motivele Overlorzilor devin de înţeles abia atunci când cea mai tânără generaţie de oameni dezvoltă puteri extrasenzoriale şi copiii Pământului se unesc cu un „spirit” galactic colectiv care transcende orice formă fizică.*

Sfârşitul copilăriei *este considerată de mulţi una dintre cărţile fundamentale ale genului ce poate fi aşezată fără ezitare, aşa cum remarca Thomas M. Disch, în*

panteonul sacru al science-fiction-ului mondial alături de ***Frankenstein*** *şi* ***Maşina timpului****.*

Pasul următor, poate la fel de important, îl reprezintă primul volum din trilogia odiseelor spaţiale, apărut în 1968, ***2001****, care nu este numai un alt roman de science-fiction sau un alt film ci, mai degrabă, un punct de reper - unul dintre cele mai fascinante romane ale genului şi cel mai bun film de science-fiction realizat vreodată.*

Următorul roman al lui Arthur C. Clarke, ***Rendez-vous cu Rama****, apărut în 1973, este singura sa operă care câştigă cele patru premii majore ale genului. Cartea porneşte de la apariţia în interiorul sistemului nostru solar a unui asteroid ce se dovedeşte a fi un artefact de forma unui cilindru uriaş, evident de origine nenaturală. În aceste condiţii o navă terestră este trimisă să investigheze şi explorarea numeroaselor aspecte misterioase ale obiectului numit* ***Rama****. Acesta este miezul acestei cărţi considerată de mulţi critici literari ca una dintre cele mai mature dizertaţii asupra înţelesului ştiinţei pentru omenire, temă adeseori frecventată de Arthur C. Clarke, nu numai în continuările acestei cărţi.*

Următoarele romane importante din bibliografia clarkeiană nu mai au în vedere efectele vizitelor extratereştrilor, ci se concentrează asupra realizărilor omenirii în viitorul previzibil. Acţiunea romanului ***Imperial Earth****, apărut în 1975, are loc în anul 2276 şi este un prilej de a cunoaşte realizările coloniştilor tereştri de pe Titan, prezentate cu inteligenţă şi talent în cartea sa cea mai „literară”.* ***Fântânile paradisului*** *este chiar mai tehnică în premizele ei, anume, construirea unui ascensor până în spaţiul cosmic. Bazându-se pe o tratare ştiinţifică serioasă, încă o dată Clarke îşi dezvoltă ideile cu suficient detaliu tehnic pentru a le face plauzibile, şi cu cât sunt mai plauzibile cu atât devin mai fascinante.*

Înainte de publicarea celei de-a treia continuări la odiseea spaţială 2001, Arthur C. Clarke termină un alt roman ***The Songs of Distant Earth****, o extensie într-o formă mai elaborată a unei scurte povestiri publicate în*

1958. Acţiunea romanului are loc pe planeta oceanică Thalassan, ale cărei câteva insule sunt locuite de pământeni, descendenţii uneia dintre numeroasele „nave sământă” trimise în Galaxie pentru a perpetua rasa umană, căci iminenta transformare a Soarelui într-o nova, avea să distrugă definitiv Pământul.

De fapt ***The Songs of Distant Earth*** *repeta întrebarea pe care* ***2001, 2010, 2061*** *şi în genere toate romanele lui Arthur C. Clarke le-au pus cu insistenţă -* ***existenţa speciei noastre este parte dintr-un plan cosmic aproape divin?***

Şi sunt toate acestea dovada unei odisei fără sfârşit?

Mihai Bădescu

CUPRINS